YI:41 500.000 TL.

POPÜLER SİNEMA DERGİSİ

sinema

I SSN 1300-8161

BRAD PITT
'TİBET'TE
'EDİ YIL"

'DEMİR
MASKELİ
ADAM"

VESTERN

OSCAR
HATALARI

HERKESE
"100 TÜRK
FİLMİ"
CD-ROM'U

TARANTİNO'NUN YENİ FİLMİ GÖSTERİMDE

Jeremy McGrath. 1971 yılında San Francisco'da doğdu. 1989'da başladığı motokros ve süperkros yarışlarında toplam 7 Dünya Şampiyonluğu kazandı. 1996 yılında katıldığı 15 yarışın 14'ünü birincilikle bitirdi. Başarılı kariyerine yeni bir Dünya Şampiyonluğu eklemeye hazırlanıyor.

Ya sen?

İNTERTEKST LTD. Tel: 0212 251 64 68

NO FEAR

Korkularınla Yüzleş. Hayallerini Yaşa.

Sinema dergisi "kırkını" çıkardı

Derginin sürekli okurları, dergi mutfağından pek sözetmediğimizi, yaptığımız iş üzerine konuşmayı sevmediğimizi bilirler. Aslında bir tavır değil bu, ekibin genel yapısı, eğilimleri böyle... Ama kendi tarihimizde bir satış rekoru kıran ve ikinci baskı yapan 40. sayının hemen ardından bu eğilimi boşverip biraz ekipten sözetmek gerektiğini düşünüyorum.

Önce derginin künyesinde yeralan çekirdek kadrodan ya da daha doğru bir deyişle merkez ofisten başlayalım. Şu anki kadroda benden sonraki en eski eleman Haziran 95'te dergiye katılan Senem Erdine. Boğaziçi Üniversitesi Tarih bölümünden alacağı diplomayla arasında tek bir ders kalan Senem'in imzasını, yaptığı çevirilerden, söyleşilerden ve yerli film yazılarından hatırlayabilirsiniz. Aramıza katıldığı ilk zamanlarda dergicilik onun için bir soru işaretiydi, şimdilerde ise derginin yükünü çeken kadronun vazgeçilmezleri arasında. Bir diğer vazgeçilmez eleman da Aygen Kutlar. O da İstanbul Lisesi'nin ardından Boğaziçi Üniversitesi İngiliz Edebiyatı'ndan diplomasını alıp meslek olarak kendini dergiciliğin içinde bulanlardan... Orijinal çeviri metinlere dayanan birbirinden zorlu o büyük dosya konularının altından her zamanki titizliği ve özeniyle kalkan Aygen, 1995'in Kasım sayısından beri aramızda. Derginin sürekli kadrosuna en son katılan eleman 1979 doğumlu Berna Çetin. İÜ İletişim Fakültesi Gazetecilik Bölümü'nde üçüncü sınıf öğrencisi olan Berna, film şirketleriyle olan ilişkimizi yürütüyor, gerekli fotoğraf ve bilgileri arşivden bulup çıkartıyor, Ayın Filmleri rehberini, afişetleri hazırlıyor, Özel Seans sayfalarına da katkılarda bulunuyor. Merkez ofisin künyedeki bir elemanı da görsel yönetmenimiz Filiz Dal. Dergimiz resim verme aşamasından başlayarak, sayfa çizimi ve oradan matbaaya giden süreçte teknik olarak onun sorumluluğunda...

Ama Sinema ben dahil sayısı beş kişiye varan bu çekirdek kadrodan ibaret değil. Bağlı bulunduğumuz dergi grubunun en tenha görünen dergilerinden biri olmamıza rağmen dergiye düzenli ve düzensiz katkı yapan elemanlar açısından belki de en "kalabalık" birkaç aylık dergiden biriyiz. Bu "kalabalığı" tanıtmaya, ofise sürekli gelip gitmeseler de derginin benim gözümde "çekirdek kadrosu" içinde yer alan elemanlardan başlıyorum. Bir yıl önce 1 Numara Yayıncılık'ın yönetim bölümünde çalışırken keşfettiğimiz Yasemin Dinçer, neredeyse bir yıldır Sinema'nın daimi elemanı gibi. Sinema eğitimine

2. baskı yapan 40. sayımızın kapağı...

sahip bir başka yazarımız da Zarife Öztürk. Beykent Üniversitesi'nde sinema dersleri veren Zarife geçtiğimiz sayılardan başlayarak dergimize daha düzenli katkılarda bulunmaya başladı.

Sürekli yazarlarımıza gelince... Türkiye'de film eleştirmenliği, sinema yazarlığı diyince akla gelen ilk isimlerden biri olan Atilla Dorsay, Işık ve Gölge köşesiyle uzun bir süredir aramızda. Sinema kültürünün ABC'sini daha 12-13 yaşlarındayken Dorsay'ın Cumhuriyet'te yazdığı yazılarla öğrenen benim gibi biri için, Dorsay'ın Sinema'da yazması gerçekten çok hoş ve anlamlı bir olay. Yine aynı yıllardan tanıdığım "Yeşilçam ustası" Agah Özgüç de son aylarda hazırladığı birbirinden keyifli dosyalarıyla Sinema'nın sürekli yazarları arasına girdi. Dergimizin eleştiri sayfalarında yıllardır imzalarına sürekli rastladığınız Tamer Baran ve Uygar Şirin işlerinden vakit buldukça derginin diğer bölümlerine de katkıda bulunan genç kuşaktan iki sinema yazarı. Onların isimlerini hayalkırıklığı yaşadıkları ama ciddi bir tecrübe kazandıkları "Karışık Pizza"nın senaryosundan da hatırlayabilirsiniz... Şimdi onların arasına İzmir 9 Eylül Üniversitesi'nden Burçin Sait Yalçın da eklendi. Ayrıca, dergimize yılda sadece bir kez uğrayan ama sinema aleminin Mekke'si Hollywood'dan yazdığı haberlerle her ay aramızda olan Safter Yılmaz, derginin ilk sayısından beri TV Rehber sayfalarını doyurucu bir bilgiyle hazırladığı için vazgeçemediğimiz Okan Arpaç, müzik sayfalarını emanet ettiğimiz Taylan Ö. İncedal ve iki sayıdır İnternet sayfalarına el atan Levent Ertem de var... Ayrıca o nefis Yeşilçam Sokağı sayfalarıyla yeniden aramıza katılan eski yazıişleri müdürlerimizden Murat Aykul'u da unutmayalım.

Hiç şüphesiz, dergide imzalarına rastlamasanız da başımız her sıkıştığımızda çeviri metinler için başvurmayı alışkanlık haline getirdiğimiz, bağlı bulunduğumuz yayın grubunda çalışan Beril Beken, Zeynep Heper, Aslı Kayabal ve Leman Giritli'nin isimlerini de saymalıyım... Şüphesiz dergicilik tam bir ekip işi ve bu ekibin kritik parçalarından biri de reklam... Dolasıyıyla, Reklam Grup Müdürümüz Esra Orga'yı ve Reklam Müdürümüz Zafer Ersay'ı da unutmamak gerekiyor.

Bu geniş ekip sadece son altı ayda biçimlenen "aktüel" ekibin bir profili... Bu profili kırk sayıya yaymamın imkansız olduğunu siz de kabul edersiniz. Fakat derginin ilk üç sayısının genel yayın yönetmeni Yeşim Denizel dahil, bize katkıda bulunan editörlere, muhabirlere, eleştirmenlere, yazarlara ve çevirmenlerin tümüne buradan bir selam gönderelim.

Sinema, 41. sayısına varan serüveninde hem geniş bir kitleye seslenmeyi hem de kendine özgü bir hava yakalamayı galiba becerdi. Daha önce defalarca denenmesine karşın bir türlü aşısı tutmayan aylık sinema dergiciliği alanında uyguladığı farklı formülle yeni bir dönem açan Sinema'nın 41. sayılık serüvenine -tabii ki başta okurlarımız olmak üzere- katkıda bulunan herkese teşekkürler...

MEHMET AÇAR

Sabah Periyodik Yayınlar A.Ş
adına İmtiyaz Sahibi
Ercan ARIKLI

Genel Yönetmen
Mehmet E. DEMİREL

Yayın Koordinatörü
Ahmet ÖRS

Genel Yayın Yönetmeni
(Sorumlu)
Mehmet AÇAR

Görsel Yönetmen
Filiz DAL

Yazı İşleri
Senem ERDİNE
Aygen KUTLAR
Berna ÇETİN

Genel Yönetmen Yardımcısı
Ayşe BARIM

İnsan Kaynakları Koordinatörü
Şakir GÜLSEVER

Müessese Müdürü
Mahmut BAYAR

Tanıtım ve Promosyon
Koordinatörü
Nergis Arda OK

Tanıtım Görsel Yönetmeni
Naci YAVUZ

Promosyon Sorumlusu
Asuman KARABACAK

Tanıtım Sorumlusu
Ayça DEMİRAY

Teknik Koordinatör
Kazım VAROL

Reklam Grup Müdürü
Esra ORGA

Reklam Müdürü
Zafer ERSAY

Rezervasyon Teknik Müdürü
İsmail KARPUZOĞLU

Rezervasyon
Ayfer KOÇ
502 80 90 / 91

MEDİ GRUP

Genel Müdür
Kemal GÜLER

Genel Müdür Yardımcıları
Rana KARLIDAĞ
Ece ARMAN

1 Numara Yayıncılık A.Ş.
Yönetim Yeri: Basın Ekspres Yolu, Medya Plaza, 34540 Güneşli/İST.
TEL: (0212) 502 84 79-80
FAX: (0212) 502 83 44
DAĞITIM
Birleşik Basın Dağıtım A.Ş.
(0212) 550 25 04 (9 hat)
BASKI
Me-Pa A.Ş. Tel: (0212) 270 63 64

Yazı ve fotoğrafların tüm hakları SİNEMA dergisine, yayınlanan ilanların sorumluluğu ilan sahiplerine aittir.

Bu dergi basın meslek ilkelerine uymaya söz vermiştir.

Okur Hizmetleri Servisi: 624 52 10/251

Felaket türüyle bilimkurguyu biraraya getiren "Derin Darbe", Mayıs ayının en iddialı vizyon filmlerinden. Ayın Filmleri bölümünde. Sayfa 20.

Tarihsel aksiyon "Demir Maskeli Adam"da DiCaprio ve Judith Godreche. Sayfa 42.

Alec Baldwin "İhanet"te. Ayın Filmleri. Sayfa 20.

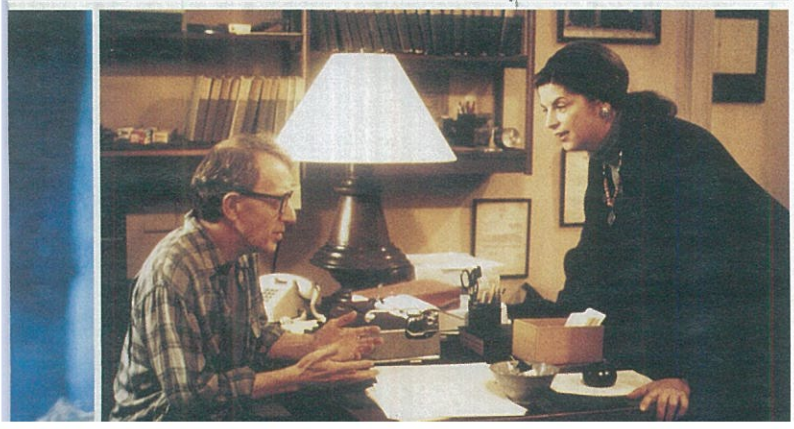

sinema SAYI: 41 MAYIS 1998

9 JENERİK SOHBETİ
Yeni filmine hazırlanan yönetmen Tunç Başaran sorularımızı cevapladı.

10 ÖZEL SEANS
Haberler, setler, sinema dünyasından yeni haberler. Tam 8 sayfa.

20 AYIN FİLMLERİ
Mayıs'ta vizyona giren bütün filmler.

26 FİLM ELEŞTİRİLERİ
"Alien Diriliş", "Küre", "Çığlık 2".

32 IŞIK VE GÖLGE
Atilla Dorsay Siodmak biraderlerin sineması üzerine yazdı.

34 AYIN PROFİLLERİ
Morgan Freeman, Vanesse Redgrave, Robert Duvall, David Arguette.

42 "DEMİR MASKELİ ADAM"
Leonardo DiCaprio, John Malkovich, Jeremy Irons ve Gerard Depardieu... Bu kadro zor biraraya gelir.

50 WOODY ALLEN
"Yaramaz Harry"nin depressif entellektüel yönetmeni sinema, hayat ve yaşlılık üzerine sorulan soruları cevaplıyor.

54 BRAD PITT
"Tibet'te Yedi Yıl"ın starı, genç kızların idolü olmayı değil aktör olmayı tercih etti.

58 JEAN-JACQUES ANNAUD
"Tibet"te Yedi Yıl"ın yönetmeni anlatıyor.

62 "JACKIE BROWN"
Son dönemde yapılmış en iyi Quentin Tarantino söyleşilerinden yapılmış geniş bir derleme... Ayrıca Samuel L. Jackson ve Pam Grier... 11 sayfalık tafsilatlı bir dosya.

74 ASHLEY JUDD
"Kiss The Girls"in yıldızına yakın plandan bakış.

78 OSCAR TARİHİNDEN HATALAR
Akademi ödüllerinde unutulmayan haksızlıklar. Talihsiz tesadüfler, ciddi ihmaller ve başka şeyler.

82 WESTERN DOSYASI
Tam 16 sayfalık, doyurucu bir dosya. Türün ilk günlerinden bugünlere kadar uzanan serüveni, yönetmenler, oyuncular ve efsaneler...

98 SİNEMA DERSLERİ
Fransız yönetmen Bertrand Blier'den...

104 UNUTULMAYAN FİLM SAHNELERİ
"Rezervuar Köpekleri".

106 FİLM DERSLERİ
Kamera yönetimi...

108 İNTERNET, MÜZİK, TV
Evdeki sinema keyfiniz için 6 sayfa.

mazda 24 SÜPER SERVICE
Siz neredeyseniz MAZDA 24 SÜPER SERVİS 365 gün 24 saat orada!

mazda
Bu direksiyon, hayatınızın yönünü ve şiddetini değiştirebilir!
SRS AIRBAG
Siz yine de aynadan
arada bir arkaya
bakın.
Ama ileri,
daima ileri gidin.
Yeni
MX-5
ROADSTER
1840cc, 140 PS (DIN)
DOHC motor,
hard top, soft top
ABS, çift airbag

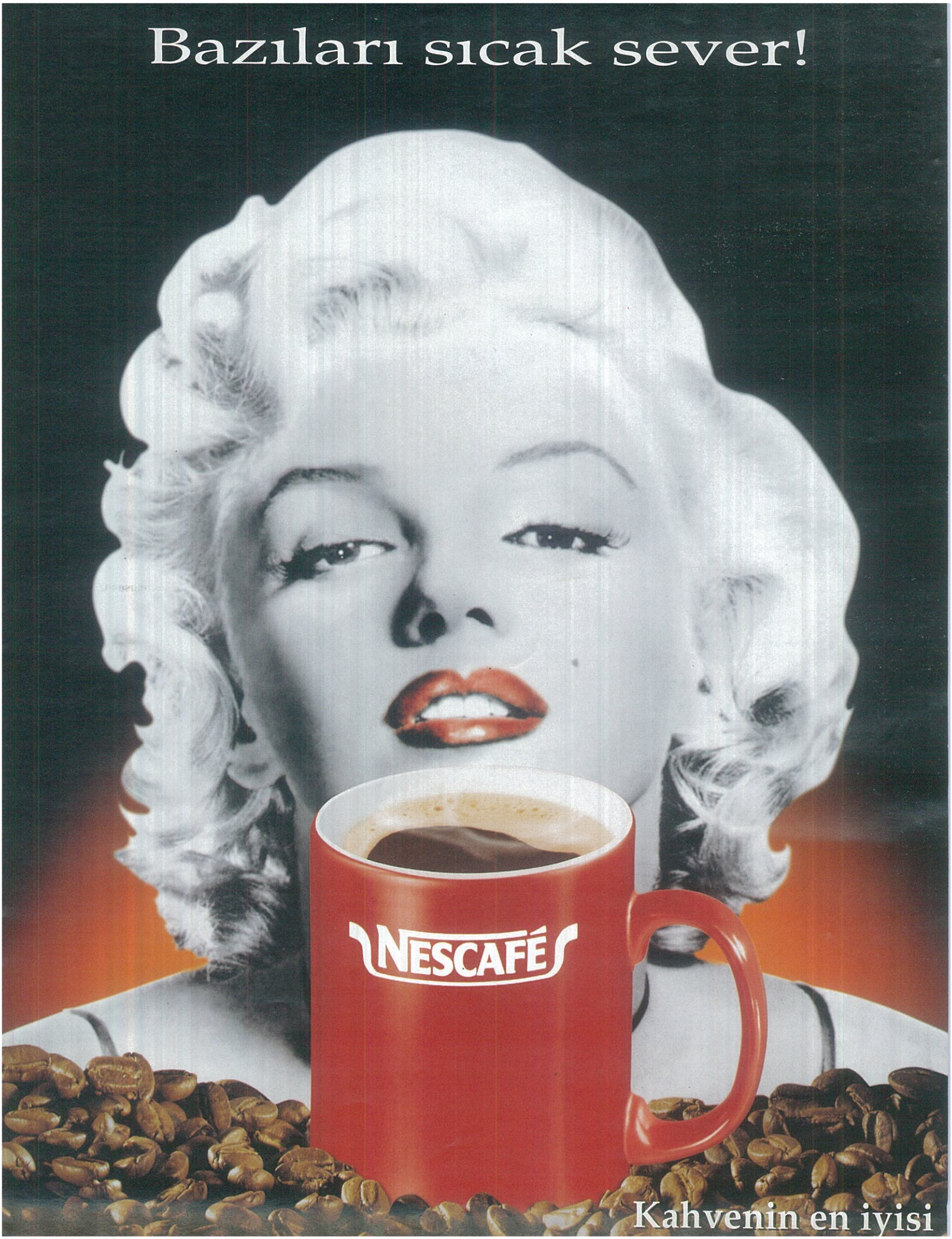
Bazıları sıcak sever!
NESCAFÉ
Kahvenin en iyisi

Tunç Başaran

Şu sıralar "Kaçıklık Diploması"nın ön hazırlık aşamasını yürüten Başaran sorularımızı yanıtladı.

Çocukluk kahramanınız kimdi?
Ben sinemaya altı yaşında başladım. Doğup büyüdüğüm yer Saraçhane, Şehzadebaşı. Orada 200 metre içinde on tane sinema vardı. Onun için kendimi şanslı buluyorum. Benim bir tane değil bir sürü kahramanım vardı. Film kahramanları. Tarzan, kovboylar... Dev Adam vardı mesela. Bugünün Süperman'i gibi o da Amerika'da bir çizgi romandı. "Şazen!" derdi ve birdenbire dumanlar içinde kılık değiştirirdi. O da kötülerle savaşırdı. Hatta filmi seyrettikten sonra eve gelip odaya kapandığımı, kendi kendime "Şazen!" diye bağırdığımı hatırlıyorum.

Yaşamınız filme çekilecek olsa filmin adı ne olurdu?
İşte Öyle Biri. Öyle bir şey de düşünmüyor değilim. Onbeş yirmi senedir düşünüyorum ve devamlı yazıyorum.

Başka bir yaşamın hayalini kurduğunuz oldu mu?
Tabii, sinemacı hayal değirmeninde öğütülüyor. İşimiz gücümüz o. Mesela uzayda yaşamak isterdim. Acaba gerçekten hayat var mı? Orada canlılar nasıl bir hayat sürüyorlar? Onların arasında olmak ilk anda ürkütücü geliyor ama o korkuyu yenip onlarla beraber yaşamak isterdim.

Türkiye olmasa hangi ülkede yönetmen olmak isterdiniz?
İtalya'da. İtalyanlar, 1970'lere kadar çektikleri, beyaz telefonlu filmler dedikleri halka yakın filmlerden sonraki yeni gerçekçilik döneminde çok güzel işler yaptılar. Avrupa'da yönetmen çok daha özgür. Amerika'da özgür değil. Ben de başından beri özgürlüğüme çok düşkünüm. Bir de İtalya'yı ülke olarak da seviyorum.

Bir filmden yarısında çıktığınız oldu mu?
Hiç olmadı. Bir kitabın dört beş sayfasını okuyarak kitap hakkında fikir yürütemezsiniz. Film de öyledir. Film ne kadar kötü olursa olsun oturup seyredeceksiniz. Bu bir konsantrasyon meselesi.

Son zamanlarda izlediğiniz en iyi filmler hangileri?
Uzun zamandan beri film çalışması nedeniyle sinemaya gidemiyorum. Oturuyorum ve yazıyorum. "L.A.Confidential"ı çok beğendim. Müthiş

Hangi yönetmenleri beğeniyorsunuz?
O kadar çok ki. Mesela Türkiye'nin çok fazla bilmediği bir yönetmen var. Hem çok seviyorum hem de Şarlo kadar büyük değil belki ama biraz ona yakın buluyorum çünkü trajik olaylara komik açıdan bakan bir adam. Pietro Germi diye bir İtalyan yönetmen. Son zamanlarda Bernard Tavernier'yi beğeniyorum. De Sica'yı, Visconti'yi çok severim. Fellini'yle aram pek iyi değil. Severim tabii çok büyük bir yönetmen ama Visconti beni daha fazla etkiler. Amerikalı dahi çocuğu, Spielberg'ü de beğeniyorum.

Son dönemde çekilen Türk filmlerinden beğendikleriniz var mı?
"Masumiyet"i beğendim. Ömer'in (Kavur) filmini de beğendim.

Sabah ilk iş ne yaparsınız?
Önce kendime bir kahve koyarım. İlk yaptığım şey gazeteleri okumaktır. Muhakkak günde sekiz kilometre koşar gibi yürürüm. Gazeteleri okumadan önce ya da sonra yürüyüşe çıkarım.

Akşamları nasıl vakit geçiriyorsunuz?
Son zamanlarda senaryo çalışmasından dolayı sabah saat altıda filan yatıyorum. Akşamları eşimle birlikte evde otururuz. Zaman zaman televizyon seyrederiz ama muhakkak kitap okuruz. Bazen yemeğe gidiyoruz. Zaten işimiz olmadığı zaman Bodrum'da bir köyde yaşıyoruz. Neden derseniz İstanbul'u özlemek için. Bütün dünyayı dolaştım ve bu kadar güzel bir şehir yeryüzünde yok.

Somurtur musunuz bağırır çağırır mısınız?
Somurtmam. Somurtmaktan nefret ederim. Nazım Hikmet'in bir sözü var. Diyor ki; savaşı anlarım, kavgayı anlarım, birbirini öldürebilecek hale gelmeyi de anlarım ama küsmeyi anlamam. Küsmek İslamiyet'te de yoktur. Ağustos ayının en sıcak gününde çok ince bir tülbenti suya sokacaksınız iyice sıkacaksınız ipe koyup kuruyana kadar küs kalacaksınız.

Doların kaç lira olduğunu biliyor musunuz?
246 bin lira.

Son filminiz "Kaçıklık Diploması"nda finans arama çalışmaları ne durumda?
"Kaçıklık Diploması" bu sene Eurimages'ın Avrupa sinemacılarına verdiği paranın en fazlasını alan filmlerden biri. Hatta Antonionni'nin filmi ertelendi. Aynı komisyona girmiştik. 32 tane proje vardı. Peter Greenaway'in filmi reddedildi. Yani bütün bunların arasından seçilen bir film oldu. Tabii o para yeterli değil. Kendimiz de para koyuyoruz. Bu arada sponsorlar arıyoruz.

Ayşe Nil'in romanında sizi çeken neydi?
Bir kadının kadınlık gücünü kullanarak hastalığı yenmesi. Benim filmde anlatacağım şey bu. Brecht'in meşhur bir lafı vardır: "Ah şu kadınlar nelere muktedir olduklarını bir bilseler." Ben bu filmde onu biraz değiştirerek diyorum ki: "Ah şu erkekler kadınların nelere muktedir olduklarını bir bilseler."

SÖYLEŞİ: SENEM ERDİNE

ÖZEL SEANS

haber

25 Soruda "Titanic"

Yalnız Türkiye'de değil dünyada da rekora giden bir film. Bu hızla giderse tüm zamanların en çok seyredilen filmlerinden biri olacak. İşte 25 soruda efsanenin satıraraları...

1. Amerika'da bir hafta içinde kaç adet bilet satıldı?
65.000. Bu bir rekor.

2. Filmin müziklerinin bestelenmesi ne kadar sürdü?
James Horner, yedi sekiz ayda film müziğinin 120 dakikasını besteledi. Genellikle senede yarım düzine film müziği besteler. En son "Apollo 13" ve "Fidye/Ransom"ın müziklerini yapmıştı. Cameron için daha önce "Aliens"ın müziğini bestelemişti.

3. Fox sorumluları filmi çok uzun olmakla suçluyorlardı. Cameron'ı başka sahneleri de kesmesi için zorladılar mı?
Evet, kesin bir şekilde Jack ve Fabrizio'nun geminin burnundan yunusları seyrettikleri sahneyi kesmek istiyorlardı. Cameron yılmadı. Fox'un ilk test gösteriminde film 3 saat 45 dakika sürüyordu.

4. Filmin son hali ne kadar sürüyor?
şu an gösterimde olan film 3 saat 14 dakika sürüyor. Sadece jenerik 7 dakika uzunluğunda. Son sözden sonraki bölüm de yine 7 dakika sürüyor. Bazı salonlarda film saniyede 24 görüntü yerine 25 görüntü hızında gösteriliyor, bu göz ve kulakla ayırt edilmesi mümkün olmayan bir özellik ama gösterimin süresini hissedilir biçimde değiştiriyor.

5. Filmin gerçekten varolan kahramanları kimler?
E.J. Smith, Titanic'in kaptanı; Thomas Andrews, mimar ve Bruce Ismay, gemiyi inşa eden White Star Line'ın patronu... Benjamin Goggenheim, elinde bir şişe brendi ile bir centilmen olarak ölmek isteyen kaderci yolcu; Jacob Astor, milyarder ve 19 yaşındaki karısı Madeleine, Jack'a smokin ödünç veren Molly Brown (Kathy Bates).

6. Kaptan E.J. Smith'in yaşı kaçtı?
62. Bu ilk kıtalar arası yolculuk onun emeklilik hediyesiydi.

7. Kaptan James Cameron kaç yaşında?
43. 16 Ağustos 1954 yılında Kanada'da Niagara şelalesinin kuzeyindeki Kapuskasing'de doğdu. Babası mühendis, annesi hemşire ve amatör ressamdı. Önce yapımcı Gale Ann Hurd, ardından yönetmen Kathryn Bigelow, son olarak da "Terminator 2" filminde oynattığı Linda Hamilton ile evli. Çiftin küçük bir kızı var.

8. Filmin Titanic gemisinden daha pahalıya mal olduğu gerçek mi?
Pek de değil. Titanic o zamanlar 7,5 milyon dolara mal olmuştu, bugünün parasıyla 300 milyon dolar diyelim. Film ise sadece 200 milyon dolar tuttu. Fox ile bu filmin yapımı üzerine anlaşmış olan Paramount ise bu miktarın sadece yüzde 62'sini ödedi ve öngörülen bütçedeki aşmaları ödemeyi reddetti.

9. Özel efektlere ne kadar para yatırıldı?
30 milyon dolar.

10. Batış sahnesi için kaç figüran kullanıldı?
1000 figüran ve 100 dublör kullanıldı.

11. Bir insan buzlu suda ne kadar zaman canlı kalabilir?
30 dakika.

12. Titanic'in çekimi üzerine hazırlanmış bir film bulunuyor mu?
Evet. Fox televizyonlara birkaç görüntünün kopyalarını dağıttı. Bütününü görebilmek için Titanic'in laserdisk olarak çıkmasını beklemek gerekecek.

13. Özel efektler sorumlusu kimdi?
Özel efektlerin sorumlusu Robert Legato. "Apollo 13"te de harikalar yaratmıştı. Legato "Uzay Yolu" serisinden iki filmle (The New Generation, Deep Space Nine) iki kez Emmy ödülü aldı. Ayrıca Thomas L. Fisher ile "Blade Runner" (Y: Ridley Scott), "Batman Forever" (Y: Joel Shumacher) "Terminator 2" ve Fisher'a bir Oscar adaylığı getiren "True Lies"da (Y: James Cameron) çalışmıştı.

14. Cameron çekimlerde sertliği ile tanınır ve ekibi geleneksel olarak onun bu tavırlarına cevap veren yazıların bulunduğu tişörtler giyer. Titanic ekibinin tişörtlerinde neler yazıyordu?
Bu kez birden çok slogan vardı. "Jim yumrukları olan bir yönetmen ve benim bunu kanıtlayan morluklarım var"... "Bu çekim sırasında hiçbir hayvana zarar verilmedi ama oyuncular plastik bardak muamelesi gördü."... "Ruj tazelemek mi gerek? Dudaklarına dövme yapın demiştim!"... "Yaratıcı olmayın, bundan nefret ederim."... "Ya söylediğim gibi yapın veya gidin başka bir film çekin!".

15. Hangi film Cameron'da yönetmen olma isteğini uyandırdı?
14 yaşındayken seyrettiği Stanley Kubrick'in "2001: Uzay Macerası" filmi. İlk önce deniz biyoloğu olmak isteyen Cameron bu filmden sonra sinema yapmak için yanıp tutuşmaya başladı.

16. Titanic film boyunca ne kadar görülebiliyor?
20 dakika.

17. Titanic'in bir fan klübü var mı?
Tam olarak değil. Ama hayranları İnternet'te bu konuyla ilgili herşeyin bulunduğu bir Titanic (www.rmplc.co.uk/eduweb/sites/phind) buluşuyorlar. Bu ansiklopedide yolcuların ve mürettebatın listesi, geminin planları, doyurucu bir bibliyografi bulunuyor. Ayrıca şimdiye kadar Titanic üzerine çekilmiş filmleri kapsayan bir filmografi ve diğer tüm adresler yer alıyor. İnternet'te film ile ilgili resmi adres "www.titanicmovie.com." Bundan başka Cyberfix firmasının Mac ve PC için 3D CD-ROM olarak hazırladığı ve transatlantiğin ilk ve son yolculuğunu konu alan bir oyunu da şu sıralar piyasada dolaşıyor...

18. Titanic üzerine başka film var mı?
Bu sıradışı macera üzerine şimdiye kadar yaklaşık bir düzine film çekildi. Bunlardan en şaşırtıcı olanı Alman Herbert Spein'in çektiği bir filmdi. Bu İngiliz aleyhtarlığı yapan Nazi propaganda filminde geminin batışı bir Yahudi-İngiliz entrikasının sonucu olarak anlatılıyordu. En tanınmış olanı ise 1953'de çekilmiş olan ve Clifton Webb, Barbara Stanwyck ile Robert Wagner'in rol aldıkları Jean Negulesco'nun "Titanic" filmidir. Yönetmenin, geminin batışından kısa bir süre sonra hazırlanan tutanaklardan yola çıkarak çektiği filmin senaryosu Oscar kazanmıştı.

19. Filmin körler tarafından "seyredilebilir" olduğu doğru mu?
Evet. Amerikalılar filmi "theatre vision" olarak, yani filmi görmeyenlerin de anlayabilmesi için sahneleri tarif eden bir seslendirme de eklediler. "Görevimiz Tehlike"de de böyle bir uygulama yapılmıştı ve açıklamaları Angie Dickinson okumuştu.

20. Cameron'ın bugünlerde yeni projeleri neler?
Bir "Terminator 3" yapması söz konusu bile değil. "Spiderman/Örümcek Adam"ı yapmak istiyor ama hakları elinde değil. Geriye "Avatar" kalıyor, bu filmde de bilgisayarda yaratılmış sanal aktörlerin oynaması düşünülüyor.

21. James Cameron'ın batıl inancı var mı?

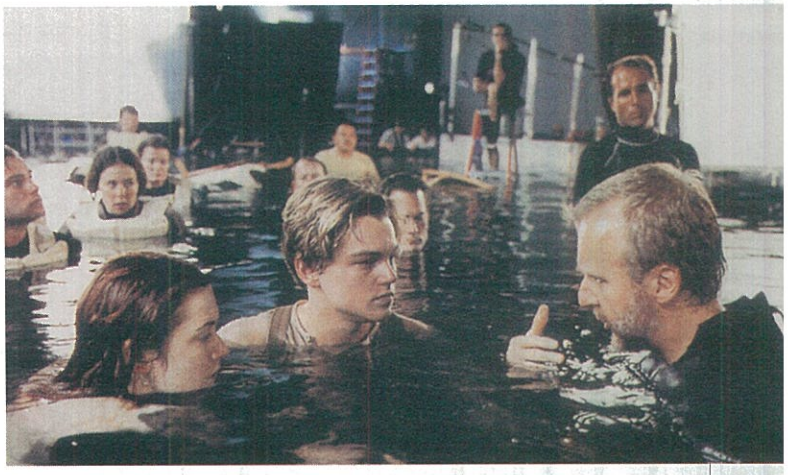

diyor, "ama Titanic'in ilk test gösteriminin 13 Ekim olması teklif edildiğinde reddettim."

22. Gelecek aylar içinde Leonardo DiCaprio'yu hangi filmlerde göreceğiz?
İlk önce Alexandre Dumas'nın eserinden uyarlanan "Demir Maskeli Adam" filminde. (Türkiye'de Mayıs ayı içinde gösterime giriyor) "Cesur Yürek"in senaryo yazarı Randall Wallace'ın bu ilk filminde Leonardo iki rolü birden canlandırıyor: Louis XIV ve ikiz kardeşi Philippe. Onu daha sonra ya bu yılın sonunda ya da 1999'un başında Woody Allen'ın paparazzilere ithaf ettiği filmi "Celebrity"de izleyeceğiz.

23. Buzdağı'nın görüldüğü zaman ile çarpıldığı zaman arasında ne kadar zaman geçti?
39 saniye. Olay 14 Nisan 1912 gerçekleşti .

24. "Titanic" 14 dalda adaylık ile bir rekor kırmış oldu mu?
Bunu daha önce Joseph L. Mankiewicz 'in "Perde Açılıyor/All About Eve" filmi de başarmıştı. Film "Ben Hur"un 11 Oscar'lık rekorunu egale etmekle yetindi.

25. "Titanic"in devamı olacak mı?

ÖZEL SEANS

haber

Türk Sinemasına 70 bin dolar...

Son yıllarda Türk sinemasına destek vermesiyle dikkat çeken Efes Pilsen, festivalleri de kapsayan yeni bir atak içinde.

"Mektup"

13 NİSAN-8 MAYIS TARİHLERİ arasında yapılan 17. Uluslararası İstanbul Film Festivali'nde ve 1-10 Mayıs'ta gerçekleştirilecek 10. Ankara Film Festivali'nde, ulusal yarışma jürileri tarafından belirlenecek ve ödül kazanacak başarılı Türk yönetmenlere, toplam 70 bin dolar tutarında sponsorluk desteği verecek olan Efes Pilsen, 10. Ankara Film Festivali'nin ana sponsorluğunu da üstlendi.

Efes Pilsen geçtiğimiz sezonda "Avcı"ya (üstte) ve "Mektup"a destek olmuştu.

Bugüne kadar 15 Türk filmine destek veren Efes Pilsen, 10. Uluslararası Ankara Film Festivali'nin yarışmalı bölümüne katılan uzun metrajlı Türk sinema filmleri arasından seçilecek en iyi filme 2.5 milyar lira ve seçiciler kurulu özel ödülünü kazanacak filme de 1.5 milyar lira para ödülleri verecek. Ayrıca 10. Ankara Film Festivali'nde en iyi film ödülünü kazanacak Türk yönetmene bundan sonra çekeceği uzun metrajlı film yapımına katkıda bulunmak amacıyla 25 bin dolar verecek olan Efes Pilsen, 17. Uluslararası İstanbul Film Festivali'nin Ulusal Yarışma bölümü kapsamında FIPRESCI jürisi tarafından verilen Onat Kutlar ödülünü kazanacak filmin yönetmenine de yine bir sonraki uzun metrajlı filmi için 30 bin dolar katkıda bulunacak.

Bu bölümde yarışacak filmler ve yönetmenleri şöyle: "Deniz Bekliyordu" (Y: Suna Kural), "Kasaba" (Y: Nuri Bilge Ceylan), "Masumiyet" (Y: Zeki Demirkubuz), "Solgun Bir Sarı Gül" (Y: Canan Evcimen İçöz), "Yanlış Saksının Çiçeği" (Y: Fide Motan), "Hamam" (Y: Ferzan Özpetek), "Kuşatma Altında Aşk" (Y: Ersin Pertan), "Çökertme" (Y: Tunca Yönder). 10. Uluslararası Ankara Film Festivali Ulusal Türk Filmleri yarışmalı bölümünde yer alan filmler ve yönetmenleri ise şunlar: "Usta Beni Öldürsene" (Y: Barış Pirhasan), "İnsan Kurdu" (Y: Fatih Arslan), "Kasaba" (Y: Nuri Bilge Ceylan), "Masumiyet" (Y: Zeki Demirkubuz), "Solgun Bir Sarı Gül" (Y: Canan Evcimen İçöz), "Yanlış Saksının Çiçeği" (Y: Fide Motan), "Hamam" (Y: Ferzan Özpetek), "Kuşatma Altında Aşk" (Y: Ersin Pertan), "Çökertme" (Y: Tunca Yönder).

Bir Senaryo Yarışması

Deneysel kısa filme ilgi duyan sinemacıların dikkatine...

FIMa-KÜLTÜRLERARASI MEDYA VE SANAT ÇALIŞMALARINI Destekleme Derneği'nin çevre bilincini geliştirmek amacıyla düzenlediği "FIMa 1. Ulusal Çevre Senaryo ve Yapım Ödülleri" kapsamındaki "su" temalı yarışmanın başvuru formları ve afişleri dağıtılmaya başlandı. Son katılım tarihi 1 Temmuz olarak belirlenen yarışmanın sonunda, dört eser sahibi yarışmayı kazanacak. 30 yaşın altındaki herkese açık olan yarışmada, sinema veya televizyon eğitimi görme zorunluluğu yok. Zeynep Oral, M.Tali Öngören, Hüseyin Kuzu, Hüseyin Ülger, Binnur Kılınçkaya, Selim Eyüboğlu, Hüseyin Kaya, Alin Taşçıyan ve Prof.Dr.Dursun Gökdağ'dan oluşan jürinin en önemli kriterleri, deneysel kısa filme/videoya yeni bir bakış getiren, videonun olanaklarını araştıran, özgün başvurular olacak.

Ödülleri kazanacak dört başarılı eserin çekim senaryolarının oluşturulmasında, çekim ve kurgu aşamalarında altı kişilik bir destek ekibi de görev alacak. Ödüller, dört başarılı senaryo yazarı için 100 milyon ve buna ek olarak tüm yapım sürecinin gereksinmeleri olan, televizyon yayın standartlarında çekim ve kurgu teknik ekipmanlarını, çekim ve kurgu kasetlerini, çekim senaryosu yazımı, çekim ve kurgu aşamalarında danışman desteğini içeriyor. Ayrıca senaryo yazarlarının ulaşım, konaklama ve yemek gibi gereksinimlerinin tümü de ödül kapsamında karşılanacak, senaryo yazarı/yönetmen eserin tüm ticari haklarına sahip olacak. Her yıl çevre ile ilgili yapımlara yer açmak ya da varolan dar alanı genişletmeye destek amacında olan FIMa, yarışmaya gönderilecek senaryolardan üretilecek eserlerin, medyada daha fazla yer bulabilmesi amacıyla beş dakikayla sınırlı tutulması gerektiğini belirtiyor. Yarışmanın başvuru formları iletişim fakülteleri, çevre koruma ve sivil toplum örgütleri, festival büroları vasıtasıyla tüm Türkiye'de dağıtılıyor. Başvuru formuna ulaşamayanlar 0216 370 81 75 numaralı telefon/fakstan bilgi edinebilirler.

1997 AMERİKAN SİNEMA AKADEMİSİ ÖDÜLLERİ

En İyi Film: Titanic
En İyi Aktör: Jack Nicholson (Benden Bu Kadar)
En İyi Aktris: Helen Hunt (Benden Bu Kadar)
En İyi Yardımcı Erkek Oyuncu: Robin Williams (Can Dostum)
En İyi Yardımcı Kadın Oyuncu: Kim Basinger (Los Angeles Sırları)
En İyi Yönetmen: James Cameron (Titanic)
En İyi Yabancı Film: Karakter (Hollanda)
En İyi Senaryo: Matt Damon ve Ben Affleck (Can Dostum)
En İyi Uyarlama Senaryo: Los Angeles Sırları
En İyi Sanat Yönetmenliği: Titanic
En İyi Görüntü: Titanic
En İyi Ses: Titanic
En İyi Ses Efekti: Titanic
En İyi Orijinal Müzikal veya Komedi Müziği: Anadan Doğma
En İyi Orijinal Drama Müziği: Titanic
En İyi Orijinal Beste: Titanic
En İyi Kostüm: Titanic
Uzun Metrajlı Belgesel: The Long Way Home
Kısa Metrajlı Belgesel Filmi: A Story Of Healing
En İyi Montaj: Titanic
En İyi Makyaj: Men In Black

Kısa Metrajlı Canlandırma Filmi: Geri's Game
Kısa Metraj Film: Geri's Game
En İyi Görsel Efekt: Titanic

Yeni Bir Proje: "Sanki Aşk"

Yıllardır çekilemeyen "Şarlo" projesinin senaryo yazarı Ahmet Haluk Ünal, senaryosunu Ahmet Müfid'le beraber yazdığı "Sanki Aşk" isimli bir filmle, yönetmenliğe ilk adımını atmaya hazırlanıyor.

SİNEMAYA 85-86 DÖNEMİNDE

Bilgi Olgaç'ın çırağı olarak başlayan ve ilk olarak "Gülüşan" filminde asistanlık yapan Ahmet Haluk Ünal, şu sıralar küçük insanların aşkını anlattığı "Sanki Aşk" isimli filmi için çalışmalara başladı. Her zaman politika ve sanatın yanyana gittiğini söyleyen Ünal, 7 yıldan beri senaryo yazıyor. İlk filme çekilen senaryosu, yönetmenliğini Tunca Yönder'in yaptığı "Çökertme" ise bu yıl İzmir Film Festivali'nde gösterime girdi. Festivalin ardından vizyona girmesi de beklenen film, 15 yaşında bir klarnetçi çingene çocuk, bir deve eğiticisi ve bir çingene kız arasındaki dostluk ve aşk hikayesini konu alıyor. Bunların yanında kasaba halkı, deve sahipleri bulunuyor. Tüm bunların merkezindeyse 'Çökertme' adını taşıyan bir deve var.

Bu senaryoda Türkiye'de sanayi insanların, yerel motiflerin yok oluşunu anlatmaya çalıştığını söyleyen Ünal'ın, üçüncü senaryosu ise "Şarlo". 1994'te Kültür Bakanlığı senaryo yarışmasında ödül alan "Şarlo"ya o zaman Onat Kutlar ve İstanbul Film Ajansı ortak olmuş, Kültür Bakanlığı da kredi vermiş. Eşiyle birlikte Almanya'ya iltica etmeye çalışan bir Türk'ün Batı'ya kendisini kabul ettirmenin bir yolunu ararken, hiç tanımadığı halde Şarlo'nun kılığına girmesi ve dazlakların onu ideolojik bir dürtüyle, "komünist bir yahudi"nin taklitçisi olduğu için öldürmelerini konu alan "Şarlo"nun bütçesi, daha o zaman bir milyon doları buluyormuş. Ünal hikayeyi yazmaya başlamasını ve alışılmışın aksine bir senaryonun romanlaştırmasını şöyle anlatıyor: "Üç adam tespit edilmişti Şarlo kılığında. Almanya'da, Londra'da ve 1950'de Macaristan'dan

Bunları öğrenince bir hikaye yazmaya başlamıştım. Onat Kutlar öldürüldükten sonra böyle bir yapımcı kalmadığına inandım. 1996 yılında bir öfkeye kapıldım. Bu proje çekmecemde kalmamalı diye düşündüm. 1997'de bu projeyi upuzun bir hikaye olarak yayımladım. Genellikle romandan senaryoya aktarılır. Belki Türkiye'de ilk kez senaryodan romana aktarıldı. Sinemanın görselliğinden bir şeyler anlatmaya çalıştım."

"Karışık Pizza" ve "Aşk Ölümden Soğuktur"un da yapımcısı Faruk Aksoy'la Kasım ayında kontrat yapan Ünal, Aksoy'un bu projeyi Metin Erksan'ın yönetmenliğinde gerçekleştirmek istediğini söylüyor. Şimdilerde ise yönetmenliğe soyunarak senaryosunu Ahmet Müfid'le yazdığı "Sanki Aşk" isimli bir film çekecek. Her şeyin yalan olduğu bir dünyada, küçük bir olmasını anlatan filmin konusunu şöyle anlatıyor: "Piyasa ekonomisinin, Özalizmin sembolü olan bir küçük adam var. Aynı zamanda aşk hikayesi, kadınlara ve erkeklere dair. Finalde göreceğiz ki insanlar cürümlerinden fazla yer yakıyorlar bu kez." Ünal, şimdiye kadar iki yapımcı şirketle ön görüşme yapmış: Tunca Yönder-Yeni Yapımlar ile Ali Akdeniz ve Fatoş Sevinç-Pan Film. Her ikisinden de çok iyi tepkiler aldığını söyleyen Ünal, "Şarlo"nun çekilemeyişinin nedenlerini de şöyle açıklıyor: "'Şarlo'nun çekilmeyişinin büyük bir handikapı Türkiye için çok büyük bir bütçe ve hikaye Almanya'da geçiyor. Yaklaşık 1.5 milyon doları buluyor. Ama kendi emsalini ikiye üçe katlayabilir."

Türk sinemasının bugünkü durumu konusunda ise "Bir kere iyi bir film çektikten sonra çektikleriniz çok önemli olmuyor" diyen Ünal, "Küçük olsun benim olsun türü fırsatlardan uzak durmaya çalıştım. Yeşilçam belki maddi krizden çıkma eşiğine geliyor. Ancak dünya standartlarında çok küçük bütçeli filmler" diyor. Hazırlıklarını sürdürdüğü "Sanki Aşk"la ilgili sözlerini de şöyle tamamlıyor: "Seyirci onun unuttuğu şeyleri hatırlatmamızı istiyor. Yeniden aşkı anlatmaya ihtiyaç var, sanki bile olsa aşkı anlatmaya ihtiyaç var."

ÖZEL SEANS

haber

Davalar ve Nikahlar...

Ünlü yıldızların özel hayatlarındaki son gelişmeler. Kiminin başı paparazzilerle dertte, kiminin davalarla... Bu arada evlenenler de var.

Tom Cruise

Paparazzilere karşı savaş... Aktör Prenses Diana'nın trajik ölümünün ardından yaptığı etkileyici konuşmasından sonra şimdi de paparazzilerle savaşması için polise başvurdu. Stanley Kubrick'in "Eyes Wide Shut" filminin bir yıldan fazla süren çekiminden sonra ABD'ye dönen oyuncu onu arabayla takip eden üç aracı şikayet etmek üzere 911'i aradı. Cruise paparazzilere kızının da onunla arabada olduğunu ve onu takip etmeye devam ederlerse otoritelere başvuracağını söyledi. İlk başta oyuncunun tehdidini ciddiye almayan fotoğrafçılar onu elinde telefonuyla görünce geri çekildiler. Polisler olayı araştırıyor.

Woody Harrelson

Mutlu son... Woody Harrelson sonunda üç çocuğunun annesi ile evlendi. Aktör Laura Louie ile 11 Ocak'ta yaşadıkları Costa Rica'da hayatını birleştirdi. En büyük kızları Deni gelinin nedimeliğini yaptı. Harrelson, Laura'yı asistanı olduğu 1987 yılında tanımış ve çift 1990'da beraber olmaya başlamıştı.

Taylor & Steiger

Tuhaf bir çift... Efsanevi evlilik meraklısı Elizabeth Taylor, aktör Rod Steiger ile can ciğer kuzu sarması. "Adını açıklamayan bir kaynak" New Yorklu dedikodu sütunu yazarı Liz Smith'e çiftin arkadaşlıktan öte bir ilişkisi olduğunu açıkladı. Steiger ve son karısı Paula Ellis geçen yıl ayrılmış ve aktör Haziran ayında boşanma davası açmıştı.

Sharon Stone

Ne romantik! Sharon Stone Sevgililer Günü'nde "The San Francisco Examiner"ın editörü Phil Bronstein ile evlendi. 39 yaşındaki yıldız ile 47 yaşındaki Bronstein özel bir törenle evlendikten sonra bunu ailesi ve dostlarıyla birlikte Beverly Hills'teki evinde kutladı.

Arnold Schwarzenegger

Yine paparazziler... Schwarzenegger ve eşi Maria Shriver, aktörün geçirdiği açık kalp ameliyatından sonra ilk fotoğrafını çekmek için otomobillerini durmaya zorlayan ve kendi arabalarıyla hareket etmesini engelleyen iki paparazziye karşı açtıkları davayı kazandılar. Mahkemede Maria Shriver, kendini kafese kapatılmış bir hayvan gibi hissettiğini, Schwarzenegger da kalbinin "deli gibi çarptığını" söyledi.

Stone'un Biyografisi

Las Vegaslı bir hemşire "Naked Instinct: The Unauthorized Biography of Sharon Stone"un yazarı Frank Sanello'yu dava etti. Sanello'nun kitabında, adı açıklanmayan bir kaynağa göre, Payne ve Stone, Beverly Hills Oteli'nin tuvaletinde yakın bir ilişkiye girmiş. Payne, Sanello'yu, yayınevini (Carol Publishing) ve kimliği belirsiz kaynağı iftirada bulunmak suçundan dava ediyor. Payne'in iddiasına göre o ve Stone,

aktris Las Vegas'ta "Casino" filmini çekerken tanışmışlar. Payne oyuncunun onuruna verilen yardım yemeğine davet edilmiş ve o akşam birkaç kere yeni bir film projesini konuşmak için kadınlar tuvaletinde biraraya gelmişler.

Demi & Bruce

Eskiden Demi Moore ve Bruce Willis için çalışan dadı Kim Tannahill, aktrisin onu bir keresinde bir saatten uzun bir süre bir odaya kilitlediğini iddia ederek çifti dava etti. Tannahill, 1994'den kovulduğu geçen Ağustos ayına kadar çift için çalışmıştı. Dadının iddiasına göre Moore ve Willis onu sömürüp taciz etmişler. Tannahill ayrıca çifti mesailerini ödemediği gerekçesiyle federal mahkemeye de verdi. Willis'lerin avukatı, Tannahill'in suçlamalarını şantaj yaptığı suçlamasıyla reddediyor.

Spielberg Aklandı

Steven Spielberg ve Michael Crichton megahit "Twister"ın fikrini çalmış mıydı? Karar verildi... Suçsuzlar. Senaryo yazarı Stephen Kessler Spielberg'i, Crichton'ı ve karısı Anne-Marie'yi, Warner Brothers'ı ve Universal Stüdyolarını, "Twister"ın, senaryosu "Catch the Wind" üzerine kurulu olduğu gerekçesiyle dava etti. Ancak jürinin kararıyla dava düştü. Böylece Spielberg çifte zafer kazanmış oldu. Tarih yazarı Barbara Chase-Riboud da "Amistad"ın kitabı "Echo of Lions"tan esinlenilerek çekildiğini iddia etmiş ve yönetmene 10 milyon dolarlık tazminat davası açmıştı. Ancak bir süre sonra davadan vazgeçmiş, hatta filmi övmeye bile kalkışmıştı. İki taraf da mahkeme dışında anlaşma yoluna gidip gitmedikleri konusunda bir yorumda bulunmamıştı.

HENÜZ MASA BAŞINDA KONUŞULAN YAPIMLAR

ALIEN LOVE TRIANGLE
Yönetmen: Danny Boyle, artı henüz doğrulanmamış iki kişi.
Oyuncular: Kenneth Branagh.
Yetenekli "Trainspotting" üçlüsü, bir iş adamının, karısının aslında erkek bir uzaylı olduğunu farkettiği bir öyküyü beyazperdeye taşıyor.
Gösterim Tarihi: 1998

ALONG CAME A SPIDER
Yönetmen: Gary Fleder.
Oyuncular: Morgan Freeman.
Bu ay gösterime girecek olan "Kiss The Girls"ün ön bölümü niteliğindeki filmde Morgan Freeman yine Dr. Alex rolünde. Bir James Patterson romanı uyarlaması daha.
Gösterim Tarihi: 1999

BARTHE
Yönetmen: Danny DeVito.
Oyuncular: Danny DeVito.
Bir uzaylı gerçek aşkını bulmak için dünyaya gelir ve hikayesini ona inanmayan bir tabloid gazetecisine (DeVito) anlatır.
Gösterim Tarihi: Henüz açıklanmadı.

THUNDERBALL
Yönetmen: Henüz açıklanmadı.
Oyuncular: Sean Connery (Henüz doğrulanmadı). Connery'nin 20 milyon $ alacağı Bond klasiğinin tekrar yapımı.
Gösterim Tarihi: Henüz açıklanmadı.

DANIEL MARTIN
Yönetmen: Bob Balaban.
Oyuncular: Anthony Hopkins.
Oxford'a geri dönen ve eski sevgililerinden biriyle ilişkisini tekrar canlandıran bir senaryo yazarının hikayesi üzerine kurulu olan John Fowles romanının uyarlaması.
Gösterim Tarihi: Henüz açıklanmadı.

GATES OF FIRE
Yönetmen: Henüz açıklanmadı.
Oyuncular: George Clooney.
Clooney, Thermophylae savaşını anlatan eski Yunan epiğinde oynayacak.
Gösterim Tarihi: Henüz açıklanmadı.

H-20
Yönetmen: Steve Miner.
Oyuncular: Jamie Lee Curtis, Robert Forster.
İlkinin 20. yıldönümüne denk getirilen Halloween serisinin sonuncusu, Curtis'in varlığı ve Kevin Williamson'ın senaryosu sayesinde daha önceki çabalardan daha fazlasını vaat ediyor.
Gösterim Tarihi: 1999

JULIP
Yönetmen: Jack Nicholson.
Oyuncular: Henüz açıklanmadı.
Nicholson, "The Two Jakes"den sonra ilk kez kamera arkasına geçiyor. Film, üç sevgilisi erkek kardeşi tarafından vurulan bir köpek terbiyecisinin hikayesini konu alan Jim Harrison'ın romanı üzerine kurulu.
Gösterim Tarihi: Henüz açıklanmadı.

LADYKILLERS REMAKE
Yönetmen: Robert Harling.
Oyuncular: Henüz açıklanmadı.
Ealing komedi klasiği 90'lı yıllara taşınıyor. Mekan da Londra'dan New Orleans'a.
Gösterim Tarihi: Henüz açıklanmadı.

MAN ON THE MOON
Yönetmen: Milos Forman.
Oyuncular: Danny DeVito.
"Taxi" dizisi ile ünlü olan komedi oyuncusu Andy Kaufman'ın biyografisi. Eski meslektaşı DeVito, menajerini canlandıracak.
Gösterim Tarihi: Henüz açıklanmadı.

MARTIAL LAW
Yönetmen: Ed Zwick.
Oyuncular: Denzel Washington, Bruce Willis, Annette Bening.
New York'un teröristlerce ele geçirildiği ve kurtarılmayı beklediği aksiyon filmi.
Gösterim Tarihi: 1999

OFFICE SPACE
Yönetmen: Mike Judge.
Oyuncular: Henüz açıklanmadı.
Beavis ve Butt-head'in yaratıcısı ortalama iş yerlerinin ortalama işçilerin gözünden anlatıldığı bir kara komedi ile çizgi dünyasından sinema dünyasına geçiş yapıyor.
Gösterim Tarihi: 1999

THE RED DOOR
Yönetmen: Mattia Karel.
Oyuncular: Madonna.
Madonna "Evita"dan sonra, babasının ölüm döşeğinde ailesiyle tekrar biraraya gelen çocukken tacize uğramış bir kadını canlandırıyor.
Gösterim Tarihi: 1999

A QUEER KIND OF DEATH
Yönetmen: Henüz açıklanmadı.
Oyuncular: Laurence Fishburne.
Larry, bir erkek mankenin ölümünü araştırmak üzere tutulan eşcinsel bir özel dedektif rolünde.
Gösterim Tarihi: 1999

SURRENDER DOROTHY
Yönetmen: Henüz açıklanmadı.
Oyuncular: Drew Barrymore.
Kötü cadının büyü yaptığı Judy Garland'ın rolüne Barrymore'un soyunduğu klasik "Oz Büyücüsü" hikayesinin yeni bir versiyonu.
Gösterim Tarihi: 1999

HOLLYWOOD NOTLARI

SAFTER YILMAZ

Titanic Bitti, Godzilla Geliyor

CULVER CITY'DEKİ SONY STÜDYOSUNUN 27 numaralı platosunda, büyük bir gizlilik içinde çekim yapılıyor. 1940'larda Esther Williams'ın, hayranlıkla seyredilen yüzme filmlerinin çekildiği bu platoda, şimdi New York'ta 23. sokaktaki metro istasyonu kurulmuş durumda... Günde binlerce kişinin geçtiği bu istasyon en ufak detayına kadar yapılmış bulunuyor. İstasyonda metro vagonları da var ve birden yolculara dev bir kertenkele hücum ediyor. Herkes bir tarafa kaçarken 60 metre uzunluğundaki kertenkele, önüne geleni ezerek geçiyor.

Bütün bunlar halen Sony'nin sahip olduğu tarihi MGM stüdyosunda cereyan ediyor. "Titanic"ten bir milyar dolar kazanan Hollywood, şimdi sinemalara "Godzilla" canavarını getiriyor... İlk olarak 1956'da Amerika'da sinemalara gelen "Godzilla", yapımcısı Japon "Toho" şirketi tarafından tam 20 defa beyaz perdeye getirilmişti. Geçen yıl "Independence Day" filmi ile gişe rekorları kıran Alman asıllı yönetmen Ronald Emmerich, 1990'ların sinemasının bütün özel görüntü teknik ve hilelerini kullanarak "Godzilla"yı tekrar sinemalara getiriyor.

100 milyon dolar harcanan yeni "Godzilla", Amerika'da 30 Mayıs'ta sinemalara gelecek. Yapımcı TriStar stüdyosu, bu korku filminin beklenenin üzerinde bir etki yapması için filmin fotoğraflarını bile basına ver-

mek istemiyor. "Godzilla"nın büyük bir gizlilik içinde sinemalara gelerek rekor gişe yapması planlanmış durumda.

Filmde başrolü oynayan Matthew Broderick bile konuyu tam olarak bilmediğini söyleyerek "Her gün değişik bir dehşet sahnesi çekiyoruz. Ancak dev kertenkelenin tamamını hiçbirimiz görmüş değiliz. Bazen dev bir kafa üzerimizde dolaşıyor, bazense kertenkelenin sadece kuyruğunu görüyoruz" diyor.

Japonların çevirdiği ilk "Godzilla" filmlerinde canavar, atom bombasının radyoaktiv şuaları sonucunda ortaya çıkan bir dev kertenkeleydi ve içine giren bir kişi tarafından hareket ettiriliyordu. Yeni çekilen "Godzilla"da ise bütün hareketler mekanik olarak yapılıyor. 1992'de Claude Van Damme'ın "Universal Soldier" filmi ile Amerika'daki ilk filmini çeviren 41 yaşındaki Alman yönetmen Ronald Emmerich, 1950'lerin korku filmleri ile büyüdüğünü söyleyerek "Bu filmdeki çok sahne bana 12 veya 13 yaşında gördüğüm filmleri hatırlatıyor" diyor.

"Independence Day"in rekor gişe yapması ile Hollywood'un en rağbetteki yönetmeni olan Ronald Emmerich'e göre "Godzilla" aslında 1953'te sinemalara gelen "The Beast From 20.000 Fathoms" adlı Amerikan korku filmlerinin bir kopyası. "Japonların yaptığı "Godzilla" filmlerinin 14 veya 15'ini seyrettikten sonra anladım ki her film birbirinin tekrarı. Ancak bütün dünyada bilhassa çocuklar 'Godzilla' filmlerine bıkmadan bakıyorlar. Herkes bu canavarı King Kong'a benzeterek sempati besliyor" diyen yönetmen Ronald Emmerich, ancak 98'in "Godzilla"sının "Independence Day"e benzemeyeceğini söyleyerek "Korku filmlerinin kendilerine göre özel kuralları var. Bunları izleyerek kendinizi yenilemeniz

"Doğa / İnsan" ilişkisini mutluluk kavramıyla bütünleştiren aileler evlerine yerleşiyor ve yeni komşular oluşuyor...

Durusu Park Dünyası

İstanbul'a 45 dakika uzaklıktaki sessiz ve sakin göl kıyısında, beş milyon metrekare yüzölçümündeki olağanüstü bir doğa parçası. Her biri beş dönümlük özel bahçeye sahip villalar. Beğenileriniz doğrultusundaki değişikliklere açık, farklı ve özgün projeler. İki yüz elli metrekare faydalı alana sahip, tek ya da iki katlı konut seçeneği.

Arıtma tesisleri ve LPG kullanımıyla; "Sıfır Atık / Sıfır Duman" felsefesine uygun bir yaşam biçimi. Üstün performansı ve mükemmeliyetçilik anlayışıyla, çeyrek asırdır yurtiçinde - yurtdışında pek çok başarılı projeye imza atan Üstay İnşaat'tan; yol, su, elektrik, arıtma gibi altyapıları ile telefonu ve TV anteni tamamlanmış konutlar için anahtar teslim güvencesi.

Dünya standartlarında, yüksek kaliteli bir servis sunmakta olan "Durusu Park"ın tüm avantajlarından yararlanma olanağı: Avusturya

Haftanın yedi günü Durusu Park'ı gezip görebilir, Tanıtım ve Satış Ofisi'nde (**0212 767 90 70**, **71** ve **72**) projeyi yakından inceleyebilirsiniz.

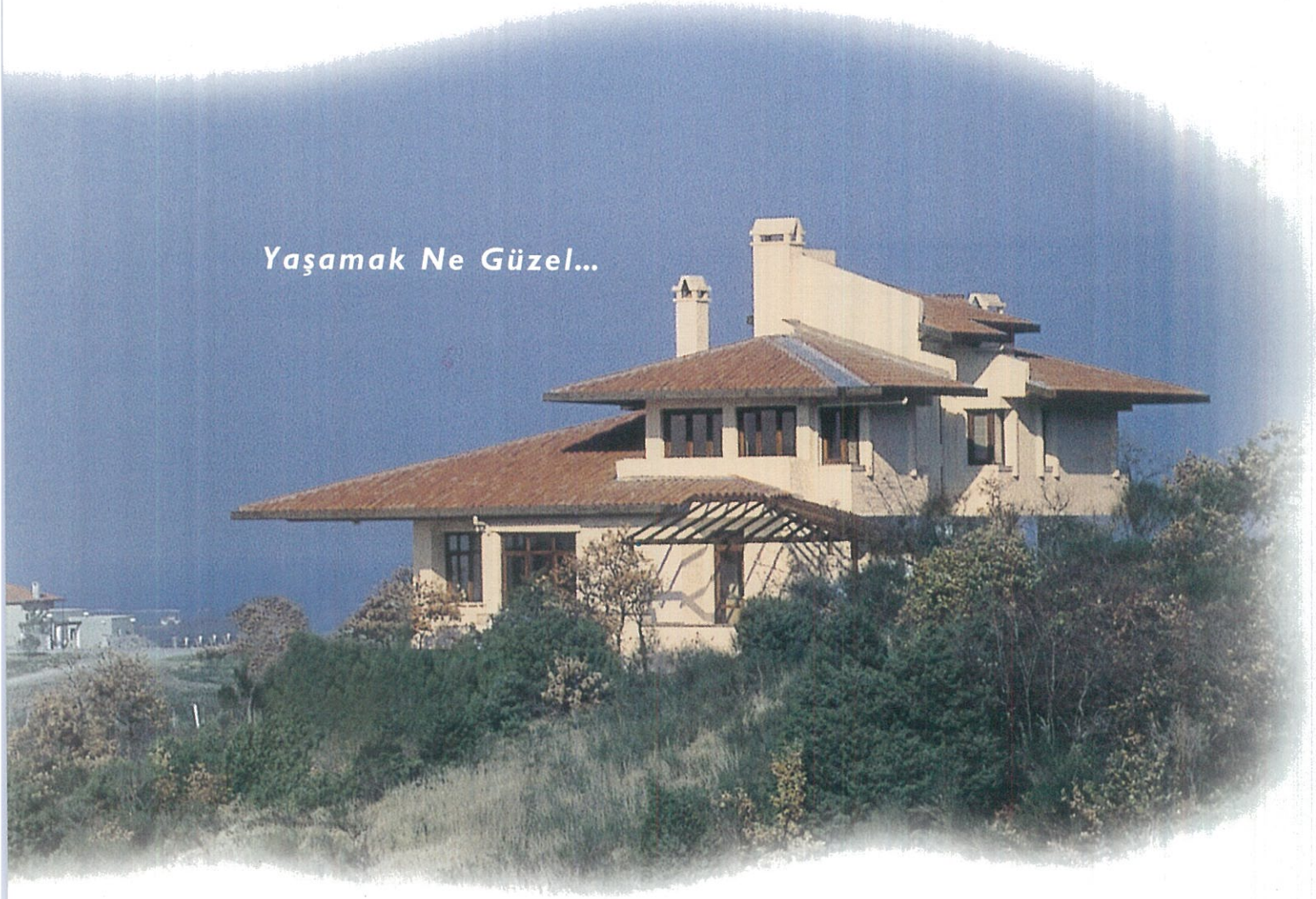

Durusu İstanbul

dağ motelleri benzeri 70 rustik odalı Durusu Park Resort Otel. Yaşama sevincine kaynak olacak sporlar ve sportif oyunlardan avcılık, atıcılık, jogging, bisiklet, binicilik, voleybol, basketbol. Kapalı yüzme havuzu, jakuzi, sauna ve su sporları ile çeşitli oyun seçenekleri. Bilardo, ping-pong ve "langırt"ıyla çok özel bir Gençlik Evi. Çocukları heyecanlı serüvenlere sürükleyen, düş ve fantezi dolu Masal Evi. Yetişkinlerin, dev bir şömine karşısında, tarihi ve doğayı yudumlayacağı Şarap Evi. Çok özel mönüsü ve şaraplarıyla Natür Restaurant ile Sülün Bar. Vitamin barı ve saunasıyla Fitness Center. Teknik donanımlı Toplantı Salonları. Doğaya açılan etkinlikleriyle Kır Kulübü, Kır Kahvesi, sekiz asırlık tarihi çınar, Aynalı Kavaklar, Amfitiyatro, Petek Motel, Türkiye'nin ilk ve tek Av Müzesi'nin yer aldığı Döner Kule. Yapımı sürdürülen alışveriş merkezi, postane, sinema, bowling salonu, spor ve sağlık merkezi...

Durusu Park Evleri

Reklam Ofisi

ÖZEL SEANS

haber

10. Ankara Film Festivali

Mayıs'ın ilk günlerinde Ankaralı sinemaseverleri geleneksel festival keyfi bekliyor.

FESTİVAL 1-10 MAYIS tarihleri arasında gerçekleşecek. Dünya sinemasının altmıştan fazla yapıtının sunulacağı festival gösterim programı Sinemanın Genç Yıldızları, Dünya Sinemasından, Sinemada Kadın İmajı ve Toplu Gösteriler bölümlerinden oluşuyor. Toplu gösteriler bölümünde Pier Paolo Pasolini, Kieslowski ve Peter Gothar'ın filmleriyle İsviçre sinemasından derlenen filmler var.

PASOLİNİ-GOTHAR-KİESLOWSKİ

Pasolini toplu gösterisinde İtalyan yönetmenin, yaşama beş sıfır yenik başlayanların yani proletaryanın yaşamını anlattığı ilk filmi "Dilenci", 1962'de çektiği "Mamma Roma", konusunu doğrudan İncil'den alan nadir filmlerden olan "Aziz Matyas'a Göre İncil", 1967'de Freud'a ilgi duymaya başlayarak çektiği "Kral Oedipus", bir burjuva ailesindeki ahlaki çöküşü konu alan filmi "Teorem", 1970'de bir bölümünü Göreme'de çektiği "Medea", 70'li yıllarda edebiyata yöneldiği filmleri "Decameron", "Canterbury Öyküleri", "Binbir Gece Masalları" ve yönetmenin çağlara, uygarlığa ve cinselliğe son bakışı, 1975 yılında ölmeden önce çektiği son filmi "Salo ya da Sodom'un 120 Günü"nün yanısıra bütün uzun ve kısa metraj filmleri ile belgeselleri gösterilecek. Ayrıca yönetmene en yakın isimlerden biri olan Laura Betti'nin de katılacağı bir söyleşi ve özel gala ile Pasolini anılacak. Kieslowski ise on filmden oluşan "Dekalog" adlı serisiyle yer alıyor festivalde. Macar sinemasının usta yönetmenlerinden Peter Gothar, "Değerli Bir Gün/Priceless Day", "Zaman Durdu/Time Stands Still", "Aynı Amerika Gibi/Just Like America", "Sınır Görevi/Outpost" ve "Vurdumduymaz Vaska/Vaska Easoff" filmleriyle birlikte festivalin konuğu olarak Ankara'ya gelecek.

"Yasak Meyve"

"Dilenci"

"Kral Oedipius"

İSVİÇRE'DEN 8 FİLM

"Sinema... İsviçre'den" başlıklı bölümde, 1923-1992 yılları arasında çekilmiş sekiz İsviçre filmi yer alıyor. Jacques Feyder'in "Çocuk Yüzleri/Visages d'Enfant", Alain Tanner'ın "Charles Ölü ya da Diri?/Charles Mort au Vif?", İsviçre sinemasının temsilcisi olarak festivale konuk olacak Peter Von Gunten'in "Pestalozzi'nin Dağı/Pestalozzis Berg" ve Daniel Schmid'in "Ölü Sezon/Hors Saison"u bu bölümde gösterilecek filmlerden bazıları. Festivalin Dünya Sinemasından bölümünde, Macaristan'dan György Szomjas'ın "Öpücükler ve Yara İzleri/Kisses and Scratches", Japonya'dan Yoichi Higashi'nin "Düşler Köyü/Village of Dreams", Fransa'dan Alain Corneau'nun "Yeni Dünya/Le Nouveau Monde", Bulgaristan'dan Krassimir Krumov'un "Yasak Meyve/Forbidden Fruit", İsveç'ten Bo Widerberg'in "Her şey Yolunda/All Things Fair" ve Richard Hobert'in "Cennette Sonbahar/Autumn in Paradise", Avustralya'dan Clara Law'un "Sürüklenen Yaşam/Floating Life" ve İngiltere'den Terence Davies'in "Neon Bible"ı izlenebilecek.

GENÇ YILDIZLAR VE KADIN YÖNETMENLER

Sinemanın Genç Yıldızları bölümünde, Yunanistan, Slovenya, İtalya, Brezilya, Almanya ve Fransa'dan genç yönetmenlerin dünya çapında yankı uyandırmış filmleri var. Bunlardan biri, Marco Risi'nin "Eyüp Eyüp... Anadolulu Çocuk" adlı filmi, festivalin açılış filmi olacak.

Bu yılki festivalde kadın yönetmenlere özel bir bölüm var. "Sinema'da Kadın İmajı" adlı bölümde Sally Porter ve Margarethe von Trotta gibi geleneksel film dilinin anlatım kalıplarına meydan okuyan kadın yönetmenlerin filmleri gösterilecek. Yıllarca başarılı oyunculuğuyla sinemaya katkıda bulunan, 1978'den sonra senaryo yazmaya ve yönetmenliğe başlayan Liv Ullmann'ın "Özel İtiraflar/Private Confessions" adlı filmi, Stella Belessi'nin "Maria-Electra", Aline Issermann'ın "Kuşkunun Gölgesi/L'Ombre du Doute" ve Patricia Rozema'nın "Gece Düştüğünde/When Night is Falling" filmleri bu bölümde gösterilecek filmlerden bazıları.

ULUSAL YARIŞMA

Ankara Film Festivali, "Ulusal Uzun Film Yarışması" ile bu yıl da Türk sinemasının iyi filmlerini ödüllendirecek. 13 ödül dağıtacak Seçici Kurul'da Ali Hakan, Prof. Dr. Sami Şekeroğlu, Erhan Bener, Yusuf Kurçenli ve Tülay Eratalay var.

Yarışmaya katılan filmler ve yönetmenleri; "Masumiyet" ile Zeki Demirkubuz, "Kuşatma Altında Aşk" ile Ersin Pertan, "Kasaba" ile Nuri Bilge Ceylan, "Çökertme" ile Tunca Yönder, "Hamam" ile Ferzan Özpetek, "Solgun Bir Sarı Gül" ile Canan Evcimen İçöz, "Yanlış Saksının Çiçeği" ile Fide Motan ve "Usta Beni Öldürsen E" ile Barış Pirhasan.

Festivalin baş sponsoru Efes Pilsen, "En İyi Film" seçilen filme 2.5 milyar, "Seçici Kurul Özel Ödülü"nü alan filme ise 1 milyar ödül verecek. Ayrıca "En İyi Film" ödülünü kazanan filmin yönetmeni daha sonra film çekerse yine Efes Pilsen'den 25 bin dolarlık yardım alacak.

Ali Özgentürk'ün "Mektup" ve Reha Erdem'in "A Ay" filmleri Ulusal Film bölümünde yarışma kapsamı dışında gösterilecek.

KISA FİLMLER

Festival kapsamında düzenlenen Kısa Film Yarışması'na bu yıl Deneysel dalında 14, Kurmaca dalında 47 ve Canlandırma dalında 12 olmak üzere toplam 73 film başvurdu.

Her yıl olduğu gibi bu yıl da dünyanın genç kısa film yönetmenlerinin filmleri Ankara'da seyirci karşısına çıkacak. Dünyanın dört bir yanından kısa filmler "Dünyaya Kısa Bir Bakış" başlığı altında gösterilecek. Bu bölümde ayrıca "Bir Kent Bir Yaşam" alt başlığıyla dünyanın belli başlı kentlerinin anlatıldığı belgeseller de yer alacak.

"Uluslararası Canlandırma'da On Ülke" bölümünde Almanya, Avusturya, Belçika, Çek Cumhuriyeti, Danimarka, Fransa, Hırvatistan, İngiltere, İsviçre ve İtalya'dan canlandırmalar yarışacak. Geçen yıl, "Yankale" adlı filmiyle birinci olan Gil Alkabetz, bu yıl yeni filmi "Rubicon"la katılıyor yarışmaya. Geçen yılın çok sevilen filmlerinden "The Wrong Trousers" ve "A Close Shave"in yaratıcısı Steve Box, bu yıl "Sahne Korkusu" ile festivalde. Yarışmaya katılan diğer

"Pestalozzi'nin Dağı "

filmlerden bazıları; Olaf Böhme'nin farklı algıların nasıl bir çatışma yarattığını anlatan filmi "Gerçekliğin Temeli", Daniel Suljic'in bir pastanın eşit paylaştırılması sorununu ele alan filmi "Pasta" ve Daniel Graves'in TV'nin iki boyutlu dünyasını "tı"ye aldığı filmi "İki Boyutlu Dünya".

Festival'in her yıl verdiği iki Kitle İletişim Ödülü'nden biri Cumhuriyet gazetesine diğeri de TRT Ankara Radyosuna verildi. Nejdet Mahfi Ayral ve Mimar Sinan Üniversitesi Sinema Televizyon Merkezi ise Aziz Nesin Emek Ödülü'ne lâyık görüldü. Bu yıl onuncusu düzenlenen festivalin ana sponsoru Efes Pilsen. Diğer sponsorlar, Başbakanlık Tanıtma Fonu, Kültür Bakanlığı, TRT, Avrupa Topluluğu, EUROKA Audio Visuel, Çankaya Belediyesi, DHL, Beğendik, Coca Cola, Turcell, THY, Hotel Bilkent, Class Hotel, Renault Mais ve Oda Yapım.

Festival salonları, Kızılırmak, Büyülü Fener ve Kavaklıdere sinemaları. Ücretsiz belgesel ve kısa film gösterimleri ise Alman Kültür Merkezi, Fransız Kültür Merkezi, Türk-İngiliz Kültür Derneği ve Türk Amerikan Derneği'nde yapılacak.

İki Genç Yönetmenden İki Film

Kudret Sabancı ve Serdar Akar'ın ilk uzun metrajlı filmleri "Gemide" ve "Azize", zaman zaman aynı oyuncuları paylaşıyor, hatta aynı sahneleri içeriyor.

YENİ SİNEMACILIK FİLM ŞİRKETİ, yönetmenliklerini Serdar Akar ve Kudret Sabancı'nın, görüntü yönetmenliklerini Mehmet Aksın ve Gökhan Atılmış'ın üstlendiği, başrollerini Erkan Can, Yıldıray Şahinler, Güven Kıraç, Cengiz Küçükayvaz, Istar Gökseven ve Evelina Yerkovin'in paylaştığı "Gemide" ve "Azize" adlı iki sinema filmi için Mart ayı sonunda çekimlere başladı. Hem kendi başlarına dramatik, hem de biraraya geldiklerinde üçüncü bir durum oluşturan temalara sahip bu iki film, zaman zaman aynı oyuncuları paylaşıyor, hatta aynı sahneleri de içeriyor. Bugüne kadar hiç el atılmamış ve sinematografik yanı oldukça kuvvetli olan son dönemin Laleli'si ve bir kumcu gemisinde geçen bu iki hikayeyi bir kadın birbirine bağlıyor.

Serdar Akar'ın yönetmenliğini yaptığı "Gemide", kum taşıyan bir gemide geçer. Kaptan İdris ve adamları Kamil, Boksör ve Ali kendi küçük dünyalarında hayatlarını sürdürürler. Bir gün Boksör soyulduğunu ve geminin tüm parasını kaptırdığını söyleyerek gemiye gelir. Dört kızgın adam, İstanbul sokaklarında kendilerini soyanları aramaya başlarlar ve çabucak bulurlar. Kavganın sonunda paralarını ve Boksör'ün ısrarları üzerine adamların yanındaki yabancı bir kızı da

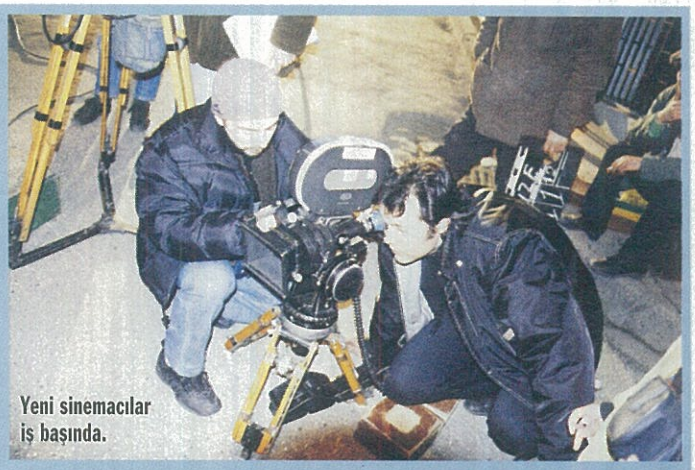

Yeni sinemacılar iş başında.

bu küçük ülkede düzen kurmaya çalışanların sonu olacaktır.

Kudret Sabancı'nın yönettiği "Azize" filmi ise adını bir şarkıdan alıyor. Azize, filmin kahramanı Aziz'in en sevdiği şarkıdır. Aziz, her şeyin satılık olduğu İstanbul'da, patronunun kadınlarını satan ve aldığı komisyonla geçinen biridir. Aziz bir gün kendi başına bir kadın satmaya kalkar. Anlaşma gereği bir tekstilciye yabancı ve bakire bir kız bulacaktır. Aziz, istemeye istemeye kavgalı olduğu bir babadan kız bulur. Kızın karşılığında yüklüce bir kapora da alır. Ancak işler yolunda gitmez. Güvendiği iki adamı ona kazık atar. Üstelik buldukları kız, hiç tanımadıkları biri tarafından kaçırılır. Ellerinden kaçırdıkları bu yabancı kız, küçük dünyalarından bir nebze

"Derin Darbe"

MAYIS

DERİN DARBE
DEEP IMPACT

Yönetmen: Mimi Leder. Oyuncular: Robert Duvall, Tea Leoni, Elijah Wood, Vanessa Redgrave, Maxmilian Schell, Leelee Sobieski, Morgan Freeman. Yapımcılar: Richard D.Zanuck, David Brown. Senaryo: Michael Tolkin, Bruce Joel Rubin. Dağıtımcı: UIP. Gösterim Tarihi: 15 Mayıs.

14 yaşındaki Leo Beiderman'in (Elijah Wood), lisedeki astronomi kulübüne katıldığında tek derdi sınıf arkadaşı Sarah Hochner'in (Leelee Sobieski) kendisini keşfetmesidir. Oysa küçük teleskobuyla çektiği bir fotoğraf, yepyeni bir keşfi gündeme getirir. Bilim adamları, bu fotoğraftaki kuyrukluyıldızın dünyaya hızla yaklaştığını ve ölümcül bir çarpışmanın eşiğine geldiğini belirlerler. Öte yandan Washington'daki bir seks skandalının izini süren gazeteci Jenny Lerner (Tea Leoni), eski bakanlardan birini köşeye sıkıştırır. Ancak kendini bir anda Başkan Tom Beck (Morgan Freeman) ile gizli bir toplantıda bulur. Başkan ona hayatının teklifini yapar: sırrı iki gün saklaması karşılığında, dünyaya hızla yaklaşan bir kuyrukluyıldızı etkisiz hale getirip dünyayı kurtarma amacını taşıyan bir uzay göreviyle ilgili haberi verecektir.

Messiah adlı uzay gemisini ve uluslararası mürettebatı komuta etmek üzere, emekliye ayrılan eski astronotlardan Spurgeon Keeney (Robert Duvall) göreve çağrılır. Kuyrukluyıldıza gidip şiddetli patlamaların gerçekleştiği yüzeyine inerek nükleer patlayıcı maddeler yerleştirecekler ve yıldızı yörüngeden çıkararak dünyanın uzağından geçmesini sağlayacaklardır.

Ölüm olgusuna karşı dünyanın tepkisini işleyen "Deep Impact"in çekimleri, California'nın Edwards Hava Üssü'ndeki NASA tesislerinde gerçekleştirildi. Astronotları canlandıran aktörler açısından en büyük zorluk, kuyrukluyıldızın yüzeyindeki mikro-yerçekimli ortamda ağır astronot giysileri altında çalışmak oldu. Yönetmen Mimi Leder'e göre en büyük zorluk ise hızla bir plandan diğerine geçilen klasik aksiyon sahnelerinin aksine, çok küçük yerçekimi altında her şeyin ağırlıksız bir ortamda hareket ettiği aksiyon sahnelerinin çekilmesiydi.

TİBET'TE YEDİ YIL
SEVEN YEARS IN TIBET

Yönetmen: Jean-Jacques Annaud. Oyuncular: Brad Pitt, David Thewlis, B.D.Wong, Mako, Danny Denzongpa. Yapımcılar: John H.Williams, Jean-Jacques Annaud, Iain Smith. Senaryo: Becky Johnston. Dağıtımcı: Özen Film. Gösterim Tarihi: 1 Mayıs.

1939 sonbaharında Avusturyalı ünlü dağcı Heinrich Harrer ve Peter Aufschnaiter, Himalayalar'ın en yüksek tepelerinden biri olan Nanga Parpat'a tırmanmak için yola çıkarlar. Bu yolculuktan önceki tek amacı şöhret edinmek olan Harrer, bencil ve kendinden başka hiçbir şeyi umursamayan bir adamdır. Himalayalar'da yaptığı bu yolculuk, onun hayatını ve duygusal yapısını tümüyle değiştirir. Himalayaların zirvesinden, İngiliz esir kampının derinliklerine, bir kaçış ve iki yıl süren zorlu Himalaya yolculuğunun ardından, Tibet'in gizemli kenti Lhasa'ya sürüklenen Harrer, bu olağanüstü yolculuk sayesinde duygusal bir uyanış yaşar. Batılıların çok ender ziyaret ettiği bir ülkede yabancı olan Harrer, küçük Dalai Lama tarafından dostlukla karşılanır ve bu dini lidere İngilizce, coğrafya ve Batı dünyası konusunda ders vermesi istenir. Tibet'te yedi yıl kalan Harrer için bu yıllar Dalai Lama'nın dostluğu ve hayat felsefesiyle zenginleşmiştir. Bu yedi yıl yalnızca Harrer için değil, Tibet için de köklü değişimlerin yaşandığı bir dönem olur. Yalnız kişiler olan Harrer ve Lama arasında derin ve kopmaz bağlar oluştukça, egoist Harrer hayatında ilk kez kendini düşünmemeyi öğrenir, böylece Lhasa yolculuğunun başından itibaren başlayan değişim süreci tamamlanmış olur. Alman Stern dergisi, yaz 1997'de filmin çekimleri tamamlandıktan sonra Harrer hakkında filmin yapımcılarının bile o zamana dek bilmedikleri

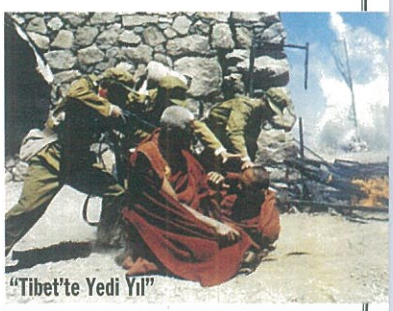
"Tibet'te Yedi Yıl"

AYIN FİLMLERİ

"Kaçakların Peşinde"

bir olguyu ortaya çıkardı. Harrer'ın aslında bir nasyonel sosyalist olduğu ve 1933'te SA ve 1938'de SS'e katıldığı ortaya çıktı. Bunun üzerine filmin yapımcıları iki alt ses ekleyerek Harrer'ın Nazi Partisi üyesi olduğunu vurguladılar.

KAÇAKLARIN PEŞİNDE
US MARSHALS

Yönetmen: Stuart Baird. Oyuncular: Tommy Lee Jones, Wesley Snipes, Robert Downey Jr., Tom Wood, Joe Pantoliano, Kate Nelligan, Irene Jacob. Yapımcılar: Arnold Kopelson, Anne Kopelson. Senaryo: John Pugue. Dağıtımcı: Warner Bros. Gösterim Tarihi: 1 Mayıs.

Chicago polisi, rutin bir trafik kazası soruşturması sırasında, yaralı sürücünün parmak izlerinden aslında bu kişinin New York'ta işlenen iki cinayetten aranan bir zanlı olduğunu fark eder. Şüpheli tutuklanır ve New York'a gönderilmek üzere yola çıkarılır. Mark Roberts'ı Chicago'dan New York'a taşıyan uçakta başka mahkumlar da vardır. Bunlardan ikisi devlet görevlisi Samuel Gerard'ın (Tommy Lee Jones) gözetimi altındadır. Uçak havalandıktan sonra mahkumlardan biri Roberts'ı öldürmeye çalışır. Ancak hedefinden şaşan kurşun pencerelerden birine isabet eder ve uçak dengesini yitirip Ohio Nehri'ne düşer. Kaza ölür. Ancak Roberts, cesetlerin arasında bulunmaz. Roberts'ın izini süren Gerard, New York'ta onun gerçek kimliğini ortaya çıkarır. Gerçek ismi Sheridan (Wesley Snipes) olan eski bir Özel Deniz Kuvvetleri üyesi, CIA görevlisi ve son olarak hükümet ajanı olarak çalışmıştır. Sheridan, iki hükümet gizli servis ajanını öldürme suçundan aranmaktadır. Bu iki ajan Çin hükümeti adına çalışan bir casusluk şebekesini yakalamaya çalıştıkları sırada öldürülmüşlerdir. Sheridan, kendini Çin ve Amerikan hükümetleri arasında politik entrikalar ile izini sürmekte olan Amerikan görevlisi Gerard arasında sıkışmış bulur. Gerard'ın ekibine federal yetkililer tarafından görevlendirilen hükümet ajanı John Royce (Robert Downey Jr.) katılır. Başrollerini Harrison Ford ve Tommy Lee Jones'un paylaştığı, ünlü bir TV dizisinden sinemaya uyarlanan 93'ün hit filmi "Kaçak"ın heyecanını geri getiren "US Marshals"ta Sheridan rolünü oynayan Wesley Snipes, rolüne hazırlık aşamasında bazı gerçek hükümet görevlileriyle konuşmuş. Eski bir CIA görevlisiyle de görüşen Snipes, "Görevi adam öldürmek ve bir gölge savaşçı gibi davranmak zorunda olan bir kişinin mantalitesini anlamaya

İhanet

BU FİLME DİKKAT!

THE EDGE

Yönetmen: Lee Tamahori. Oyuncular: Anthony Hopkins, Alec Baldwin, Elle Macpherson, Harold Perrineau, L.Q. Jones. Yapımcı: Art Linson. Senaryo: David Mamed. Dağıtımcı: Özen Film. Gösterim Tarihi: 22 Mayıs.

"The Edge", birbirinden çok farklı iki erkeğin -entellektüel bir milyoner ve bir moda fotoğrafçısını- Alaska'nın vahşi dağlarına düşen uçaktan sağ kurtulduktan sonra, birbirlerine karşı olan nefret ve şüphelerini gizleyerek doğa ile savaşmalarını anlatıyor. Charles (Anthony Hopkins) ve Bob (Alec Baldwin), peşlerinde korkunç ve vahşi hayvanlar ve zor doğa koşulları yüzünden yardımlaşmaktan başka çareleri kalmayan iki düşman haline dönüşürler. Film her iki erkeğin de doğa anaya karşı becerilerini test ederken, insan denen vahşi yaratığın güven, karakter ve paranoya gibi olguları, nasıl bilinç süzgecinden geçirdiğini de anlatıyor. Filmin bin 400 kilo ağırlığındaki bir diğer oyuncusu ise ayı Bart. Bob ve Charles'ın peşindeki belayı temsil eden Bart, "The Bear", "Grizzly Adams" ve "Legends Of Fall" gibi son yıllardaki doğa menşeli filmlerde başrolleri kapmayı başardı.

JANE'İN ZAFERİ
G I JANE

Yönetmen: Ridley Scott. Oyuncular: Demi Moore, Viggo Mortensen, Anne Bancroft, Lucinda Jenney, Morris Chestnut. Yapımcılar: Ridley Scott, Roger Birnbaum, Demi Moore, Suzanne Todd. Senaryo: Daniella Alexandra, David Twohy. Dağıtımcı: Özen Film. Gösterim Tarihi: 29 Mayıs.

Teğmen Jordan O'Neil (Demi Moore), Amerikan Deniz Kuvvetleri'nin tarihi için bir ilktir. Cesareti ve yetenekleri ile O'Neil, dünyadaki en zor askeri birliklerden birinde yetiştirilmek üzere seçilir. Böylesine acımasız bir birlikte yetiştirilen askerlerden erkek olanlarının bile yüzde 60'ı başarısız olmaktadır. John Urgayle'ın (Viggo Mortensen) yönetimindeki birliğin fiziksel anımsatan, haftalarca süren eğitiminin ardından herkes onun başarısız olacağını düşünür. Yüksek rütbeli subaylar ve olayların sonucunu dört gözle bekleyen bürokratlar da bu konuda O'Neil'e şans vermezler. Öyle ki O'Neil'in tek destekçisi olan senatör Lillian DeHeaven (Anne Bancroft) bile onun bir gün pes etmesini bekler. Filmdeki askeri birliğin tüm elemanları daha önce askeri eğitim görmüş fiziksel ve psikolojik olarak rollerine hazır kişilerden seçildi. Saç traşının zorunlu tutulduğu ekipte, Moore dışında bütün tim çeşitli testlerden geçirildi çünkü zor şartlar film icabı olmayacaktı. Moore ise ek bir eğitimi kabul etmeyerek

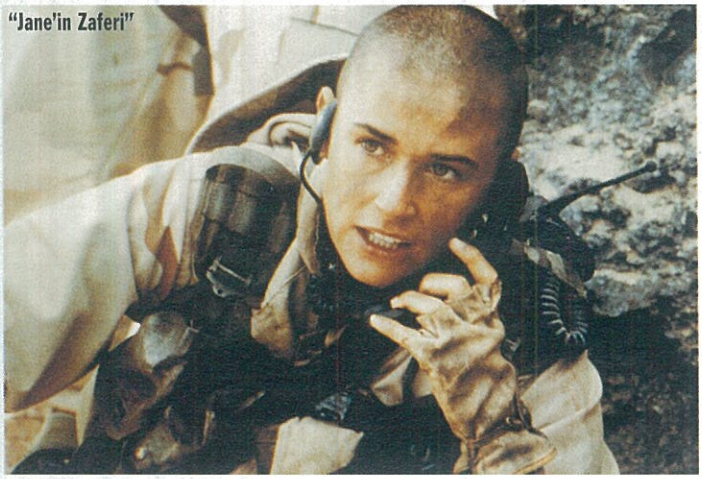
"Jane'in Zaferi"

ekipte ne kadar başarılı olabilirse o kadar başarılı olabileceğini göstermek istiyordu. (Bu filmle ilgili geniş bir yazıyı önümüzdeki sayıda bulabilirsiniz.)

DEMİR MASKELİ ADAM

THE MAN IN THE IRON MASK
Yönetmen: Randall Wallace. Oyuncular: Leonardo DiCaprio, John Malkovich, Jeremy Irons, Gerard Depardieu, Anne Parillaud, Judith Godreche, Edward Atterton, Peter Sarsgaard. Yapımcılar: Randall Wallace, Russell Smith. Senaryo: Alexandre Dumas'nın yapıtından Randall Wallace. Dağıtımcı: UIP. Gösterim Tarihi: 8 Mayıs.

1660 yılında Fransa yoksulluk içinde kıvranır. Silahşörlerin hizmet verdiği Fransa Kralı 13. Louis ölmüş, yerine kibirli, zalim ve kendini beğenmiş veliahtı 14. Louis (Leonardo DiCaprio) geçmiştir. Bu arada Bastille hapishanesinde esrarengiz bir mahkum, uzun süreden beri yüzünde demir bir maskeyle yaşar. Ülkeyi kurtarmak isteyen silahşörler şimdi yeniden biraraya gelmek ve çok tehlikeli görevlerini başarmak zorundadırlar: esrarengiz mahkumu hapishaneden kurtarmak ve kimliğindeki sırrı çözmek... Bunu başardıklarında hizmet edilecek büyük bir kral bulma yolundaki hayalleri gerçek olacak; hem esrarengiz mahkum hem ülkeleri hem de birbirleri için mücadele vermiş olacaklardır. Kendi kişisel sorunlarıyla boğuşup dururken bir zamanlar sahip oldukları heyecan ve tutku duygusunu yeniden yakalayabilme fırsatına kavuşan insanların öyküsünü anlatan film, güçlü oyunculardan oluşan bir kadroya sahip.

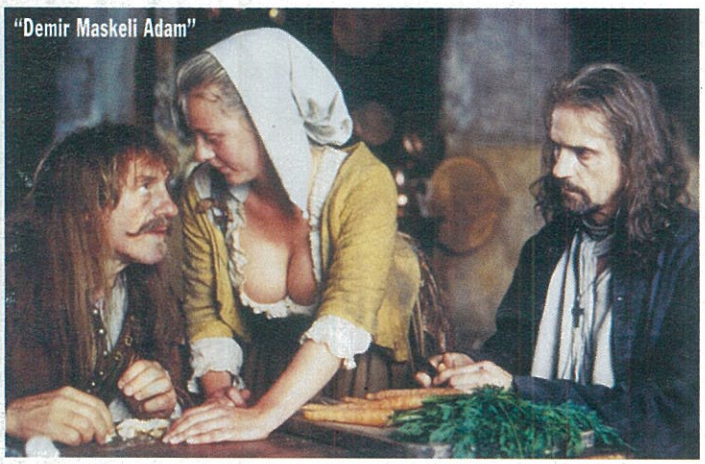
"Demir Maskeli Adam"

SEL

HARD RAIN
Yönetmen: Mikael Salomon. Oyuncular: Morgan Freeman, Christian Slater, Randy Quaid, Minnie Driver, Edward Asner, Richard Dysart, Betty White. Yapımcılar: Mark Gordon, Gary Levinson, Ian Bryce. Senaryo: Graham Yost. Dağıtımcı: Pinema. Gösterim Tarihi: 24 Nisan.

İrlanda'da küçük bir kasaba olan Huntinburg, şiddetli yağmurların sebep olduğu Ohio Nehri'nin taşması yüzünden boşaltılmaya başlanır. Yerel Şerif (Randy Quaid) ve kasabanın sakinleri daha önce de bu tip olaylara rastladıkları için kasabaları boşaltıldığında evlerini ve dükkanlarını yağmalayan hırsızlara alışkınlardır. Fakat bu defa bilmedikleri bir şey vardır. Kasabanın yerel bankasındaki 3 milyon doların silahlı bir araba tarafından daha güvenli bir yere taşınması planlanır. Filmin tansiyonu, zırhlı arabanın bozulup şoförleri Tom (Christian Slater) ve amcası Charlie'nin (Edward Asner) suların içinde saplanıp kalmalarıyla artmaya başlar. Telsiz bağlantıları kesilmiştir ve onlar bunun farkına varmadan Jim'in (Morgan Freeman) yönettiği şüpheli bir kalabalık tarafından çevrilirler. Ateş açan kalabalık Charlie'yi öldürür. Tom, yanına üç milyon doları da alarak kendini sel sularının içine bırakır. Akıllı ve kararlı Jim, Tom'un ve paranın bulunması için bir av başlatır. Tom'un tek bir yardımcısı vardır: Bir Huntinberg sakini olan Karen (Minnie Driver)...

"A Thousand Acres"

A THOUSAND ACRES

Yönetmen: Jocelyn Moorhouse. Oyuncular: Michelle Pfeiffer, Jessica Lange. Yapımcılar: Marc Abraham, Steve Golin. Senaryo: Jane Smiley'in Pulitzer ödüllü romanından uyarlayan Laura Jones. Dağıtımcı: Pinema. Gösterim Tarihi: Mayıs

"A Thousand Acres", bir babayla üç kızının, kız kardeşlerin, eşlerin ve kocaların arasındaki ilişkileri ve uzun zamandır saklanan sırları konu alıyor. Büyük toprak sahibi Larry Cook, bin dönümlük arazisini kızları arasında paylaştırmaya karar verdiğinde "Kral Lear"dakine benzer bir trajedi başlar. Bir babanın iki büyük kızına küçüklüklerinden beri yaşattığı işkenceleri, dünyanın her köşesinde yaşanan "ensest" sapkınlığı anlatan filmin yönetmeni Jocelyn Moorhouse, şu sıralar Hollywood'un gözde yeni kadın yönetmenlerinden.

JACKIE BROWN

Yönetmen: Quentin Tarantino. Oyuncular: Pam Grier, Samuel L. Jackson, Robert Forster, Bridget Fonda, Michael Keaton, Robert De Niro. Yapımcı: Lawrence Bender. Senaryo: Quentin Tarantino. Dağıtım: Warner Bros. Gösterim Tarihi: 22 Mayıs.

Jackie (Pam Grier) Meksika'nın ucuz havayollarından birinde hostestir. Silah tüccarı Ordell Robbie (Jackson) için sınırdan kirli para geçirmek suçuyla FBI ajanı Ray Nicolette (Keaton) tarafından tutuklanır. Nicolette Jackie'yi konuşturmak için sıkıştırmaktadır. Bu arada

Yıl 1908, Türkiye'de ilk

Sinema

Açıldı.

Tepebaşı'ndaki 35 kişilik
ğe Sineması'nda perdeyi gören
en iyi yer "orta koltuk"tu.

irciler sokaktaki simitçinin
sesini duyardı.

Patlamış mısır bile yoktu.

endi, hem biletleri keserdi
hem de yerleri gösterirdi.

rkiye için büyük bir adımdı.

Yıl 1998, Türkiye'de ilk

Sinema®

Açılıyor!

Cineplex Odeon'da stadyum tarzı oturma düzeni
ve engelsiz görüş sağlayan mimari sayesinde 5 salonda
tam 1.200 tane "orta koltuk" vardır.

Cineplex Odeon'da, Dolby SR, Digital Theatre System ve Sony Dynamic
Digital Sound ses sistemleri ve Kuzey Amerika Standardı'ndaki
ses izolasyonu sayesinde sadece duymanız gereken "her sesi" duyarsınız.

Cineplex Odeon'da farklı yiyecek-içecek seçenekleri ile Cine Büfe,
Cine Café ve rengarenk şeker dünyası Cine Candy, size tam bir ziyafet sunar.

Cineplex Odeon'da tümü eğitimli, genç ve güleryüzlü bir ekip
beklentilerinizin ötesinde bir hizmet için emrinizdedir.

Türkiye için bir adım daha atmanın zamanı gelmişti.

CINEPLEX ODEON
"Sinema Keyfi"

Profilo Alışveriş Merkezi, Mecidiyeköy / İstanbul

"Jackie Brown"

Robbie de onu ele vermesini önlemek için Jackie'yi öldürmeye karar verir ancak başarısız olur. Jackie'nin durumu umutsuz görünmektedir fakat serbest bırakılmış köle Max Cherry'nin (Robert Forster) yardımıyla zekasını, kadınca güçlerini ve Nicolette ve Robbie ile ilişkisinde değişen dengeleri kullanarak kendisini sömürmek, baskı altında tutmak ya da öldürmek isteyenlerle mücadele etmeye karar verir. "Jackie Brown"ın ilgi çekici yanlarından biri Bridget Fonda'nınki dışında bütün karakterlerin orta yaşlı olması. Quentin'in bütün filmlerinin yapımcısı Lawrence Bender, "Jackie Brown"ın öncekilere göre daha "olgun" bir film olduğunu söylüyor.

YARAMAZ HARRY

DECONSTRUCTING HARRY

Yönetmen: Woody Allen. Oyuncular: Caroline Aaron, Woody Allen, Kristie Alley, Elisabeth Shue, Mariel Hemingway, Amy Irwing, Demi Moore, Eric Lloyd, Robin Williams. Yapımcı: Jean Doumanian. Senaryo: Woody Allen. Dağıtımcı: Umut Sanat.

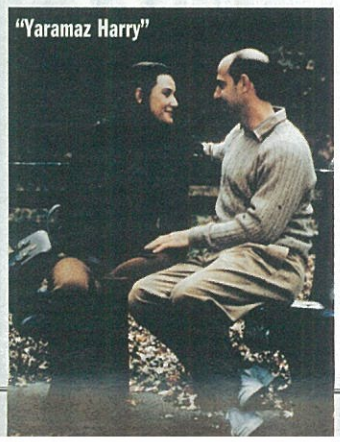
"Yaramaz Harry"

Gösterim Tarihi: 8 Mayıs.

"Yaramaz Harry", günümüz New York kentinin sofistike sokaklarında, yaratıcılığın kol gezdiği ofislerde, sıkıntıların hakim olduğu cafelerde ve kalabalığın ardında saklanan yalnızlığın ortasında hayat buluyor. Harry Block'un (Woody Allen) hayatı sinir krizinin eşiğinde, gülerken düşündüren maceralarla dopdolu ve sıradanlığın oldukça ötesinde bir seyir kazanıyor çünkü Harry, arkadaşları hakkında satış rekorları kıran bir kitap yazıyor. Özel hayatlarının en özel noktaları herkesin önüne sunulan bu zavallı kurbanlarsa Harry'nin en büyük düşmanı olma yolundalar. "Yaramaz Harry"nin çekim çalışmalarına 1996 Eylül'ünde başlandı. Çekim için kullanılan başlıca bölge, diğer pek çok Woody Allen filmine ev sahipliği yapan Manhattan'dı. New York caddelerindeki korkunç sirkülasyon ve hareketliliğin ana unsur olarak yansıdığı filmin çekimleri 58 günde tamamlandı. Filmdeki her aktöre rolünün uzunluğuna kısalığına bakılmaksızın yalnızca kendisiyle ilgili metinler ve bölümler iletildi. Asıl çekime geçilmeden önce de hiç kimseye prova şansı verilmedi. Sette de Woody Allen, herkesin rolünü içinden geldiği gibi yorumlamasını ve karakterini duygularıyla yoğurmasını seyretmeyi tercih etti.

Saraybosna'ya Hoşgeldiniz

BU FİLME DİKKET

WELCOME TO SARAJEVO

Yönetmen: Michael Winterbottom. Oyuncular: Stephen Dillane, Woody Harrelson, Marisa Tomei, Emira Nusevic, Kerry Fox, Goran Visnjic, James Nesbitt, Emily Lloyd. Yapımcılar: Graham Broadbent, Damian Jones. Senaryo: Michael Nicholson'un "Natasha's Story" adlı kitabından Frank Cottrell Boyce. Dağıtımcı: Filmart. Gösterim Tarihi: 15 Mayıs.

1992 yılında Saraybosna'daki kuşatma henüz başlamıştır. Bosnalı Sırpların saldırıları altında olan kentte komşular bile birbirlerini öldürmektedir. Hiç kimsenin güvenlik altında olmadığı bu yerde, en büyük tehdit altındaki insanlar Michael Henderson (Stephen Dillane) gibi savaşın ön cephelerinde görev yapan gazetecilerdir. Henderson'un yolu bir gün Ljubica'da ön cephede yer alan yetimler yurduna düşer. Ortadaki acil duruma rağmen politik kilitlenme nedeniyle buradaki çocukların tahliyesi sürekli engellenmektedir. Henderson'a, başlattığı kampanyada en büyük desteği Emira adlı genç bir yetim kız

verir. Savaştan kaçmak isteyen Emira, bunun için tek şans olarak Henderson'u görür. Henderson şehirden ayrılacağı sırada Amerikan İnsani Yardım Kuruluşu'nda görev yapan Nina (Marisa Tomei) adlı genç bir kadın çocukları tahliye etmek için gelir. Ülke dışına çıkması imkansız olan Emira, kaçak olarak konvoya katılır ve İngiltere'ye Henderson'un ailesinin yanına yerleşir. Ancak Saraybosna'dan gelen haberlerden kızın annesinin sağ olduğu ve kızını ne olursa olsun görmek istediğini öğrenirler. Henderson, Saraybosna'ya varır varmaz Emira'nın annesini bulmak için riskli bir yolculuğa başlar ve ondan hayatının en acı ve en zor kararını vermesini ve evlatlık alma talebini onaylamasını ister.

Filmin kaynağı İngiliz gazeteci Michael Nicholson. Bu gazeteci aylarca Saraybosna'da görev yaptıktan sonra bir çocuğu Bosna'dan gizlice kaçırmış ve evlat edinmişti. Filmin temel fikri Saraybosna gibi bir kentte, sert mizaçlı muhabirlerin bile bir gün gelip kişisel ve riskli davranışlar içine gözünü kırpmadan girebileceği gerçeği üzerine kurulu. Ancak bir gazetecinin öyküsü olmaktan çok ilerilere giden film, başka gerçek öykülere de yer vererek teslim olmayı reddeden bir kente ve insanlarına ithaf ediliyor.

Cool wool pantolon: 16.500.000TL • Deri mont: 69.500.000TL • %100 Keten gömlek: 9.750.000TL • Deri kemer: 4.450.000TL
Mudo Collection

Alien Diriliş

(Alien Resurrection) Yönetmen: Jean-Pierre Jeunet. Oyuncular: Sigourney Weaver, Winona Ryder, Dominique Pinon, Ron Perlman, Gary Dourdan. Senaryo: Joss Whedon. Görüntü Yönetmeni: Darius Khondji. Yapım Tasarımı: Nigel Phelps. Müzik: John Frizzell. Yapımcılar: Bill Badalato, Cordon Carroll, David Giler, Walter Hill. Dağıtımcı: Özen Film.

"Alien Resurrection"ın yapılmasıyla birlikte, bu haysiyetli serinin sinema tarihinde kapladığı özel yer genişlemiş oluyor. Yine insanlığın Yaratık'la mücadelesini Ripley'i eksen alarak anlatan bir öykü var ve yine son filmin öyküleme tarzı da, rejisi de "Alien" temalarına yaklaşımı da öncekilerden farklı. Aynen selefleri gibi Jean-Pierre Jeunet de kendi "Alien"ını yaratmanın üstesinden gelebilmiş.

Scott'ın klostrofobik, tedirgin edici ve karamsar gerilim filminin ardından Cameron, etkileyici bir macera kurdelasıyla çıkagelmiş, üçüncü yönetmen Fincher ise "Aliens"dan çok "Alien"a yakışan bir devam filmine imzasını atmıştı. "Alien 3", duygusal ve düşünsel açıdan güçlendirilmiş bir gerilimdi, Yaratık'ı, ilk filmin çerçevesine uygun biçimde, geliştirdiği uygarlık düzeyinin kibirine kapılan insanlığın yüzüne indirilen bir şamar olarak alıyor, Alien türünün insanlarla ilişkisindeki asıl ürkütücü yanı doruğa çıkarıp Cameron'ın getirdiği Ripley'in annelikle ilişkisi yan temasına etkileyici bir biçimde bağlıyordu.

Scott ve Fincher'ın filmlerindeki -bebek Yaratık'ın insan göğsünü yararak "doğması" gibi- kimi öğeleri geliştirerek kullanan "Diriliş" ise, temel olarak "Aliens"ın izinden gidiyor, üstelik çok açık etkilerle: Call karakterinde, küçük Newt'ün; olağanüstü başarılı sualtı bölümünün kökeninde, çocuğun kaçırıldığı sahnenin; Doktor'un Alien'la kırılmaz cam ardından "öpüşmesinde" o etkileyici laboratuvar sahnesinin izleri var. Ama tabii ki "Diriliş"i yaratanlar, aradan geçen on küsur yılın action türüne getirdiği yeniliklere sırt çeviremeyeceklerini biliyorlar, ki bunların en önemlisi, kahramanlık propagandasının yerini alaycı bakış açısına bırakmış olması.

Filmin seriye kazandırdığı asıl yenilik de bu, önemli tüm dramatik öğe ve biçimlerin altında hep o ironi var: önceki soğuk, ciddi androidler Ash ve Bishop'un ardından, sempatik, çocuksu bir genç kız geliyor örneğin. "Aliens"da cansiperane çarpışan askerler bu kez tası tarağı toplayıp soluğu uzayda alıyorlar, üstelik, yalnız Cameron'a değil, hamasi duyguları pompalamaya çalışan tüm Hollywood filmlerine nanik yapan "asker selamı" sahnesiyle. Yaratıklardan birinin, bizzat düğmeye basarak, ilk ve üçüncü filmlerin finallerinde hemcinslerine reva görülen buhar ve dondurma uygulamasına karşılık vermesi yetmiyormuş gibi "Diriliş", artık klasikleşmiş Yaratık'ın finalde uzaya fırlatılması trüğünü de grotesk bir boyuta taşıyor. Serinin perde arkasındaki "kötü adam"ı Weyland-Yutani şirketinin, Yaratık'ları biyolojik silah olarak kullanma arzusundaki yetkilileri, "Aliens"da bir gezegende çoğalmalarını sağlamayı başarmışlardı, bu kez projeyi geliştirip in"a uzanan buluşuyla- "canavar üretim merkezi" kurmuş, Yaratık'ı evcilleştirme aşamasına gelmişler.

Bunun, sinema tarihinin (ve Gotik edebiyatının) en eski temalarından biri olan bilimadamlarının Doğa'nın/Tanrı'nın işine burnunu sokması izleğine ciddi bir katkı olduğu kesin. Fakat alaycı tavrın çok zararı da var, en önemlisi eserin ciddiyetini azaltıyor.

Yaratık'ın kurbanları, bilimadamlarından askerlere, sonra yarı deli mahkumlara dönüştürülmüştü. Şimdi başrole çıkan ekipten hareketle, gelecekte anarşizmin uygarlıkla ilişkisinin nasıl olacağına kafa yormak ya da "kopyalama" meselesini felsefi açıdan incelemek mümkün olabilirdi, tabii karşımızda ana karakterin dramatik dönüşümüyle bile dalga geçmeyi marifet sayan bir film olmasaydı.

Çok yazık çünkü Ripley, bilim kurgunun feminizm sonrası ilk kadın kahramanıdır ve yaşamını sürdürme güdüsü dışında silahı olmayan bir insan olarak tasarlanıp bugüne değin yaratılmış en etkileyici canavarlardan biriyle karşı karşıya bırakılmıştır.

Sonuç olarak bir ikilemle karşı karşıyayız, oyun tarzlarından "Tipik kadın tepkisi" gibi repliklerine kadar her planına sinen hafiflik yüzünden "Diriliş", serinin haysiyetine kesinlikle yakışmıyor, bu açıdan bakıldığında filmi "Çöküş" olarak görmek mümkün. Ama öte yandan, hemen her öğesiyle çok başarılı bir film var karşımızda.

Bu başarıda asıl rolü, olağanüstü düş gücü ve üstün sinema anlayışını, Caro ile yaptığı iki filmle çoktan kanıtlamış olan Jeunet'nin yeteneği oynuyor. Basketbol sahasında, 7 başarısız kopyanın korunduğu odada, sualtında ve hemen devamında merdivenlerde geçen sahneler birer reji harikası. "Diriliş"ten geleceğe kalacak sahneler de bunlar zaten.

Ya gerisi?

Gerisi bence çabuk unutulacak. Bu tarz filmlerin çabuk eskimek gibi bir sorunu zaten var, daha önemlisi "Diriliş", "Alien" ve "Alien 3"ün ulaşmış oldukları felsefi derinliğin yanına bile yaklaşamıyor.

TAMER BARAN

"'Diriliş', serinin haysiyetine kesinlikle yakışmıyor, bu açıdan bakıldığında filmi 'Çöküş' olarak görmek mümkün."

Sıcak hizmet

Akbank şubeleri hızla yenileniyor. Sıcacık hizmet yepyeni şubelerde!

Yenilenen Akbank şubelerinden içeri girdiğinizde, sizi **"Müşteri Yardımcısı"** karşılar. Geçin karşısına oturun. Müşteri Yardımcısı, sizi dilediğiniz konuda aydınlatsın, yol göstersin. Sadece danışmanlığınızı değil, siz çayınızı yudumlarken işleminizi hemen yapsın. Gişede ise, hangi gişe görevlisine yaklaşırsanız yaklaşın, hepsi **"tam yetkili gişe görevlisi"**dir. **Siz de, gelin bir Akbank şubesine, hem 50 yıllık Akbank'ın yeni yüzünü görün, hem de "0 kilometre" bir şubede hizmet almanın keyfini çıkarın.**

AKBANK

eleştiriler

Küre

(Sphere) Yönetmen: Barry Levinson. Oyuncular: Dustin Hoffman, Sharon Stone, Samuel L. Jackson, Peter Coyote, Live Schreiber. Yapımcılar: Barry Levinson, Michael Crichton, Andrew Wald. Senaryo: Stephen Hauser, Paul Attanasio. Dağıtımcı: Warner Bros.

Önce "Jurassic Park", ardından "Independence Day" derken, bilimkurgu pazarına nur yağmaya başladı ve Hollywood, 80'lerde rafa kaldırdığı bilimkurgu defterini yeniden açtı. Son bir iki yıldır tekrar uzay gemilerinin, akıl sır ermez yaratıkların, dev böceklerin, göktaşlarının ve daha nicelerinin oluşturduğu koskoca bir fantastik dünya beyazperdeye geliyor ve önümüzdeki aylar da türün yeni örneklerine gebe... Furyanın bizim semalarımıza gelen son temsilcisi, Barry Levinson'ın "Küre"si...

"Küre"nin en büyük sorunu, iki arada bir derede kalması: film ne eğlencelik bir "fantazi" ne de bir meselesi olan bir bilimkurgu... "Küre" aslında, ilginç sayılabilecek bir temel üzerine oturuyor: okyanusun dibinde yatan ve insanların aklından geçenleri gerçeğe dönüştüren dev bir küre... Bilimkurgu meraklılarına tanıdık gelen bir motif olsa da, sağlam bir bilimkurguya yataklık edebilecek bir konu bu... Ancak film, ne bu dev kürenin orada ne aradığı ile ilgileniyor ne de insanların hayallerini gerçeğe dönüştürmesini (örneğin Stanislav Lem'in, "Solaris"te yaptığı gibi) psikolojik veya toplumsal bir düzende ele alıyor. Bütün yaptığı, bilimkurgu gibi duran ama aslında sağına soluna action ve gerilim tozu bulaştırılmış ve fantastik bir ortamda geçen bir hikaye yaratmak...

Senaryonun altında, Hollywood'un son yıllardaki en sıkı senaristlerinden Paul Attanasio'nun ("Şike", "Taciz", "Köstebek") da imzası var. Attanasio'nun, yönetmen Barry Levinson ve yazar Michael Crichton'la "Taciz"de gerçekleştirdikleri işbirliği, eleştirmenler burun kıvıradursun, işin magazin ve sansasyon kısmının gölgelediği sağlamlıkta bir metin ve filmin ortaya çıkmasıyla sonuçlanmıştı. Crichton'ın kitabı, Attanasio'nun elinde bir modern kapitalizm eleştirisine dönüşmüş ve Levinson'ın kamerası da genellikle öyküyü başarılı bir şekilde perdeye aktarmıştı. "Peki burada yolunda gitmeyen ne?" diye düşündüğümüzde, senaryonun belli bir noktayı hedeflememesinin yanı sıra, yönetmen Levinson'ı da dikkate almamız gerektiğini düşünüyoruz. Levinson'ın filmografisine göz attığımızda, bizi "Günaydın Vietnam", "Yağmur Adam", "Oyuncaklar", "Avalon", "Bugsy", "Taciz", "Jimmy Hollywood", "Sleepers", "Başkanın Adamları"ndan oluşan ilginç bir mozaik karşılıyor. Hollywood'daki birçok yönetmenin aksine, Levinson belli bir tema, dönem, tür v.b. etrafında dönmüyor, tabiri caizse "daldan dala atlıyor". Filmleri, genellikle belli bir türe ait olmaktan kaçınan, action, gerilim v.b. alanlara asla bulaşmayan, Robin Willams ile çalıştığı filmleri başta olmak üzere zaman zaman komediye göz kırpan ve her halükarda "insanı" ön planda tutan bir "karakter sineması"nın örnekleri... Levinson'ın kamerası da genellikle insanların üzerinde dolaşıyor ve insan ilişkilerindeki gerilim, çatışma ve gelgitlerin üzerinde duruyor. Levinson filmlerinden geriye, genellikle etkileyici bir atmosfer veya çarpıcı planlar değil, karakter ve diyaloglar kalıyor. Tüm bu nedenlerden ötürü, filmlerinin düzeyi ne olursa olsun, Levinson'ın adı yenilikçi ve sıradışı yönetmenler arasında anılmıyor. O daha çok, Robert Renton ve James L. Brooks gibilerine daha yakın duruyor sanki...

den varmak istediğim nokta şu: "Küre", Levinson'a göre bir film değil bence... Bilimkurgu yönetmenliği ya büyük bütçeli, A sınıfı eğlenceliklerle uğraşan Ronald Emmerich misali yönetmenlere ya da kendi dünyasını oluşturmuş ve bu dünyası bilimkurguya yakın duran Scott, Cameron, Zemeckis gibi ustalara verilebilecek bir koltuk... "Küre"nin adının bir şekilde anılabilmesi de yakın geçmişten örnekler verirsek, ya gümbür gümbür akıp giden bir "Independence Day" olmasına (bu filmi son derece kötü bulduğumu, sadece ticari başarısına atıfta bulunduğumu belirteyim) ya da "Mesaj" misali bir görsel ve düşünsel derinliğe sahip olmasına bağlı... Oysa "Küre"de ne senaryo o düşünsel malzemeyi sağlıyor (eğlencelik olmayı peşinen reddetmiş) ne de Levinson bilimkurgu sinemasının ister istemez gerektirdiği o stilize görselliğe ve estetiğe yatkın bir yönetmen... Yeteneğinden dolayı değil, ustalığının farklı bir alanda kendini göstermesinden ötürü...

Sonuçta, "Küre"ye emeği geçen insanların yeteneğine ve birikimine bir diyeceğimiz yok ama gelin görün ki bilimkurgu çok farklı bir diyar...

UYGAR ŞİRİN

"Filmin en büyük sorunu iki arada bir derede kalması: ne eğlencelik bir 'fantazi' ne de meselesi olan bir bilimkurgu."

NAF NAF
ürkiye bir Mudo A.Ş. kuruluşudur. (0212) 285 2390
Lycralı T-shirt: 4.950.000 TL • Lycralı Gabardin Pantolon: 9.750.000 TL

eleştiriler

Çığlık 2

(Scream 2) Yönetmen: Wes Craven. Oyuncular: David Arquette, Neve Campbell, Courteney Cox, Sarah Michelle Gellar, Jamie Kennedy, Jerry O'Connell, Jada Pinkett, Liev Schreiber. Yapımcılar: Cathy Konrad, Marianne Maddalena. Senaryo: Kevin Willamson. Görüntü Yönetmeni: Peter Deming. Dağıtımcı: Warner Bros.

Bir noktayı girişte belirteyim: "Çığlık" bir başyapıttı. Craven'in -"Elm Sokağı'nda Kabus"la birlikte- ikinci başyapıtı... "Çığlık"ı izlediğinizde "dahice yazılmış bir senaryo" ile karşı karşıya olduğunuzu hemen kavrıyorsunuz. Bu senaryo 80'ler korku sinemasına keskin bir mizahla yaklaşan açık referanslar içeriyordu. Bu referansların pek çoğu diyaloglar yoluyla yapılmıştı. Ancak çoğu kişinin gözünden kaçan bir nokta daha vardı filmde. Yapılan görsel referanslar... Filmin birkaç sahnesine serpiştirilen bu görsel referanslar -bana göre- "Çığlık"ı bir başyapıt olarak değerlendirmek için yeterliydi. Hemen ardından fark ettim ki Craven de böylesi bir senaryo için gerekli atmosferi ve dramatik yapıyı görselleştirmek gibi zor bir işin üstesinden gelmişti.

"Çığlık"ta koskoca bir "genre" ters yüz edilmişti. Hem de ne kadar zıt kutuplara doğru. "Çığlık"ın amacı korkutmak değildi. Hatta yukarıdaki referansların ayırdına vardığım anlarda yüzümde koca koca tebessümler dahi oluşmuştu.

Şükür ki "Çığlık 2"ye gelebildim. Filmi değerlendirirken ilk bakışta iki film baz alınacakmış gibi görünebilir: "Çığlık" ve kısmen de son "Elm Sokağı"... Aslında Craven "Çığlık"ta yaptıklarının çok sınırlı bir bölümünü "Elm Sokağı" serisinin son halkasında yapmıştı. Ancak aynı keskin mizahın daha kapsamlısını Williams'ın zeka pırıltıları ile dolu senaryosu ile başardı. Bu arada kotardığı "Brooklyn Vampiri" ise aynı hedefe göndermeye çalıştığı ancak karavana giden bir oktu.

"Çığlık 2" ise kesinlikle "Çığlık"ın izlediği yolu izlemiyor. Williamson-Craven ikilisinin amacı bu kez klasik: korkutmak... Dolayısıyla belki aynı stili kullanıyorlar ama bu kez aynı atmosferi ve keskin ironiyi hissettiremiyorlar.

Daha "Çığlık 2"nin başında "maske" figürü çok daha ileri boyutlara ulaştırılmış. Oldukça amaçsızca. Halbuki ilk filmde "yukarıda bahsettiğim sahneleri görselleştirmede büyük kolaylık sağlamak" gibi masum bir işleve sahipti bu maske. Daha katilin iki zenci genci sinemada öldürdüğü sekansta Williamson, seyirciye büyük bir sürpriz hazırlıyor. Katil film izleyen zenci kadını -deyim yerindeyse- "alenen" deşiyor. Bu sahneye seyirciyi hazırlarken Williamson bize ne kadar zeki bir senarist olduğunu gösteriyor. Önce iki zenci genci uzun ve çekici diyaloglarla bizimle özdeşleştiriyor, ardından da izleyiciyi bizzat koltuğunda bıçaklatıyor. Özdeşleşme yaşayan bizler de ister istemez kendimizi zenci kızın yerine koyuyoruz. (Ne yalan söylemeli o anda sinemada sağımda ve solumda oturan hiç tanımadığım iki kızdan herhangi birinin beni bıçaklaması paranoyasına kapıldım. Neyse ki onların maskeleri yoktu.)

İlerleyen sekanslarda hemen hemen ilk filmin içerdiği her türlü stili ve mizanseni kullanıyor Craven. Yine katil kurbanlarını öldürürken zorlanıyor, yine finalde iki katil çıkıyor vs. vs. Ancak elbette ki bunlar, çabaladıkça batmaktan öteye gitmiyor. Kısaca ilk filmdeki taşlamalar, ikinci filmde amaçsız yinelemelere dönüşüyor. Zira Willamson'ın senaryosu birkaç sahne dışında ilk filmdeki hedefinden sapmış durumda. Ancak onlar da ilk filmdeki ana temaya ait olmayan sahneler... Örneğin "kızların arabadan çıkma çabaları" sahnesinde, senaryo "sağ gösteriyor, ancak vurmuyor" ya da finalde katille kurbanın bu anlık yer değiştirmesi oldukça ironik. Hepsi bu kadar...

Diyaloglar ise ilk filmdeki ile tamamen paralelmiş gibi görülebilir. Doğru, yine filmlere o bilinen göndermeler mevcut. İlk filmde diyaloglar bahsettiğim taşlamaları gerçekleştirmede bir yardımcı unsurdu. İkinci filmdeyse, diyaloglar tamamen "eğlencelik" bir işleve sahip.

Craven'ın da kullandığı crane'ler, gereksiz yakın planlar, zaman zaman başvurduğu hızlı kurgu ve ilk filmdekinin nerdeyse aynısı bir mizansenle, tek yaptığı kendini tekrarlamak... Ancak filmin en son planındaki uzun "geriye açılmayı" kendi adıma sevdim.

Olası bir üçüncü film söz konusu olacaksa Williamson-Craven ikilisi, üzerinde daha fazla kafa yorulmuş bir senaryo ile ilk filmin izinden gitmeliler. Ya da çok daha özgün bir fikir. Craven akıllıca bir kurguyla birinci ve ikinci filmi birleştirip masrafsız ve uzun bir başyapıt da oluşturabilir. Ne de olsa ikinci film, ilkinin amaçsızca kotarılmış bir tekrarı. Bu ikili değişik bir formül bulmazsa, filmde de belirtildiği gibi devam filmleri geldikçe ana temadan, amaçtan uzaklaşılacaktır.

BURÇİN S. YALÇIN

MAVİ'DE
GREVV
VAR!
çoK oluyoruZ'98
mavi jeans
GREVV

Atilla Dorsay

Siodmak Biraderlerin Günışığına Çıkan Yapıtı

"Berlin'in tüm sinemaseverleri heyecanlandıran ünlü retrospektiflerinden başlıcası, bu yıl Siodmak kardeşlere ayrılmıştı. Robert Siodmak çoktan ölmüştü (1900-1973). 1902 doğumlu kardeşi Curt hayattaydı. Siodmak kardeşlerin inanılmaz bir sinema yaşamı olmuştu."

Berlin 1998'de sinema tarihi açısından heyecan verici bir olay yaşandı. Festivalin geçmişe dönük retrospektiflerinin yapıldığı eski ve soylu Astor sinemasında, bir filmin gösteriminden önce sahneye yaşlı, çok yakışıklı bir adam çıkarak oldukça uzun bir konuşma yaptı. Almanca olduğu için bir şey anlamadım ama salonu dolduran kalabalık sık sık gülüyor, yer yer alkışlıyordu. Konuşmanın esprili ve düzeyli olduğu belliydi. Sahnedeki adam, emektar sinemacı Curt Siodmak'tı ve yaşı kitaplara göre tam 96 idi.

Berlin'in tüm sinemaseverleri heyecanlandıran ünlü retrospektiflerinden başlıcası, bu yıl Siodmak kardeşlere ayrılmıştı. Robert Siodmak çoktan ölmüştü (1900-1973). 1902 doğumlu kardeşi Curt hayattaydı. Siodmak kardeşlerin inanılmaz bir sinema yaşamı olmuştu. Polonya yahudisi kökenli Alman sinemacılarıydılar. Özellikle Robert, Almanya, Fransa, Amerika arada İtalya, Yugoslavya ve Romanya'da filmler çekmiş, sessiz sinemada başladığı mesleğini, son dönemde Sinemaskop ve Sinerama filmlere kadar uzatmıştı. Kardeşi de hemen her gittiği yerde onu izlemiş, ama onun kadar ün yapamamıştı.

Robert Siodmak'ın 60 filminden kimileri benim en gözde sinemasal anılarım arasındaydılar. Kimilerini de son yıllarda TRT'deki kuşağımda göstermek imkanını bulmuştum. "Drakula'nın Oğlu", "Yılanlı Mabude", "Döner Merdiven", "Katiller", "Karanlık Ayna", "Yanlış Seçim", "Korsanlar Kralı", Berlin'de de bilmediğim kimi filmlerini izledim. Sanırım Siodmak kardeşler, bir yazıyı hak ediyorlar. Berlin'de gösteri dolayısıyla çıkarılan, büyük boy, birinci hamur kağıda tam 440 sayfalık bir kitabı da hak ettiklerine göre...

KAÇINILMAZ GÖÇ VE ABD

Sinema işinde çeşitli alanlarda çalıştıktan sonra 1929'dan itibaren yönetmenliğe geçmişti, Robert Siodmak. İlk filmi "Menschen am Sonntag-Pazar İnsanları", Berlin'in bir pazar günü yaşamını veren son derece sade ama etkileyici ve belgesel tadında bir filmdi. Dönemin ünlü "Yeni Nesnellik" akımının bir başyapıtı sayılan... Film, senaryoya katılan Curt Siodmak'ı ve görüntülerini çeken ünlü Eugen Schüfftan'ı da sinemaya çekip aldı. Başarıyı yine ilgi çeken bir seri film izledi. Ancak yaklaşan faşizmin ayak sesleri, Siodmak kardeşleri ülkelerinden kopardı. İlk durak Fransa idi ve burda tam sekiz film yönetti sanatçı... Aralarında Charles Boyer, Albert Prejean, Danielle Darrieux, Bernard Gravey, Louis Jouvet, Harry Baur, Eric von Stroheim, Maurice Chevalier de bulunan ünlü oyuncularla...

Sonra Amerika göçü geldi. Hollywood o yıllarda önce faşizmin sonra savaşın tehdidi altındaki Avrupa'dan, yetenekleri davet etmede çok eline çabuktu. İlk yıllar zor geçti. Siodmak, Paramount, Fox, RKO, Warner Bros şirketleri arasında gidip geliyor, küçük ve ısmarlama işler yapıyor, önemsiz filmler çekiyordu. İlk adını duyurduğu film, bir Humphrey Bogart serüveni olan "Conflict" oldu. Ardından Universal'la bir kontrat imzaladı ve bu şirkette asıl ününü yapan filmleri çevirmeye koyuldu.

"Katiller"de Burt Lancaster ve Ava Gardner.

TÜRLER ARASINDA GEZİNTİ

Bu filmler dönem gereği çok çeşitli türlerdeydi. "Son Of Dracula-Dracula'nın Oğlu", şirketin ünlü korku filmlerinin bir çeşitlemesiydi. Ama farklı ve kişilikli bir çaba... "Cobra Woman-Yılanlı Mabude", savaş yıllarının o çok tipik kaçış filmlerinin görkemli bir örneğiydi, dilber Maria Montez'in dev bir kobra önünde dans ettiği sahneyle antolojilere (ve benim çocukluk anılarıma) girmiş... "Phantom Lady", şaşırtıcı bir fantastik örnek, "Christmas Holiday" şarkıcı yıldız Deanna Durbin'i ilk kez müzikal-dışı bir filmde tanıtmak için çekilmiş bir polisiye... Durbin'e eşlik eden aktör, katil koca rolündeyse Gene Kelly!.. Bu film gibi Berlin'de keşfettiğim "The Suspect", eski usül ama görkemli bir polisiye melodramdı. Charles Laughton'u karısını boğan bir katil rolünde karşımıza getiren...

Arada önemsiz birkaç filmden sonra, Siodmak, nihayet daha önemli filmler çekmeye başladı. İki biçimci, dışavurumcu, kolay unutulamayacak polisiye: "The Spiral Staircase-Döner Merdiven" özürlü bir genç kızı (Dorothy McGuire) yine korkunç bir katilin pençesinde gösteren bir suç dramıydı. "The Dark Mirror-Karanlık Ayna" ise biri iyiliği diğeri kötülüğü temsil eden ikiz kızkardeşlerin öyküsüydü. Olivia de Havilland'ın oynadığı filmlerin çekimi çok zor oldu. Çünkü Siodmak, iki kardeşi sık sık yanyana getirmekle kalmadı, onları birbirlerinin kollarında ya da yansımalarını veren ayna karşısında çekmekte ısrar etti. Tüm bu sahneler ise ancak yardıma çağırdığı eski dostu Eugen Schüfftan sayesinde gerçekleşebildi. Ne var ki jeneriklerde görüntü yönetmeni olarak henüz ABD'de çalışma izni olmayan Schüfftan değil, Milton Krasner gözüküyordu!...

KATIKSIZ KARA FİLM KLASİĞİ

O yıl (1946) Siodmak'ın yılıydı. Ardından yine Universal için, belki en ünlü filmi sayılabilecek olan "The Killers-Katiller"i çekti. Kısa ama yoğun bir Hemingway hikayesinden alınmaydı bu. Ve daha filmin başında ölen (öldürülen) kahramanın geçmişini ve gizemini araştırıyordu. Sayısız flash-back'e başvuran karmaşık, barok bir anlatımla... Hikaye, John Huston'un da katıldığı bir yazarlar ordusu tarafından senaryolaştırılmıştı. Çok büyük bir prodüksiyon olmadığı için, yapımcılar yeni yüzler aramışlardı. Filmi ölümsüz kılan belki biraz da bu olmuştu. 1.85 boyundaki artistlik heveslisi akrobat genç ki adı Burt Lancaster'di, ve yıllardır MGM'de küçük rollerde harcanan esmer güzeli ki Ava Gardner adını taşıyordu, filme öyle bir asıldılar ki... Ve her erkek gibi Ava'ya aşık olan Siodmak onu öylesine ön plana çıkardı ki.. Time Out şöyle yazıyor: "Eleştirmenlerin kullandığı ünlü 'kara film' deyişinin hâlâ ne anlama geldiğini bilmeyenler varsa, bu film çok iyi anlatabilir. Asıl erdemi, orta halli senaryosunda değil, tüm filme sinmiş duyarlılıkta: oyuncular, gölgelerin kullanılışı, paranoyak uzun çekimlerle histerik yakın planlar arasındaki eşsiz bir uyum sağlayan anlatım". Ava, Burt ve de dedektifi oynayan Edmond O'Brien'ı bir anda üne kavuşturan film, yalnızca 40'ların kara filmlerinin değil, tüm savaş sonrası kötümserlik ve kadercilik duygusunun da kusursuz temsilcisiydi.

KARA FİLM USTASI

Ve böylece, Siodmak hâlâ kullanılan "kara film ustası" sıfatının sahibi oldu. Bu türe iki kez dönecekti: benzer bir öykü anlatan ve kimilerine göre "Katiller"den de iyi olan Burt Lancaster ve Yvonne de Carlo'lu "Criss Cross-Yanlış Seçim" ve uzaktan uzağa bir "Çifte Tazminat" uyarlaması olan yine Barbara Stanwyck'li "The File On Thelma Jordon" filmlerini çekti. Sonra Fransa'dan geçerek Almanya'ya geri döndü. Ve asıl vatanında 1950-60'lar boyunca bir düzine kadar filme imza attı. Ne yazık ki (ülkemize gelmediği için) ne o zaman ne de sonradan görmek fırsatı bulup tanıyamadığımız Aslında Hollywood'daki bu parlak dönemindeki kara film türü yapıtlarının temel öğeleri onun Almanya veya Fransa döneminde de bulunabilirdi. Ama zaten 1940'lar Hollywood'unun gözde türü kara filmi de genelde Avrupa'dan göç etmiş sanatçılar, unutulmaz dışavurumculuk dönemi etkileri de katarak yaratmış değil miydiler? Billy Wilder'ler, Fritz Lang'lar, Otto Preminger'ler, Alfred Hitchcock'lar, Jean Renoir'lar ve diğerleri?... Arada pek parlak olmayan kimi filmlerin yanısıra, Siodmak çok görsel ve şık bir Dostoyevsky-Budala uyarlaması, "The Great Sinner-Büyük Günah" (Gregory Peck-Ava Gardner) ve özlemle anımsanan korsan filmi başyapıtı, kanallarımızda sık sık gösterilen "The Crimson Pirate-Korsanlar Kralı" (Burt Lancaster'in bizde "Yanık Kalpler" adıyla oynayan yeni bir uyarlaması dışında... Ki filmde Gina Lollobrigida ve Arletty vardı.) 1966'da Hollywood'a dönerek son bir film çekti. Bir western "Custer Of The West". Ve 1973'te 73 yaşında öldü. Andrew Sarris'in notunu analım: "O, Hollywood sistemini zevk ve zeka ile kullanmasını bildi."

Kara filmin ustası Robert Siodmak.

KARDEŞ SİODMAK'IN ÖYKÜSÜ

Birader Siodmak'ınsa çok daha mütevazi bir sinema yaşamı oldu. Yazarlığı ağır bastı küçük kardeşin ve yıllar boyu sayısız filme senaryo yazdı. 1950'lerde yönetmek fırsatını bulduğu birkaç film, korku sinemasının bugün artık "kitsch" örnekleri sayılabilecek ucuz yapıtları arasında sayıldı: "Manyetik Canavar", "Amazon'un Aşk Esireleri", "Ski Ateşi", v.s. Yazdığı "Donovan's Brain-Donovan'ın Beyni" adlı fantastik romanı tam üç kez filme alındı. Ama Curt hiçbirini bizzat yönetemedi!.. Onun ayrıca "Black Friday", "Görünmeyen Adam", "Kurt Adam", "Frankenstein Kurt Adam'a Karşı", "I Walked With A Zombie", "Dracula'nın Oğlu", "Frankenstein'ın Evi", "Shady Lady", "Beş Parmaklı Canavar", "Berlin Express" gibi birçok korku-gerilim filmi klasiğinin özgün hikayelerini yazdığını bilmek de fantastik sinemaya olan büyük katkısını ve Berlin 98'de uyandırdığı heyecanı ve saygıyı açıklamaya yeter sanırım.

Yapıtlarının çok çeşitli ülkelere dağılmışlığı, kolay kolay görülememesi ve de sinemada saygın bulunan türlerden olmaması, Siodmak biraderlerin üzerine uzun zaman ihmalin ve unutulmuşluğun örtüsünü sermişti. Ama şimdilerde bu değişiyor ve Curt'un korku sinemasına olan mütevazi ama önemli, Robert'inse özellikle kara filmdeki doruk sayılan katkıları ciddi biçimde ele alınıyor.

Sinemada da tüm sanatlarda olduğu gibi gerçekten kaliteli olan, ancak geçici bir zaman için unutuluyor, ebediyen değil, Berlin gösterileri

profil

MORGAN FREEMAN

60'lık bir karizma abidesi

Günümüzün en iyi oyuncularından biri olarak kabul edilen Freeman, kariyerinin altın dönemini yaşıyor. Gerçi aklında hep bir kötü adamı oynamak var ama o güvenilir, iyi adam karakterleriyle özdeşleşmiş durumda. Geçtiğimiz aylarda "Amistad"da izlediğimiz aktör bu ay karşımıza üç yeni filmle çıkıyor.

Aktör 1989'da "Driving Miss Daisy/Bayan Daisy'nin Şöförü" filminde Jessica Tandy'nin canlandırdığı huysuz yaşlı kadının nazik şöförü Hoke Colburn karakteriyle izleyicilere şapka çıkarttıktan sonra uzun bir yol katetti. Karizmatik aktör 1.88 cm.'lik bedenini dans eğitimi görmüş birinin zerafetiyle taşıyarak, genellikle güçlü ve sessiz tipleri canlandırıyor: "Unforgiven/Affedilmeyen"de Clint Eastwood'un arkadaşı, "Robin Hood"da bilge bir Mağripli, "Glory/Zafer"de bir çavuş ve belki de en iyi rolü sayılabilecek "The Shawshank Redemption/Esaretin Bedeli"nde yaşlı bir mahkum.

"Evet. İnsanı hasta edecek derecede iyiyim: ahlaki değerleri olan, dürüst, doğruluktan şaşmayan bir adam" derken gözlerini yuvalarında döndürüyor ve gülüyor Freeman. "Jack Nicholson'ın Joker'i canlandırırken ne kadar eğlendiğini bilmiyor musunuz? Gustosu olan karakterler bunlar."

Freeman'ın ilk ciddi beyazperde deneyimi, pek bilinmemesine rağmen iyi bir film olan "Street Smart"taki muhabbet tellalı rolüydü. Oyuncu bir filmle Oscar'a bile aday gösterilmişti (üç adaylığın ilki). O zaman 50 yaşında olduğu göz önünde bulundurulursa akla şu soru geliyor: Bugün 61'inde olan Morgan Freeman bu yaşa gelene kadar neler yapmıştı?

"21 yaşımdan beri bir duvara tosluyordum. Kendimi bildim bileli oyuncu olmak istedim. Araştırdım, umut ettim, çaresizlik içinde yalvardım."

Freeman, Hollywood'dan kilometrelerce uzakta bir berberin oğlu olarak Memphis, Tennesse'de doğmuş, iş başvuru formlarında "film yıldızı" seçeneğinin asla bulunmadığı Mississippi'de yetişmişti. Üstelik o yıllarda Güney ayrılmıştı.

"'Dünya' ayrılmıştı" diye düzeltiyor Freeman. "Sadece biz güneyde bunun daha çok farkındaydık."

Oyuncu ailesini ziyaret ettiği ve sahte liberalizmin zihinleri karıştırdığı günleri çok iyi hatırlıyor. "Bir savaş bölgesinde doğmuşsan, alışkın olduğun yer de savaş bölgesidir. Beni etkileyen, açıkça ayrımcılığın yapıldığı bir yerden ayrılıp herkesin ayrım yapılmadığını söylediği Chicago'ya gitmekti."

Morgan Freeman yıllarca New York ve Los Angeles'ta kaldıktan sonra Mississippi'ye geri döndü. Bugün nükteli bir edayla "benim arazim" dediği yerde karısıyla birlikte yaşıyor.

Onunla aynı durumda olan birçok yaşıtı gibi orduya katılmanın "tek çıkış yolu" olduğunu düşündüğü gençlik yılları artık çok geride... Ağabeyi Revere'in bir deniz tatbikatında hayatını kaybetmiş olması bile onu yıldırmamış ve Freeman askerlik yapabilecek yaşa gelir gelmez ABD Hava Kuvvetlerine katılmıştı. Ordu, 1960 yılında bir gün bir tatbikat sırasında T3 jetinin kokpitinde oturduğu bir gün aklı başına gelene kadar bütün hayatıydı.

"Orada oturmuş etrafıma bakıyordum ve birden gerçeğin, saf savaş gerçeğinin bilincine vardım. Bastığın düğme gerçek kurşunlar yağdırıyor, indirdiğin kol gerçek insanları öldürmek için bombaları ve napalmları fırlatıyordu. O insanlar ayağa kalkıp bir sonraki çekim için üzerlerine bulaşan tozu silkeleyemeyecekti. Savaşın romantikliğini sevmiştim ama siz öyleymiş gibi davranmadığınız sürece savaş romantik olamaz. Bu yüzden bütün bunlardan vazgeçtim. Gerçekten yapmak istediğim şeyin inandırmak olduğunu farkettim."

İnandırmak kolay değildi. Aldığı dans dersleri 1964'de ona "Hello Dolly"nin tiyatro versiyonunda bir koro rolü sağlasa da Freeman 20 yıl boyunca ufak tiyatro ve kötü televizyon rollerine mahkum kaldı.

Menajeri onu ikna etmişti. "Hollywood seni istediğinde seni arayacaktır." Haklıydı. Freeman, "Driving Miss Daisy"nin 1987 tarihli tiyatro uyarlamasındaki performansıyla birden keşfedildi.

Son olarak "Seven/Yedi" filminde dedektif Sommerset, "Amistad"ta da özgür kölelik aleytarı Theodore Joadson olarak izlediğimiz Freeman, şu sıralarda üç film ile birden sinema izleyicisinin karşısına çıkıyor. "Kiss The Girls" filminde seri cinayetler işleyen bir katilin peşine düşen usta psikoloğu, dünyaya hızla yaklaşmakta olan bir kuyrukluyıldızın yarattığı ortam üzerine kurulu olan "Derin Darbe"de (Deep Impact) ABD başkanını, Christian Slater ile birlikte kamera karşısına geçtiği "Hard Rain"de ise bir "kötü"yü canlandırıyor.

Irk ayrımının karanlık günlerini anlatan 1993 yapımı "Bopha!" filminde hem kamera önüne hem de arkasına geçmiş olan Freeman'ın en büyük hayali Afrika kökenli Amerikalıların Amerika'nın batısını keşfedişinde ne kadar rol oynadıklarını (gerçekten de bütün 'kovboyların' dörtte birinin siyah olduğu kabul ediliyor) gözler önüne seren bir Western'in yapımcılığını ve yönetmenliğini üstlenmek.

Söylediğine göre "Amistad" sicilindeki en iyi film. "Hayatındaki bütün o yüksek noktalardan sonra asla geçemeyeceğin bir düzlüğe ulaşıyorsun" diyor aktör kariyerinin son durumuyla ilgili olarak. Öte yanda taşıdıkları mesajlar açısından daha önemsiz oldukları ortada olan "Hard Rain", "Derin Darbe", "Kiss The Girls" filmlerinin tanıtımları için de aynı şevkle çalışıyor ve işine dört elle sarılıyor. "Bütün bunları yaşamak için yapıyoruz. Bu yüzden içtenlikle aynı tutkuyla bağlanmasan bile yapay olarak aynı şevkle devam edersin çünkü hepsinin para kazandırmasını istersin. Böylece bunu tekrar tekrar yapabilirsin."

"Kiss The Girls", 17 Nisan'da gösterimde.
"Hard Rain", 24 Nisan'da gösterimde.
"Derin Darbe", 15 Mayıs'ta gösterimde.

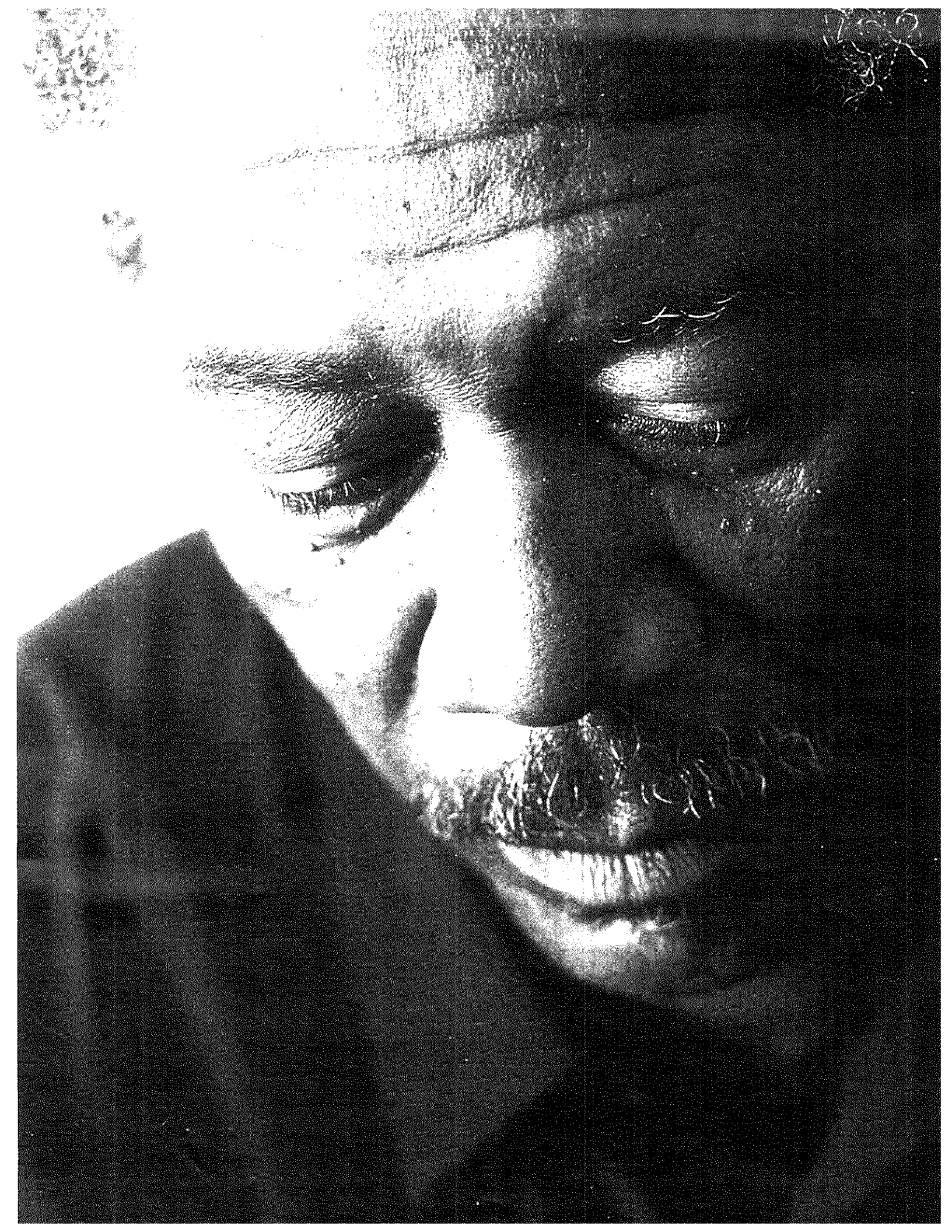

Vanessa Redgrave

"Görevimiz Tehlike"de onu seyredenler ilerlemiş yaşına rağmen etkileyiciliğinden pek bir şey kaybetmediğini hayretle farkettiler. Oyunculuğuyla olduğu kadar politik tavırlarıyla da dikkat çeken Redgrave'i bu ay "Derin Darbe"de (Deep Impact) seyredeceğiz.

AKTÖR BABA SIR MICHAEL REDGRAVE'İN kızı Vanessa Redgrave için en uygun gördüğü meslek, müzik ve danstı. Ne var ki Vanessa'nın ilgisi kısa sürede klasik dramaya yöneldiğinden bale pabuçlarını ayağından çıkarması uzun sürmedi. Doğrusu bu akıllıca bir karardı. Şimdi 61 yaşındaki Vanessa Redgrave, "Howard's End", "Mary", "Queen Of Scots" gibi filmlerde, güçlü kadınları canlandırdığı performanslarıyla altı kez Oscar'a aday gösterildi ve 1977'de "Julia" filmindeki rolüyle En İyi Yardımcı Kadın Oyuncu dalında Oscar aldı.

Parlak oyunculuğu kadar zaman zaman pek rağbet görmeyen düşünceleri yılmadan savunmasıyla da ün kazanan Redgrave, aslına bakarsanız hiçbir zaman insanların beklentilerine uygun davranan biri olmadı. Yönetmen Tony Richardson'la beş yıl süren evliliği ve birkaç müzikal çalışmasından biri olan "Camelot"daki rol arkadaşı Franco Nero'yla yaşadığı aşkı da içeren çalkantılı aşk yaşamı pek sıradan sayılmaz. Meslek yaşamındaysa insanları şaşırtmaya devam ediyor. Önümüzdeki günlerde onu, bir Virginia Woolf uyarlaması olan "Mrs. Dalloway"de ve bilim-kurgu gerilimi "Derin Darbe"de izleyebilirsiniz.

Redgrave'le konuşmak eğlenceli bir kedi fare oyununa benziyor. Açılmaktan, yüksek sesle gülmekten ya da aynı fikirde olmadığını doğrudan söylemekten hiç çekinmiyor. Bugünlerde sinemacı oğlu Carlo Nero ve oyuncu kızları Joely ile Natasha Richardson'ın elde ettikleri başarıları izlemenin keyfini yaşıyor. Natasha, "Cabaret"nin yeniden canlandırıldığı bir Broadway müzikalinde başrol oynayacak. Görünüşe bakılırsa bir nesil sonra da olsa Sir Michael'ın öngörüsü doğrulanıyor.

Kızınız Joely bir söyleşisinde, çocukken oturma odanızda arkadaşlarıyla birlikte 'Hello Dolly!' gibi müzikaller oynadıklarını söylemişti.

Evet, sanırım biz iyi seyircilerdik. (Gülüyor) Yaptıklarını gerçekten beğenirdik.

Bir ailenin dördüncü kuşak oyuncusu olarak, aklınızda hep aile mesleğini sürdürmek mi vardı?

Aslında babam benim müzikal-komedi oyuncusu olmamı isterdi çünkü çok güzel şarkı söylerdim, ayrıca epeyce dans eğitimi gördüm. Beni bundan alıkoyan Shakespeare oynamak istememdi. Müzikallerde rol alırsam asla Shakespeare oynamama izin vermeyeceklerini düşündüm. Kimse beni ciddiye almayacaktı.

Oyunculuk öylesine gözkamaştırıcı bir meslek ki bazı oyuncuların iş bulamadığı ya da çok düşük ücretlere çalıştığı çoğu zaman unutuluyor.

Gerçek yaşama bakarsak, sanırım siz de farkındasınız ki çok zor.

"Görevimiz Tehlike" gibi aksiyon filmlerinde rol aldınız. Bu tür filmlerin hayranı mısınız?

Çok büyük hayranıyım.

"Mrs. Dalloway", birçok okuyucunun filminin çekilemeyeceğini düşündüğü bir eserden uyarlandı ama siz -ve film- Woolf'un dilinin ve düşüncelerinin büyük bölümünü aktarmayı başarıyorsunuz.

Bence bu senaryoyu yazan Eileen Atkins sayesinde oldu. Çok zeki bir kadın. New York'ta "Vita and Virginia"yı (Atkins'in yazdığı bir oyun) sahneye koyduğumuzda bizi şaşırtan Amerikalılar'ın ne kadar doymak bilmez Woolf okuyucuları olduklarını görmekti. Burada İngiltere'de aynı ilgiyi göreceğini sanmam.

Bir gazetede yayınlanan profilinizde, politik faaliyetleriniz yazıyı yazan muhabiri şaşırtmış gibiydi. Daha şaşırtıcı olansa bir okuyucunun editöre gönderdiği mektupta bu gazeteciyi paylamasıydı. Okuyucu mektupta şöyle bir şey diyordu, "Onun yaptığına vatandaşlık denir."

Evet, devam edin.

Bu size ne ifade ediyor? Bir vatandaşın görevleri nelerdir?

(Gülüyor) Bu söyleşi vatandaşlık görevleriyle ilgili olmasa gerek ama neden sorduğunuzu söyleyebilirseniz cevap veririm.

Çünkü siz politik faaliyetlerinizle, mağdur durumdaki insanlara ilginiz ve toplumu değiştirmeye yönündeki çabalarınızla da tanınan bir oyuncusunuz.

İnsanlar bunun için oy vermiyor mu? Bence cevap burada.

Londra sokaklarında insanlar sizi tanıyıp sizinle konuşuyorlar mı?

Buradakiler yıldız görünce şaşıran insanlar değil. Yani, bir sürü sinema yıldızı görüyorlar ama genel olarak sizin de sokakta dolaşıp kendiniz olmaya hakkınız olduğunu düşünüyorlar. O yüzden tanınmak konusunda kararlı değilseniz, yani "Bana bakan biri var mı?" diye etrafa bakıp durmuyorsanız gerçekten sizi farketmiyorlar.

Mesleğe yeni başladığınız zamanlarda böyle bir ilgi istediğiniz oldu mu?

Tanrım, hayır! Öyle yetiştirilmedim. Çok ciddi bir şekilde yetiştirildim ve bundan çok memnunum.

"Derin Darbe", 15 Mayıs'ta gösterimde.

CHEVIGNON
SPORT
CHEVIGNON

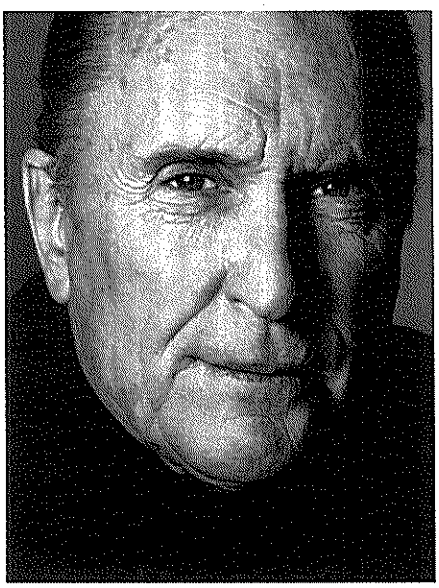

Robert Duvall

Bu ay "Derin Darbe"de seyredeceğimiz Robert Duvall, aşağıdaki söyleşide yönettiği ve oynadığı "The Apostle" ile ilgili soruları cevaplıyor.

"FAZLA KONUŞMA VAR." Bir stüdyo yöneticisi "The Apostle"ın senaryosunu bu gerekçeyle reddetmişti. Böylece kurtuluşu çoğunu siyahların oluşturduğu bir kilise topluluğunda bulan gözden düşmüş bir vaizin hikayesini anlatan filmin hem yönetmenliğini hem yapımcılığını hem de oyunculuğunu üstlenen Robert Duvall gerekli olan 5 milyon doları kendi cebinden ödedi.

Hollywood'un istemediği film geçen yıl "Sling Blade"in yaptığı gibi beklentilerin üzerine çıkarak Oscar'a aday bile oldu (Duvall, En İyi Erkek Oyuncu dalında aday gösterildi).

Duvall, paradoksal bir incelikle gösterişli bir adam olmamasına rağmen gösterişli bir rahibi canlandırıyor. 67 yaşındaki oyuncu, ona Oscar kazandıran country şarkıcısından ("Tender Mercies") Oscar'a aday olduğu "Baba", "Apocalypse Now" ve "Büyük Santini" filmlerindeki rollerine kadar epik özellikleri olan kahramanları gerçekçi hale getirmeyi başaran Hollywood'un çok yönlü oyuncularından biri.

Duvall'ın Texas aksanı öylesine inandırıcı ki onun bir güneyli olmadığını öğrenmek sürpriz oluyor. Üç kere boşanmış oyuncu bugün bir binici olan Arjantinli sevgilisi Luciana Pedraza ile Virginia'da bir çiftlikte yaşasa da çocukluğu babasının Deniz Kuvvetleri'nde amiral olarak görev yaptığı Annapolis'te geçmiş. Duvall tıpkı canlandırdığı karakter gibi aykırılıklarla dolu bir adam. Siyasi görüşü (mink kürklü komünistler hakkında konuşmaya başlamaya görsün) ve birlikte çalıştığı insanlar ("'True Grit' yönetmeni Henry Hathaway bir salaktı") konusunda çok samimi olabilir. Öte yanda çok da cömerttir. İlk yönetmenlik denemesi olan 1983 yapımı "Angelo, My Love" filmindeki New Yorklu çingene ailesi hikayelerini anlatması için ona izin verdiyse bunun sebebi açık fikirliliğiydi. "The Apostle"da İncilli günahkar rolüne bürünebilmesini de bu özelliğine borçluydu.

Eleştirmenlere göre "The Apostle" bugüne kadar din hakkında yapılmış en iyi Amerikan filmi.

Sadece böyle olmaması için uğraştım ama konu bunun üzerine kurulu. Bir çiftlikte yaşayan adamla ile ilgili film de önce adam ile ilgilidir, sonra çiftlikle.

Hiç derin dini bir deneyiminiz oldu mu?

Biri, Duvall tekrar doğsaydı daha iyi bir film yapabilirdi, demişti. Kim bilir? Harlem'de insanların "What a Friend We Have in Jesus" ilahisini söyledikleri bir kiliseye gitmiştim ve çok sakin duygusal bir deneyimim oldu. O itikatte olsaydım bu deneyim din değiştirmem için yeterli olurdu.

Film ırk bakımından karışık.

Luciana Arjantin'den geldiğinde birçok kiliseye gittik. Bir süre sonra; "Bobby, sence hiç sadece beyazların gittiği bir kiliseye gidecek miyiz?" diye sordu. Güneydeki kiliselerin çoğu karmadır.

Eskiden nasıldı?

Benim zamanımda daha bölünmüştü. Benim insanlarım kötü insanlar değildi. Sadece ailem böyle yetiştirilmemişti. Babam bir ırk ayrımı taraftarıydı; doğru. Ama bunları konuşmazdı. Vatandaşlık hakları eylemcisi Julian Bond'a bir miktar para yollarmış. Bunu bize hiç söylemedi. Bu da bir çelişki. İnsanları ilginç yapan çelişkilerdir.

"Sling Blade"de oynadınız. Billy Bob Thornton filminizde karmaşık bir bağnaz olarak çok dokunaklı.

Billy Bob Thornton'un siyah bir kadınla evli olduğunu ve tamamı siyahlardan oluşan bir grubun tek beyaz bateristi olduğunu biliyordum. Sonra onu zenci aleytarlarının yanında da gördüm ve onlarla olmaktan rahatsızmış gibi görünmüyordu. Yargılayan biri değil.

Francis Ford Coppola ile birkaç film yaptınız. Neden "Baba III"de oynamadınız?

O filmi neden yaptılar? Para için. Çünkü Coppola her zaman paranın peşindedir. Çok para harcar. Filmde oynayacaksam bana gerçekten iyi miktarda para vermesi gerekirdi.

Brando tuhaf biri mi?

"The Chase"i yaparken sahneden önce olup bitenlerin bir devamıymış gibi konuşuyor ve davranıyordu. Bence rasgelelik çok özeldir. Bunu ondan öğrendim. O zamanki karıma; "Kardeş gibi olacağız. Bu adamı seviyorum" demiştim. Sonra sekiz hafta boyunca bir kere bile günaydın demedi. Seni görmeden yanından geçiyordu. Bu tip insanlara alışkın değildim.

Canlandırdığınız karakterler arasında en çok hangisi olmak isterdiniz?

Bir vaiz olmak istediğimi sanmıyorum ama bu karakteri çok seviyorum. Sanırım "Lonesome Dove"daki Texas Ranger olmak isterdim. Kadınları sever ve onlara istedikleri özgürlüğü verir ve saygıyı gösterirdi. Belki de yaşlandıkça kadınlar ya da kendim hakkında biraz daha akıllandım.

Hayatınızı özetleyecek bir country şarkısının ismi ne olurdu sizce?

"I've Done It My Way" (Kendi bildiğim gibi yaptım) ve "If I Have to Do It Again, I'll Do It My Way Again" (Tekrar yapmak zorunda kalırsam yine kendi bildiğim gibi yaparım). Ya da bir ilahi olsaydı "We All Have to Do What We Have to Do Between the Craddle and the Grave" (Beşik ile mezar arasında hepimiz yapmamız gerekeni yaparız).

"Derin Darbe", 15 Mayıs'ta gösterimde.

Ray-Ban

©1998 Bausch & Lomb Incorporated. HighStreet, Ray-Ban, and Undercurrent are trademarks of Bausch & Lomb Incorporated.

ÇİZİLMEYE DAYANIKLI

Undercurrent™ W2832

HighStreet™ W2841

Ray-Ban'ın geleneksel optik kalitedeki camları, çizilmeye en üst düzeyde dayanıklı lensleri yaratabilmek için, titiz ve zorlu testlerden geçirilmiştir. Çizilmelere karşı duyarlıysanız, mükemmeldirler.

DEFINITELY RAY-BAN™

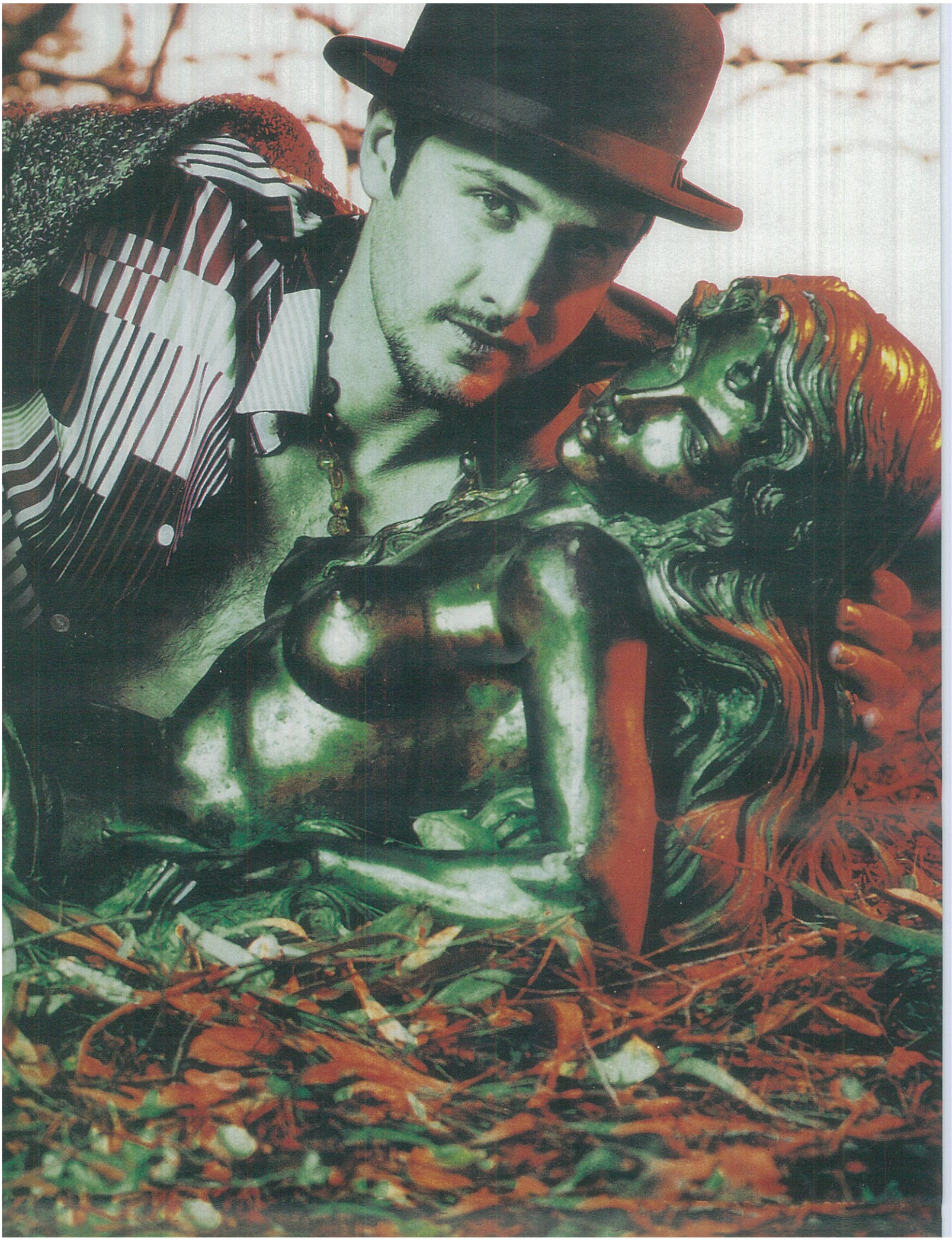

profil

DAVID ARQUETTE

sadece uçuk kaçık biri değil

"Scream"deki polis rolüyle bir anda sinema dergilerinin gözdesi oluverdi. "Scream 2" de bu şöhreti arttırdı. Onu "Dream With The Fishes"de seyredenler gelip geçici biri olmadığını hissediyorlar. Çünkü sadece fotojenik biri değil gerçekten iyi bir aktör o...

Ona kısaca çılgın Californialı da diyorlar ama bu kadarı onu anlatmaya yetmiyor tabii. Aynı zamanda ünlü oyuncularla dolu bir ailenin en genç üyesi, Rosanna Arquette, Patricia Arquette ve Ear 2000 adlı rock grubunun solisti Alexis Arquette'in kardeşi ve Wes Craven'in 1996 tarihli sürpriz hiti "Scream" ile geçen ay ülkemizde de gösterime giren devam filmi "Scream 2"nin yıldızı. Bu filmlerde küçük kasabanın polis detektifi Dewey Riley'i canlandırmıştı.

Ayrıca amatör bir ressam. Şu sıralar bir İsa portresi üzerinde çalışıyor. Peygamberleri resmetmeyi seviyor. Satmak için resim yapmıyor. Çoğunlukla kendisi için çiziyor, bazen de sevdiği kadınlar için. Ne yazık ki şu anda resim hediye edeceği biri yok hayatında. "Bu konu bana biraz esrarengiz geliyor." diyor yumuşak bir ses tonuyla. "Bir anlamda umutsuz bir romantiğim. Kalbimin kırılmasına izin veriyorum." Bulutlarla kaplı gökyüzüne bakıyor. "Bugünkü hava duygusal durumumu çok iyi özetliyor." diyor.

Sonra, Craven'ın postmodern korku filmlerinin ikisini de izlemiş olanlara hiç de yabancı gelmeyecek şekilde gülümsüyor. Bu, onu çok fazla ciddiye almamanızı söyleyen bir gülümseme. Ama ciddiye almazsanız da hata edersiniz. Arquette, küçük suçlar işlediği ilk gençlik yıllarına ilişkin eğlenceli hikayeler anlatan egzantrik biri olabilir ama bu şekilde takındığı "kötü çocuk" maskesi, aile ve dostluk hakkındaki hiç dile getirmediği ideallerine ulaşamamış olmanın hayalkırıklığı yüzünden okunan 26 yaşındaki bu iyi huylu, tatlı, kırılgan çocuğu gizleyemiyor.

"Neyi olduğunu pek bilmiyorum ama kesinlikle acı çekiyor." diyor Craven. "Hep tahammül sınırında gibi görünüyor ama perdede ve müziğinde ortaya çıkan öfkeden çok acı. Onunla olduğum zamanlar bu büyük acıyı ve daha basit bir dünyaya, sevgiye duyduğu özlemi hissediyorum."

Arquette sık sık ailesinden bahsediyor. Geleneklerin dışında bir çocukluk geçirdiği biliniyor artık. Virginia'da dini bir topluluk içinde, üç kuşaktır şov dünyasının içindeki bir ailenin beş çocuğunun en küçüğü olarak dünyaya geldi. Son olarak "Scream 2"de de rol alan babası Lewis oyuncu, annesi Mardi ise şair ve oyunculuk öğretmeni. Arquette ailesi, David dört yaşındayken Chicago'ya taşınıp Hollywood'a yerleşti. 16 yaşındayken annesiyle babası ayrıldı. David'e kalırsa bu ayrılık çok daha öncesinden belliydi. Bu arada kızkardeşi Rosanna film yıldızı olmuş ve David yavaş yavaş dikkat çekmeye başlamıştı.

Katıldığı ilk oyunculuk seçmeleri hayalkırıklığıyla so-

vid'i ve erkek kardeşi Alexis'i de yanında götürmüştü. "Ajans gerçekten sadece Patricia'yı istiyordu." diyor anlatıyor David. "Alexis'le ben kendimizi utandırmış, aptal durumuna düşmüştük ve sonra da yeterince iyi olmadığımız düşünülmüştü. Eve dönerken arabada ağladığımı hatırlıyorum. Reddedilmekle aram pek iyi değil. Böyleyken neden bu mesleği seçtim bilmiyorum."

Oyuncu olarak ilk çıkışını 13-14 yaşlarında bir Nestea reklamında yaptı. Sonra, graffiti, break dans, rap ve "kavga etmek, bir şeyler çalmak ve duvar yazısı yazmak gibi küçük suçlar" diye tanımladığı uğraşlar için oyunculuğa sırt çevirdi ama bu ara çok uzun sürmedi. Okuldaki bir oyunda rol aldığında oyunculuk arzusu yeniden kendini gösterdi. Liseden mezun olduktan hemen sonra televizyon dizisi "Outsiders"ta bir rol kaptı. "Parenthood" adlı bir başka dizide rol aldıktan sonra da sinema filmleri başladı. Bunlardan biri de Walter Hill'in 1995 tarihli western'i "Wild Bill"di. İşte Arquette'in kendinden 18 yaş büyük Ellen Arkin'la ilişkisi o filmin setinde başladı. "Ellen'le iyi arkadaştık" diyor David. "Onu kesinlikle sevmiştim ama yürümedi. Çok güçlü ve bağımsız kadınlarla karşılaşıyorum ve sonra da ilişkinin sorunlu çocuğu olup çıkıyorum."

Arquette'in en fazla 1996 yapımı "Johns" ve geçen yılın filmi "Dream With The Fishes"deki performanslarıyla dikkat çekti. "Scream" ile ticari bir çıkış yaptı ve sonra "Scream 2" bu çıkışı güçlendirme fırsatı verdi ona ama çekimler sırasında annesini kaybetti. Arquette, annesinin göğüs kanserinden ölümüyle yaşadıkları trajedinin aileyi birbirine yaklaştırdığını söylüyor. Yine de Patricia ve Rosanna ile hâlâ pek görüşemiyor. O zamandan beri yeniden işe verdi kendini. Stanley Tucci ve Kate Capshaw'la birlikte kara komedi "Life During Wartime"da rol aldı, rock grubu Ear 2000'le çalıştı.

Alternatif ve hip-hop karışımı bir sound'u olan Ear 2000, "Scream 2"nin müziklerinden bazılarını yaptı ve şimdi de Arquette'in iki filmden kazandığı parayla aldığı bir stüdyo ve kayıt aletlerini kullanarak bir albüm çıkarıyor. Yazdığı şiirler, kısa hikayeler ve resimleri gibi müziğin de oyunculukla ifade edemediklerini dışa vurmaya yaradığını söylüyor.

"Sahnede kendimi öylesine kaybediyorum ki" diyor. "Bütün savunma güdülerimden arınıyorum." Şovlarından birinde, kasvetli ve öfkeli bir ruh hali içindeyken bir şişe alıp kendi kafasında kırmış sonra da o halde başından kanlar akar, gözünün önünde yıldızlar uçuşurken şova devam etmiş. "Ama bu epey önceydi." diyor. "O zamandan beri bütün şovlarımız oldukça sevgi dolu. İnsanlara ne kadar güzel olduklarını ve onları sevdiğinizi söylemek işe yarıyor. Bu hoşlarına gidiyor."

İki yüzlü adam

"Cesur Yürek"in senaryo yazarı Randall Wallace, Leonardo DiCaprio, John Malkovich, Jeremy Irons ve Gerard Depardieu'yü bir Alexander Dumas uyarlamasında buluşturuyor:

Demir Maskeli Adam

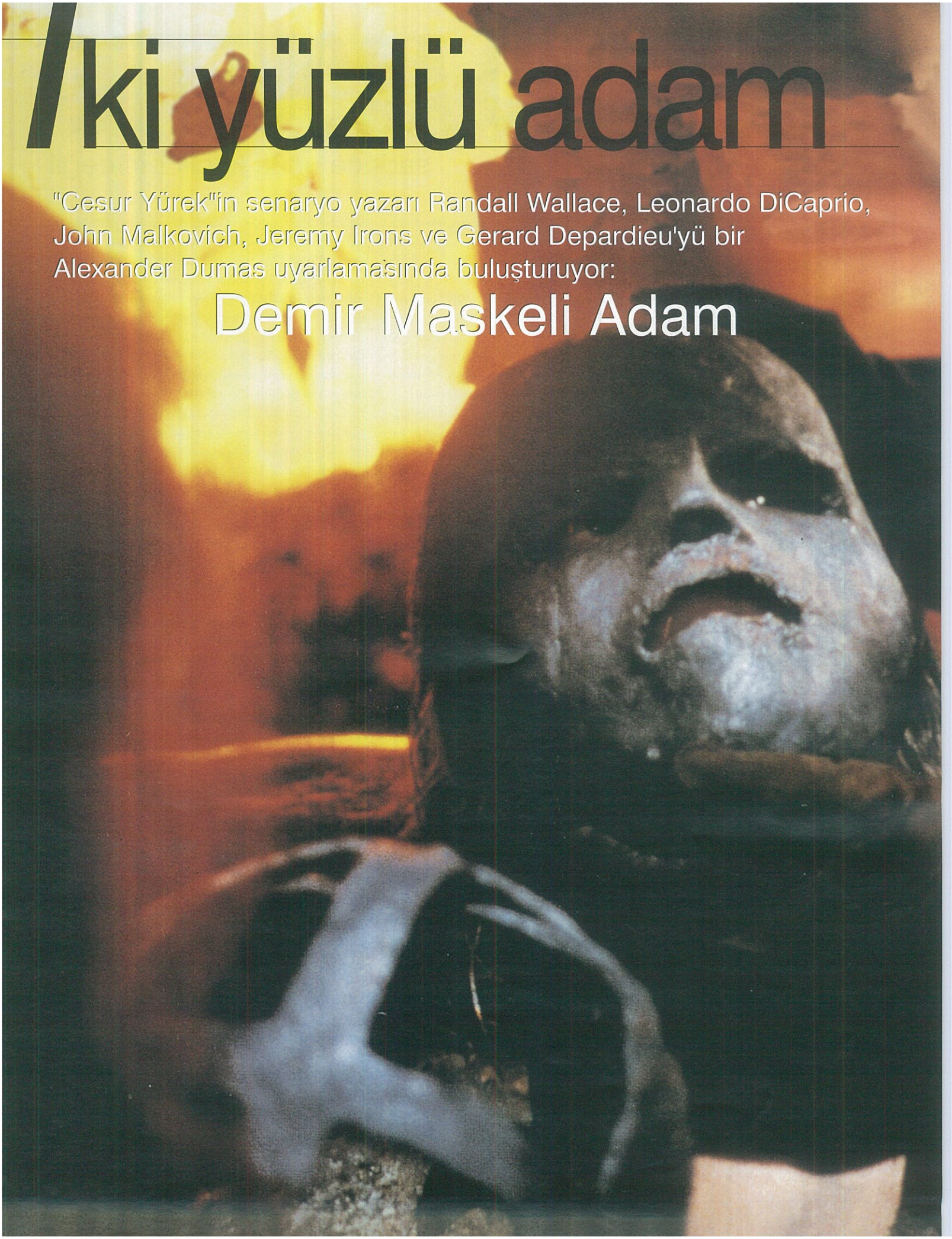

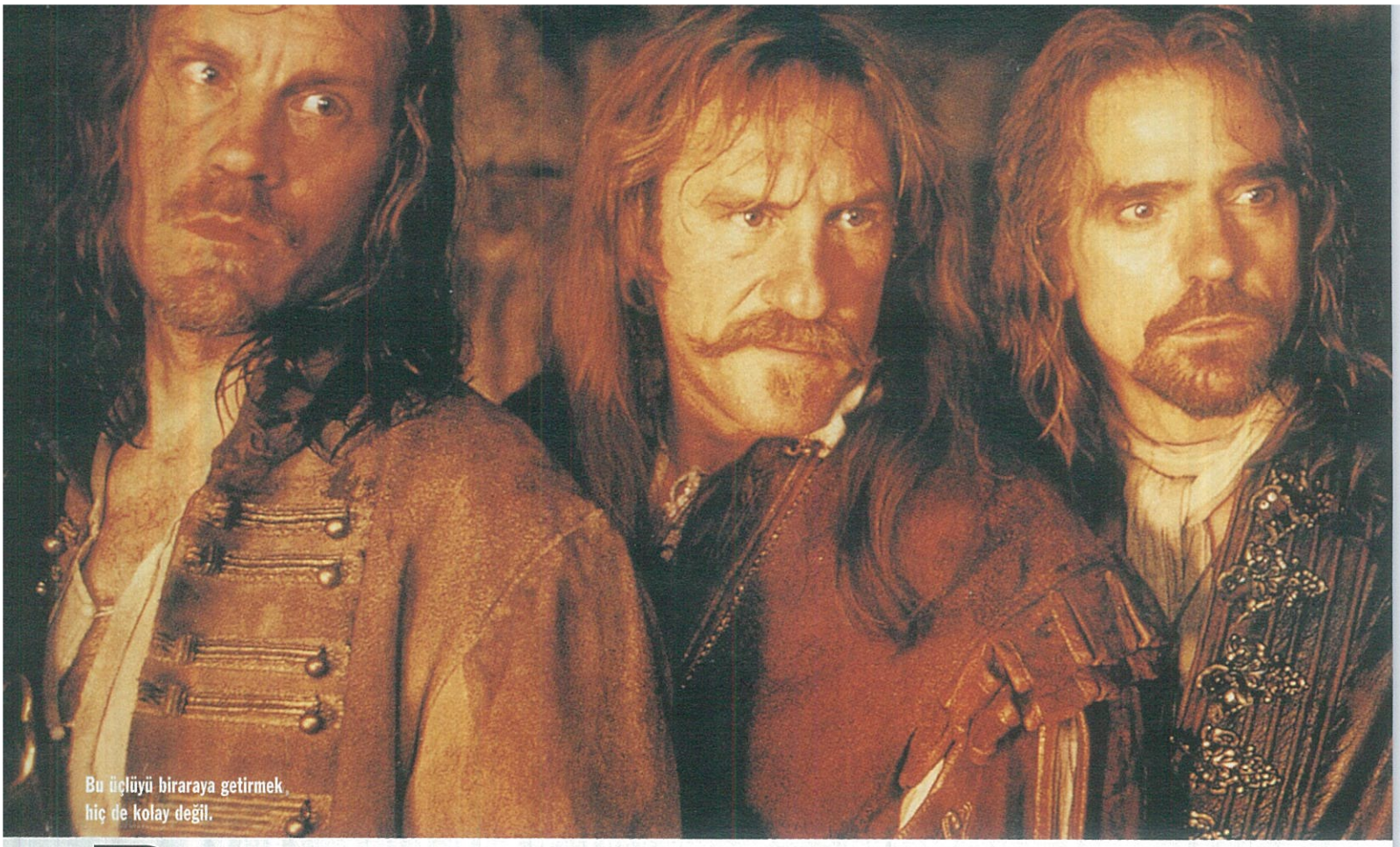

Bu üçlüyü biraraya getirmek, hiç de kolay değil.

Birinci yönetmen asistanı biraz gergin görünüyor. "Lütfen biraz sessizlik!" Setteki uğultu sadece biraz azalıyor. Zavallıcık şansını bir daha deniyor. "Silence, si'l vous plait!" diye haykırması da pek fazla işe yaramıyor. Köşede oturan sesçi ibresi hâlâ tavana vuran vumetre'ye (ses ölçüm aleti) umutsuz gözlerle bakıyor.

"Belki de Esperanto'cayı denemelisin" diye geveliyor ağzının içinde.

Bütün bu dil karmaşasına sebep olan olay, Alexander Dumas'nın eseri "The Man In The Iron Mask/Demir Maskeli Adam"ın beyazperde uyarlaması. İkiz kardeşi tarafından demir bir maskeye mahkum edilerek zindana atılan ve ünlü ama yaşları biraz geçkin silahşörler tarafından kurtarılan genç kralın (DiCaprio) hikayesi etrafında gelişen film, çokuluslu bir oyuncu kadrosu ve ekip ile Paris'in hemen dışında sevimsiz bir sanayi bölgesinin ortasındaki bir sesli stüdyoda gerçekleştiriliyor. Dışarıda hayat tüm hızıyla devam ediyor. Bütün bunlar insanın içini biraz kasvetle dolduruyor. Özellikle de ince ince yağan Fransız yağmuruna da yakalanmışsanız.

Öte yanda içeride işler biraz daha "devrim öncesi Fransa'sı"nı anımsatıyor. Örümcek ağlarıyla kaplanmış kemerler, insanın gözünün içine bakan kuru kafalar, zengin ziyafet sofralarının kurulu olduğu salonlar ve yatak odaları, sunta ve fiberglas bölmelerle birbirinden ayrılıyor ve devrim öncesi Fransa'sını tekrar yaşatıyor.

Jeremy Irons, Aramis rolüyle karşımıza çıkacak.

Bu arada filmin yıldızı Leonardo DiCaprio rol arkadaşlarını eğlendirmek için bir kazan dolusu kuru fasulye yemiş gibi tuhaf sesler çıkartarak setteki ses kargaşasına katkılarını esirgemiyor. Yaptıkları, hiç şüphesiz karşı konulmaz gençlik cazibesinin bir parçası olduğu için, daha sonra "İngiliz Hasta/The English Patient" ile "Jerry Maguire"ın göreceli başarılarını tartışacağı ("Bence 'Jerry Maguire' iş Oscar'a gelince aldatıldı" derken Irons da ona diplomatik bir tavırla "Eveeet. 'Jerry Maguire' çok Amerikan bir filmdi. 'İngiliz Hasta' da çok İngiliz bir film" cevabını verecek) Jeremy Irons da gülerek ona hoşgörü gösteriyor.

Aslında bütün bunlar, çekimler arasındaki sıkıcı hazırlık çalışmalarını doldurmaya yarayan yüksek düzeydeki sinemasal tartışmalardan biri. İlk kez kamera arkasına geçen Randall Wallace ("Cesur Yürek"in senaryo yazarı) bazı "ışık sorunlarını"

DiCaprio DiCaprio'ya karşı.
Bir tür "Face Off" muhabbeti.

çözmekle cebelleşirken Leonardo DiCaprio da bir köşede yüzünde demir maskesiyle oturuyor. En azından o olduğunu tahmin ediyorsunuz. Sette başınızı ne yöne çevirseniz zamanın geçmesini bekleyen ünlü bir oyuncuyla gözgöze geliyorsunuz. Irons, John Malkovich, Gabriel Byrne ve Gerard Depardieu sıranın kendilerine gelmesini beklerken zaman zaman uzun araba yolculuğu sırasında dışarısını seyretmekten bıkmış 5 yaşındaki bir çocuğun yüz ifadesini takınıyorlar.

Molasına kısa bir mola veren John Malkovich, sinema ile tiyatro çalışmaları arasındaki farkı da gündeme getirerek "Çalışırken çalışmayı tercih ederim" derken iç geçiriyor. "Çalışırken beklemeyi değil. Bunun için bize çok para ödüyorlar. Bütün gün bekliyoruz..."

Athos (bütün önemli karakterlerin ismi pahalı traş losyonlarını andırıyor) rolü, son dönemlerde canlandırdığı bütün o kötü karakterlerden sonra Malkovich için büyük bir değişiklik olmalı?

"Hayır. Geçen yıl altı ya da yedi filmde oynadım. 'Con Air'i yaptım. Bunda oynuyorum. 'Bir Kadının Portresi/Portrait Of A Lady'de rol aldım. Ama demek istediğiniz en çok bu rollerle anıldığım, en çok bu rollerle hatırlandığım ve en çok parayı da bu filmler için aldığımsa, o zaman hayır.

"İş dünyasında bir ürünsün. 'Onu oynatırız ve insanlar da o ürünü satın almak ister' dediklerinde bununla nasıl tartışabilirsin. 'Object Of Beauty" gibi çok iyi olduğumu düşündüğüm bir film yaptığımda kimse bundan söz etmiyor. Umurumda değil. Neden olsun ki? Eleştiri okumam."

Az ama öz konuşmayı yeğleyen, çoğu zaman basının gözünü korkutan ve onu eşi benzeri olmayan bir seks sembolü haline getiren tipik bir Malkovich yorumu daha. için ne düşünüyor?

"Kendimi en son, sekiz ya da dokuz yaşındayken, ince pamuklu tişörtüm ve ona pek de uymayan şortum üzerimdeyken ağabeyimin arkadaşları bana bira şişeleri fırlattığında seksi hissetmiştim..."

Söz rol arkadaşı DiCaprio'dan açıldığında Malkovich'in ketum hali yok oluyor.

"Harika bir çocuk. Bana sorarsanız genç yaşlarda ünlü olan ya da gücü eline geçiren genç insanlar ne yapacaklarını şaşırıyor.

"Ama Leonardo çok aklı başında biri. Çok komik, kendini önemsemiyor." J. Malkovich'ten DiCaprio üzerine

Ama Leonardo çok aklı başında biri. Çok komik, kendini önemsemiyor ve etrafınızda olması hoşunuza gidiyor. Yaşıtlarından çok daha makul..."

DiCaprio bugünlerde nereye gitse aynı heyecanla karşılanıyor. Irons da ondan söz açıldığında meslektaşı Malkovich'ten farklı

Gerard "karizma" Depardieu

şeyler söylemiyor. "Yetenekli biriyle çalışmak harika. Çok normal ve çok tatlı bir çocuk."

Ama "insan suretindeki bu saf iyilik" ile yani dünyadaki milyonlarca genç kızın rüyası olan DiCaprio ile biraraya gelebilmek hiç de o kadar kolay değil. DiCaprio sette "iyi bir çocuk" ve "çok normal" olmakla o kadar meşgul ki bir türlü onunla röportaj yapmak isteyen muhabirlerin yanına uğrayamıyor. Halkla ilişkiler sorumluları aralarda rica ediyor, yalvarıyor ama nafile. Ancak karanlık bastırdığında ve "Paydos!" komutu duyulduğunda DiCaprio onu bekleyen gazetecilerin salonuna teşrif edebiliyor.

Şurası bir gerçek ki Leo beyazperdede ne kadar iyi görünüyorsa gerçek hayatta da o kadar yakışıklı. Belki daha da. Ayrıca her gece binlerce genç kızın ve itiraf edenden çok daha fazla erkeğin uykuya dalarkan düşündüğü kişiyle karşılaşmak biraz tuhaf bir duygu.

Bir anda gençlerin ikonu ve Hollywood'un en çok umut vaat eden oyuncusu olmak konusunda ne düşündüğü sorulduğunda; "Bunun bazen başarısızlığın reçetesi olabileceğini düşünüyorum" diye cevap veriyor genç oyuncu. "Bu konuma çok hızlı yükselebilirsin. Bu konuda fazla bir endişem yok. Çok güzel ama her şey seçtiğin projelere bağlı, iyi bir performans çıkarıp çıkarmadığına ve iyi filmlerde oynayıp oynamadığına... Bu tip şeyler her zaman geçicidir. Her zaman ortaya çıkacak yeni biri vardır..."

Söylediği doğru olabilir. Son zamanlardaki gidişata bakılacak olursa Parlak Çocuk Leo'nun posterleri Harika Çocuk Matt Damon'ınkiler uğruna duvarlardan indirilebilir. Öte yandan bu, beyazperdeden de bu kadar çabuk yok olacağı anlamına gelmiyor. DiCaprio bugüne kadarki kısa kariyerinde yakışıklılığını etkileyici performanslarıyla tamamlamayı bildi. "What's Eating Gilbert Grape?"den "The Basketball Diaries"e, "Total Eclipse"deki şair Rimbaud'dan ("Canlandırılması harika bir karakter. Yüzyılın ilk asisiydi ve her şeyden uzaklaşıp arkasına bile bakmadı. Ayrıca bir adama aşıktı. Ben kimdim ki fikirlerimi birinin hayatına empoze edeyim?"). Artık beyazperde Romeo'luğu tescillenmiş olan DiCaprio'nun seçtiği projeler hem oyunculuk yeteneğinin takdir edilebileceği hem de

Demir parmaklıkların ardındaki hayat...

"Geceyarısı Ekspresi"

Geceyarısı Ekspresi (1978)
Mahkum: Billy Hayes (Brad Davis)
Hapishane günlüğü: Klostrofobi, pislik, iğrenç yemekler, işkence, cinsel sapıklık. Ve burası ne yazık ki bir Türk hapishanesi.
Zorluk derecesi: ★★★★

Esaretin Bedeli (1994)
Mahkum: Andy Dufresne (Tim Robbins)
Hapishane günlüğü: Duş yaparken tecavüzcü The Sisters çetesinden uzak durmak, Red ile karşılaşmak (Morgan Freeman), diğer mahkumları Mozart ile tanıştırmak, bir kütüphane kurmak, küçük bir kazma ve poster sayesinde tünel kazarak kaçmak. Ve karısını o öldürmemişti!
Zorluk derecesi: ★★★★

Patty Hearst (1988)
Mahkum: Patty Hearst (Natasha Richardson)
Hapishane günlüğü: 57 gün Symbionese Kurtuluş Ordusu tarafından rehin tutulma, göz bağlama, fiziksel, ruhsal ve cinsel taciz. Ve sonunda işkence gören kadın kendisini rehin alanlara katılır.
Zorluk derecesi: ★★★★

Kızgın Boğa (1980)
Mahkum: Jake La Motta (Robert De Niro)
Hapishane günlüğü: Bir ay ışığı hücresinde tek başına olan Jake bağırmaya başlar; "Ben bir hayvan değilim!" ve ne yaptığını bilmez bir halde duvarları yumruklamaya başlar. Sinema tarihinin belki de en kötü hapishaneden kaçma teşebbüsü.
Zorluk derecesi: ★★★

Parayı Al Ve Kaç (1968)
Mahkum: "Amerika'nın en beceriksiz suçlusu" Virgil Starkwell (Woody Allen)
Hapishane günlüğü: Bir sigorta pazarlamacısıyla deri buğu dolabında geçirilen üç gün, bir sabun kalıbı ve ayakkabı boyasıyla bir tabanca yapmak. Kaçış planları sabun tabanca yağmurda eriyip gidince suya düşer.
Zorluk derecesi: ★★★

Sıkı Dostlar (1990)
Mahkum: Pauly (Paul Sorvino)
Hapishane günlüğü: Malum sebeplerce içeriye giren şişman gangster "tavada daha iyi eridiği için" için jiletle sarmısak soyarak lüks bir yaşam sürer. "Hapisane" kavramını biraz zorlar.
Zorluk derecesi: ★★

Porridge (1979)
Mahkum: Norman Stanley Fletcher (Ronnie Barker)
Hapishane günlüğü: "S..tir git!" demek ve gardiyanlara kaba davranmak.
Zorluk derecesi: ★

"Esaretin Bedeli"

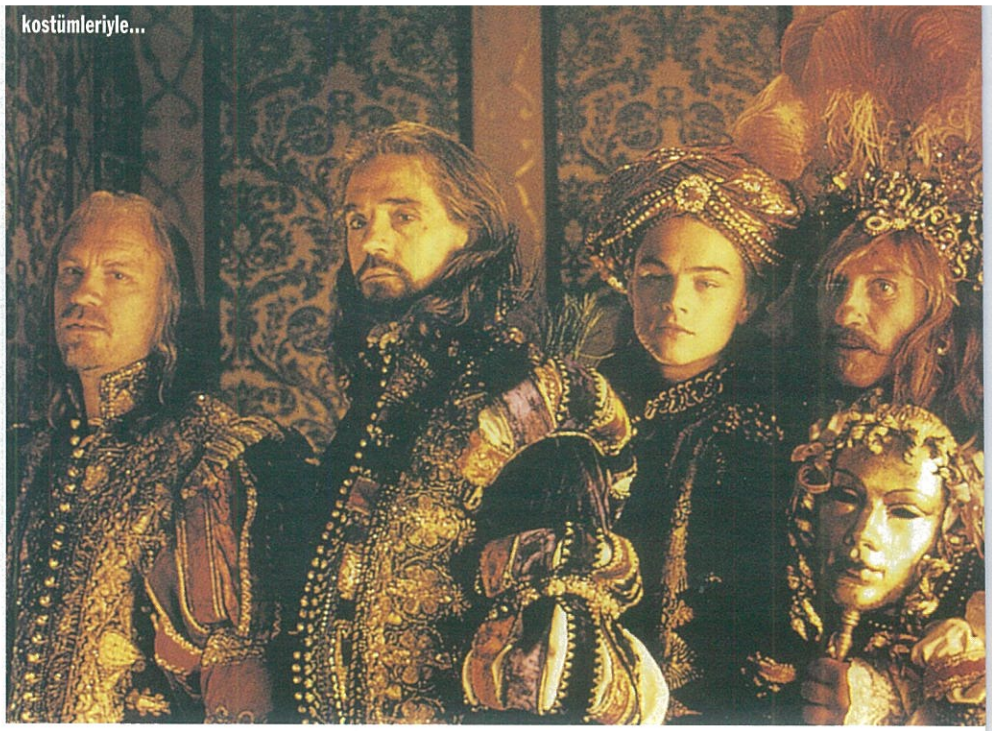
kostümleriyle...

➤ "Kariyerim konusunda hiçbir plan yapmıyorum. Sadece sevdiğim bir senaryoyu okurum ve ona hazırlanırım. Her zaman ilginç yönetmenlerle ve ilginç oyuncularla çalışabileceğim ilginç projeleri seçmeye çalıştım. Herhangi bir filmde oynayacağıma hiç oynamam daha iyi. Kalite ararım."

DiCaprio'nun ilk beyazperde tecrübesi olan "Critters 3"den söz etmek kaba olurdu. Ancak söz etmeden geçilemeyecek bir film var ki o da James Cameron'ın 200 milyon dolarlık "Titanic"i.

Genç oyuncu "'Titanic' sadece zor işti" diye hatırlıyor çekimleri. "Tek yapmamız gereken şeyin koridorlarda koşup kapıları tekmeleyerek açmak ve buna benzer şeyler yapmak olduğu aylar geçirdik. Bütün bunlar inşaat yapmak gibi."

Öyle ya da böyle dünya DiCaprio'yu tanıdı ve oyuncu çuvallar dolusu para kazandı.

"'Titanic'e ya da ona benzer bir filme bakıp ticari filmlerin oyuncusu olduğumu söyleyebilirsiniz. Ama bütün dürüstlüğümle söylüyorum, bu filmleri seçme sebebim bu değil. Farklı şeyler denemek istedim. Yaptığım her filmin belli bir miktar para kazanmak zorunda olduğu bir konuma itilmek istemediğim kesin.

'Demir Maskeli Adam' başarısızlıkla sonuçlanma ihtimali olan bir film olduğundan değil. Böyle bir oyuncu kadrosuyla ve böylesine yüksek bir bütçeyle başarılı olacağı kesin."

DiCaprio rol arkadaşları için; "Böyle bir fırsat insanın hayatında karşısına bir kere çıkar" diyor. "Hepimiz bunun farkındayız ve tadını çıkarıyoruz. Oyuncular çok büyük isimler ama ben bu yüzden kendimi kaybedecek bir tip değilim. Senaryo çok etkili. Hikayeyi, birbirinin zıttı o iki karakteri ve ikisini de canlandırmayı seviyorum..."

Bütün bunlar set izlenimleri... Peki ya Randall Wallace ne diyor? "Cesur Yürek"in senaryosuna imza attıktan sonra "Demir Maskeli Adam"la yönetmen olarak da ciddi bir çıkış yapmak isteyen Wallace, filmi stüdyoya teslim ettikten sonra kendisine sonuç sorulduğunda: "Tam anlamıyla hoşnut oldum" diye başlıyor konuşmaya. "Tam istediğim film oldu. Bu işe birkaç yıl önce başladığımda içimde bir boşluk vardı ve o boşluk bu filmle doldu."

"Birçok insan bana bunun bugüne kadar duydukları en iyi oyuncu kadrosu olduğunu söyledi." **Randall Wallace**

Aslında Wallace inanılmaz bir hızla yükseldi. Bir süre şarkı sözü yazdıktan sonra roman yazmaya başlamış ve bunların beşini de yayınlatmıştı. Daha sonra dört yıl bir televizyon kanalında senaryo yazarı olarak çalıştı. Yönetmenliğini Mel Gibson'ın yaptığı epik "Braveheart-Cesur Yürek"in senaryosu ile Oscar'a aday gösterilince de bir anda yıldızı yükseldi. Wallace, Gibson'ın izinden giderek kamera arkasına geçti.

"Beni şaşırtan tahminimden çok daha

İyi koleksiyoncu farklı bir parça için

Dünya'yı dolaşır.

" Oyuncaktan terliğe, anahtarlıktan çantaya... Yumuşacık peluşlarla dolu bir dünyam var. Dünya Gençlik Merkezi'ne her gittiğimde bir yenisini buluyorum."

Esin Üner (26)
ÖĞRENCİ
Peluş Koleksiyoncusu

Dünya Gençlik Merkezi'nde

yüzbinlerce farklı ürün var!

Gelin Dünya Gençlik Merkezi'ne, dünyanın en seçkin ürünleriyle koleksiyonunuzu genişletin.

DÜNYA
GENÇLİK
MERKEZİ

ART GRUP

FRANSIZ TAZESI

Godreche Titanic'in yıldızıyla yatağa giriyor. Demek onun da zamanı geldi...

Judith Godreche dünya çapında milyonlarca düşman edinecek. Gezegenimizin en çok arzulanan bir numaralı adamıyla yatağa girecek olması Leoseverler kulübünün üyelerince hiç de hoş karşılanmayacak. Öte yanda geçen yıl Patrice Leconte'nin "Gülünç İlişkiler/Ridicule" filmiyle adını duyuran 20 yaşındaki güzel Godreche'in "Titanic"in yakışıklısı ile flört etmeye belki de herkesten daha fazla hakkı var.

"Canlandırdığım Christine karakteri için bu bir ikilem ve ben başkasına aşık olmasına rağmen nasıl onunla yatağa girdiğine şaşırdım ama başka şansı yoktu" diye anlatıyor Godreche karakterini savunarak. "Her şeyden önce o bir kral. Onu reddedemezsiniz."

Neyse ki Godreche bir sonraki filminde bu tip ahlaki konularla uğraşmak zorunda kalmayacak. Aktris "Bimbo Land" filminde bir kez daha Gerard Depardieu ile kamera karşısına geçecek.

"İki kadını canlandırıyorum. Biri entelektüel biri de hafif meşrep. Sanırım ortada kalmak hoşuma gitti."

Genç oyuncu kendini "Demir Maskeli Adam"da da Fransız aktöre çok yakın hissettiğini belirtiyor ("Büyük bir Amerikan filminde iki Fransız oyuncu olmak çok eğlenceliydi.") ama söylediğine göre John Malkovich de onu çekmişti.

"Fransızca konuşuyor, ortak arkadaşlarımız var. Ayrıca çok zeki ve kültürlü."

Oyuncu favori listesine heyecanlı bir tonla yönetmen Randall Walace'ı da eklemeyi ihmal etmiyor.

"Birbirimizi bir anda sevdik. Beni 'Ridicule'de beğenmiş ve 30 dakikalık bir görüşmeden sonra rolü bana verdi. Bana prova yaptırmamasına çok şaşırmıştım. Bu da etrafımdaki onca önemli oyuncuyu göz önünde bulundurursanız iyi olmak için çok çalışmam gerektiği anlamına geliyordu. Wallace bana bir hediye vermişti ve ben de onu hayal kırıklığına uğratmak istemiyordum..."

"Gülünç İlişkiler"i seyredenler Judith Godreche'i hemen hatırlayacaklar.

Braveheart özünde bir aksiyon filmi.

fazla enerjimin olmasıydı" diyor Wallace ilk yönetmenlik denemesi için.

"Mel'e tutkusu ve bu işe bağlılığından dolayı hayran olmuştum. Bazen o işte ölmediğine şaşırıyorum. Aşırı yorgunluğun ve baskının yüzünden düşüp bayılacağımdan korkuyordum. Ama biliyor musunuz etrafınızda doğru kişiler varsa seni besleyebilir ve sağlıklı kalmanı sağlayabilirler. İşin en önemli kısmı filme inanmaktı. Bu inanca bağlandığında gerisi çorap söküğü gibi geliyor: oyunculuk performansı, yazarlık performansı, hatta stüdyo performansı bile. Acaba korkup kaçacaklar mı yoksa cesaretle destek mi olacaklar?"

O halde bütün o karmaşanın ortasında dururken, bu film asla bitmez, diye düşündüğü hiç olmadı.

"Kesinlikle hayır" diyor Wallace. "Bu işin zaferle sonuçlanacağından hiç şüphem olmadı. İnsanların düşüp bayılacağından korktuğum zamanlar oldu ve sonunda bu oldu da... Ama bu filmin sonunu getirebileceğimizden emindim."

Wallace, ilk kez yönetmenlik yapan biri olmasına rağmen usta yönetmenlerin biraraya getirmek için her şeylerini verebilecekleri bir oyuncu kadrosunu toplamayı başarmış.

"İlk kez yönetmenlik yapan biri ya da herhangi bir yönetmen, her zaman asla böylesine iyi oyuncuları bulamayacağını söylemeye meyillidir. Birçok insan bana bunun bugüne kadar duydukları en iyi oyuncu kadrosu olduğunu söyledi ve ben de böyle düşünüyorum. Her şey çok hızlı gelişti. Oynamak isteyen insanların sayısı birden arttı ve elini çabuk tutan kazandı."

Bir de tabii hikayenin sade çekiciliği vardı.

"Bence 'Cesur Yürek' epik tarih filmi yolunu açtı. Bir arthouse filmi olması açısından değil, sıradan insanlara hitap eden bir epik olması açısından. Onur, cesaret, inanç ve aşk konuları harika bir hikaye yarattı."

Peki ya Leonardo DiCaprio ile çalışmak?

"O kadar doğal bir oyuncu ki... Gerçekten özel bir ilişkiydi. Birbirimizi anladık..."

İşte yine başladı... ■

İyi koleksiyoncu farklı bir parça için Dünya'yı dolaşır.

"Kupa biriktirmek benim en büyük zevkim... Dünya Gençlik Merkezi'nde o kadar çok kupa var ki!"

Hasan Bener (15)
ÖĞRENCİ
Kupa Koleksiyoncusu

Dünya Gençlik Merkezi'nde yüzbinlerce farklı ürün var!

Gelin Dünya Gençlik Merkezi'ne, dünyanın en seçkin ürünleriyle koleksiyonunuzu genişletin.

DÜNYA
GENÇLİK
MERKEZİ

ART GRUP

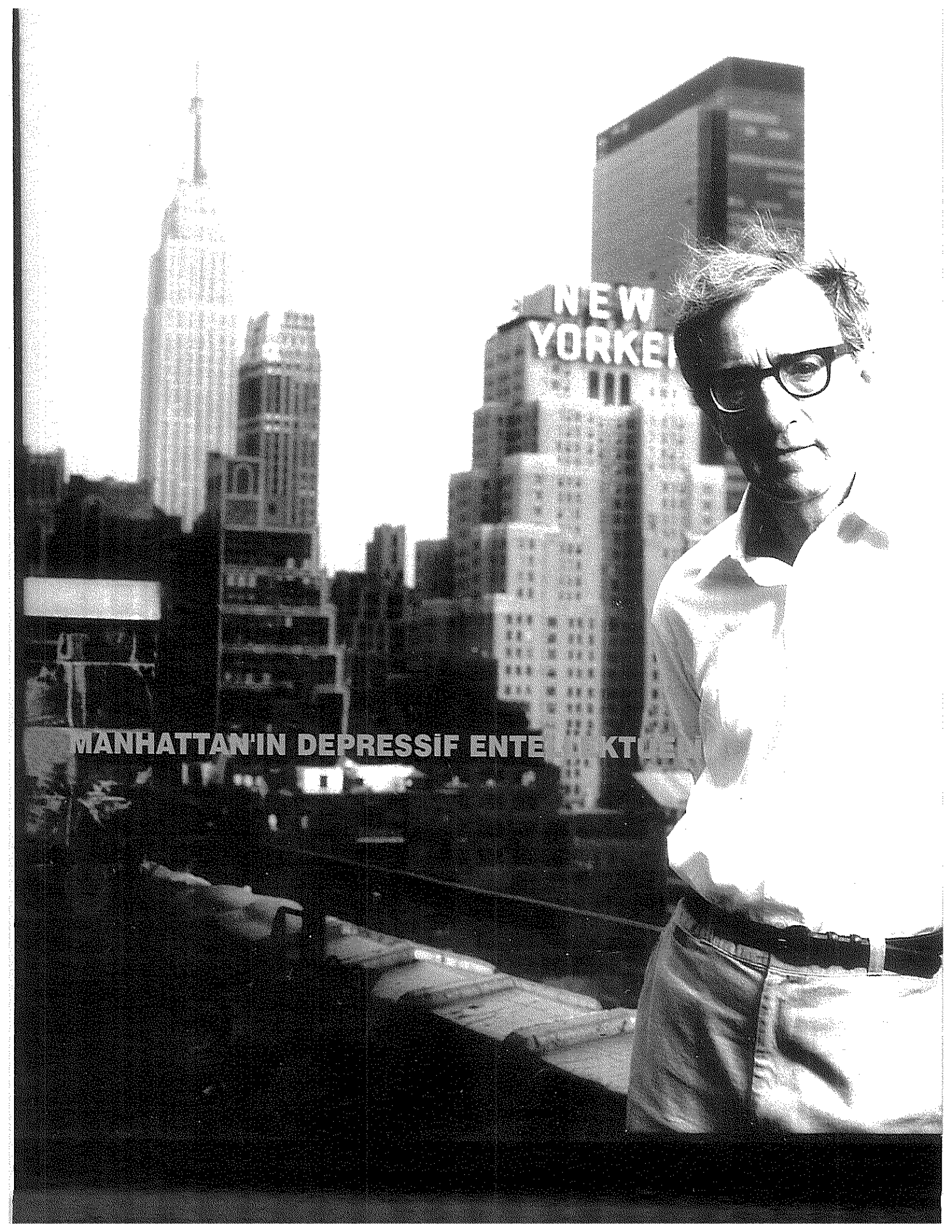
NEW
YORKE
MANHATTAN'IN DEPRESSİF ENTE KTU

Her yıl New York'ta geçen bir film çekmeye devam eden **Woody Allen**'ın yeni filmi "Yaramaz Harry" **(Deconstructing Harry)** Türkiye'de Mayıs ayında vizyona giriyor. Başından geçen ve medyanın büyük bir skandal havasıyla verdiği olaylara rağmen o hâlâ sapasağlam ayakta ve tüm dünya üzerindeki seyircilerine yeni ve eğlenceli filmler sunmaya devam ediyor.

WOODY

"Laf ebesi entellektüellerin Chaplin"i olarak tanımlanan yönetmen, 60'lı yılların bitimiyle birlikte kentli aydınların gözdesi oldu. Woody Allen'in filmleri aracılığıyla kendi akademik gösterişlerine, küçük nevrozlarına, akıl almaz cinsel yaşamlarına ve birbirine girmiş ilişkilerine gülüyor ve böylece bütün bunları bir anlamda yeniden onaylamış oluyorlardı. Ayrıca Woody, hiç de maço olmayan esprileriyle ve gayet inandırıcı kendini küçümser tavrıyla kadınları tavlayan dört göz bir ahmaktı. Bu daha da tatmin ediciydi tabii çünkü perdede gördükleri Woody'nin, gerçek Woody'nin abartılmış bir versiyonundan başka bir şey olmadığını ve filmlerinde başarıyla tavladığı kadınların gerçek yaşamdaki sevgilileri olduğunu herkes biliyordu.

"Take The Money And Run"ın gişe başarısızlığından sonra "Sleeper"ın yaratıcılığı, "Love And Death"in başarılı hicvi ve "Annie Hall"un büyüsüyle yoluna devam eden Woody Allen, bir Altman ya da bir Scorsese kadar iyi yapılanmış kişisel tarzıyla, üstün yetenekli bir yönetmen olma yolunda hızla ilerliyordu. Daha sonra 1978'de çektiği "Interiors" ile "ciddi" filmlere girişince (başarılı komediler yapmak ciddi sinemacılık sayılmazmış gibi) seyircisi tepki göstermekle

İlaçları yutmayı kolaylaştıracak bolca espri oldukça nevrozlar içinde yüzmek eğlenceli bile olabilirdi. Onların istediği Woody'nin Bergman'ın kıçını öpmesi değil burnunu çekmesiydi. Woody hayranları arasında karmaşa hüküm sürmeye başladı. "Manhattan" zekice bir molaydı ama sonra "Stardust Memories" ile geri döndüğünde ondan daha basit bir şeyler bekleyenler yine şaşırdı. Ama daha sonraki yıllar Woody Allen sinemasının sürprizlere gebe bir sinema olduğunu daha iyi kanıtladı.

"Kahire'nin Mor Gülü", "Hannah ve Kızkardeşleri", "Suçlar ve Kabahatler", "Manhattan Murder Mystery", "Mighty Afrodite", "Shadows and Fog" ve New York Hikayeleri'nin üçüncüsü olan "Oedipus Wrecks"ini çekerken biz de onun hakkında bir sürü şey öğrendik. Birincisi, her ne kadar büyük bir yönetmense de yanılmaz değildi. İkincisi, her yıl gösterime giren filmleri yönetmenin sevgili kenti New York'ta coşkuyla alkışlansa da artık burjuvazi onu her durumda hemen bağrına basmıyordu. Üçüncüsü ise Woody Allen'ı gerçekten tanımamış olduğumuzu farkediyorduk.

Allen'ın o zamanki sevgilisi Mia Farrow'un, 21 yaşındaki evlatlık kızları Soon Yi ile Woody arasındaki ilişkiyi farkettikten sonra onu çocuklarını taciz etmekle suçlaması üzerine özel yaşamı bütün ayrıntılarıyla basına yansıdı. Gerçi mahkeme, sonradan evlendiği Soon Yi ile arasında hiçbir şekilde bir baba kız bağı olmadığına karar verdiyse de (çünkü Soon Yi, Mia Farrow tarafından Andre Pevin'le evliliği sırasında evlat edinilmişti) bu olay birçok kişinin, hatta Woody hayranlarının bile yönetmenin önceki eserlerini başka bir gözle yeniden değerlendirmelerine neden oldu. Örneğin tatlı aşk hikayeleri birdenbire göze eskisi kadar tatlı görünmemeye başladı. Bu arada bir o kadar insan da Woody'nin en derin endişelerini ortaya koyan filmler çekmeye devam etme cesaretini takdir etti. "Mighty Afrodite" filmindeki evlat edinme ve zina temaları bazı çevrelerce acımasızca eleştirildi ama bu temalar Woody'nin toplumun arzusuyla köşeye sıkıştırılmayı reddettiğini gösteriyordu. "Everyone Says I Love You" çok sevilen bir film oldu, "Deconstructing Harry" ise ona hiç yeni hayran kazandırmadı. Yine de bu film Woody'nin yıllardır çektiği en komik ve kendine en acımasızca saldırdığı filmi olarak değerlendiriliyor.

Görünüş itibarıyla Allen beklediğiniz gibi biri. Perdedeki kişiliğinden çok daha hassas ve kırılgan ama utangaç nezaketi ve şaşırtıcı samimiyetiyle bildiğiniz Woody Allen.

Fakat bu tanıdık dış görünümün ardında yoğun ciddiyette bir zihin var. Perdede gördüğünüz mizah yüklü anlayıştan ve manik enerjiden eser yok. Söyleşi için oturduğu koltukta tamamen rahat olduğu söylenemez ama bir zamanlar çok iyi tanıdığımızı düşündüğümüz ancak sonradan yanıldığımızı anladığımız bu adam belli ki basınla yüzleşmeye birçok kişiden daha alışık...

Yaşlılık

Bundan nefret ediyorum. Paniğe kapılmama neden oluyor. Ne zaman nemedim. Benim için kesinlikle çok acı verici bir şey.

"Yaramaz Harry" Allen'ın bir önceki işine oranla daha az ilgi görmesine rağmen çok eğlenceli bir film.

İnternet

Tam olarak ne olduğunu bile söyleyemem. Mekanik ya da elektronik olan hiçbir şeye yatkın değilim. Bilgisayarım yok, sıradan bir daktilo kullanıyorum. Bu sözü sürekli duyuyorum ve ne olduğunu tahmin edebiliyorum ama bunun ötesinde İnternet'le hiçbir alakam yok. Bazen öğrenmem gerektiğini düşünüyorum ama bir türlü başlayamıyorum.

Kadınlar

Kadınlar hakkında çok olumlu duygularım var. Dünyadaki heyecanın ve zevkin en üst düzey biçimini taşıyorlar. Her şeyi onlar için yapıyoruz.

Çocuklar

Çocuklar, çocukları severim, çocukları her zaman sevmişimdir. İlk evlendiğimde 19 yaşındayken karım beş çocuk istiyordu ve bence bir sakıncası yoktu. Daha gençken her zaman çocuklarla iyi anlaşırdım, bugüne kadar da iyi anlaştım. Etrafta çocukların olması hoşuma gider, onlarla birlikte olmak güzeldir.

CGI

Ne olduğunu bilmiyorum. Bir filmin adı mı?

CGI, Computer Generated Image yani Bilgisayar Destekli İmaj hakkında kısa bir açıklamadan sonra...

Ah, evet. Ne kadar ilgili olduğumu görüyorsunuz. Özel efektlerde mucizevi gelişmeler oldu ve bunları hikaye anlatmakta kullanmak harika. Yalnız kendi içinde tükendiklerinde, insanların "Felaket bir film ama görmelisin çünkü harika özel efektler var." demeye başladığı noktada beni ilgilendirmiyor.

200 milyon dolarlık bütçeler

Özel efektler konusunda düşündüklerimi düşünüyorum; 200 milyon doların hakkını verirsen güzel. Örneğin Stanley Kubrick gibi birinci sınıf bir yönetmen filmini çekmek için 200 milyon dolara ihtiyacı olduğunu düşünüyorsa tamam. Filmi görürsünüz ve hakkını verdiğini düşünürsünüz. Eğer öyle olmamışsa, 100 ya da 20 milyon dolara çekilebilecek bir filmken herkese gereğinden fazla para ödenen umarsız ve sorumsuz bir harcamadan başka bir şey değilse o zaman çılgınlıktır.

Uyuşturucular

Her zaman uyuşturucu karşıtı oldum. Bugüne kadar bir nefes marihuana bile içmedim. Erdemlilik taslamakla ilgisi yok. Çünkü gerçekten istediğim zaman ne yapmak istiyorsam yapıyorum. Hiç ilgi duymadım. 30'lu yaşlarımdayken muazzam bir uyuşturucu kültürü vardı. O zamanlar ben bir kabare komedyeniydim ve uyuşturucu denemeye çok meraklı 75 yaşında insanlarla karşılaştım. Ben hiç denedim. Daha gençken alkol hakkında düşündüğüm gibi uyuşturucular bana hep burjuva işi şeyler gibi geldi. 60'lı yıllarda bir filme giderdiniz, filmdeki biri marihuana ya da kokain kullandığında seyirciler arasındaki bütün avukatlar, muhasebeciler ve işadamları kikirdeyip arkadaşlarını dürterdi. Çok görmüş geçirmiş olduklarını düşünüyorlardı çünkü nasıl joint sarılacağını ya da kokainlerini nasıl hazırlayacaklarını iyi biliyorlardı. Her biri isyankarlığıyla gurur duyuyordu. Görgüsüz olduklarını düşünürdüm hâlâ da öyle düşünürüm.

Tony Blair

Tony Blair hakkında pek fazla şey bilmiyorum. Tek

söyleyebileceğim, umarım İngiltere'de herkes mutludur. (Gülüyor)

Din

Kurumsal anlamda dine hiçbir zaman saygı duymamışımdır çünkü sözkonusu büyük dinlerin, gerçek olan hiçbir şeyle benzerlik taşımayan mali ve politik girişimler olduklarını gördüm hep. Bilirsiniz, evinizde otururken hayata ilişkin başka şeyler de olduğu duygusuna kapılırsınız ya da orada bir yerde bir şey olduğunu düşünürsünüz. Bunu kendi yönteminizle keşfedebilirsiniz; sizin için bir anlamı vardır ya da yoktur. Bu benim için kesinlikle geçerlidir. Ama meşhur dinler birer şaka ve kötü birer şaka.

"Bugüne kadar başına gelen en kötü şey."

Başıma gelen en kötü şey, beş yıl önce hiç adil olmayan bir duruşmadan sonra çocuklarımı göremememdi.

Eleştiriler

Eleştiriler karmaşık bir mesele. Ciddi eleştirmen olduğunu ve sanatçıyla etkileşim içinde olmak istediğini söyleyen eleştirmenler de var, "Ben sadece sinema bileti alanın kılavuzuyum. Benim görevim insanlara kılavuzluk etmek." diyen eleştirmenler de. Eleştirmenler insanlar için iyidir ama bir sanatçı için hiçbir önem taşımazlar. Bu onları küçük görmek değildir, yapabileceğiniz hiçbir şey yoktur o kadar. İş ortadadır, varlığını sürdürür ya da sürdüremez. Ben bir film çeksem ve eleştirmenler "Başka türlü bir film yapmalıydı." deseler, bunu yapamam, imkansız. Eleştiriyi kişisel algılamıyorum. Kendi eserlerimin eleştirilerini okuduğumda, tamam, öyleyse bu adam filmlerimi beğenmiyor, onları komik bulmuyor, ilgisini çekmiyor, diye düşünürüm. Filmlerimi beğenmeyen eleştirmenler benim için sorun değil ama bazıları beni kişisel olarak hor görüyormuş gibi geliyor. Bana, benim onlara gösterdiğimden daha fazla düşmanlık gösteriyorlarmış gibi geliyor.

Woody Allen Filmografisi

Yazar, yönetmen ve oyuncu olarak;
Take The Money And Run (1968)
Bananas (1971) (ortak yazar)
Everything You Always Wanted To Know About Sex (But Were Afraid To Ask) (1972)
Sleeper (1973) (ortak yazar)
Love And Death (1975)
Annie Hall (1977) (ortak yazar)
Manhattan (1979) (ortak yazar)
Stardust Memories (1980)
A Midsummer Night's Sex Comedy (1982)
Zelig (1983)
Broadway Danny Rose (1984)
Hannah And Her Sisters (1986)
Radio Days (1987) (anlatıcı)
New York Stories: Oedipus Wrecks (1989)
Shadows And Fog (1991)
Husbands And Wives (1992)
Manhattan Murder Mystery (1993) (ortak yazar)
Mighty Afrodite (1995)
Everyone Says I Love You (1996)
Deconstructing Harry (1998)

Yazar ve yönetmen olarak;
Interiors (1978)
The Purple Rose Of Cairo (1984)
September (1987)
Another Woman (1988)
Crimes And Misdemeanors (1989)
Alice (1990)
Bullets Over Broadway (1994)

Oyuncu olarak;
Casino Royale (1967)
The Front (1976)
King Lear (1987)
Scenes From A Mall (1990)

Diğerleri;
What's New, Pussycat? (1965) (yazar ve oyuncu)
What's Up, Tiger Lily? (1966) (ortak yapımcı, ortak yazar ve dublaj)

Quentin Tarantino

Hakkında çok şey bilmiyorum. Hiç karşılaşmadım ve sadece iki işini gördüm. "True Romance"in mükemmel şeylerle dolu olduğunu düşünmüştüm. Filmin kendisinin yüzde yüz başarılı olduğunu düşünmedim ama harika şeylerle doluydu.

"Ucuz Roman" hakkında da aynı şeyleri düşündüm. Bir bütün olarak parçalarının toplamı kadar iyi olduğunu düşünmesem de ilham dolu ve harika ya-

Allen, Elizabeth Shue ve Billy Crystal ile birlikte film setinde.

Prenses Diana

Herkes için büyük şoktu. Çok fazla sömürüldü ve paparazzilerden yararlanabildiğini hiç sanmıyorum. Ne zaman basına ihtiyaç duyan bir hayır işi yapsa basında yer alışı her zaman sınırlı ve yeteri kadar oldu. Bununla basındaki hayvanlarca acımasızca takip edilmek arasında çok fark var. Onunla hiç karşılaşmadım ama karşılaşıp onu çok çok büyüleyici bulanları tanıyorum.

Başarısızlık

Sadece kendi kişisel tecrübelerimden yola çıkarak diyebilirim ki şanslıyım, çünkü başarısızlıklarım başarılı olduktan sonra geldi, o yüzden de beni yıkmadı. İlk başladığımda başarı ardına başarı alıyordum ve bir kez başarısız olursam mahvolacağımı düşünüyordum. Eleştiriyle ilk kez "Everything You Always Wanted To Know About Sex"i çektiğimde karşılaştım. Hiçkimse filmi beğendiğine dair bir şey yazmamıştı. Buna nasıl gögüs gereceğim diye düşünmüştüm. Ama hiçbir şey olmadı. Yıllar sonra anladım ki bir filmin başarısız olması önemli değil, bir sonrakine geçiyorsun o kadar. Ama bunun nedeni daha önceden başarılı olmuş olmam. Başarısızlıkla başlayıp bundan hiç kurtulamayan yönetmenler gördüm. Daha da kötüsü bu sektör onlara asla ikinci bir şans vermedi ki bunu çok acımasızca buluyorum.

"Anadan Doğma"

Görmedim ama hakkında iyi şeyler duydum. Seyretmek için sabırsızlanıyorum.

Sonraki Ciddi Filmler

Ciddi filmlerde, komik olanlardaki kadar yetenekli olmadığımı düşünüyorum. Ciddi filmler ilgimi çekiyor ve daha fazla ciddi film çekmek istiyorum ama doğal eğilimim komediden yana. 27 film çektim, bunların sadece üçü komedi değildi. Komik olmasına rağmen ciddi filmler çekilebilir ama aslında ciddi filmler seyretmekten hoşlanıyorum. Büyüme çağındayken istediğim komediydi: Chaplin, Marx Kardeşler, Bob Hope. 20'li yaşlarımda ciddi filmleri daha çok sevmeye başladım ve bugüne kadar da bu böyle devam etti. Komediden insanların sandığı kadar nefret etmiyorum. Marx Kardeşler'i ve W.C. Fields'i severim ama eğer televizyonda "A Streetcar Named Desire" oynuyorsa Buster Keaton'ı seyretmeyi tercih etmem. Kurosawa ve Bergman hoşuma gidiyor, benim için onlar daha eğlenceli.

Beyazperdedeki kişiliğinin gerçek kişiliğiyle örtüşmesi

Bu meslek yaşamımda önemli bir etken olmuştur. Her zaman sinir bozucu bir etken olduğunu düşünmüşümdür ama artık yıllardır bir sürü insanın filmlerimi seyretmeye gelmesinin sebebinin bu olduğunu düşünmeye başladım. Çünkü filmlerde gerçek yaşamımdan parçalar gördüklerini düşünüyorlardı. Onları çekenin bu olmasından nefret ederdim; filmin kendi özellikleriyle başarılı ya da başarısız olmasını isterdim. Fakat şimdi, son otuz yıl içinde filmlerimin bitip yaşamımın başladığı yerin çok belirginleşmiş olduğunu düşünüyorum. ■

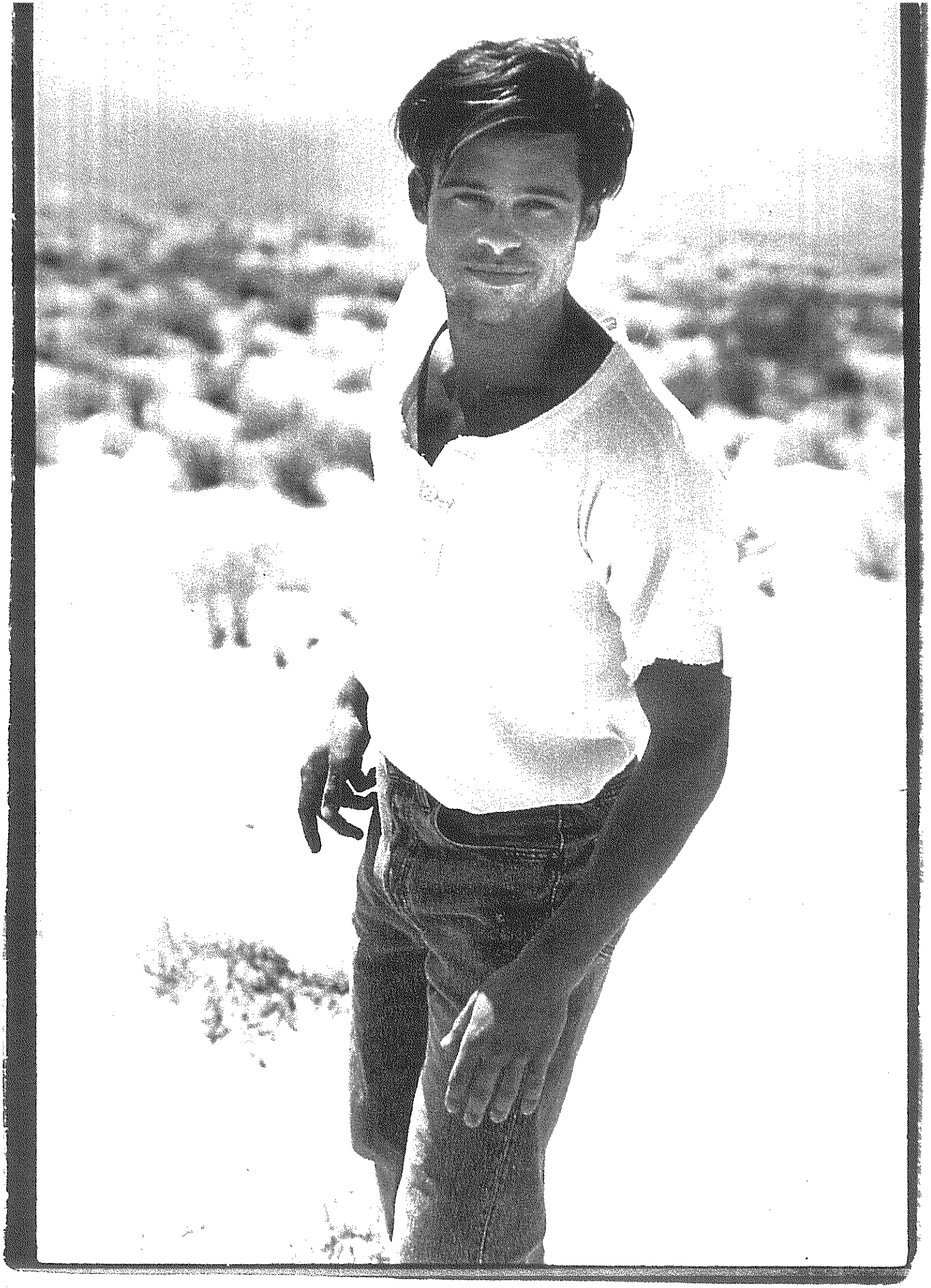

ESKİ KAFALI BİR ÇOCUK

Kartpostal yakışıklısı olmak kolay, gerçek bir aktör olmak ise zordur. **BRAD PITT** zor olanı yapmak istedi ve becerdi. Artık birçok yönetmenin ciddiye aldığı çalışmak istediği bir oyuncu. Zaten oynamayı seçtiği filmlerle "sinemanın en yakışıklısı" ünvanından çoktan vazgeçti ve yerini gençlere gönüllüce bıraktı. Pitt bu ay Jean-Jacques Annaud'nun **"TİBET'TE YEDİ YIL"**yla çıkacak karşımıza.

Brad Pitt 33 yaşında basamaklarda hızla yükselerek tek başına Hollywood'un zirvesine yerleşti. Dünyanın bir numaralı seks sembolü seçildi. "Oniki Maymun" filmindeki rolüyle çok beğenildi ve Oscar'a aday gösterildi. Şimdi ise Fransız yönetmen Jean-Jacques Annaud ile birlikte, 1939'da İngilizlerden kaçarak Himalaya'ları geçen ve Tibet'e gelip genç Dalai Lama'ya danışman olan Avusturyalı dağcı Heinrich Harrer'ın hayatını anlatan bir senaryoyla "Tibet'te Yedi Yıl" için bir dağa tırmanıyor. Ödül alma olasılığını artıran etkili bir hikaye. Öte yandan filmin potansiyel olarak gösterissiz bir hikayesinin oluşu, "The Devil's Own"un yarattığı büyük hayal kırıklığıyla birleşip Pitt'i zor duruma düşürebilir.

Buna rağmen Brad Pitt yaklaşık 3000 metre yükseklikteki Kanada dağlarının karlarla kaplı tehlikeli ortamında kendini güvende hissediyor. Çünkü hayatında ilk kez, buzlu bir yolda yapılacak zorlu bir yolculuktan sonra ulaşılabilecek en yakın yerleşim merkezinin bir saatlik mesafede olduğu, insanlardan çok geyiklerin bulunduğu bir yerde, meraklı gözlerden tecrit edilmiş olarak bulunuyor. Oyuncu "Bir parçam bu deneyimin bitmesini hiç istemiyor" diyor.

Çekim ekibi ise Pitt'in tam tersine aklını oynatmak üzere. İngiliz Columbia'sında Bluff Lake yakınlarında takma isimleri Hücre A, B ve C olan devasa portkabinlere balık istifi hesabı yerleştirilmişler. Zifiri karanlığı aydınlatan tek ışık kaynağı ise tellere asılmış, her biri ayrı telden çalan Noel ağacı ampulleri. 120 kişi ortak bir telefonu, bilardo masasını ve video odasını paylaşıyor. Etraflarında ise bir çamur deryasından ve buz ile kardan başka hiçbir şey yok. Chaos (Karmaşa) ve Scimitar (Pala) gibi pek de tekin olmayan isimleri olan sıra dağlar Vancouver'a kadar uzanıyor ve o kadar uzağa gidebilmek için cehennem gibi bir araba yolculuğunu göze almak zorundasınız.

Ekipte "Harika değil mi?" diye düşünen tek kişi ise Brad Pitt. "Film programın gerisinden gidiyor ama umurumda değil. Burada daha fazla kalabilme şansını veriyor. Ne kadar yüksekte olduğumuzu düşünmezsen (Pitt'in yükseklik korkusu var) rahatlamaktan ve bütün bu tecrübenin tadını çıkar-

Pitt'in her türlü lükse sahip karavanı özel bir bahçenin içinde İngiliz korumaları Paul ile Dave'in karavanlarının hemen yanında yer alıyor. Paul ve Dave'e bu ıssız yerde pek iş düşmüyor. Arjantin'de çekim yaptıkları haftalarda Pitt'in peşini bırakmayan fanatik kızlar ve paparaziler burada yok. Onlar da rahatlığın verdiği gevşemişlikle bir önceki gün gördükleri pumayı konuşuyorlar.

"Çalışmaktan ve yemek yemekten başka yapılacak bir şey yok" diye anlatıyor Pitt. "Keşke hep böyle olsa."

Keşke. Ama genç oyuncunun şu sıralardaki konumu Mel Gibson'ın on yıl önce bütün gözlerin odak noktası olduğu dönemlerdeki haline benziyor. Gibson o yıllarda çılgın kalabalıktan uzaklaşmak için kendine Avustralya'da bir çiftlik satın almış ve oraya sığınmıştı. Oysa Pitt'in durumu biraz daha karmaşık. Oyuncu kendini Hollywood'un pençesine attı. Üstelik bunu yaparken beynini, bedenini ya da hayatını bir daha asla geri alamayacağının bilincindeydi. Hem de ortabatı duyarlılığına rağmen. Büyüdüğü Springfield'de (Missouri) insanın kendi hakkında konuşması kabalık olarak kabul edilirdi. Alkoliklik, uyuşturucular ve kötü davranışlar zayıflık belirtisi sayılırdı. Söylenenlere göre Pitt, ekipten birkaç kişinin evli olmalarına rağmen başkalarıyla ilişkiye girmesi konusunda tedirginlik duyuyor. Başka bir deyişle Brad Pitt ahlak konusuna büyük önem veriyor. Şaşırtıcı ama kadınlar konusunda eski kafalı, neredeyse şövalyelere yaraşır bir tutumu var.

22 yaşında Los Angeles'a geldiğinde hayatını sürdürmek için yaptıklarını hatırladığında ise istemsiz olarak ürperiyor.

Pitt o günleri "Striptizcilerin şoförlüğünü yapıyordum" diye hatırlıyor ve başlıyor anlatmaya. "Özel partiler düzenleyen bir şirket için çalışıyordum. Onları gidecekleri yere götürüyor, müziği ayarlıyor ve anlaşmayı yapıyordum. Bazen onları bir gecede üç ayrı yere götürdüğüm oluyordu. Hepsi de aktristi. Yani güya öyleydiler. Eve götürüp annenizle tanıştıracağınız tipte kızlar olmadıkları kesindi. Ama bazı açılardan onlara acıyordum. Büyük şehirde ayakta kalmaya çalışan küçük kasaba kızlarıydı. Ben de küçük kasaba genci."

Oyuncu başarılı olmayı o kadar istiyordu ki yeme içmeden kesilmişti. Belki de bunun sebebi yemek alacak parasının olmamasıydı.

Tibetli Brad Pitt hayranları imza kuyruğunda (üstte). Pitt, kimliğini gizlemeye çalışıyor.

"TİBET'TE YEDİ YIL"IN KÖ

rine devam ediyor. "Üniversitedeki dördüncü yılımdı ve mezun olmama bir hafta kalmıştı. California'ya gidebilirsem belki bir şansım olabilir, diye düşündüm. Oraya gitmek zorunda olduğumu hissediyordum. Sevmediğim ve bana uygun olmadığını bildiğim bir konuda (gazetecilik) eğitim görüyordum. Tezimi vermedim, mezun olmadım, sahip olduğum bütün parayı toparlayıp ayrıldım."

Brad Pitt'in hikayesinde, tıpkı şahsında olduğu gibi istikrarlı bir ahlak anlayışı var. Acı çekmeyi bekliyormuş ve çekmiş. Herhangi bir küçük kasabadan Hollywood'a otostop çekmiş bütün 22 yaşındakiler gibi o da ünlü ve zengin olmayı beklemiş. Ama Los Angeles'ın bir yerlerinde hâlâ garsonluk yapan, benzin istasyonunda çalışan ve havuz temizleyen otuzlu yaşlarındaki yüzbinlerin arasında hayallerini gerçekleştirebilen sadece o olmuş. İşin en tuhaf yanı, Pitt'in kendinin bile buna hâlâ inanamaması. Büyük rolleri almasına şaşırması bir yana, bir parçası kendine sürekli olarak istediğinden

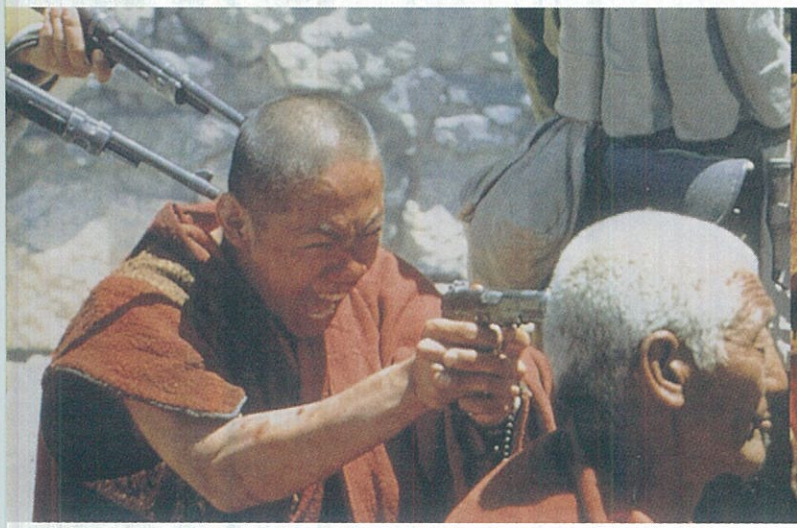

Tibet'de Yedi Yıl (solda): yoksa bu bir çeşit Budist "Rezervuar Köpekleri" mi? Yerel bir kumaş tüccarı (altta) Brad Pitt'e, mallarına daha yakından bakmasını öneriyor.

ÖZELEŞTİRİ!

Brad Pitt yılın başında "The Devil's Own" filmine tarafsız gözlerle bakmış ve kendini eleştirmesini bilmişti. İşte kendi filmlerine çamur atan 8 sinema tipi daha...

Yönetmen Robert Aldrich, 1959 yapımı bomba imha filmi "Ten Seconds To Hell" üzerine: "Kötü bir film. Neden böyle olduğundan hiçbir zaman emin olamadım. Biraz senaryodan, biraz hikayeden, biraz da United Artists'in ne tip bir film olduğunu bilmemesinden kaynaklandı. Kötüyse kötüdür. Elinden bu kadarı gelmiştir."

Marlon Brando, Charlie Chaplin'in 1967 yapımı "A Countess From Hong Kong" filmi üzerine: "Charlie Chaplin bana 1966'da rolü teklif ettiğinde, ona bu rol için uygun olmadığımı düşündüğümü söylemiştim. Komediler konusunda hep biraz kuşkulu olmuşumdur ama o ısrar etti. Onun bir dahi olduğunu düşündüğüm için elinde bir kukla olmayı kabul ettim. Filme benim göremediğim ama onun görebildiği bir şey katabileceğimi sandım. Ama "A Countess From Hong Kong" bir felaketti ve filmi çekerken Chaplin'in belki de hayatımda tanıştığım en sadist insan olduğunu farkettim."

Klaus Kinski'ye ne zaman en iyi filminin hangisi olduğu sorulduğunda hiç tereddüt etmeden "Filmlerimin hepsi pislik" cevabını verir ve sebep olarak da hep Werner Herzog gibi "yeteneksiz moronlar" ile çalışmış olmasını gösterirdi. Dürüst olmak gerekirse, Herzog'un yönetmenliğinde oynadıklarını saymazsak, Kinski filmlerinin çoğu epey kötüdür.

Kimse yönetmen olarak dehasına **Fritz Lang**'dan daha fazla güvenmezdi ve o bile 1950 yapımı Tyrone Power'lı filmi "An American Guerilla In The Philippines"e tahammül edemezdi. "Filmi yaptım çünkü yemek yemek zorundayım" demişti Peter Bogdanovich'e. Son yıllarında böyle bir film yaptığını inkar bile etmeye kalkışmıştı! "Asla böyle bir film çevirmedim. Fritz Lang dünya görüşüne uymazdı!"

Herschell Gordon Lewis 1963'de adını duyurduğu film üzerine: "'Blood Feast' bir Walt Whitman şiiri gibi. İyi değil ama türünün ilk örneği olduğu için belli bir saygıyı hak ediyor." Cahiers du Cinema'nın onu "daha fazla araştırılmayı gerektiren bir konu" olarak nitelendirdiği hatırlatıldığında Lewis şu

cevabı vermişti; "Aynı şeyi kanser için de söylüyorlar."

Laurence Olivier söylentiye göre, Neil Diamond ile birlikte rol aldığı ve kulaktan kulağa çocuklarının okul masraflarını karşılamak için oynadığı fısıldanan "The Jazz Singer"ın 1980 tekrar çevrimi için şöyle demişti; "Boktan bir film!"

Vincent Price, 1940 cangıl melodramı "Green Hell" için; "Bugüne kadar tüm dünyada yapılmış filmlerin en komiğiydi. Bugüne kadar yapılmış en kötü filmlerin yaklaşık beşi bu filmde toplanmış."

Yazar **Anne Rice** bir keresinde Tom Cruise'un "Interview With The Vampire" filmindeki vampir Lestat rolünü, "Edward G. Robinson Rhett Butler'ı ne kadar canlandırabilirse" o kadar canlandırabileceğini söylemişti. Rice film gösterime girdiğinde alenen fikrini değiştirdi. İşin tuhaf yanı "Rüzgar Gibi Geçti"nin yazarı Margaret Mitchell, Rhett Butler'ı Basil Rathbone'un canlandırmasını istemişti...

NUSUNA ÇOK UYAN İÇ HUZURU BULMUŞ GİBİ...

fazlasını elde edip etmediğini ve ardı arkası kesilmeyen bütün bu yaygaraya değip değmediğini soruyor.

"İlk birbuçuk yıl Los Angeles'ta yerde uyudum" derken şöhretinin bedelini ödediğini kanıtlamaya çalışıyor gibi. "Missouri'de, babasının Burbank'ta bir yeri olduğunu ve orada kalabileceğimi söyleyen bir arkadaşım vardı. Orayı işleten kadın İngilizce konuşmuyordu ve ben neyle karşılaşacağımı bilemiyordum. Bir odada sekiz kişi kalıyordu. Hiç mobilya yoktu. Hepimizin bir giysi yığını ve yere serip üzerinde uyuduğumuz bir çarşafı vardı. O zamanlar bunları yaşamaktan gocunmuyordum. Benim için başarıya giden yolun bir parçasıydı."

Karşılığında para aldığı ilk oyunculuk tecrübesi "Dallas"ın bir bölümündeki 30 saniyelik rol oldu.

İngiliz Empire dergisi yazarlarından birinin genç Pitt ile şimdilerde kimsenin hatırlamadığı korku filmi "Opera'daki Hayalet" filminin Budapeşte'deki setinde karşılaşması da o zamana rastlar. Oyuncu dokuz aydır beraber olduğu kız arkadaşı aktris Jill Schoelen'i görmek için oraya gitmişti.

"O geceyi Budapeşte'de geçiremedim" diye hatırlıyor Pitt. "Jill beni aradı ve yalnız olduğunu söyledi. Telefonda ağlıyordu ve filmle ilgili sorunları olduğunu söylüyordu. Çok büyük bir dramdı. Sahip olduğum bütün para 800 $'dı ve ben bunun 600 $'ıyla Budapeşte'ye gidebilmek için bilet aldım. Bütün gece uçtuktan sonra Londra aktarmasıyla Budapeşte'ye vardım ve doğrudan sete, onu görmeye gittim. O akşam yemeğe çıktık.

"Telefondaki bütün o ağlama sahnesinden sonra yönetmene (Dwight H. Little) aşık olduğunu sandığını söyledi. Yönetmene aşık olmuştu! Hepimiz bir şeylerden ders alırız değil mi? Bunu tahmin etmeliydim. Ben de; 'Beni bu işe karıştırma. Ben gidiyorum' dedim. Daha çok ağlamaya başladı ama ben ayrıldım. Dallas'tan sonra Yugoslavya'da küçük bir filmde küçük bir rol almış birkaç arkadaş edinmiştim. Oraya gitmeye karar verdim.

"Ben sadığım, öyle değil mi? Paramın dörtte üçünü kız arkadaşımı görmeye gitmek için harcıyorum ve karşılığında ne görüyorum?" Brad Pitt gerçekten de sadık biri ve hoş olduğu da kesin. Bütün medyanın yakından izlediği aktris Gwyneth Paltrow ile evlenmek üzereyken ayrılmalarından sonra (söylediklerine göre kariyer basamaklarında fazla hızlı yükselmeleri yüzünden ortak alınmış bir karar) onun biraz içine kapandığını anlamak çok zor değil.

Aslında dışa dönük bir insan Brad Pitt ve bunu söyleyen de kendi değil. Çevresindeki insanların anlattıklarına bakılacak olursa (üstelik bunlar ona çok yakın insanlar da değil) Pitt hayatta karşınıza çıkabilecek en nazik ve iyi kalpli kişilerden biri.

Oyuncu Arjantin'de açlıktan ölmek üzere olan 14 sokak köpeğini alıp hepsine birer ev bulmuş. İnsanlara hayvanlardan daha fazla önem verdiğini kanıtlamak için ise kahyasına Arjantin'den yeni bir ev alabilmesi için 40 000 $ vermiş. Ekipten birinin kalp ameliyatı için 5000 $ yardımda bulunmuş, yalnız teknisyenlerin eşlerinin gelip onları ziyaret etmesi için gereken parayı vermiş, yıllardır makyözlüğünü yapan kadına bir Ford Mustang hediye etmiş... Liste uzayıp gidiyor. Aksi ekip üyeleri genelde kendini beğenmiş, ne oldum delisi olmuş, fazlasıyla para alan şımartılmış yıldız oyunculardan pek hoşlanmazlar. Özellikle de film başına aldıkları ücret 12 milyon $ gibi bir rakam olunca. Ancak Brad Pitt birlikte çalıştığı insanlar arasında sevilen ve saygı gören bir oyuncu.

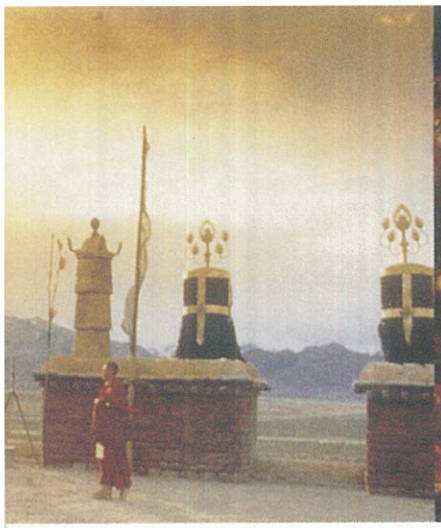

Tibet'de Yedi Yıl: ortada volta atmaktan (solda) ve akşamları ayinlere katılmaktan (ortada) başka yapılacak fazla bir şey yok. Brad Pitt'in (sağda) yoluna devam ettiği için rahatlamış görünmesine şaşmamak gerekir.

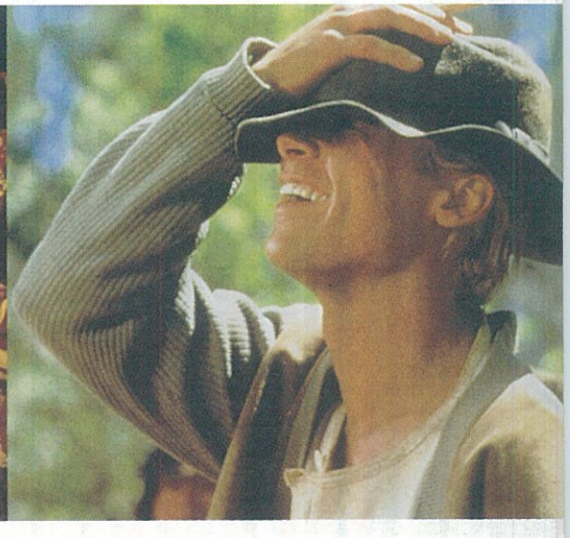

Şöhret ve özel anlarda fotoğrafının çekilmesi gibi hassas konularda bile felsefi bir yaklaşımı var.

"Bunu fazla düşünmemeye çalışıyorum. Herşeyden önce; 'Tanrım, benim burada ne işim var' diye düşündüm. Bir keresinde bir fotoğrafçıyı dövmüştüm ama sonra bunu her zaman yapamayacağımı farkettim. İnsanların bir filmde çok iyi bir performans sergilediğimi ya da onları gerçekten çok etkileyen bir şey izlediklerini söylemeleri benim için çok büyük anlam ifade ediyor. Bu hoşuma gidiyor. Gitmiyor, desem yalan olur. Paparazilere ve zorla bana yaklaşmaya çalışanlara gelince, dişlerimi sıkmak ve onlardan uzak durmak için elimden geleni yapmak zorundayım."

Çözümlerden biri, 'Los Angeles'da özel kullanım için yapılmış ilk havuza sahip' olmasıyla övünen ve gözlerden ırak lığıyla ve güvenli oluşuyla bilinen, Hollywood yazısı manzaralı, 1911'de inşa edilmiş Hollywood'un en eski evlerinden birini satın almak olmuş. Film ardına film çeviren oyuncu "Bir gün biraz zaman geçirmek için oraya gidebilirim" derken gülüyor. "Orayı bulmak için birbuçuk yıl aradım ve şimdi boş. Yine de köpeğim ve ailemin dışında fazla bir şey özlemiyorum." Brad Pitt "Tibet'te Yedi Yıl"ın konusuna çok uygun düşen iç huzuru bulmuş gibi. Öte yanda, yoldan bir kere çıkarsa uçurumun çok derin olduğunun, onun konumunda olan birçok insandan daha fazla bilincinde. ■

BRAD PITT
Filmografi
Cutting Class (1989)
Happy Together (1990)
Across The Tracks (1991)
Thelma ve Louise (1991)
Johnny Suede (1991)
Cool World (1992)
A River Runs Through It (1992)
Kalifornia (1993)
True Romance (1993)
The Favor (1994)
Vampirle Görüşme (1994)
Ihtiras Rüzgarları (1994)
Yedi (1995)
Oniki Maymun (1995)
Sleepers (1996)
The Devil's Own (1997)
Tibet'de Yedi Yıl (1997)

Jean-Jacques Annaud

"BİZDE HER ŞEY PARA VE BAŞARIYLA İLGİLİ"

"Ateş Savaşı", "Sevgili", "Ayı" gibi gösterişli ama çizgi dışı filmlerin yönetmeni Jean-Jacques Annaud, yıllardır hazırlandığı büyük projesi "Tibet'te Yedi Yıl"ı nasıl çektiğini, Brad Pitt'le olan ilişkilerini ve Amerika'yla ilgili düşüncelerini açıklıyor.

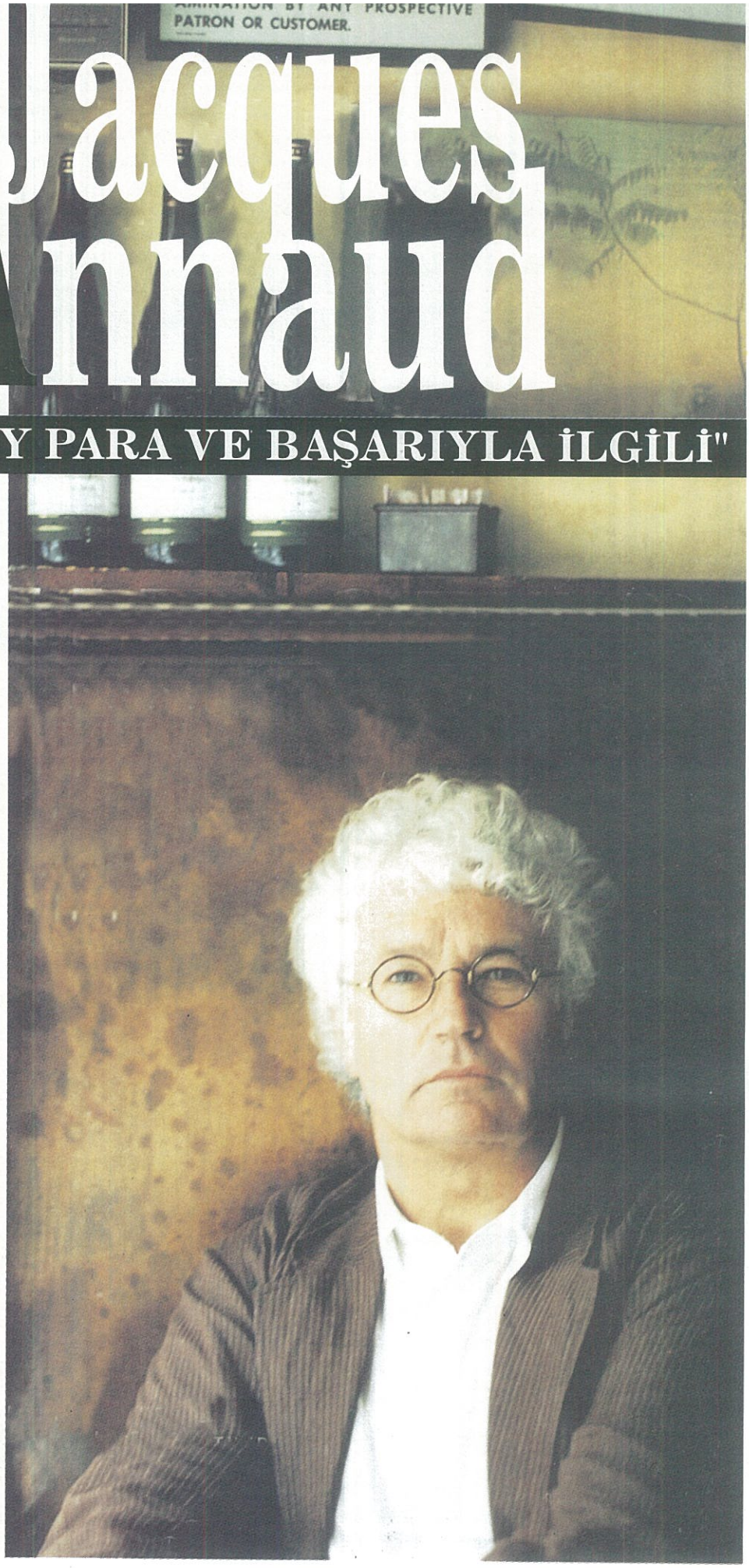

Hollywood'a giden Avrupalı yönetmenler stüdyo tipi filmler çekmeye başlıyor. Örneğin bir zamanlar "The Fourth Man"i çeken yönetmen Paul Verhoeven Hollywood'da "Robocop" ve "Temel İçgüdü"yü çekti. "Das Boot"un yönetmeni Wolfgang Petersen Hollywood'a gidince "In The Line Of Fire"ı, "La Femme Nikita"nın yönetmeni Luc Besson ise "Beşinci Güç"ü çekti. Jean-Jacques Annaud farklıydı. Annaud, önce Yabancı Dildeki En İyi Film Oscar'ı kazanan "Siyah Beyaz ve Renkli"yi çekmek için Afrika'ya kapattı kendini, sonra tarih öncesi insanı konu alan diyalogsuz filmi "Ateş Savaşı", "Gülün Adı", "Ayı" ve egzotik ve erotik filmi "Sevgili" ile devam etti yoluna. Aynı zamanda IMAX 3 boyutlu ilk kurgu film, 40 dakikalık "Wings Of Courage"ı yazdı ve yönetti. Her seferinde yeniden zirveye tırmanıyordu adeta. Bütün bunlar onu yeni filmi "Tibet'te Yedi Yıl"a hazırladı. 70 milyon dolarlık bu film, II Dünya Savaşı sırasında Himalayalar'ı geçerek Tibet'e ulaşan ve o zamanların genç Dalai Lama'sının yanında yedi yıl geçiren Avusturyalı dağcı Heinrich Harrer'in otobiyografisi.

"Tibet'te Yedi Yıl" da, önceki filmleri gibi, iddialı ve karmaşık her projenin kaderi olan bir avantajlar/dezavantajlar karışımının içine düştü. Bir kere box-office'lerin altın çocuğu Brad Pitt vardı kadroda ama buna karşılık Hindistan hükümeti filmin Himalayalarda çekilmesine izin vermiyordu. Sonra Andes'te zor olsa da başarılı bir çekim yapıldı ama bu sefer de tam film bitmek üzereyken basın Heinrich Harrer'in kart taşıyan bir SS subayı olduğunu yazdı. Annaud bütün bunlara mizah duygusu da içeren bir sükunetle yaklaştı ve hem ayıları hem de büyük film yıldızlarını soğukkanlılıkla idare edebilen bir yönetmen olduğunu gösterdi.

Afrika, Vietnam ve Andes gibi uzaklardaki egzotik mekanlarda geçen öyküler üzerinde yoğunlaştınız. "Tibet'te Yedi Yıl"da da sizi ilk çeken mekan mıydı?

"Sevgili"yi çekerken Vietnam'ı öyle sevmiştim ki Asya'da kesinlikle bir film daha çekmek istiyordum ve çok uzun zamandır Tibet aklımın bir yerinde duruyordu.

O zaman Harrer'ın biyografisinden uyarlanan senaryo, "Tibet'te Yedi Yıl" elinize geçer geçmez sizi kendine çekti, öyle mi?

Çok çok kötü bir senaryoydu gelen, şu aptal Hollywood işlerinden. İlk defa bu kadar kötü bir senaryodan bir yerlere varıldığını görüyorum. Çok korkunçtu. Çinliler şehri bombalıyordu ve Harrer, bir ipin üzerinden Dalai Lama'yı kaçırıyordu. Aksiyon filmiydi. Geri dö-

Harrer'ın biyografisi hakkında ne düşündünüz?

Biyografideki eksiklikti ilgimi çeken. Karakter olmaması beni çok şaşırtmıştı. 'Hissettiklerinden hiç bahsetmeden yaşamının yedi yılını açıklayabilen bir adam bu. Su toplayan yaralarının boyutlarından bahsediyor ama kalbinde neler olup bitiyor? Sözünü etmek istemediği bir şey var ama ne? Çünkü yanlış bir şeyler var. Yanlış olan neyse onu açıklayalım.' dedim kendi kendime.

Kitapta ne buldunuz?

Kitapta en sevdiğim temayı bulduğumu farkettim: yabancı bir kültür içinde dönüşen bir Avrupalı. Afrika'ya gittiğimde bana da bu olmuştu. Bildiklerinden çok emin, üniversiteden çıkmış tipik bir Fransız'dım. Afrika'da üç gün geçirdikten sonra değerlerim değişti. Bu tema asla peşimi bırakmaz. Her yıl Afrika'ya, köklerime geri dönerim, ormanı ve mangal kömürünün kokusunu hissetmeye.

Başrol için kimi düşünüyordunuz?

Yazdığımda kimin oynayacağını hiç düşünmemiştim. Önce Ralph Fiennes'i düşünüyordum. Daniel Day-Lewis de listemdeydi. Fakat sonra Brad'le neden olmasın dedim. Beni çok etkilediğini söylemeliyim. Film tamamen egoyla ve başarı-saygı karşıtlığıyla ilgili. Başarı olduğuna inandığı şey için her şeyi yapan bir karakter nasıl olur da yanlış yaptığını farkeder, muazzam bir dönüşüm geçirir ve başka bir adam olur. Brad bana senaryoyu sevdiğini söylediğinde, filmin özüne kendini bu kadar vermiş biri bunu başarır, diye düşündüm. Çok samimi biri. Biz yabancıların kafasındaki ideal Amerikalı neredeyse. Sade ve dürüst. Bir şeye inandığında, iş bitiyor, tamamen inanıyor. Bir öğle yemeği ayarlamıştık, ikimiz de çok meşguldük ama saat beş olduğunda toplantılarımızı iptal etmiş tartışıyorduk hâlâ.

Senaryoda değişiklik yapılmasını istedi mi?

Filmde kendisi için egonun yokoluşuyla ilgili çok güzel, meşhur bir dua istedi.

Brad Pitt'le tanıştığınızda ne "Seven/Yedi" ne de "12 Monkeys/12 Maymun" gösterime girmemişti.

Gördüğüm filmlerinde onu beğenmiştim. Benim için oyuncunun yaptığı işler önemlidir ama daha da önemlisi karşımdaki insanda ne gördüğümdür. Brad beni hayalkırıklığına uğratmadı. Ne derece yoğunlaşabildiği ne derece yoğun duygular yaşadığını görmek beni hem şaşırttı hem de heyecanlandırdı. Kendini inanılmaz derecede verdi işe. Böylesine yakışıklı ve yumuşak tabiatlı biri olduğu için bu düzeyde bir yoğunluk beklemiyor insan. Bu kumara isteyerek girdim. Tanınmamışlarla ya da yeni başlayanlarla çalışmayı severim. "Gülün Adı"nda Christian Slater'ı oynattığımda çok endişeliydim çünkü Sean Connery'nin karşısında, büyük bir roldü. Böyle bir şeyin işe yaraması bir yönetmen için büyük nimettir. Daha önce aynı rolde izlediğiniz birini seçmek güvenlidir ama heyecanlı olmaz. Heyecanlı olan "Tanrım, acaba üstesinden gelebilecek mi?" diye düşünmektir.

Öyleyse size güvenen bir yıldızınız vardı.

Kendiliğinden oldu. Onu ilk gördüğüm gün, '- Seni uyarmalıyım, çok zor bir çekim olacak. Çok yüksekte olacaksın, sarp kayalıklara asılı

"Brad çok utangaç. Vücudunun göründüğü bir sahne var. Hoşuna gitmedi ama film için yaptı."

kısmı." dedim. "Harika." dedi. Bel Air otelinde oturuyorduk. Ona şöyle dedim: "Bütün bunları düşünmesi kolay ama oradayken kolay olmayacak. Tuvalet yok, hava soğuk ve yemekler berbat." "Evet, evet" dedi ve hiç şikayet etmedi. Hiç tartışmadık, ikimiz arasında tek kelime tartışma olmadı. Onun için zor olduğunu biliyordum. Çok, çok zor.

Performansında özel bir yetenek sergilediği zamanlar oldu mu?

Bir sahne vardı, çok zor bir sahne, elinden gelen her şeyi yaptığı bir sahneydi. Sınır yoktu. Titriyordu. Kameranın etrafındaki herkesin gözleri yaşarmıştı.

Onu yakışıklı çocuk olarak algılanmaktan kurtaracak rollerde oynamayı seviyor galiba?

Kesinlikle, çünkü dürüst bir adam. Bu imaj ona uymuyor. Seks sembolü olmak bir sürü insanın hoşuna gider tabii. Brad bundan nefret ediyor. Çok utangaç. Vücudunun göründüğü bir sahne var. Hoşuna gitmedi ama film için yaptı.

Eşimle uzun süredir beraberiz. Evlilikle ilgili merak ettiği bir sürü şey vardı. Çocuk sahibi olmak ve evlenmek konusunda çok ciddiydi. Ne oldu bilmiyorum. Benim için şok oldu. Gördüğüm kadarıyla birbirlerine çok aşıktılar. Gwyneth sürekli çekimlerdeydi. Brad çok çok ciddi. Onu başka bir kadınla flört ederken görmedim hiç. Karavanına gider, müzik dinler, okur, film seyreder. Sanırım kadınların fazlaca baskısı altında ve zamana ihtiyacı var.

Çekimler sırasında Brad değişti mi?

Çok büyük bir inatla, nasıl söyleyeyim, olgunlaştı. Bazı sahneleri çekimin sonuna almamı istedi benden. Niyeti o zamana kadar karakteri iyice sahiplenmekti.

Brad, "The Devil's Own"u çekerek filminizin ertelenmesine neden olmadı mı?

"Tibet'te Yedi Yıl"ı "The Devil's Own"dan önce yapacaktım. Brad bana her zaman "The Devil's Own"u ancak "Tibet'te Yedi Yıl"a zarar vermeyecekse yapacağını söyledi. Sonra Mark Canton beni ofisinden aradı, bilmiyormuşum gibi (kahkahalar) benim arkadaşım olduğunu söyledi ve filmimden önce Brad Pitt'le Harrison Ford'un başarısını görmenin beni mutlu edeceğini anlattı. "Ya başarılı olmazlarsa?" dediğimi hatırlıyorum. O da "Nasıl olmayabilirler ki?" dedi.

Birincisi, bütün filmi 3300 metre yükseklikte çekmek zorunda kalacaktım ki bu ekibim ve oyuncularım için çok zor olacaktı. Ayrıca Hindistan'daki iletişim olanakları ve yollar kötü. Arjantin'de muazzam caddeler, evler ve iç mekanlarla Lhasa'yı yeniden inşa ettim. Ben Tibet'e gidemeyince Tibet bana geldi.

Tibet'i konu alan rakip bir film olması sizi etkiledi mi?

Kesinlikle hayır. Bu rekabetle çok karşılaştım. "Sevgili"yi çektiğimde "Indochine" vardı. "Ateş Savaşı"nı çektiğimde Peter Guber "Caveman/Mağara Adamı"nı çekiyordu. Buna alışığım. Oyuncularım ve kendim hazır olduğumda diğer etkenleri düşünmeden filmime başlarım.

Tibet'te iki film birden yeterince ilgi görecek mi?

Eğer filmler iyi olursa evet ama olmazsa hayır. Umarım iyi olurlar. Tibet öylesine inanılmaz, kendine özgü bir kültür ki... Her şeye rağmen varlığını sürdürüyor. Feodal bir toplum, tanrı kabul edilen bir kral var ama uyum içindeler.

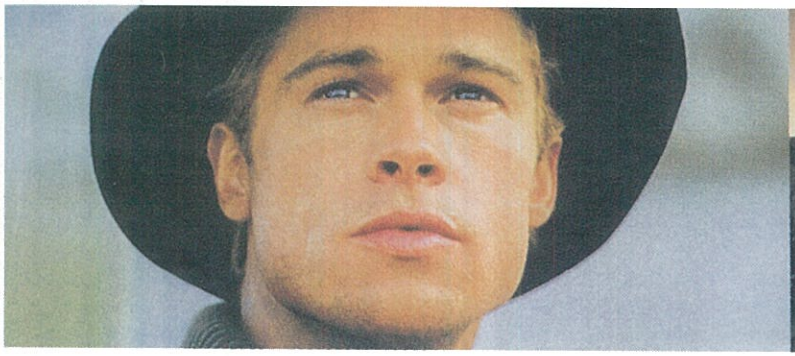

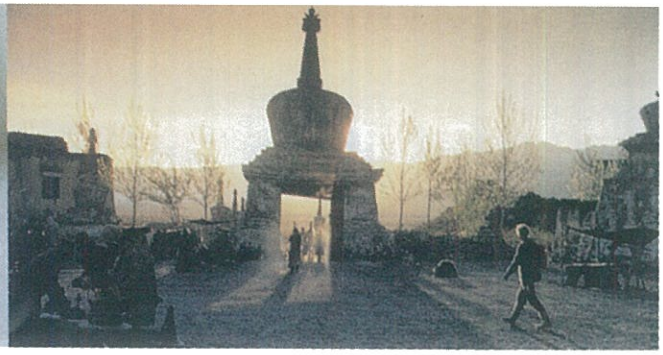

Bir yıldız yönettiğinizi ne zaman anladınız?

Arjantin'de. Havaalanına değişik bir isimle geldi, sonra başkanın özel uçağına transfer edilmesi için güvenlik kullanıldı. Arjantin güvenlik servisi görevlileri, 800 kadar insana rozetlerini satmışlar. Hayranlar. Issız bir yol ayrımında çekim yapıyorduk, kasaba bile değildi. Bir benzin istasyonu bir de restoran vardı. En yakın şehir iki saat uzaklıktaydı. Birdenbire restoranda 200 kişi belirdi. Brad oraya gittiğinde 600 kişi camlara vuruyordu. Ertesi gün bir ordu kampına götürüldük. Bu film sakin bir zihne ulaşmakla, egosunu ortadan kaldırmak isteyen bir adamla ilgiliydi. 2000 kızla çevrilmiş durumda bir basın konferansı düzenledik. Kameralar ve medya oradaydı. Sesimizi yükseltmek zorundaydık çünkü çığlık atıyorlardı. Kameralara döndüm ve şöyle dedim: "Lütfen bütün Arjantinliler'den rica ediyorum. Çalışmak için buradayız. Bu çok zor bir film. Brad'i seviyorsanız çalışmamıza izin verin."

Brad'le Gwyneth Paltrow'un ayrılıkları sete yansımadı mı?

Çok sade ve birarada bir çift gibi görünüyor-

Sonuçta filminizi ertelemekten başka çareniz kalmadı mı?

Bekledim. Sonra Hindistan'da çekim yapma olasılığımız ortadan kalktı.

Neden?

Bence Hindistan'da çekim yapamamamızın bir nedeni, Hindistanlılar'ın Tibet'le ilgili iki filmle karşı karşıya kalmış olmalarıydı. Anladığım kadarıyla Martin Scorsese'in filmi ("Kundun") daha çok politik konular üzerinde yoğunlaşıyordu.

Buna karşılık benim hikayem, bir ülkenin dönüşümü çerçevesi içinde jbir adamın dönüşümünü konu alıyordu. "Kundun" için Çinliler Hindistanlılar'a daha fazla baskı yapıyordu. Ama Hindistan hükümeti filmlerden birine izin verseydi diğerine de izin vermek zorunda kalırdı.

Biz maddeci rekabetten çekiyoruz. Her şey para ve başarıyla ilgili. Orada ne kadar az şeyin varsa o kadar iyi hissediyorsun. Mutluluk ve saygıyla ilgili bir şey. Keşişler gibi konuşmak istemiyorum ama bu etkileyici. Son derece zengin ve ünlü olduğun halde çok çok mutsuz olabilirsin. Neden? Tibetlilerden şunu öğreniyorsun. Hiçbir şeyin olmayabilir, çöplük gibi görünebilirsin ama yine de kendinle barış içinde mutlu bir yaşam sürebilirsin.

Siz de Hollywood Budistlerinden misiniz?

Hayır, hayır. Onlara çok saygı duyuyorum ama Budist değilim. Ben sinemacıyım. İnsanları değiştirmek istemiyorum. Onları eğlendirmek ve bir başka medeniyeti görmelerini sağlamak istiyorum.

Senaryoda Harrer, Nazilerle özdeşleştirilmekten muzdarip ama onlara karşı aşağılayıcı bir tutumu var. Harrer'ın Nazi olmadığı ama bir SS üyesi olduğu yolundaki son açıklama oldukça farklı bir manzara ortaya koyuyor. Bu açıklama sizin için çok önemli miydi?

Hayır çünkü hep Harrer'ın bağlantıları olduğundan şüphelenmiştim. Almanları ve Alman-

ya'yı çok iyi tanıyorum. Orada yaşadım. Bir Fransız olarak ailemde Alman aleyhtarı çok kişi vardı. Almanya'nın, o dönemde isteyerek ya da istemeyerek çoğu insanın içinde yer aldığı suçunu biliyorum. Harrer, resmi, dolayısıyla Naziler tarafından finanse edilen bir transfer yolculuğunda yer almıştı.

Bu habere ilk tepkiniz nasıldı?
Beni rahatsız etmedi. Tahmin etmiş olduğuma sevindim. Tabii sorun çıkaracağının farkındaydım ama haklı çıkıldığında hissedilen memnuniyeti bilirsiniz.

Azılı bir Nazi olduğundan şüphelenmiş miydiniz?
Ben Harrer'daki şeytani yanın bencillik, ego ve kişisel başarı mücadelesi olduğunu varsaymıştım. Evet, bir SS eğitmeni olmak üzere kaydedilmişti ama eğitmenlik yapmadı çünkü bu transfer yolculuğuna çıktı. Herhangi bir suç işlemedi. O zamanlar SS'lerin sonradan neler yapacağını kimse bilmiyordu. O günlerde Yahudi düşmanı olduğunu itiraf etmesini takdir ettim. Bu hayatının utancıydı.

Bir şeyleri telafi etmesi mi gerekiyordu?
Her şeyin bu inanılmaz egodan kaynaklandığını düşünüyorum. Başarı için yarışan bir adamdı. Bence politika umurunda bile değildi. Almanya Marksist olsaydı o da Marksist olurdu.

Senaryonuzda Harrer, doğmamış çocuğunu geride bıraktığı için suçlu.
Kitabın bizim keşfettiğimiz eksik kısmı bu. Ama doğruluğu kanıtlandı. Gerçekten varolup olmadığını bilmeden hamile bir kadın yarattık. Harrer'la karşılaşmak istemedim çünkü hikaye üzerinde çalıştığım sırada ondan hoşlanıp hoşlanmayacağımdan emin değildim ve yarattığım karakterde özgür olmak istiyordum. Gerçekten korkunç bir şey yapmış olması gerekiyordu ve aklımıza bu geldi. Hamile karısını bırakıp gittiği. Sonra, bizi nasıl reddedeceğini bilemeyen Hindistan hükümeti, filmde yer alanların hayatta olanlarından film için izin alınmasını istedi. Dalai Lama'dan hemen izin aldık ama senaryoyu Harrer'a göstermek beni endişelendiriyordu. Senaryoyu okuduğunda dehşete düşeceğini çünkü hikayenin kötü adamı olduğunu söyledim ona. "Evli olduğunu uydurmak zorunda kaldık." dediğimde, "Zaten evliydim." dedi. "Daha da kötüsü karın hamile." deyince de "Evet, hamileydi." dedi. O anda tüylerim diken diken oldu.

Filme başlamadan önce, Harrer'ın, sadece karısını ve çocuğunu bıraktığı için değil, bir Nazi olduğu için suçlu olduğu ortaya çıksaydı çok şey değişir miydi?
Evet, bunu hikayenin bir parçası olarak kullanırdım.

"Hiçbir şeyin olmayabilir, çöplük gibi görünebilirsin ama yine de kendinle barış içinde mutlu bir yaşam sürebilirsin."

rın kontrol edemeyeceği yerlere gidiyorsunuz. Bu uzaklık, uyumlu bir ilişki kurmanızı mı sağlıyor?
Gerçek şu ki ben Fransa'da yaşayan bir Fransızım. Los Angeles'ta bir ofisim var ve orada olmaktan çok memnunum. Yalnız, eğer bir gün benden hoşlanmamaya başlarlarsa ben de onlardan hoşlanmıyorsam çantamı toplayıp bir uçağa atlayabilirim. Bu şekilde çok iyi bir dengeyi koruyoruz. Hollywood sistemine bağımlı hissetmiyorum. Aynı zamanda Hollywood'da çok iyi arkadaşlarım olduğunu itiraf etmeliyim. Tam söylediğiniz gibi, onlara tuhaf gelen şeyler yapıyorum, izin verirler ya da vermezler.

Büyük olasılıkla filmlerinizi nasıl yola getireceklerini bilemediklerinden sizi kendi halinize bırakıyorlar.
Hollywood sistemine karşı Fransız meslektaşlarıma, sistem içinde insanın kendisi olmasının mümkün olduğunu anlatmakta güçlük çekiyorum. İnsanlarla düzgün ilişkilerin olduğu sürece sistemin içindeyken de dışında olabilirsin. Ayrıca hiçbir şey saklamamaya çalışırım. Hoşlanmadığım bir şey varsa hemen söylerim.

Hollywood'a gelen bazı yabancı yönetmenler, Amerikan usulü filmler çekmeye başlayarak kendi tarzlarını kaybediyorlar galiba.
Benim yaptığım tamamen farklı. Nerede olursam olayım aynı kişiyim. Bir şeyden kesinlikle eminim, ben Amerikan sinemacısı değilim ve istesem de olamam. Bildiğim şeyi iyi yapıyorum. Bu ülkede oldukça uzun süredir yaşıyorum ve Amerika'yı çok seviyorum. Bir yabancı olarak her hafta Amerikan filmi teklifleri alıyorum ama bu işi benden çok daha iyi yapan yönetmenler var. Buradayken Jean Renoir bile iyi değildi çünkü Amerikan konuları işlemeye çalıştı. Bu akıllıca değil.

Çektiğiniz her filmle daha iyiye gittiğinizi düşünüyor musunuz?
Yaşlanıyorum. Hâlâ çok heyecanlı ve tutkulu olduğum için memnunum ama şimdi aynı zamanda soğukkanlıyım ki bu daha iyi. Herkes gibi ben de acı çekiyorum. Şüphelerim var. Ama Budistler gibi, dalgaların orada olduğunu hatırlayarak okyanusa dalmaya çalışıyorum ama oldukça aşağıya. Tabii burada sorun şu ki kötü bir ruh hali içindeysem daha az baskı altında hissediyorum ama iyi bir ruh hali içindeysem daha az memnun oluyorum.

Hangisi daha kolay? Mark Canton gibileriyle uğraşmak zorunda olduğunuz bir Hollywood sisteminde çalışmak mı yoksa "Ayı" filminde yaptığınız gibi gerçek bir ayıyı yönetmek mi?
Bir film yapmak çok çok zor bir girişim. Herkesin sizi hoş tutacağını düşünerek bu işe girerseniz hata yaparsınız. Mücadeleye her zaman hazırımdır. O nedenle Canton arkadaşım olduğunu söylediğinde sıkılmadım. Sorun olduğunu biliyorum ama üzülmüyorum. Bir ayı yapmasını isteğim şeyi yapmıyorsa anlıyorum. O bir ayıdır dediğimden bir şey anlamaz. Sinema okulundayken başarılı olursanız işlerin kolaylaşacağını düşünürdüm. Öyle olmuyor. Hedefleriniz büyüyor, bütçeniz büyüyor. Her seferinde yeni başlayan biri gibi savaşmak zorundasınız. ■

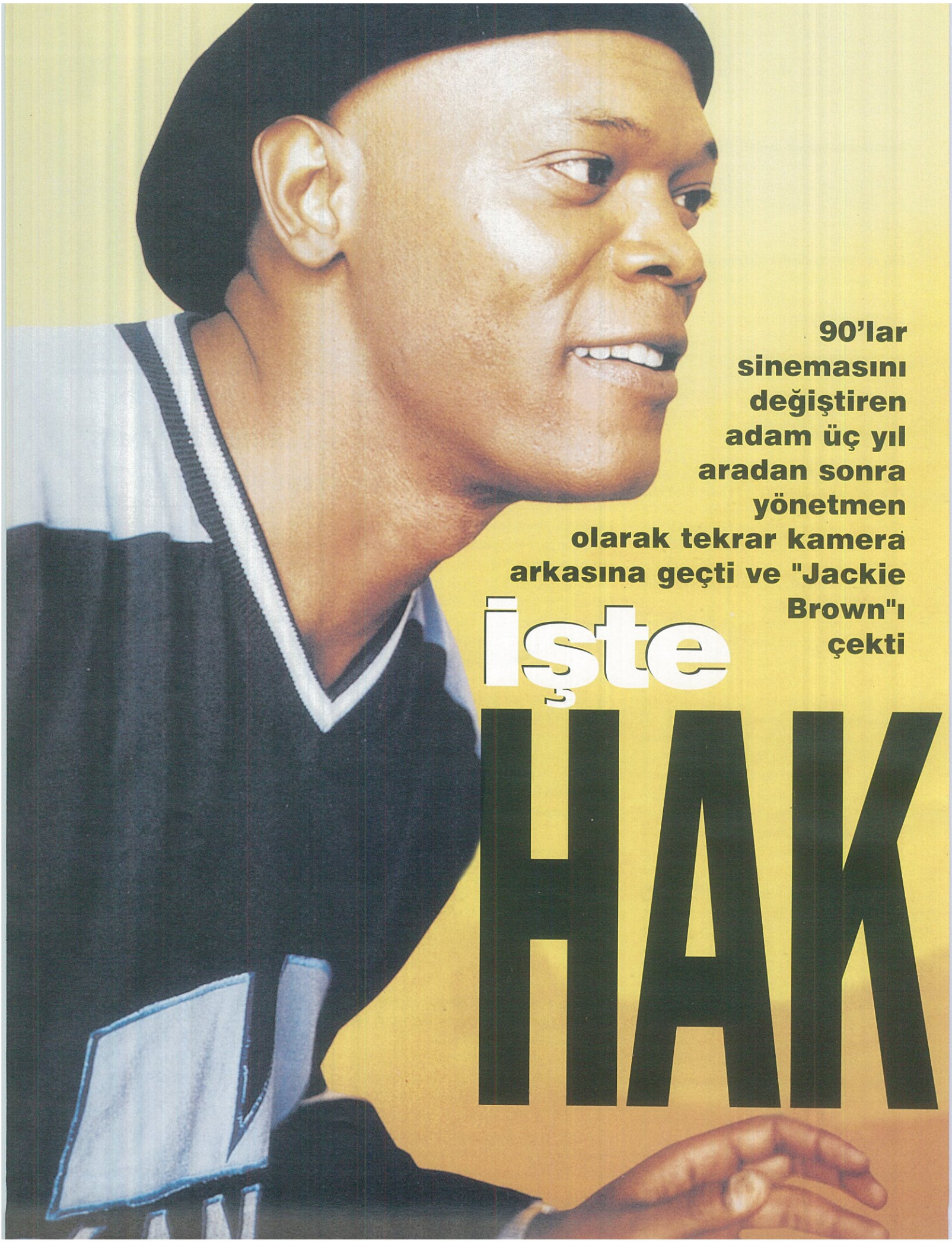

90'lar sinemasını değiştiren adam üç yıl aradan sonra yönetmen olarak tekrar kamera arkasına geçti ve "Jackie Brown"ı çekti

İşte HAK

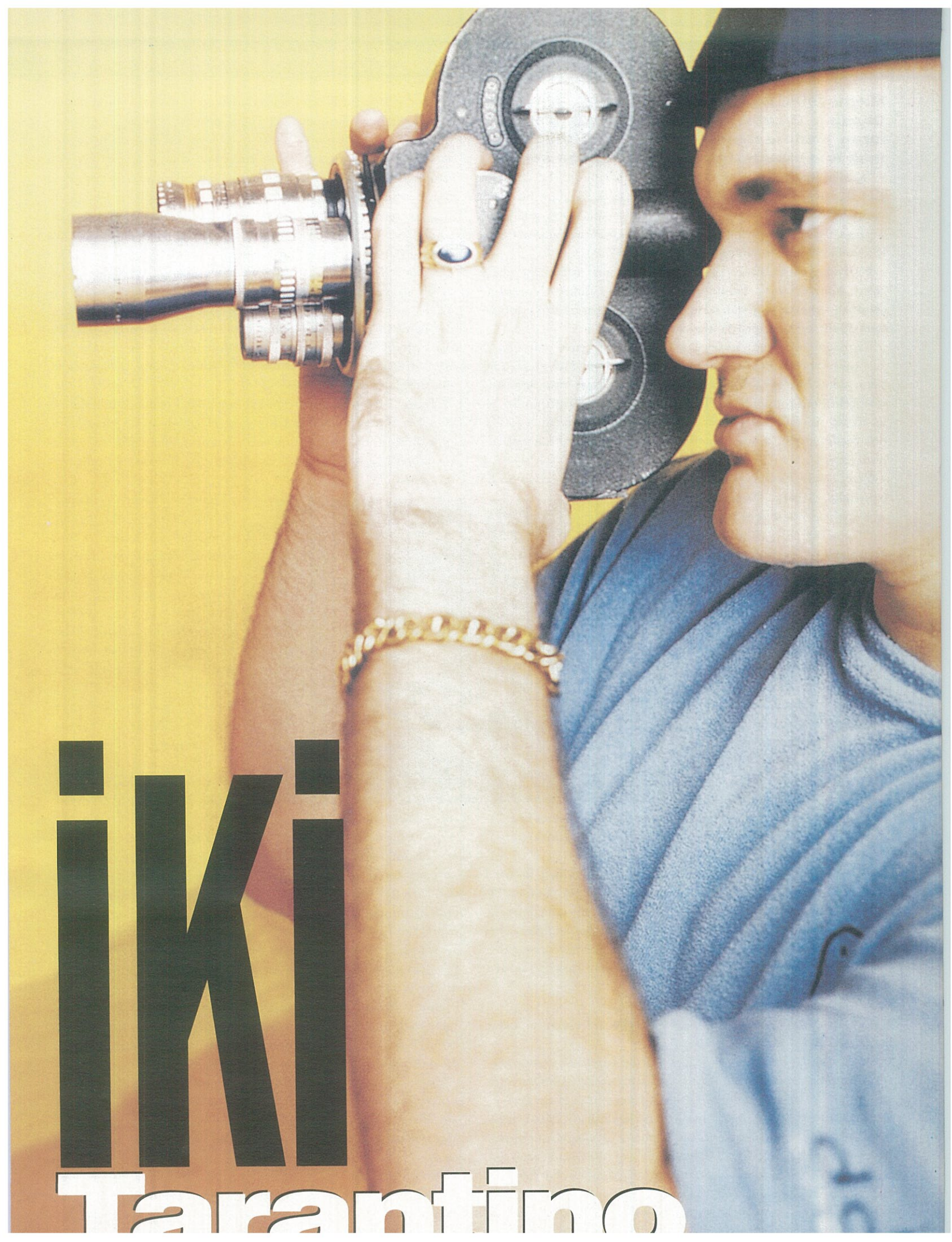

iKi Tarantino

Mayıs 1994, Cannes Film Festivali... Miramax, Olympia Theater'de "Ucuz Roman"ın fragmanlarını gösterecektir. Quentin filmi takdim etmek için kürsüye çıkar ve kalabalığa sorar:

"Kimler 'Rezervuar Köpekleri'ni beğendi?" Çılgınca bir alkış kopar. "Kimler 'True Romance'i beğendi?" Daha da çılgın bir alkış. "Kimler 'Remains Of The Day'i (Günden Kalanlar) beğendi?" diye sorunca alkışlar epey azalır. Bunun üzerine Quentin Tarantino şöyle karşılık verir: "Defolun gidin bu salondan!"

Festivalin en kritik anı gelip çattığında jüri, Altın Palmiye'yi "Ucuz Roman"a verir. Filmin yönetmeni ödülü almak için sahneye çıkarken karanlık salondan biri iğneleyici bir laf atar. Tarantino salona dönüp orta parmağını gösterir.

Parmağındaki yüzüğün üzerinde anarşistleri temsil eden işaret var. İnsanların önünde küfretmekten çekinmiyor. Her ulustan insanın anlayabileceği el hareketleri kullanıyor. "Rezervuar Köpekleri"ni çektikten sonra alnına "kötü çocuk" etiketi yapıştırılmıştı bile. Ne de olsa daha 29 yaşındaydı ve çektiği film kandan ve küfürden geçilmiyordu. Basının önemli bir bölümü için de bu kadarı yeterdi zaten.

Yeteneğiyle aniden parlayan yazar/yönetmen ilk iki filminde oyunculuk da yaptı. "Rezervuar Köpekleri"nde Bay Kahve'yi, "Ucuz Roman"da Jimmie'yi canlandırdı ve böylece her iki filmin dünya çapında tanıtımını yapabilecek kadar gözönünde olmayı başardı. 1994'te Faber & Faber, "True Romance"in senaryosunu yayınladığında kitabın kapağına filmden bir sahne koymak yerine Tarantino'nun saçma bir fotoğrafını koydu. İşte böyle bir imajı vardı medyada. Bir yönetmen! James Cameron, Tony Scott, Curtis Hanson, Paul Verhoeven gibi yönetmenler köşelerinde oturmuş tanınmayı beklerken 35 yaşındaki Tarantino beş yıldır bir yıldız. Peki acaba hâlâ başlangıçtaki kadar kötü mü?

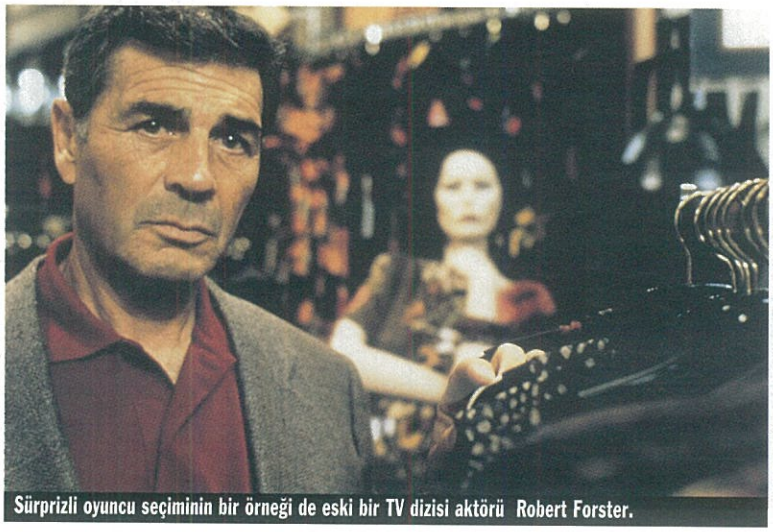

Sürprizli oyuncu seçiminin bir örneği de eski bir TV dizisi aktörü Robert Forster.

Mira Sorvino ile çıkıyor, daha önce MOR'un solisti Richard Marx'a ait olan muhteşem bir evde yaşıyor, ABD'nin popüler TV dizisi "ER"de misafir yönetmenlik yaptı ve arada bir televizyondaki "Saturday Night" şovuna katıldı. Üstelik çektiği yeni film, orta yaş üzerine soğukkanlı ve genel olarak şiddet içermeyen bir çalışma. O, yıldız yaratan bir yönetmen. Bir Guardian okuru. Tarantino toplumun "ileri gelenlerinden" biri.

Peki acaba Quentin Tarantino gerçekten bu kadar harika mı?

İlk iki filmine bakarak bir değerlendirme yapılacak olursa gerçekten harika. Bu iki filmin senaryoları sanatsal bir ustalığın, sağlam bir çift kulağın ve ciddi bir komedi yeteneğinin göstergesidir. "Dört Oda"daki kendine ait bölümle değerlendirilecek olursa hırsız olduğu söylenebilir çünkü eski bir hikayeyi özensizce anlatmıştı. "Sleep With Me", "Destiny", "Desperado" ve "Günbatımından Şafağa"daki oyunculuğuna bakarsak, uyuşturucu satıcısı bir Tarantino'yu iyi oynadığını söyleyebiliriz.

"Jackie Brown"da rol almıyor. Rol alan oyuncular ise (Samuel L. Jackson, Robert De Niro, Pam Grier, Michael Keaton, Robert Forster ve Bridget Fonda) her birinden iyi ve etkileyici birer performans çıkarmayı başaran Quentin'in aksiyon değil oyuncu yönetmeni olduğu konusunda hemfikir. Önceki iki filmiyle sinemanın son on yılına damgasını vuran Tarantino için "Jackie Brown" bir dönüm noktası. Neden mi? Birincisi, hem çok övgü alan parlak bir film hem de rock müzik çevrelerinde iyi bilinen bir tabirle Quentin için "zorlu bir üçüncü albüm". İkincisi, Los Angeles'ta geçen bir suç hikayesi anlatmasına rağmen "Rezervuar Köpekleri" ve "Ucuz Roman"dan sonra önemli bir gelişme çünkü karakterleri dikkat çekici derecede yaşlı ve ağır. Böylece Quentin'in sadece şiddet ve heyecan ustası olduğunu düşünenler çenelerini kapamak zorunda kalacak.

Quentin'in bütün filmlerinin yapımcısı Lawrence Bender, "Bu daha olgun bir film" diyor. ""Ucuz Roman"daki gibi insanlar arabayla oradan oraya gidiyor ama "Ucuz Roman" kadar gösterişli değil. Bu filmin sıcak bir yanı var."

"Jackie Brown", önceki filmden biraz daha pahalıya maloldu ve Bender'in Quentin hakkındaki düşüncelerini doğrular biçimde tamamlandı. Bender'a göre Quentin "sorumluluk sahibi bir yönetmen. Filmlerini program ve bütçe sınırları dahilinde tam zamanında bitiriyor."

Quentin, "Rezervuar Köpekleri"yle yıldız olduktan sonra bereketini filmlerinin kahramanları üzerine yağdırmaya başladı. "Ucuz Roman"da John Travolta'yı oynatmak konusunda ısrar etti ve şu anda Travolta bir filmden 20 milyon dolar alıyor. 1970'lerin kasvetli blaxploitation filmlerinin yıldızı Pam Grier'e "Jackie Brown"ün başrolünü hediye etti ve yine 1970'lerin bir televizyon dizisindeki detektif Banyon rolüyle tanınan 56 yaşındaki Robert Foster'a Ma Cherry rolünü verdi. Hepsi Quentin'e müteşekkir olmalı.

Sinemaya dönmenin sevinci yüzünden okunan 44 yaşındaki Grier, "Birisinin sizin için bir senaryo yazdığına inanmak zor. Bu senaryoyu herkes için yazabilirdi" diyor. Forster ise ikinci bir şansın onu "ürkütüp şaşırttığını" söylüyor. Quentin senaryoyu ona getirdiğinde bir menajeri bile yokmuş. Daha önce "Rezervuar Köpekleri"nde Lawrence Tierney'nin canlandırdığı rol için denenmiş, Grier ise sonradan Rosanna Arquette'e giden "Ucuz Roman"daki Jody rolü için düşünülmüş. İş Quentin'i övmeye gelince hiçbir oyuncu diğerinden geri kalmıyor.

Onu, 1967'de "Reflections In A Golden Eye"da birlikte çalıştığı John Huston'la karşılaştıran Forster, "Saatte 100 km hız yapıyor" diyor. "Yaşından çok daha olgun. Herkese karşı çok nazik. Huston da, o da ağırlığı olan, olağanüstü adamlar."

Grier ise senaryodan bahsederken şiirselleşiyor. "Karakterleri sayfalardan fırlıyor sanki, kokularını alabiliyorsun. Hissedebiliyorsun. Bir odaya girdiğinde havadaki dumanı, kapıdan esen rüzgarı, rüzgarın hangi ağaca deyip geçerek içeri süzüldüğünü hissedebiliyorsun..."

Elmore Leonard ise 1992 tarihli kitabından uyarlanan senaryonun filme çekilmiş halinden son derece memnun. Ayrıca adı yapımcılar arasında da geçiyor. Filmi ilk izleyişinden sonra "Karakterlerime bayılacaksınız" şeklinde bir yorum yaptı.

R ÜZERİNE KURULUYOR" PAM GRIER

Blaxploitation filmleri

Oyuncu kadrosu siyahlardan kurulu olan ve siyahlardan oluşan bir izleyici kitlesine hitap eden filmlere denir. Böyle olmasına rağmen yapımcıları çoğunlukla beyazlardır. Bu filmler özellikle 70'li yılların başında popülerdi. Neredeyse varolan bütün türlerin kalıbını alsalar da en yaygın olanlar, şiddet dolu "suç filmleri"ydi.

Bu arada Quentin, çılgınlık gibi görünebilir ama oyunculuğu hakkındaki bütün acımasız eleştirilere rağmen tiyatro oyunculuğuna el atıyor. Frederick Knott'un yazdığı hit gerilim, "Wait Until Dark", Broadway'de yeniden sahneye koyuluyor. Oyun, 1967'de filme çekilmiş, gözleri görmeyen kadın kahramanı Audrey Hepburn, onun evine gelen kötü niyetli davetsiz misafiri Alan Arkin canlandırmıştı. "Wait Until Dark"ın Broadway'de sahneye koyulmaya başlayan yeni versiyonunda Quentin kötü adam Roat'u canlandırıyor.

Yapılacak işler bittikten, söylenecekler söylendikten sonra gün biterken olabildiğince sıradan biri oluyor Quentin. Grier akşamları birlikte "takıldıklarını" söylemekten gurur duyuyor. "O zamanlar sadece Pam ve Q oluyoruz" diyor. Bilardo oynuyor lak lak ediyor, Meksika yemeği yiyorlar. "Bilardo oynarken gözünüzü üzerinden ayırmamalısınız" diyor. "Yoksa başınızı öbür yana çevirir çevirmez topların yerini değiştiriyor."

"Dört Oda"dan sonra ters gidiyormuş gibi görünen işler yoluna giriyor galiba. Herkes oyunculuğunu eleştirip oturduğu eve değer biçmekle meşgulken o "Jackie Brown"ı çekti, Tarantino tarzını yeniden tanımladı ve 70'lerin emekliye ayrılmak üzere olan oyuncularını hayata döndürdü. "İşe geri döndüm!" diyor Robert Forster muzaffer bir edayla. Dağıtımcısı Miramax hâlâ "Quentin Tarantino işinin" içinde olduğunu söylüyor. The Guardian da onu defterden silmeye can atanların heveslerinin kursaklarında kaldığını, Quentin'in bir kez daha başardığını yazdı...

"Ucuz Roman"ın peşinden film çekmekte acele etmediniz. Bunu kendi isteğinizle mi seçtiniz?

Evet ve hayır. Her filmden sonra bir senelik bir tatil yapmak isterim. Ama "Ucuz Roman"ın gösterime girmesinin beni bir seneden fazla oyalayacağını tahmin etmiyordum. 94 Mayıs'ındaki Cannes festivaliyle 95 Mart'ındaki Oscar törenleri arasında başka hiçbir şey ile uğraşamadım, zaten uğraşmam da imkansızdı. Tüm bunlar bittikten sonra kendime verdiğim bir yıllık izni kullanabildim ve bu iki yılın sonunda bu kez "Jackie Brown"ın senaryosu beni esir aldı ve bu da yaklaşık bir yıl sürdü. Sonuç olarak yazdığım şeyi iyice sindirmem, zihnimde hep bununla yaşamam ve tatmin edici bir sonuca ulaşabilmek için olgunlaşmasına izin vermem gerekiyordu.

İzniniz sırasında hiçbir şey yapmadığınız söylenemez. Birkaç filmde rol aldınız...

Sadece bir filmde "oynadığımı" varsayıyorum, o da "Günbatımından Şafağa" (From Dusk Till Dawn). "Desperado", "Girl 6" gibi diğerlerinde en çok bir günlük bir çalışma gerektiren küçük roller oynadım ama ne olursa olsun bunu yapmaya devam edeceğim: Filmlerim arasında tatil verip başkalarının filmlerinde görünmek, dinlendirici bir şeyde oynamak; bunlar ciddi bir çaba gerektirmiyor; ne filmin hazırlanmasından ne de sonundan sorumlu oluyorsunuz. Görevinizi yapıyor, sonra da evinize gidiyorsunuz. ➤

70'LERİN KÜLT AKTRİSİ

Pam Grier'ın canlandırdığı bütün karakterler oynadığı filmlere adını veriyor ("Foxy Brown", "Coffy", "Jackie Brown"). 70'lerde çekilen blaxploitation filmlerinin kraliçesi ve feminist ikon bir dizi yardımcı rolden sonra zirveye geri döndü.

Sizi bu role çeken neydi?

Jackie'nin hem suçlular hem de polisler tarafından ezilmesi gerçeğini sevdim. Çaresiz durumda olan bir kadın ve çaresiz insanlar çaresiz şeyler yapabilirler. Pis işlere bulaşmadan yaşamını sürdürmeye çalışan iyi bir kız aslında ama hayatta kalmak için herkesi aldatmak zorunda kalıyor.

Tarantino'nun ofisindeki bütün duvarlarda sizin posterleriniz asılı. "Rezervuar Köpekleri"nde de arabada bütün bir yol boyunca sizi konuştukları bir sahne var. Sizinle bu kadar ilgilendiğini ne zaman farkettiniz?

O sahneden gidip filmi izleyene kadar haberim yoktu. İnsanlar; "Gidip 'Rezervuar Köpekleri'ni izlesen iyi olur. Seveceksin" diyordu ama kimse sebebini söylemiyordu. Ben de gidip izledim. Bana atıfta bulunuyordu. İnsanlar beni işaret ederek "Siz O'sunuz!" diyordu. Müthişti.

İsminizin jenerikte Robert de Niro ve Samuel L. Jackson'ın üzerinde yer alması ilginç olacak.

Tarantino bana Samuel L. Jackson ve bütün o oyuncularla birlikte çalışacağımı söylediğinde; inanmaz; sen neden söz ediyorsun?" dedim. Sonra bunu insanlara söylediğimde sadece; 'Aldığının aynısından biz de istiyoruz. Yani şu mutluluk haplarından' dediler. Sonra onlara başrolü canlandıracağımı ve Robert De Niro ve Samuel L. Jackson gibi oyuncuların yardımcı rollerde olduklarını söylediğimde tutuklanacağımı sandım.

"Ateşli Geceler/Boogie Nights" ve "Jackie Brown", karakterlerin götürdüğü uzun filmler. Sizce yavan aksiyon filmlerine bir karşı tepkiyi temsil ettikleri söylenebilir mi?

Aksiyon filmleri de artık karakterler üzerine kurulu olmaya başladı. Böyle olmak zorunda da zaten. Filmleri çekenler ve izleyiciler olarak gelişiyoruz. Oprah ve Ricki Lake gibi talk-show'lara baktığınızda dört kişinin bir panelde hayatlarındaki en dramatik 15 dakikayı anlattıklarını görüyorsunuz. Böyle insanları hayatta hayalinizde yaratamazsınız. İzleyiciler ekrana mıhlanıyor, bu karakterlere bakıyor ve onları kendileriyle özdeşleştiriyor. Önsezisi olan her sinemacı filmlerini en azından bu karakterler kadar ilginç yapması gerektiğini ya da izleyicilerini kaybedeceğini farkediyor.

Jackie Brown kadar soğukkanlı ve ince hesap peşinde olup hem polisleri hem suçluları aldatacak bir plan yapabilir miydiniz?

Bunu gerçek hayatta yapabilir miydim bilmiyorum ama bence en az diğer gerçekten inandığımız sürece hepimiz böyle bir durumla başedebiliriz. Sizi bilmem ama ben kurşunlardan çok korkarım. İnsanın canını yakarlar.

Onun kırk beş yaşında olduğunu kim iddia edebilir?

Fonda hanedanlığının üçüncü kuşak temsilcisi Bridget "çıtır" kontenjanında oynuyor.

➤ "Ucuz Roman"ın izinden gitmek konusunda baskı hissettiniz mi?

"Ucuz Roman"ın izinden gitmekle ilgili herhangi bir baskı hissetmedim. İnsanlar bana inanmıyor ama hissetmedim, tamam mı? İnsanlar, çekindiğimi ya da korktuğumu sandılar. Bu beni gerçekten sinirlendiriyor. Tamamen korkusuzluk üzerine kurulu bir kariyer yaratmaya çalıştım ve gerçekten sanatsal hiçbir korkum yoktur. Dar bir sokakta elinde beysbol sopalı bir adamdan korkarım, Manson ailesinin evime dalmasından korkarım, sokaktan geçen kuduz bir köpekten korkarım ama sanatsal korkum yoktur. Ayrıca böyle bir baskı hissetseydim iyi olurdu. Harika, ateşleyici bir şey olurdu. Hiç baskı hissetmedim ama ne diyeceğim biliyor musunuz? Dürüst davranacak olursam, yazar olmasaydım böyle bir baskı hissedebilirdim. David Fincher olsaydım ve "Yedi"yi çekmiş olsaydım, bundan sonra ne yapmak istediğimi düşünürek bir yığın senaryo okuyor ve muhtemelen çekmeye değecek hiçbir şey bulamıyor olabilirdim. "Taksi Şoförü"nden sonra Scorsese de bunu yaşamıştı. Ama neyse ki ben o durumda değilim. Paul Thomas Anderson da öyle. Her zaman yazılı malzemeyle işe başlıyorsun.

"Ucuz Roman"ın başarısından sonra Hollywood'un size karşı olan tavırlarında değişiklik hissettiniz mi?

Aslında "Rezervuar Köpekleri"nden hemen sonra stüdyolar benimle çalışmak istemeye başlamışlardı. Ama o dönemde bakış açıları şöyleydi: "Bu yönetmenin yeteneği ve özgünlüğü var. Şimdi onun yeteneği ve özgünlüğüyle daha ticari bir projeyi birleştirebilirsek büyük bir film yapabiliriz." Mantıklı olarak düşününce bunda garip olan bir şey yok. Universal'ı Scorsese'nin "Korku Burnu" ya da Paramount'ı De Palma'nın "Dokunulmazlar" filmini çevirmeye götüren düşünce tarzı budur. Ve bu sebeple stüdyoların bana bu tarz önerilerde bulunmalarını anlıyordum. Ama benim istediğim bu değildi. Ben filmlerimi yapmaya devam etmek istiyordum. Hemen ardından "Ucuz Roman"ı yaptım ve her şey değişti. Çünkü bu filmin hiçbir ticari kaygısı yoktu. Hiçbir anlaşma, uzlaşma bulunmayan, en az "Rezervuar Köpekleri" kadar kişisel bir filmdi ve yine de gişeleri yerle bir etti. Hatta şüphesiz stüdyoların bana verecekleri ticari projelerden bile çok daha iyi gitti.

QT HAKKINDA 30 MADDE

Quentin Tarantino hakkında bilmek istediğiniz her şey...

1. 27 Mart 1963'te, Knoxville, Tennessee'de doğdu.
2. Göbek adı Jerome.
3. Annesi Connie McHugh yarı İrlandalı yarı kızılderili. 16 yaşındayken California'da hukuk öğrencisi Tony Tarantino'yla evlendi ve aynı yıl Quentin'i dünyaya getirdi.
4. Connie'yle Tony çok kısa sürede ayrıldılar. Quentin, biyolojik babasıyla biraraya gelmek için hiç uğraşmadı.
5. Ona Quentin adı verilmeden önce televizyondaki Gunsmoke dizisinde Burt Reynolds'ın canlandırdığı Quint adında bir karakter vardı, ayrıca William Faulkner'ın "The Sound and The Fury" kitabındaki kadın karakterin adı Quentin'di.
6. Sahnede ilk kullandığı isim Quint Jerome'ydi.
7. Connie sonraki iki kocasından da boşandı (Curtis Zastoupil ve Jan Bohusch).
8. Quentin'in 14 yaşındayken yazdığı ilk senaryosu, "Captain Peachfuzz And The Anchovy Bandit" pizza çalan bir adamı konu alıyordu.
9. Quentin, "Ucuz Roman"daki Jimmie karakterinde, ilk üvey babası Zastoupil tarafından gerçek akrabaları olan Ginny halayla Conrad amcadan esinlenmişti.
10. 15 yaşındayken Elmore Leonard'ın "The Switch" adlı kitabını çalmaktan tutuklandı (aslında kitabı daha dükkandan çıkarmamıştı).
11. 1995'teki 67. Akademi Ödülleri töreninde En İyi Orijinal Senaryo ödülünü ("Ucuz Roman") almak için çıktığı kürsüden kimseye teşekkür etmedi.
12. Quentin'in 1984'le 1990 yılları arasında çalıştığı North Sepulveda Bulvarı, Manhattan Beach, Los Angeles'taki video kaset dükkanı Video Archives Ekim 1983'te açıldı, sonra Hermosa Beach'e taşındı ve sonunda Kasım 1994'te kapandı. Mart 1995'te Quentin dükkanda kalan bütün kasetleri satın aldı.
13. Ayrıca "Pussycats" adlı seks filmleri gösteren bir sinemada yer gösterici olarak çalıştı.
14. Video Archives'te çalışırken, varolmayan bir kitap için Joe Dante ve John Milius gibi çeşitli yönetmenlerle söyleşi yaptı.
15. İlk (tamamlanmamış) amatör filmi "Lovebirds In Bondage"tı. O filmi Scott McGill ile birlikte yazıp yönetti. McGill'in babası Archives'den önceki video kaset dükkanı Video Outtakes'in sahibiydi. (McGill Temmuz 1987'de intihar etti.)
16. Quentin, Allen Garfield gözetiminde beş yıl oyunculuk çalıştı.
17. İkinci (tamamlanmamış) amatör filmi "My Best Friend's Birthday"di. Quentin, Archives'den çeşitli arkadaşlarla birlikte çekilen filmin ortak yazarı, ortak yapımcısı ve oyuncusuydu.
18. Uzun süredir Quentin'in yapımcılığını yapan Lawrence Bender bir zamanlar oyunculuk dersi alırken Mickey Rourke ve Jessica Lange'le aynı sınıftaydı ve "Midsummer Night's Dream"de Christopher Walken'le birlikte rol almıştı.
19. Yönetmen Oliver Stone, Quentin'in ilk filmi "Rezervuar Köpekleri"ni "Ucuz Roman"a tercih ediyor.
20. Samuel L. Jackson, "iğrenç" (repugnant) kelimesini hem "Ucuz Roman"da hem de "Jackie Brown"da kullanıyor.
21. Quentin, "Katil Doğanlar"ın senaryosunu yazarken TV muhabiri Wayne Gale rolünü kendine düşünmüştü.
22. "Rezervuar Köpekleri"nde Harvey Keitel'in Bay Pembe, Bay Beyaz ya da Bay Sarı'yı oynama şansı vardı. Başlangıçta Tim Roth'tan Sarı ya da Pembe'yi seçmesi istenmişti. Quentin Pembe'yi oynayacaktı ama sonunda Pembe'nin diyaloglarından bir bölümünü Bay Kahve'ye aktardı.
23. Quentin 1988 Kasım'ında "Altın Kızlar"da bir Elvis taklitçisini canlandırdı.
24. Sarı'yı canlandıran Vic Vega, "Ucuz Roman"daki Vincent'ın abisiydi.
25. Quentin, "Ucuz Roman"daki anal tecavüz sahnesinde The Knack'in My Sharona şarkısını kullanmak istedi ama hakkını satın alamadı.
26. Bruce Willis, Cannes'daki "Ucuz Roman" partisi için kendi cebinden 100.000 dolar harcadı.
27. Quentin, "Dört Oda"dan sonra neredeyse "Halloween VI"nın yönetici yapımcılığını üstleniyordu.
28. Quentin, Tony Scott'ın "Crimson Tide" filmini gayri resmi "senaryo doktoru" olarak elden geçirdi.
29. Ekim 1997'de, Los Angeles'taki Spango restoranında Quentin'le NBK yapımcısı Don Murphy arasında şiddetli bir tartışma geçti. Sonra, "yanlış anlama"dan kaynaklandığı yolunda beyanat verildi.
30. Yapımcısı Lawrence Bender, "Rezervuar Köpekleri" ve "Ucuz Roman"da misafir oyuncu rolleri almıştı ama "Jackie Brown"da kadroya alınmadı.

NI UYARLAMAK İSTEMİŞİMDİR." TARANTINO

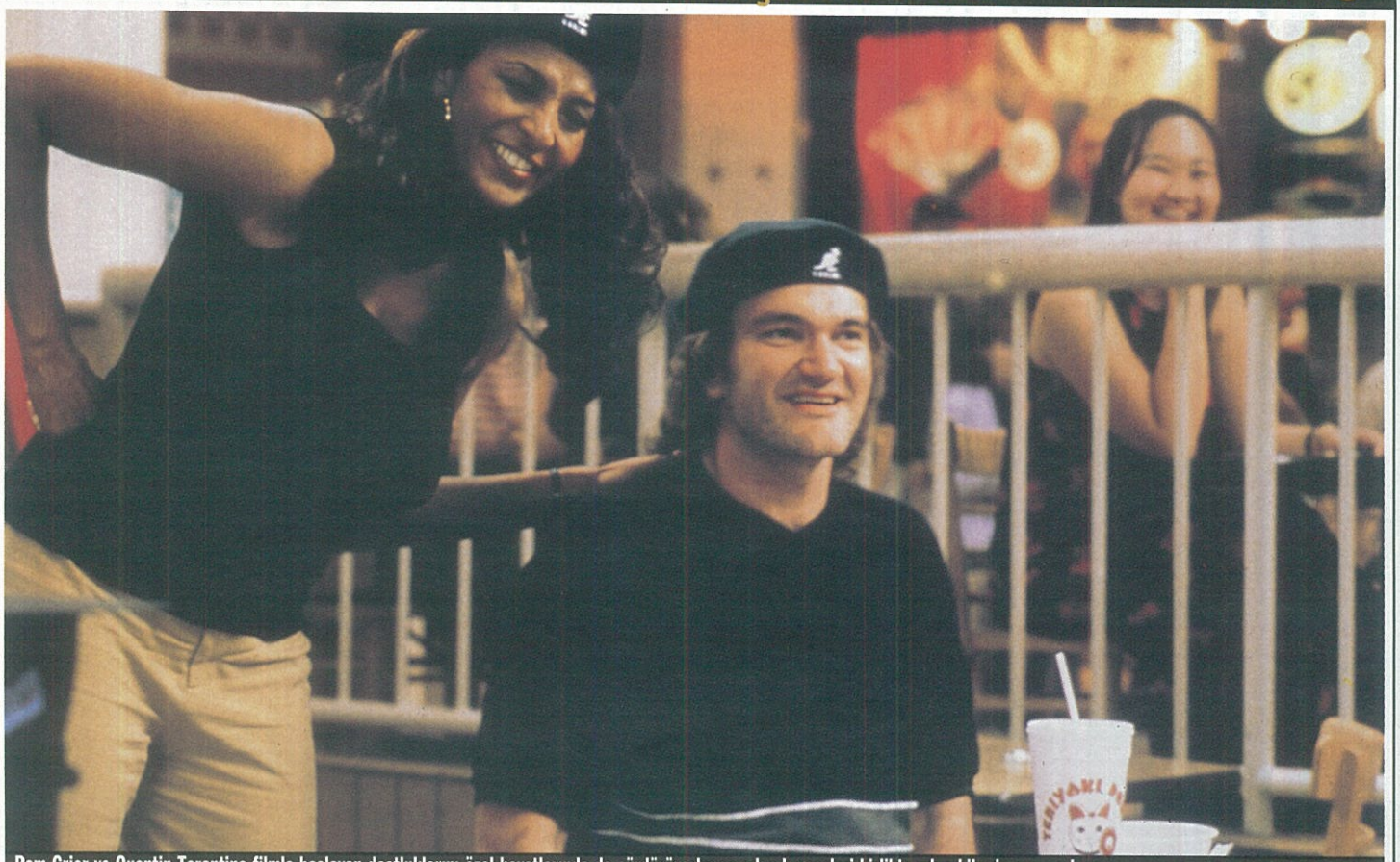

Pam Grier ve Quentin Tarantino filmle başlayan dostluklarını özel hayatlarında da sürdürüyorlar ve sık sık geceleri birlikte çıkıp bilardo oynuyorlarmış.

"Ucuz Roman" ile "Jackie Brown" arasında size başka projeler için teklif geldi mi?

Evet, senaryolar yollandı. Ama neredeyse hiçbirini okumadım, çünkü kendi fimlerimi ben yazmak istiyorum. "Men In Black"i yapmam teklif edildi mesela. Ama okumadım bile çünkü biliyordum ki, bu gitmek istediğim yön değildi. Teklif edilen ve çok hoşuma giden bir proje daha vardı ama destansı bir filmdi, yani büyük işti. Bense "Ucuz Roman"dan bir ton daha aşağı bir şey yapmak ve biraz daha gizli bir şey olmasını istiyordum.

"Ucuz Roman"dan sonraki ilk film projeniz neydi?

Sizi çok şaşırtacak ama James Bond serisinin ilk romanı "Casino Royale"ı uyarlamak istiyordum. O romana hayranım ve neden uyarlanmadığı -en azından ciddi bir şekilde; çünkü daha önce yapılan "Casino Royale" saçma bir parodiydi- beni her zaman şaşırtmıştır. Bu romanı bildiğimiz James Bond filmlerinden çok farklı bir şekilde uyarlamak istiyordum. Şüphesiz çok daha sade birşey yapacaktım ve onu orijinal dönemine 60'lı yıllara taşıyacaktım. Hakları için pazarlık yapmaya başladım ama hiç şansım olmadı. Proje üzerinde durduğum sırada onlar "Golden Eye" ile çarkları çeviriyorlardı ve eğer projeyi bana satsalardı kendilerine rakip olacaklardı ve bu da çok aptalca olacaktı. Bu sebeple proje suya düştü.

"Ucuz Roman"dan "Jackie Brown"a nasıl geldiniz ve neden Elmore Leonard?

"Rum Punch"ı ("Jackie Brown"un üzerine kurulu olduğu roman) okuduğumda filmi görür gibi oldum. Zaten her zaman bir Elmore Leonard romanını uyarlamayı istemiştim. Bütün sorun doğru olanını bulmaktı. Sonra üç Leonard romanı daha elde edebileceğimiz ortaya çıktı. "Pulp Fiction"ın başarısından sonra birden hepsi ulaşılabilir olmuştu ve bunlardan biri de "Rum Punch"tı. Bir Elmore Leonard romanını uyarlayabilmek için çok uzun zaman beklemiştim. Çocukken bana gerçekten hitap eden ilk romancuydu

Michael Keaton da (solda) ekip oyunculuğuna dayalı filmin sağlam tuğlalarından biri.

Elmore Leonard'ın yönetici yapımcı olarak rolü neydi? Yazar filmi beğendi mi?

Evet, filmi çok beğendi. Çekimlerde bulunmadı. Yönetici yapımcı olarak rolü, yaratıcı ekibin bir parçası olarak bizimle sorumluluğu paylaşmak ve bize bu şekilde destek sağlamaktı. Filmi çok sevdi. Ona senaryoyu yollayıp ne düşündüğümü sorduğumda; "Sadece bugüne kadar yazdığım eserlerimin en iyi adaptasyonu değil, aynı zamanda okuduğum en iyi senaryo" cevabını verdi. Bu da doğal olarak kendimi çok iyi hissettirdi. Filmi seyretmeden önce senaryosunu okuyormuş. Ona; "'Jackie Brown' için ne düşünüyorsunuz?" diye sormuşlar. O da; "Romanımı okur gibi oldum. Bir adaptasyon değil, 'benim' romanımdı" demiş. Bu da çok iyi çünkü ben de böyle düşünüyorum. Senaryoyu okuduğunuzda, adaptasyon değil, roman ağırlığında olduğunu görürsünüz.

"Ucuz Roman"ın üzerinden iki yıldan uzun bir süre geçti. Kendi

Birçok sinemaseverin gizli fantazilerinden biri fazla gecikmeden gerçekleşti ve Robert De Niro bir Tarantino filminde oynadı.

➤ senaryonuz ile karşılaştırırsanız başka birinin romanını uyarlamak nasıldı?

Meydan okuyucu bir işti. Bu yeni bir David Mamet oyununu görmek gibi. Size "Glengarry Glen Rose"da olmayan şeyleri sunmasını istersiniz. İnsanların, sunacaklarımı olmuş gibi kabul etmelerini istemedim. Romanı senaryoya uyarlamak bir yılımı aldı. Elbette bu bir yıl boyunca her gün yazdığım anlamına gelmiyor. Zaten "Rum Punch" Leonard'ın uyarlanabilecek en kolay romanı da sayılmaz. Uyarlanması çok zor biri çünkü hiçbir şeyi çıkarmak istemiyorsun ama bunu yapamazsın. Organik olmasını ve romanın basitleştirilmiş bir versiyonu olmasını istemedim. Filmin verdiği duygunun, benim bir Elmore Leonard romanını ilk okuduğumda hissettiklerimle aynı olmasını istedim. Karakterlere derinlemesine inmek istedim. Böylece sadece filmin konusunu oluşturan film karakterleri olmayacaklardı. Filmin ilk saati ağır geçiyor ve o insanları tanımamızı sağlıyor.

Samuel Jackson Quentin Tarantino'nun zenci olduğunu ama henüz bunun farkında olmadığını söylemişti.

Bu doğru. Çevre ve yetiştirilme biçiminin neden olduğu ve bu filmde açığa çıkan bir özelliğim.

Siyahların kültürü yönetmen ve senaryo yazarı olarak sizi nasıl etkiledi?

Onların arasında büyüdüm. Bütün öğrencileri siyahlardan oluşan bir okula gittim. Özdeşleştiğim kültür bu. Başka ırkların kültürleriyle de özdeşleşebilirim. Hepimizin içinde birden fazla insan vardır ve benim içimdekilerden biri de siyah. Pigmentasyonun sizi aldatmasına izin vermeyin. Bu bir zihniyet meselesi ve beni çalışmalarımda çok etkiledi. Bunu görebilirsiniz. "Jackie Brown" durumunda doğru olarak, hissederek ve gerçekçi bir biçimde yazmamı ve Jackie Brown ile Ordell karakterlerine bürünebilmemi sağladı. Metod oyunculuğunu biliyoruz. Ben de metod yazarıyım. Karakterleri yaratırken onlar oluyorum. Bu şekilde birbirleriyle konuşmalarını sağlayabiliyorum. Herkes oluyorum. Louis, Melanie... Diyaloglarımı yazarken onların birbirleriyle konuşmalarını sağlıyorum ve onlar da bunu yapıyor ama bunu ben ayarlıyorum. Hayatımda yaşları ilerlemiş bazı siyah kadınlara büyük hayranlık duydum. Onlara çok saygı duyuyorum ve bütün bunları Jackie'de biraraya getirmeyi başardım. Ordell konusunda biraz çılgınca davrandım. Yaklaşık bir yıl boyunca ortalıkta Ordell olarak dolaştım. Büyülenmiş gibiydim ve bu büyüden kurtulamıyordum çünkü işin bundan etkilenmesini istemiyordum.

Blaxploitation filmlere duyduğunuz ilginin "Jackie Brown" üzerinde nasıl bir etkisi oldu?

Bu siyahların sömürülmesi üzerine bir film değil. Pam Grier bir ikon. Bu bir bakıma John Wayne'i bir filme seçmek gibi. John Wayne'i bir western filminde oynaması için seçtiğinde hakkında bir şeyler öğrenmek zorunda kalacağın bir figür ile karşı karşıya olmuyorsun. Bazı izleyiciler için durum böyle olabilir ama benim için değil. John Wayne'in bir geçmişi var ve bu geçmiş diğer filmleri üzerine kurulu. Pam'i seçtiğimde bunun bir Pam Grier filmi olacağını biliyordum. Ama ayakları yere basan bir Pam Grier filmi olacaktı. Jackie Brown gerçek bir insan. O süper-kötü bir kadın değil. Kıvırcık saçlarının arasında jilet gizlemiyor. İnsanlara kung fu yapmıyor ve silahını çıkarıp bir adamın kafasını uçurmuyor. Kötü şartlar altında yaşayan bir kadın. Pam'in filmlerine aşina iseniz çoğu-

nun onun sadece yürüdüğü bir sahne ile başladığını ve o yürüyen kişinin de Pam olduğunu bilirsiniz. Şöyle düşündüm; "Pekala. Tüm zamanların en iyi Pam Grier açılış sahnesini yapacağım. Sokakta Harlem'i yerle bir etmek için yürümüyor. Bu dünyada çalışan ve işine geç kalmış bir kadın ve zamanında orada olmazsa kovulacak. Kavga sahnesinden iki dakika sonra fıstık servisi yapıyor. Yani mitik, süper kahraman figürüyle başlıyor ve sonra gerçeğe dönüyor.

"Jackie Brown" filminde Pam Grier'ı oynatma fikri ne zaman aklınıza geldi?

Belki de biliyorsunuz, romandaki orijinal karakter adı Jackie Burke olan beyaz bir karakterdi. Bu rol için bir aktris düşününce aklıma kimse gelmedi. Kırk yaşlarında olan birisi gerekiyordu. Birçok yapımcı bu durumda karakteri gençleştirerek 35 yaşında birini alırdı ama benim için bu aynı film olmazdı. Sonra bir gün Pam Grier ismi aklıma geldi ve birden bunun mükemmel olacağını düşündüm. Bu kadın 45 yaşında ama 35'inde gösteriyor ve inanılmaz görünüyor, onda Jackie'nin karakterinin en önemli özelliği, yani her durumda soğukkanlılığını koruma alışkanlığı vardı. Böylece ben de rolü siyah bir kadın için yazmaya koyuldum ve benim için hiç problem olmadı. Neden olduğunu bilmiyorum ama siyahlar için rol yazma konusunda bir çeşit rahatlığa sahibim. Sonra filmin ismini değiştirmek gerekti çünkü Pam Grier siyah Amerikan kültürünün ikonu gibi bir şeydir. O bir aksiyon filmi kahramanıdır ve sinema tarihinde göze çarpan bir yeri vardır. Onu başrol için seçmiş olmakla bir yerde bir Pam Grier filmi yapma kararı almış oluyordum ve bu bana çok uyuyordu; blaxploitation filmlerini her zaman sevmişimdir ve kendi tarzımda bir tane yapmayı her zaman istemişimdir. Yani bu hayallerimdeki fırsattı. Bu arada Pam Grier'ın bütün filmlerinin "Sheba Baby", "Foxy Brown" veya "Coffy" tarzında isimleri vardı. Ben de oyuna katılmaya karar verdim ve filmimin adı "Jackie Brown" oldu.

Metod yazarlığından ve yazdığınız karakterlerin kişiliğine "bürünmek"ten söz ettiniz. Filmde oynamak için karşı konulmaz bir istek duymadınız mı?

Hayır, duymadım. Çok basit. Bu senaryoda bana göre bir karakter yoktu. Benden biraz daha olgun insanlar ile ilgili bir eserdi. Birkaç saniye, belki Louis'yi canlandırabilirim, diye düşündüm ama Elmore Leonard'ın yüzüne bakamazdım çünkü yazdığı şey bu değildi. Louis'yi özellikli yapan etkenlerden bir tanesi de orta yaşın üzerinde olması. Bence filmi iyi yapan öğelerden bir tanesi de herkesin biraz görmüş geçirmiş olması. Louis üç defa hapse girip çıkmış. Göbeklendiğinin bile farkında değil. Yaş gerçekten çok önemliydi. Kendimi filme dahil edebilirdim ama bunu artık gerçekten yapmak istemiyorum. "Günbatımından Şafağa" filmini yaptıktan sonra o filmdeki performansımla gerçekten gurur duymuştum ama insanların benden daha fazla filmlerinde misafir oyuncu olmamı beklemelerini istemiyordum. "Jackie Brown"da bana göre bir rol yoktu gerçekten. Filmde kendime rol bulmaya ya da komik bir misafir rol yaratmaya çalışmadım.

Steven Spielberg tarafından hazırlanan bir interaktif CD-ROM'da kahraman olmak nereden aklınıza geldi?

Bana bu rolü teklif eden Spielberg'di. Beni niye seçtiğini bilmiyorum, bunu ona sormanız gerek. Ama bildiğim şu ki, ben onun tarafından yönetilmek istiyordum. Spielberg mükemmel bir aktör yönetmenidir. Çok iyi anlaştık. O kadar ki bir sonraki filmi "Saving Private Ryan" filminde bana başrollerden birini teklif etti. Ama çekim tarihi "Jackie Brown"ın hazırlıkları ile çakışıyordu ve reddetmek zorunda kaldım, sonuç olarak o rol için Tom Sizemore seçildi. İnteraktif CD-ROM'un çok hoşuma giden diğer bir yönü de bir sahneyi önce normal olarak, sonra müthiş trajik bir tonda, sonra da saçma bir komedi vs. olarak tekrar tekrar oynamak gerekmesiydi. Bu, çok az oyuncunun yaşama şansına sahip olabileceği bir tecrübeydi. Sanki birçok filmi tek bir filmde yaşamak gibiydi, hem de kameranın arkasında Steven Spielberg dururken.

Herkes diyaloglarınızın çok iyi olduğundan söz ediyor. "Jackie Brown" için yazdıklarınızın ne kadarı filmde var ve ne kadarı oyuncuların doğaçlaması. Doğaçlamalar üzerine kurulu olduğu hissini uyandırıyor...

Çoğu senaryoya dayalı. Ne yazık ki insanların çoğu oyuncuların bir sahneyi ezberlediklerini sonra kameranın karşısına geçip bunu aktardıklarını düşünüyor. "Jackie Brown"dakilerin hepsi de çok iyi oyuncular. Telefon çalıp konuştuklarında araya bir laf sokuşturup onu bir başka yerdeki bir başka replikle birleştirebiliyorlar. Bu da çok iyi. "Senaryomdaki her şeyi noktasına virgülüne kadar söylemek zorundasınız" diyen bir tiran değilim. Bazen oyuncular kendilerinden bir satır eklerler ve ben de kendi kendime; "O satırı eklemekle ritmin bozulduğunun farkında mısın? Onu çıkarmak isteyebilirsin. O zaman da şöyle olur..." diye düşünürüm. Ama bazen hoşuma gittiği de olur ve o şekilde daha iyi olduğunu düşünürüm. Bu filmde de çoğu benim diyaloglarım ama oyuncular karakteri canlandırmak konusunda serbestler.

"Mean Streets"i ilk kez izlediğinizde hiç Robert de Niro ya da Harvey Keitel ile birlikte çalışacağınız aklınıza gelmiş miydi. Kendinizi yıldız çarpmış gibi hissediyor musunuz?

Hayır, artık yıldız çarpmasına uğramıyorum. Her gün bir başkasına rastlıyorsun. Lisa Marie Presley ile tanıştım ve biraz yıldız ➤

70'lerin ünlü yıldızları Pam Grier ve Robert Forster "Jackie Brown"da buluştu.

"Jackie Brown" şiddet içermeyen ve karakterlere dayalı uzun bir film.

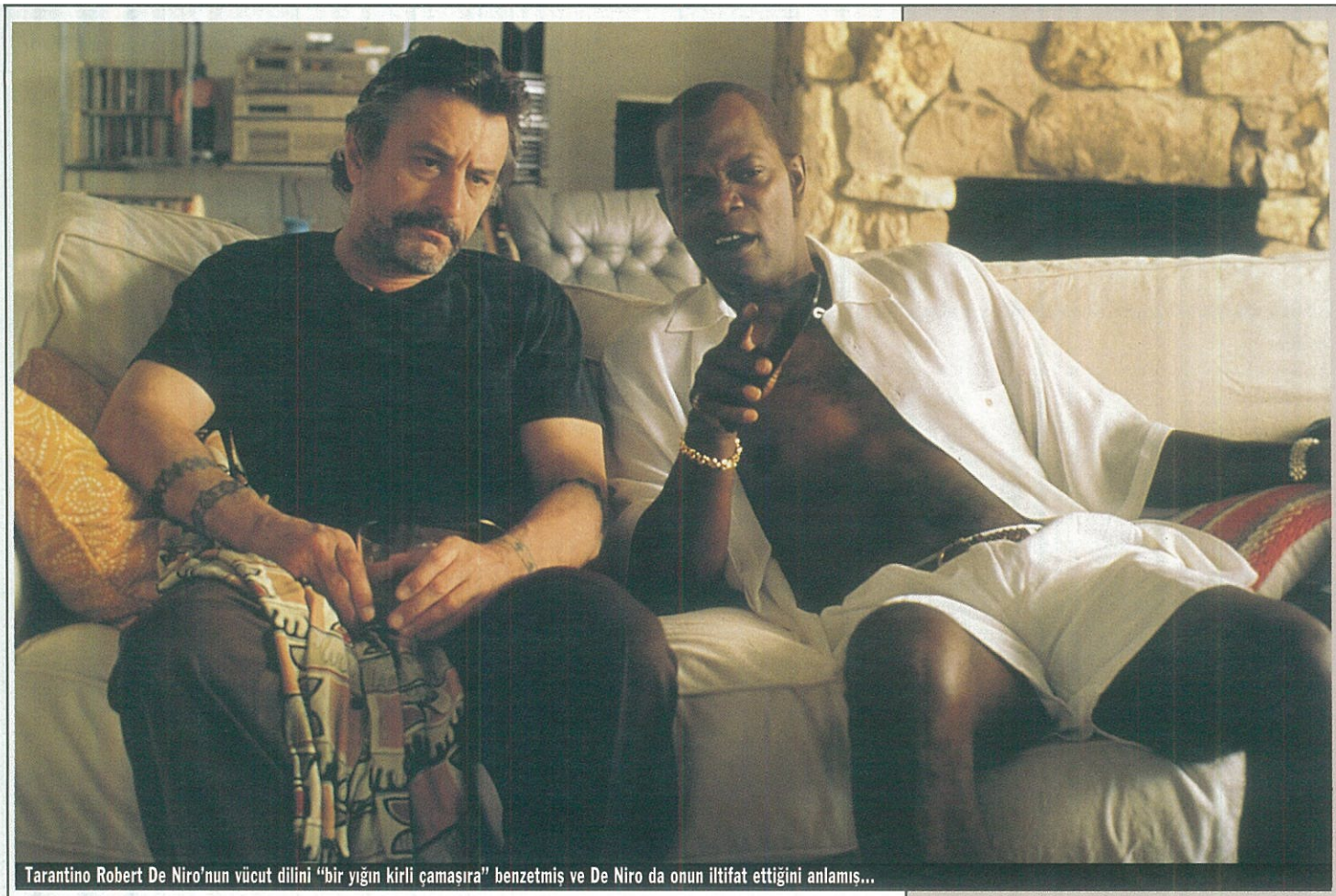

Tarantino Robert De Niro'nun vücut dilini "bir yığın kirli çamaşıra" benzetmiş ve De Niro da onun iltifat ettiğini anlamış...

➤ çarpmışa döndüm. "Mean Streets"i izlediğimde bir aktördüm. Yönetmen olmak gibi bir kaygım yoktu. Her zaman Martin Scorsese ile birlikte çalışmanın nasıl bir şey olacağını düşünüyordum. Robert De Niro ya da Harvey Keitel ile çalışınca yıldız çarpmıyor. Hepimiz profesyoneliz ve birbirimizi seviyoruz. Onları insan olarak tanıyorum. İşimizi yapıyoruz. Everest Dağı'na tırmanıyoruz. Dışında olamayacak kadar işin içindesin ama arada sırada dışına çıktığın zamanlar da oluyor. Sözgelimi De Niro'yu yönetirken ya da De Niro'yu kurgularken. Ham görüntülerini kurgularken; "Bu gerçekten çok iyi" demekten alıkoyamıyorsun kendini.

De Niro gibi biriyle çalışırken gerildiğiniz olur mu?

Bu çok komik. Sorunun cevabı hayır. Filmi çekmeden önce Robert'ı biraz tanımaya başlamıştım. Oyunculuk açısından, Louis karakteriyle yazdığım diğer karakterler kadar gurur duyuyorum. İnsanların benim karakterlerimden beklediklerinin aksine uzun diyaloglar, uzun monologlar içermiyor. O öyle biri değil. Kendini vücut diliyle, örneğin sandalyeye oturuşuyla ortaya koyması gerekiyor. Robert'a onun vücut dilini bir yığın kirli çamaşıra benzettiğimi söylediğimi hatırlıyorum. Vücut diliyle karakter yaratmak konusunda gelmiş geçmiş en iyi oyunculardan birine söylüyordum bunları. Neden bahsettiğimi çok iyi anlıyordu. Zaman zaman o duyguyu yaşıyorsun. Korku değil, gerilim değil sadece şaşkınlık. "Vov, De Niro'yu yönetiyorum!" gibi bir şey.

Bu filmde o kaliteli katliam sahneleriniz her zamanki miktarda değildi. Neler oluyor?

Amerika'da muhabirler bu soruyu; "Şiddetin dozajını bu filmde bilerek mi düşürdünüz?" diye sorardı. Bu filmde şiddetin dozajını nasıl bilerek düşürmediysem "Rezervuar Köpekleri" ve "Ucuz Roman"da da bilinçli olarak yükseltmemiştim. Hikaye neyi gerektiriyorsa onu yaptım. Elmore Leonard daha fazla insanı öldürmüş olsaydı ➤

Quentin Tarantino Filmografisi

Rezervuar Köpekleri (1991) *(yazar, yönetmen, oyuncu)*
True Romance (1993) *(yazar)*
Killing Zoe (1994) *(yapımcı)*
Sleep With Me (1994) *(oyuncu)*
Ucuz Roman (1994) *(ortak yazar, yönetmen, oyuncu)*
Katil Doğanlar (1994) *(yazar)*
Crimson Tide (1995) *(ortak yazar)*
Destiny Turns On The Radio (1995) *(oyuncu)*
Desperado (1995) *(oyuncu)*
Dört Oda (1995) *(ortak yazar, ortak yönetmen, oyuncu)*
Günbatımından Şafağa (1996) *(yazar, yapımcı, oyuncu)*
Jackie Brown (1998) *(yazar, yönetmen)*

90'LARIN KÜLT AKTÖRÜ

O sadece bir Tarantino aktörü değil, şu sıralar en popüler olan siyahi oyunculardan biri. Özellikle suç ve aksiyon filmlerinde, farklı saç stilleriyle karşımıza çıkıyor.

Samuel Leroy Jackson 49 yaşında olabilir ama bu yavaşlaması için sebep değil. Şimdi iki önemli filmle yeniden karşımızda. Biri geçtiğimiz ay gösterime giren "Sphere" diğeri bu ay gösterime girecek "Jackie Brown". 1990'da Spike Lee'nin filmi "Jungle Fever"la ün kazandıktan sonra "Jurassic Park", "The Long Kiss Goodnight", "187", "A Time To Kill", "Hard Eight", "Die Hard With A Vengeance" ve tabii ki "Ucuz Roman"da rol almıştı. Kabul etmelisiniz ki bunlar yabana atılır filmler değil.

"Benden başka herkes ara vermeye ihtiyacım olduğunu düşünüyor galiba." diye gülerek arkasına yaslanıyor. "Bundan sonraki işimin ne olacağı hakkında hiçbir fikrim yok ve bu üç yıldır ilk kez başıma geliyor. Menajerlerim, 'Ama geçen yıl beş film yaptın, hazırda dört filmin var.' diyorlar. Ben de onlara 'İşi yapan siz değilsiniz. Yüzde 10'unuzu alıyorsunuz o kadar. Bana bir iş alın!' diyorum."

Bu yılki Oscar töreninde ona yine heykelcik dağıtmak düştü. Gerçi 1995'te, En İyi Yardımcı Erkek Oyuncu dalında, en az onun kadar hakeden Martin Landau tarafından safdışı bırakıldığında "Allah Kahretsin" demişti ama

EMEKLİ OLMAK." SAMUEL L. JACKSON

"Jackie Brown"un sadece bir dalda Robert Forster ile aday gösterildiği bu yıl o kadar öfkeli değil. Yine de hayalkırıklığı yaşayıp yaşamadığı sorulduğunda, "Ben de ona oy vermiştim." diyor.

Kürsüde olsun olmasın Oscar gecesi onu

ONA GÖRE "JACKIE BROWN"DAKİ ORDELL ROBBIE KARAKTERİ CANLANDIRDIĞI İLK GERÇEK "KÖTÜ ADAM" OLMUŞ.

fazla heyecanlandırmıyor.

"Giyin kuşan, bir sürü insanla sohbet et, birkaç ödül ver, birkaç parti dolaş ve evine dön. Bunları olağan görüyorum."

20 yıllık sahne çalışması ve on yıllık sinema deneyiminin ardından "Ucuz Roman"daki Jules rolüyle dünya çapında ünlenmek nasıl bir şey?

"Birdenbire herkes bir parçanızı istemeye başlıyor, herkesin en iyi arkadaşı oluyorsunuz." diye cevap veriyor. "En önemlisi bütün bunların ortasında kendinizi kaybetmemek, bu özel ilginin kariyerinizin geri kalanını etkilemesine izin vermemek. Menajerlerim 'Bu rol tam Oscar'lık", deyip duruyorlar. Akademinin ilgisini çekecek bir rol oynamaktansa kendi ilgimi çekecek bir rol oynamayı tercih ederim."

"Jackie Brown"daki Ordell Robbie karakteri tam istediği gibi bir roldü. Canlandırdığı "ilk gerçek kötü adam" olduğunu düşündüğü Ordell Robbie karakteri için "Kötü ama aynı zamanda çok cana yakın biri." diyor.

"Ucuz Roman"da altı yedi filmdeki performansları içinden birdenbire sivrilen bir oyunculuk sergiledi. Bu da biraz Tarantino'nun oyuncularla sette iyi bir ilişki kurduğunu gösteriyor.

Atlantalı oyuncu Tarantino'nun daha set çalışmasına geçmeden oyuncularla farklı bir iletişim kurduğunu söylüyor. "Akşam yemeklerinde toplanırız, hep birlikte dans etmeye gidilen büyük bir dans gecesi düzenler, her hafta kendi seçtiği B sınıfı bir film gösterir ve böylece aramızda çok farklı bir bağ oluşur."

"Jackie Brown"daki karakterlerin en ilgi çekici yanlarından biri de Bridget Fonda'nın oynadığı karakter dışında hepsinin orta yaşlı olması.

"Hepsinin bir geçmişi var," diyor Jackson. "Bu konuda karımla konuşuyorduk da, Ordell'ın amacı bir milyon dolar alıp emekli olmaktır. Şimdi, sanırım bu filmi izleyenler de onun gibi 'Bir milyon dolarım olursa hayatım boyunca yan gelip yatarım.' diye düşünen sıradan insanlar. Ben yaptığımı yaptım onun için bir milyon doların çok büyük para olmadığını biliyorum! Paranın sorunlarını çözeceğini düşünenlerin parası yok. Dolayısıyla bu film, yaşamları hakkında gerçekten zor kararlar alan insanlara ilişkin.

"Quentin seyircilerin bu yetişkin insanlarla yetişkinler gibi oturmasını ve karar verişlerini, düşünüşlerini, fikir değiştirişlerini, tekerleklerin nasıl döndüğünü izlemelerini sağlıyor."

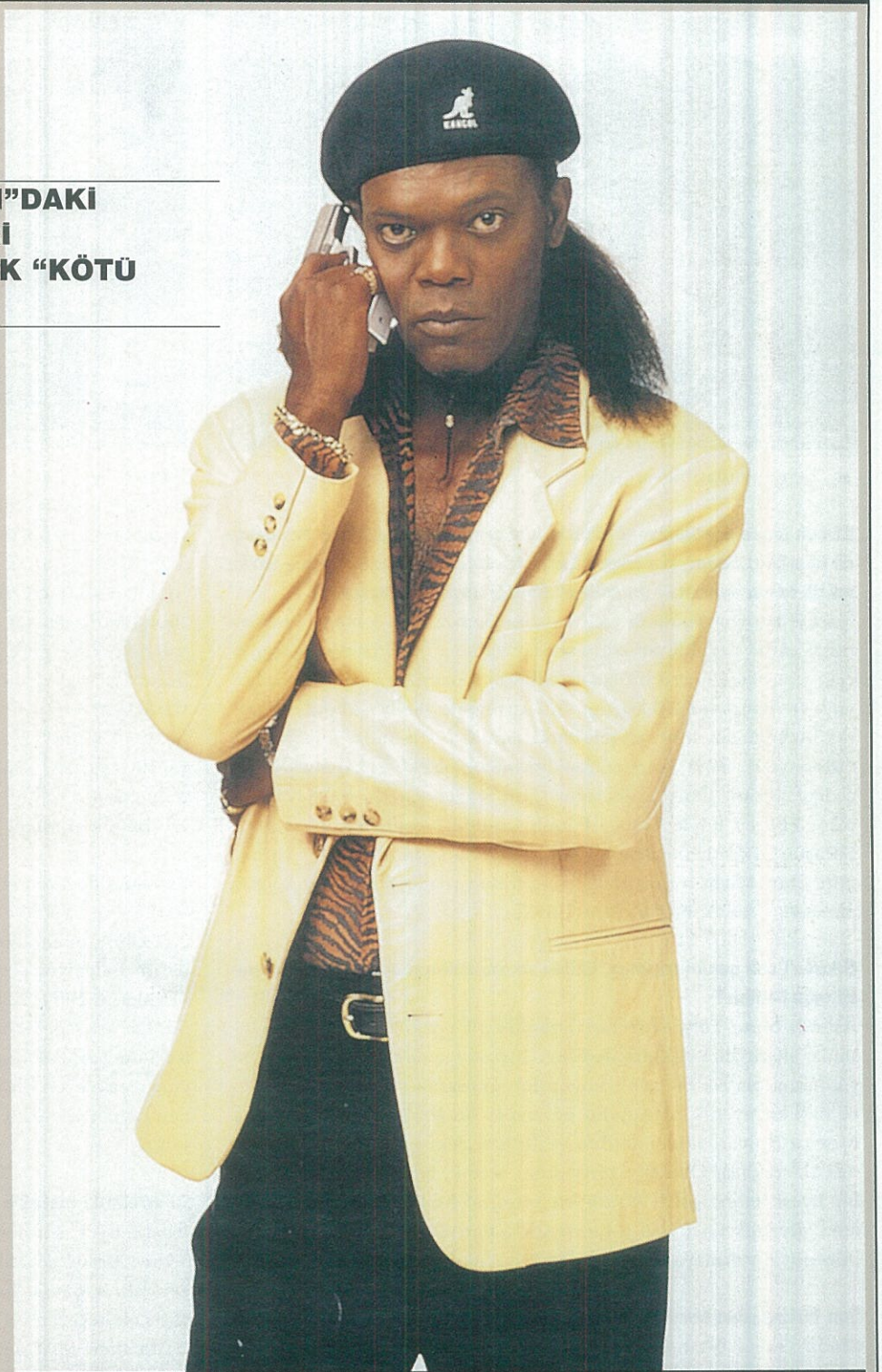

Samuel L. Jackson "Sphere" ile "Jackie Brown" aynı anda setten sete koşarak çevirmiş.

"Jackie Brown" ve "Sphere"i, San Francisco'yla Los Angeles arasında mekik dokuyarak aynı anda çekti. "Sphere"daki matematik dehasıyla "Jackie Brown"daki silahların egemenliğindeki yaşam arasında gidip geldi. Peki bunu nasıl başardı?

"Hong Kong aksiyon filmlerinin hayranıyım." diyor. "Evimde 400 civarında Hong Kong filmi var. O filmlerdeki adamlardan biri gibi olmak istedim."

Samuel L. Jackson, on ile 60 arasında istediği yaştaki istediği insana benzemeyi başarıyor. Şimdi tıraşlı bir kafası ve kalem bıyığı var. Bu görünümün ondan on yıl

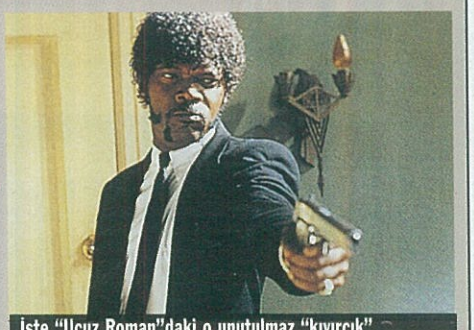

İşte "Ucuz Roman"daki o unutulmaz "kıvırcık"

"Bu yıl 50 yaşına gireceğim," diyor, "ama aynaya baktığımda 50 yaşında bir adam

Tarantino bir Pam Grier filmi yapmak istediğini itiraf ediyor.

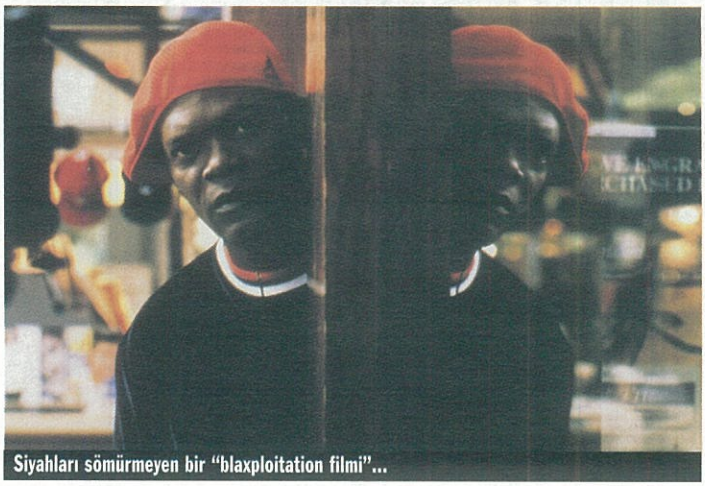
Siyahları sömürmeyen bir "blaxploitation filmi"...

➤ ben de onları öldürürdüm!

Birçok insan seçtiğiniz müziklerin filmlerin etkisini artırdığı konusunda hemfikir. Senaryoyu soundtrack'i düşünerek mi yazıyorsunuz yoksa müzik kısmı sonradan mı geliyor. Müziği nasıl seçiyorsunuz?
"Jackie Brown"dakilerin çoğu, yazma aşamasında kafamda netleşmişti. Ama genelde müziği yapacak sanatçı daha çok para isteyeceği için nereye nasıl bir şey istediğimi senaryoya yazmam. Senaryoya herhangi bir şey koyduğumda genelde yanlış şarkı olur. Sonra; "Aslında siz ikinci seçeneksiniz çünkü biz aslında 'The Judds'-ı istemiştik!" deriz. Nerede nasıl bir müzik olacağını kabataslak önceden bilirim. Önce açılış sahnesinde kullanacağım müziği bulurum. Herşey böyle başlar. Filmin kişiliğini kullanılacak müzikle bulurum. Filmde modern müzik olmayacaksa filmin kişiliği de ona göre olur. Modern müzik olacaksa filmin ritminin de buna uygun olmasını isterim. Filmin ritmi bu olur.

Geceleri çok çekim yaptınız. Ekibin ve oyuncuların uyuyakalmasını nasıl engellediniz?
Aslında bunu Tony Scott'tan öğrendik... Gece çekimi yaparken insanlar uyuklama eğilimindedirler. İnsanlar uyurken Tony Scott'ın yanlarına plastik bir penis koyup fotoğraflarını çektiğini ve böylece herkesi uyanık tuttuğunu öğrendik. Stajyerlerden birini Santa Monica Bulvarı'na gönderdim ve "Ellerindeki en büyük yapay penisi al." dedim. Ona Big Jerry adını verdik. Setin çok çok önemli bir üyesi haline geldi. Esaslı bir fotoğraf koleksiyonumuz oluştu ama güvenlik açısından iş bitimindeki partide Big Jerry Galerisi'ni bütünüyle yakmaya karar verdik.

Son birkaç yılda kendi adınızla film dağıtım işine de girdiniz...
Miramax'dan Weinsten kardeşler ile çok iyi ilişkilerim vardı ve ne zaman bir festivalde bir film keşfetsem dağıtımını üstlenmeleri için bir göz atmalarını istiyordum. Onlar da adamlarını yolluyorlardı ve bu tiplerin tümü de sistematik bir biçimde geri gelip "Quentin delirmiş, bu film bize göre değil" diyorlardı. Bir süre sonra bundan bıktım ve "Bırakın Miramax içinde kendi etiketimi yapayım ve bana her yıl dört filmin dağıtımını yapmam için bir bütçe verin" dedim. Onlar da kabul etti. Wong Kar-Wai'nin çok iyi eleştiriler alan filmi "Chungking Express" filmi de bu şekilde çıktı. Ama benim için bu dağıtım etiketi büyük basamakları olan bir sinema kulübünden başka bir şey değil. Filmleri Greenwich'de küçük bir özel salonda göstermek yerine ülke çapındaki büyük salonlarda gösteriyorum. Para kazanma derdinde değilim ve zaten şimdiye kadar bu filmlerin hiçbiri bir şey getirmedi, festivallerde gezerek yeni yetenekler bulmaya devam edeceğim ama bunlardan da önemlisi beni mutlu eden şey "Switchblade Sisters" gibi gösterime girememiş ya da yeterince bilinmeyen, hakkı teslim edilmeyen eski filmleri bulup büyük ekrana çıkartmak.

Son iki yılda sizde etki bırakan film oldu mu?
"Görevimiz Tehlike"ye bayıldım. CIA'in bilgiişlem merkezinde geçen sahne sinemanın ta kendisi. "Jerry Maguire" ve "En İyi Arkadaşım Evleniyor"u da çok sevdim. Bunlar 40'lı yılların büyük komedilerini Billy Wilder ve Preston Sturges'ın filmlerini hatırlatan filmler, artık pek böyle film çekilmiyor. "Titanic"e de bayıldım, kelimenin tam anlamıyla filmi anıtsal buldum. İnsanı uzun süre boyunca etkileyen filmlerden, biraz "Schindler'in Listesi" gibi. Salondan çıkarken bütün ölülerin ağırlıklarını omuzlarınızda hissediyorsunuz.

Şu sıralarda merakla beklediğiniz film hangisi?
"Snake Eyes" şüphesiz. Çünkü Nicholas Cage'in tartışmasız hayranıyım, Brian de Palma'nın ise daha da çok hayranıyım. Üstelik filmdeki zamanla gerçek zamanın bir olduğunu öğrendim ve bu fikri çok heyecan verici buluyorum. Öte yandan Richard Linklater'ın Matthew Mc Conaughey ile çektiği yeni filmini de merakla bekliyorum. Linklater bence benim kuşağımın en iyi yönetmenlerinden biri ve "Dazed and Confused" da ileride 90'lı yılların en etkileyici filmleri arasında yer alacak. Ve şüphesiz herkes gibi Kubrick'in yeni filmini de sabırsızlıkla bekliyorum. ■

JACKIE BROWN

MAX CHERRY

ORDELL ROBBIE

RAY NICOLETTE

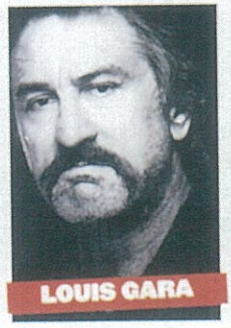
LOUIS GARA

MELANIE

İyi koleksiyoncu farklı bir parça için

Dünya'yı dolaşır.

"Farklı metal kutulara bayılıyorum. Dünya Gençlik Merkezi'nde her zaman farklı bir metal kutu bulabiliyorum."

Begüm Harmancı (10)
ÖĞRENCİ
Metal Kutu Koleksiyoncusu

Dünya Gençlik Merkezi'nde yüzbinlerce farklı ürün var!

Gelin Dünya Gençlik Merkezi'ne, dünyanın en seçkin ürünleriyle koleksiyonunuzu genişletin.

DÜNYA GENÇLİK MERKEZİ

ART GRUP

Ashley Judd

"HAYRANLIĞIN PSİKOLOJİSİNİ MERAK EDİYORUM."

Bazı genç oyuncular daha çok sevilir. Ashley Judd da bunlardan biri. Batı'daki sinema dergileri mesleğe girdiği ilk günden beri ona ilgilerini hiç esirgemediler. Ama doğrusu o da bu ilgiyi hakediyor. Kendine has bir havası, farklı bir fotojenisi var. Daha da önemlisi çok yetenekli bir oyuncu... "Kızları Öp"de oynadığı başrolle sinemalarımızı ziyaret eden Judd'ı yakından tanımak istiyorsanız size aşağıdaki söyleşiyi öneriyoruz.

Ashley Judd, 1993 tarihli bağımsız yapım "Ruby In Paradise"la yaptığı çıkıştan beri büyük bütçeli stüdyo filmlerinde başroller alacağına, ya düşük bütçeli filmlerde ilginç roller aldı ya da büyük bütçeli filmlerde küçük roller. "A Time To Kill" ve "Heat"teki performansları alkış aldı ama asıl olarak yeteneğiyle değil müzikle uğraşan Naomi Judd'ın kızı, Wynona Judd'ın kızkardeşi, Matthew McConaughey ve Michael Bolton gibi ünlülerin sevgilisi olarak tanındı. Bir de güzelliğiyle... Ancak Ashley'i yakından tanıma fırsatı bulsanız 29 yaşındaki bu hassas ve ciddi aktrisin artık yeteneğiyle konuşulmak istediğini hemen farkedersiniz. Kimbilir belki büyük bütçeli stüdyo filmi "Kızları Öp"te Morgan Freeman'la paylaştığı ilk başrol istediği çıkışı yapmasını sağlar.

Annesiyle babası Ashley küçükken ayrılmıştı. 12 yılda 13 okul değiştirdi. Babası, büyükannesi ve büyükbabasıyla yaşadı ve annesiyle kızkardeşi gibi şarkı söylemedi. Müzikle uğraşan Naomi ve Wynona Judd, Ashley 14 yaşındayken ünlü oldular. Ashley ise Kentucky Üniversitesi'nde okumayı, ardından Fransa'ya gitmeyi ve oyunculuk eğitimi görmeyi tercih etti.

12 yılda 13 okul değiştirmek nasıl bir şeydi?

Okulu seviyordum. Evde bana özel biri olduğum söylenmişti. Birtakım tercihlerim olduğu açıkça belliydi. Eğilimlerim yönünde desteklendim. Kaderime damgasını vuran da budur.

Oyunculuk özlemi ne zaman ortaya çıktı?

Çok küçükken, ancak şimdi oyunculuk diye tanımlayabileceğim şekilde oynamaya başladım.

Oyuncu olmak istemenin utandırıcı olduğunu söylediniz. Neden?

O oyunculuğun ne demek olduğunu tam bilmediğim zamandı. Sanat, Amerika'da çocuklarımız için kuvvetle ve saygı duyarak istediğimiz bir şey değildir. Şöhret olmak istemiyordum. Bana utandırıcı gelen buydu.

Hollywood'da dikkat çekmenizi sağlayan, ilk filminiz "Ruby In Paradise"tı. O filmi yaptığınızda hiç olmadığınız kadar mutlu olduğunuzu söylemiştiniz. Hâlâ böyle mi düşünüyorsunuz?

Taşıdığı değer ve büyüsü anlamında hiçbir zaman yeri doldurulamaz ama o günden bu yana şüphesiz çok daha mutluyum.

"Heat" filminde Val Kilmer'ın karısı rolünü almak için çok rekabet ettiniz mi?

Michael Mann şehirdeki herkese bakmıştı. Michael için bir deneme çekimi yaptım ve o çekim sayesinde rolü aldım. Michael Mann için her şeyi yapardım, her şeyi. Bir oyuncu olarak kendimi her şeyimle ona sunmaya hazırdım.

"Katil Doğanlar" filmindeki rolünüz filmden çıkarıldığında hayalkırıklığına uğradınız mı?

Hayır, çünkü öğrendiğimi öğrendim. İşi yaptım. Önemli olan bu. Oliver'la (Stone) çalışma şansım oldu.

"Smoke"ta Harvey Keitel'in kızını canlandırdınız. Çok doğaçlama yaptınız mı?

Hiç yapmadım. Paul Auster'ın senaryosunda

"Bu insanları neden etkilediğimizi, bu hayranlığın psikolojisini merak ediyordum ama pek bir şey bulamadım."

hem insancıllık hem öfke hem insanın kendine duyduğu nefret hem de dayanılmaz bir acı vardı. Her şey yerli yerindeydi. Son derece iyi yazılmış sağlam sahnelerdi. Yapmam gereken tek şey bu sahneleri oyunculuğumla tamamlamaktı. Doğaçlamaya ihtiyaç duymadım.

Pacino ve De Niro gibi efsanelerle de çalıştınız Matthew McConaughey ve Vince Vaughn gibi yenilerle de. Ustalarla yenileri karşılaştırabilir misiniz?

Matthew ya da Vince gibi biriyle çalışmak çok ilgi çekici. Hem genç hem de iyiler. Ustaların uzun zaman önce en iyisini yapmayı başardıkları şeyi yapıyorlar. Kendileri gibi davranıyorlar. Matthew'un "A Time To Kill"daki performansının bu kadar olumlu tepkiler alması ve Vince'in "Swingers"taki başarısının nedeni bu. Onlar doğru yoldalar. Sahip olduğunuz en değerli araç kendi ifadenizdir.

"A Time To Kill"de canlandırdığınız karakterin özel olduğunu düşünmediğinizi söylediniz.

Beni korkutan da buydu. Canlandırdığım diğer karakterlerin çoğu gibi duygusal dalgalanmalar yaşamıyordu. Büyük bir duygusal rahatsızlığı olan biri de değildi. Olağanüstü insanlarla ilgili filmler yapıyoruz ama o böyle biri

"A Time To Kill"in çekimleri başlar başlamaz Matthew McConaughey ile birlikte yaşamaya başladınız. Bu da işin bir parçası mıydı?

Hayır o eğlenceyle ilgiliydi. Tanışıp el sıkıştıktan sonra birlikte oturmaya başlamadık tabii. Filmden önce de görüşüyorduk. Çekimler için oraya gittiğim gün akşam yemeğine çıktık ve o günden sonra "Norma Jean and Marilyn"i çekmek için Los Angeles'a gidene kadar da ondan ayrılmadım.

Hâlâ arkadaş mısınız?

Evet, çok iyi arkadaşız.

İlişkiniz nasıl bitti?

Birbirimizi serbest bırakarak sevdik. Anladım ki Matthew'un sonsuza dek birlikte olacağı kadın, olağanüstü bir değişimden geçerken yanında olan kadın olmayacak. Filmin çekimlerinin daha yarısı bitmişken olağanüstü ücretlerle teklifler almaya başlamıştı. O filmden sonra bambaşka bir yerde olacağını görmemesi mümkün değildi.

En son Michael Bolton'dan ayrıldığınız duyuldu. Bu konuda konuşabilir misiniz yoksa bu kadar yeniyken sizin için zor mu?

Bir bakıma zor çünkü seviyorsunuz ve hakkında çok düşünüyorsunuz.

Şu anda sevdiğiniz bir erkek var mı?

Evet. İki diyebilirim. (Kahkahalar)

Kızkardeşiniz sizin için mesleki anlamda hiçbir endişesinin olmadığını ama birlikte oynadığınız her erkeğe aşık olmanızdan korktuğunu söyledi. Haksız bir değerlendirme mi?

Haksız değil. Dışarıdan bakan herkesin böyle düşündüğünden eminim.

Sosyolojiyle ilgili yayınlardan, insanların ünlülere duyduğu ilginin nedenini araştıran makaleleri incelediğinizi söylediniz? Neler buldunuz?

Bu insanları neden etkilediğimizi, bu hayranlığın psikolojisini merak ediyordum ama pek bir şey bulamadım. Bunu çok yakından tecrübe ettim. Kendimi kapalı tutmaya çalıştım ama bir kişinin bile aşırı, uygunsuz ve gerçekten nazik olmayan ilgisini üzerimden çekmeyi başarabilir miyim bilmiyorum.

İşinize dönelim. HBO (Sadece kablolu TV'de gösterilmek için film çeken bir şirket) filmi "Norma Jean and Marilyn"de yıldız olmadan önceki genç Marilyn Monroe'yu canlandırdınız. Onun için "Ünlü olmasaydı hayatı kuşkusuz çok daha trajik olurdu." demiştiniz.

Ve fiziksel anlamda güzel olmasaydı, çünkü bugün burada güzellik ticari bir mal. Çirkin olsaydı yaşadığı hayatta kaçmayı başardığı bir ruhsal dengeye zorlanabilirdi çünkü sürekli vü-

cuduna güvenerek yaşıyordu.

Anneniz "Norma Jean and Marilyn"deki bir sahnede çıplak olmanızı onaylamadı. Annenizin onayına ne sıklıkta başvuruyorsunuz?
Onayladı ya da onaylamadı, ne olmuş? Onu biraz rahatsız etti ama ailelerimizi hep üzeceğiz zaten. Yeni nesil olarak bu da işimizin bir parçası.

Anneniz bazı yoğun rollerin oyuncu üzerindeki etkilerini öğrenmek için sizi UCLA Tıp Merkezi'ne götürmüştü. Ve ondan sonra gidip "Kızları Öp"te son derece yoğun bir rol aldınız.
Doğumgünümde Paramount "Kızları Öp"ü göstermeme izin vermişti. Herkes oradaydı. Arkadaşlarım, ailem ve oyunculuk öğretmenim. Annem öğretmenime "Sizce bütün bunları yaşamasına değdi mi?" diye sordu. O da "Kesinlikle. Neye malolursa olsun." cevabını verdi. Annem için rahatlatıcı bir cevaptı.

De Niro'nun Jake LaMotto karakterini canlandırmak için aldığı kiloyu alır mıydınız?
Evet. O rol ve o yönetmenle, evet alırdım.

Dustin Hoffman "Marathon Man" filminde adrenalinini yükseltmek için bir saat koştuğunda Olivier'nin ne dediğini biliyor musunuz? "Zavallı çocuk neden rol yapmakla yetinmedi?!"
Olivier gibi biriyseniz bunu söylemeye hakkınız vardır ama Olivier değilseniz yoktur. Ayrıca Olivier'nin kendi yöntemi Dustin'in kendi yöntemi benim de kendi yöntemim var. Ben Dustin'den yanayım.

Morgan Freeman'dan ne öğrendiniz?
Hem anlatılmaz değerde hem de aptalca gelecek kadar temel bir şey. Ayrıca kişisel. Kısacası o bir kahraman.

"Kızları Öp"te kadınları kaçırıp öldüren bir adamın izini bulmakta Morgan Freeman'a yardım eden bir psikoloğu canlandırıyorsunuz. Bu karakterin size göre en etkileyici yanı neydi?
Kararlılığı, gücü ve duygusal derinliği.

"Kızları Öp"te kick-boxing yapıyorsunuz. Başarılı mısınız?
Çok iyiyim. Antrenörüm beni bir ağacın altında durduruyor ve seçtiği bir yaprağa tekme atmamı istiyordu.

Çocukken korkularınız var mıydı?
Hayır ama güçsüz olmaktan çektim bir parça. Dolayısıyla buna bağlı bir korku olabilir.

Annenizle kardeşiniz ilk albümlerini yaptığında 14 yaşındaydınız. Neler hatırlıyorsunuz?
Müzik ilaç gibidir. Müzik en büyük yetenektir.

Siz böyle bir yeteneğiniz olduğunu düşünmediniz mi?
Yeteneğim olduğunu düşünüp düşünmememle ilgisi yok. İlgi alanımda değildi. Kendi işimi yaptım, okudum ve son derece bağımsızdım. Müzik ilgimi çekmiyordu.

Broadway'de "Picnic"te rol aldınız. Sizin için Broadway'de olmak birçok New York'lu oyuncu için taşıdığı anlamı taşıyor muydu?
Evet ama yine de biraz yabancı hissdiyorsunuz. Fransız olmayan birinin Paris'e gidip şık bir restoranda yemek yemesine benziyor.

Çekmek istediğiniz senaryolar ya da kitaplar var mı?
Kesinlikle. İnsanların adımı kullanmasına karşı son derece temkinli davranıyoruz ama çok güvendiğim malzemeler buldum. Benim canlandırdığım karakterin ne söylediğine dikkat ediyorum. Bir değer taşıyıp taşımadığına.

Yönetmenlik yapmayı düşünüyor musunuz?
Kesinlikle istiyorum. Hiç şüphem yok. Bazılarımız için bu çok doğal bir evrimdir. Sorumluluğu seviyorum, çözümleme yapmayı seviyorum. Yönetmenlik insanın bütün kaynaklarını, enerjisini, yeteneğini içine alan bir iş. Sabırsızlanıyorum.

Jodie Foster'ın izinden gitmek ister misiniz?
Jodie Foster'la tanışmadım. Son derece hayranlık uyandırıcı biri. Ama ben başkalarına bakmıyorum çünkü yatağa yatıp sabah kalkan insan kendim olmalıyım.

Hangi oyuncuları beğeniyorsunuz?
Jennifer Jason Leigh, Vanessa Redgrave. Ayrıca Meryl Streep'i, Jessica Lange'i, Judy Davis'i ve Joan Allen'ı seviyorum.

Erkeklerden.
Bob (Robert De Niro, Al (Pacino), Val (Kilmer).

Yani "Heat"teki üçlü.
Bu konuda pek erkeklere dönük değilim. Çok kadın merkezli bir ailede büyüdüğümden sanat anlayışım daha kadınlara dönük ama Ed Harris'in çok iyi bir aktör olduğunu düşünüyorum. Nicolas Cage beni hep güldürüyor. Bence Val'la kesinlikle yeniden birlikte çalışmalıyız. Gene Hackman beni bulutların üzerine çıkarıyor.

Kaç kez paraşütle atladınız ve bungee-jumping yaptınız?
Bir kez bungee-jumping, iki kez paraşüt.

Ne sıklıkta tütün çiğniyorsunuz?
Ne zaman istersem. Bazen günde üç kez bazen bir ay boyunca hiç. Birbuçuk yıldır çiğniyorum.

Nasıl bir soru söyleşiyi bitirmenize neden olurdu?
Cevap verebilmek için müneccim olmam gereken gelecekle ilgili aptalca sorular.

Öyleyse 10 yıl sonra nerede olacaksınız?
(Kahkahalar) ■

"Onayladı ya da onaylamadı ne olmuş? Ailelerimizi hep üzeceğiz zaten. Yeni nesil olarak bu da işimizin bir parçası."

OSCAR TARİHİNDEN EN BÜYÜK HATALAR

Yıllar sonra ilk kez bir Oscar törenini seyredemedik ve sadece basında yeralan sonuçlarla yetindik. Diğer bir deyişle 98 Oscar'larından, yani global köyün büyük eğlencesinden bu sene nasiplenemedik... Belki de bu nedenle negatif bir tavır benimsiyor ve Akademi'nin yaptığı çeşitli haksızlıklar ile tören gecesi yaşanan tatsızlıklardan yaptığımız küçük bir toplamı sunuyoruz.

İngiliz Total Film dergisi editörleri biraraya gelip Oscar Tarihindeki En Büyük Hatalar'ı biraraya getirmişler. Sinema olarak katıldığımız bu hataları aşağıda sunuyoruz. İçlerinden bazıları bize göre hata değil sadece talihsiz karşılaşmalar. Onları "Üzücü Durumlar" başlıklı bir başlıkta toplamayı tercih ettik. Ayrıca Total Film dergisi geçtiğimiz yıl "Sling Blade" ile Bob Thornton Wilder'a gösterilen ilgiyi de bir hata olarak görüyor. Oysa bize göre "Sling Blade" gerçekten iyi bir filmdi ve aldığı ödülleri hakediyordu. Şüphesiz Oscar ödülleri üzerine tartışmalar asla bitmez. Sinema olarak bizim bu konudaki tavrımız çok net: Akademi üyeleri elitist yaklaşımla geniş kitlelerin beğenisinin çakıştığı filmleri çok önemsiyor. Bu da bize gerçekten çok doğal ve doğru bir tavır olarak geliyor. Ama bazen elitist görünmemek bazen de elitist görünmek adına ortaya çok tuhaf kararlar çıkartıyorlar. Total Film'in değerlendirmesinin en hoş tarafı da zaten bu. Yani olaya ne elitist ne de geniş kitle cephesinden bakmışlar. Lafı fazla uzatmadan sizi bu tarihi hatalarla başbaşa bırakıyor ve son bir not olarak ilk maddeyi Sinema dergisi olarak bizim eklediğimizi de belirtmek istiyoruz.

"Kızgın Boğa" da bir Oscar mağduru.

● Günümüzün en iyi yönetmenlerinden biri olan Martin Scorsese'in hâlâ En İyi Yönetmen Oscar'ını alamaması.

● Robert Redford'un yönettiği "Sıradan İnsanlar"ın (Ordinary People) En İyi Film ve En İyi Yönetmen dallarında "Kızgın Boğa"yı (Raging Bull) alt etmesi (1980). Scorsese'in "Kızgın Boğa"sı şimdilerde "tüm zamanların en iyi filmleri" listesinin gediklilerinden.

● "Hamlet"in En İyi Uyarlama Senaryo dalında aday olması

"Bugsy"

● "Bugsy" nin on dalda Oscar'a aday gösterilmesi.

● Siyam kralının şarkı söyleme tarzının (Yul Brynner "Kral ve Ben"de) Kirk Douglas'ın Van Gogh'un hayatını anlatan "Lust For Life" filminde sergilediği kariyerinin en iyi performansına galip gelmesi.

● Bütün o fazla şekerli modern Disney baladlarının gereğinden çok Oscar'a aday olması.

"Şeytan"

● "Belalılar"ın (The Sting) "Şeytan"ı (The Exorcist) alt etmesi (1973).

● "Sevgi Sözcükleri"nin (Terms Of Endearment) "The Right Stuff"ı yenilgiye uğratması (1983).

● Dalkavukluk ve yumuşak başlılıkla alay etmeyi gerektiren Oscar gecesi sunuculuğu için David Letterman'ı görevlendirmek. ABD'nin talk şov yıldızı Letterman, Hollywood'un liberal çifti Susan Sarandon ile Tim Robbins'i "Lütfen dikkat. Bir şeye kızgın olma ihtimalleri çok yüksek" şeklinde takdim etmişti.

● Bir önceki yılın Oscar sahibine ödül verdirmek. "Shine"in Geoffrey Rush'ını kim hatırlar?

● Whoopi Goldberg'e Oscar töreninin ev sahibeliğini yaptırmak. Hem de iki kez.

● Profesör Rex Harrison'ın şarkı söyleme tarzının Peter Sellers'ın "Dr. Strangelove"daki müthiş oyunculuğuna galip gelmesi.

"Rocky" abartılmıştı.

● "Rocky", Scorsese klasiği "Taksi Driver"ı alt etti (1976).

● Barbra Streisand'ı, sırf susup yerine otursun diye Oscar'a aday göstermemek.

● Howard Hawks'ın sadece bir kez ödüle aday gösterilip kazanamaması.

● Art Carney diye birinin "Chinatown"daki Nicholson'ı ve "Baba II"deki Pacino'yu En İyi Erkek Oyuncu dalında alt etmesi. Sözkonusu film "Harry & Tonto", kedisi ile konuşan yaşlı bir adam üzerine kurulu.

● "Gecenin Sıcağında"nın (In The Heat Of The Night) "Aşk Mevsimi"ne (The Graduate) tercih edilmesi (1967).

● "Schindler'in Listesi"ne atıf olsun diye Yahudi katliamını dansla sunmaya kalkışmak.

● "Going My Way"in Billy Wilder klasiği "Beklenmeyen Şahit"i (Double Indemnity) alt etmesi.

● "Sister Act" oyuncusu Kathy Najimy'ye komedi tarihinin anısına kısa bir step dansı gösterisi yaptırmak. İlk seçenek Emma Thompson teklifi geri çevirmişti.

● "Oliver!"ın "2001: Uzay Macerası"na tercih edilmesi (1968). Asla isminde ünlem işareti olan bir filme güvenmeyin.

"Ucuz Roman"

● "Forrest Gump"ın, "Ucuz Roman"ı alt etmesi (1994).

● David Letterman'ı kovmak. Aralık dişli dahi, "Birisi bir keresinde aktörlerin kelimeleri alıp onları büyüye dönüştürdüğünü söylemişti... (izleyiciler huşu içinde başlarını olumlu anlamda sallar) Neyse ki o herifi bulduk ve onu eşek sudan gelene kadar dövmek için tenha bir park yerine götürdük" dedikten sonra Akademi'yi kendinden soğutmuştu.

● "Vadim O Kadar Yeşildi Ki"nin (How Green Was My Valley) "Yurttaş Kane"i (Citizen Kane) alt etmesi (1941).

● O dönemlerde çok popüler olan Eddie Murphy'ye 1987'de "En İyi Film" ödülünü verdirmek. Murphy, Akademi'yi siyah sanatçıların başarılarını görmezlikten gelmekle suçlamış, sonra da gitmiş ilk kez kamera arkasına geçtiği filmi "Harlem Nights"da komik bir etki yaratsın diye kadınları vurmuştu.

● "Ateş Arabaları"nın "Kutsal Hazine Avcıları"nı ödül dışı bırakması (1981).

ÜZÜCÜ DURUMLAR

Akademiyi zor durumda bırakan talihsiz tesadüfler...

"Gandi"

Total Film dergisine göre "Sling Blade" bir hataydı. Ama bize göre değil.

George Lucas'ın Amerikan sinema endüstrisini değiştiren "Yıldız Savaşları" filmi ne yazık ki bir Woody Allen klasiği olan "Annie Hall"a toslamıştı. Bugünden bakıldığında gerçekten üzücü bir durum. Her ikisi de bir sinema klasiği...
Bir başka talihsizliği de Steven Spielberg'in "E.T"si yaşamıştı çünkü karşısında Richard Attenborough'nun Oscar'a mahkum filmi "Gandi"yi bulmuştu. Tamam, "E.T", bugün artık gerçek bir sinema klasiği kabul ediliyor. Ama Akademi'yi "Gandi"yi seçtiği için suçlamak da ayıp olur. Kim bilebilirdi ki, "E.T"nin bir klasik olacağını? Çok yakın tarihli bir talihsizliği de Tom Cruise yaşadı. Yakışıklı çocuk yıllarca "yıldız" statüsünde ciddiye alınmadıktan sonra "Jerry Maguire" gibi gerçekten iyi bir filmde unutulmaz bir performans çıkartarak aktör olarak yeteneğini kanıtlamıştı. Ama karşısında Geoffrey Rush'ın "Shine"da oynadığı ve Akademi'nin görmezlikten gelemeyeceği bir performans vardı. Ama Oscar tarihindeki en büyük talihsiz karşılaşmayı hiç şüphesiz Paul Newman ile James Woods yaşadı galiba. Newman yıllardır Akademi tarafından hatırlanmamış, gençliğinde ve ortayaşlılığında oynadığı filmlerle hep görmezlikten gelinmişti. Scorsese'in yönettiği "Paranın Rengi" (The Color of Money) ise onun yaşlılık döneminin bir ürünüydü. Tamam iyi oynamıştı ama James Woods da Oliver Stone'un "Salvador"unda döktürüyordu. Ödül Woods'un hakkıydı ama Akademi Paul Newman'ı sonsuza kadar Oscar'sız bırakmaktansa kariyerinin başındaki Woods'u beklemeye almayı tercih etti.

"Yıldız Savaşları" "Annie Hall"a toslamıştı.

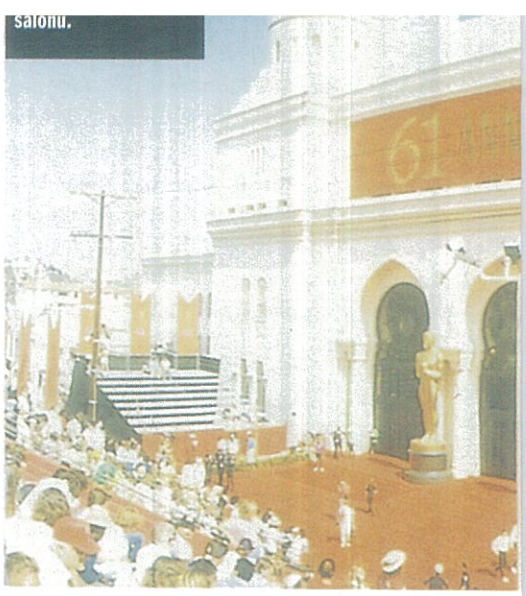

salonu.

● Paul Lukas'ın "Watch On The Rhine"daki rolüyle "Casablanca" filminin Rick'i Humphrey Bogart'ı En İyi Aktör kategorisinde alt etmesi.

● Cliff Robertson'ın "Charly"deki rolü ile ödülü alması (1968).

● "Kojak"ın Telly Savalas'ıyla "Karate Kid"in Pat Morita'sına Liza Minelli ile birlikte bir şarkı ve dans numarası yaptırmak.

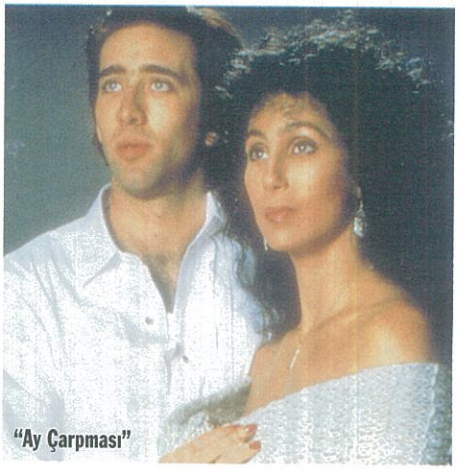
"Ay Çarpması"

● "Ay Çarpması"nın ALTI dalda aday olması.

● Elizabeth Taylor'ın ("Butterfield 8"), hastaneye yatırıldığı için büyük sempati toplayarak 1960 yılında En İyi Kadın Oyuncu dalında Shirley MacLaine'i ("The Apartment") alt etmesi. Shirley: "Bir nefes borusuna yenik düştüm."

● Sergio Leone'nin hiç ödüle aday gösterilmemesi.

● Joel Grey'in "Kabare"deki rolüyle En İyi Yardımcı Erkek Oyuncu" dalında "Ba-

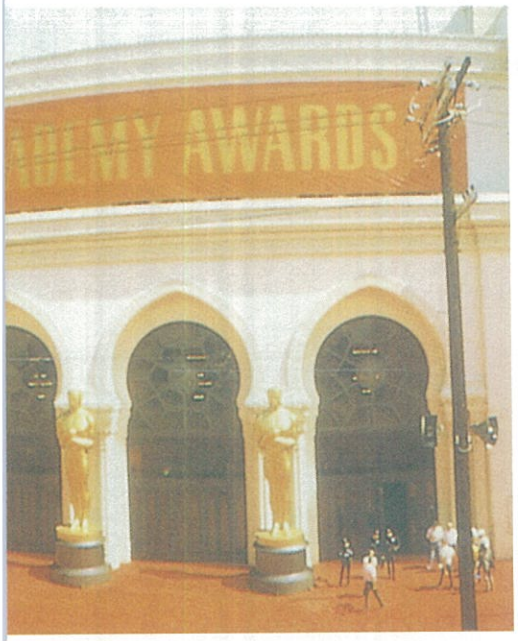

ba" filminde oynayan Duvall, Caan ve Pacino'yı alt etmesi (1972).

● "Ben Hur"un "Anatomy Of A Murder"ı (1959) alt etmesi.

● Cary Grant'in cimrice sadece bir kez aday gösterilmesi ve kazanamaması.

● "Batı Yakasının Hikayesi"nden George Chakiris'in (kim?) "The Hustler" oyuncusu George C. Scott'ı ve Jackie Gleason'ı En İyi Yardımcı Erkek Oyuncu dalında ekarte etmesi (1961).

● "Kramer Kramer'e Karşı"nın "Apocalypse Now"u alt etmesi (1979).

● Jessica Tandy'nin ("Driving Miss Daisy") En İyi Kadın Oyuncu dalında Michelle Pfeiffer'ı ("The Fabulous Baker Boys") alt etmesi (1989).

● Bayanlar ve Baylar! 1988 yılında sizlere evsahipliği yapacak sunucunuz Chevy Chase!

● "Kurtlarla Dans"ın En İyi Film ve En İyi Yönetmen dallarında "Sıkı Dostlar"ı (GoodFellas) alt etmesi.

● Akademinin David Fincher'ın "Yedi"sini tamamen unutması.

● "Benim Afrikam"ın (Out Of Africa) Peter Weir'ın "Witness"ını alt etmesi (1985)

ŞARKILARLA OSCAR

En İyi ve En Kötü "Orijinal Şarkı"lar...

EN İYİLER

1. SHAFT (1971)
"You're damn right!" "I hear that Shaft's a bad motherfu.../Shut your mouth!/But I'm talkin' 'bout Shaft!/Then I can dig it..."

2. OVER THE RAINBOW (1939)
Bu bestelerle Judy'nin bugün bile hâlâ bu kadar çok dostu olması şaşırtıcı değil.

3. ALL THE WAY (1957)
Baygın modundaki Sinatra. Onun en iyilerinden. Dolayısıyla da en iyilerden...

4. STREETS OF PHILADELPHIA (1994)
Bruce, AIDS konulu Demme/Hanks filminde melankoli havasında. "I'd walk a million miles, just to slip this skin."

5. WINDMILLS OF YOUR MIND (1968)
"Never ending or beginning on an ever spinning reel..." Rex Harrison'ın oğlu Noel Harrison'dan 60'lara özgü karmaşık sözler.

6. RAINDROPS KEEP FALLIN' ON MY HEAD (1969)
"Butch Cassidy And The Sundance Kid"te Paul Newman, Redford'un kız arkadaşını bir bisiklet ile kazanmaya çalışırken dinlediğimiz hareketli bir parça.

7. KAHRAMAN ŞERİF (1952)
"Do not forsake me oh my darlin'..." Tex Ritter'ın ünlü parçası Fred Zinneman'ın kasvetli western'ine gereken hareketi kazandırmayı başarmıştı.

8. ŞÖHRET (1980)
Hep beraber... "I'm gonna live forever, I'm gonna learn how to fly... HIGH!"

9. THE WAY YOU LOOK TONIGHT (1936)
Öylesine mükemmel bir parça ki Dexy'nin Midnight Runners'ının ve "Peter's Friends"in oyuncu kadrosunun performanslarına rağmen ayakta kalabildi. Jack Nicholson da "Chinatown"da bu şarkıyı mırıldanmıştı.

10. MOON RIVER (1961)
Audrey Hepburn, bir gitar, New York'ta bir yangın merdiveni ve besteci Henry Mancini'nin ölümsüz eseri.

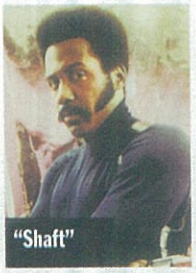

EN KÖTÜLER

1. TAKE MY BREATH AWAY (1986)
Memnuniyetle.

2. YOU LIGHT UP MY LIFE (1977)
Aynı ismi taşıyan keşfedilmemiş filmin şişirme epiği.

3. TALK TO THE ANIMALS (1967)
Onlara kesinlikle şarkı söyleyemezsiniz.

4. I JUST CALLED TO SAY I LOVE YOU (1984)
Stevie'nin en karanlık saati. "Superstition"ı yapan gerçekten bu adam mıydı?

5. UP WHERE WE BELONG (1982)
Biri şu adama bir madalyon versin.

6. CHIM CHIM CHER-EE (1964)
Cod Cockernee küçük oğlanların bacalara hapsedilmesini övüyor. Bir '60'lı yıllar "Parklife"ı.

7. SWEET LEILANI (1937)
Hawaii esintileri ve o korkunç Elvis filmlerinin ruhani atası.

8. THE MORNING AFTER (1972)
Poseidon'un yolcuları bu acıklı ağıttan sonra boğulduklarına mutlu olmuşlardır.

9. LET THE RIVERS RUN (1988)
Görünüşe bakılacak olursa insanın kendine ait bir ofisi olması yeni Kudüs'ü inşa etmek gibi bir şey.

10. SAY YOU, SAY ME (1985)
"White Knights"tan. Başka söze ne hacet.

WESTERN

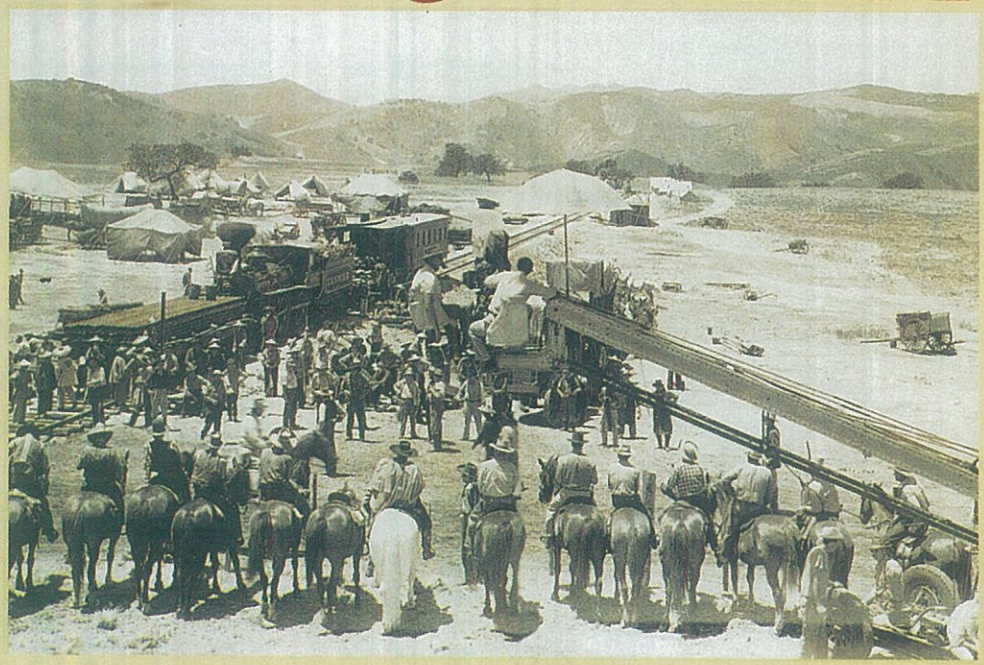

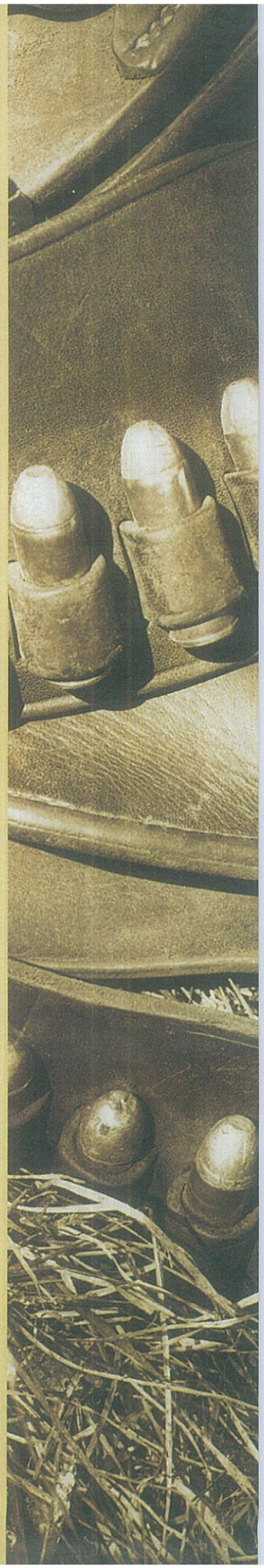

Kevin Costner'ın "Haberci"si belki pek beğenilmedi, önemsenmedi ama western'in ölmediğini bir kez daha kanıtladı. Belki Vahşi Batı'nın kovboylarını filmlerde eskisi kadar göremiyoruz ama western sağlam "bir film modeli" olarak günümüz sinemasındaki çeşitli etkilerini derinden derine sürdürüyor. Sözgelimi "Yıldız Savaşları"nın aslında uzayda geçen bir western olduğu defalarca söylenmedi mi? İşte bu vazgeçilmez türün tarihininde şöyle doyurucu ve zevkli bir geziye çıkmak istiyorsanız sayfalarımızı çevirmeye başlayın. Dikkat silahlar her an patlayabilir!

İLKLER

Uzak ufuklar

Kimse "western" tanımlamasının nereden geldiğini tam olarak bilmez. Her ne kadar "west-batı" kelimesinden türetilmiş olsa da Amerika'nın güneyinde ("Vahşi Belde") ya da kuzeyinde geçen western filmleri de vardır. Yine de temelde konu hep öncüler etrafında gelişir. Joe Hembus ünlü "Western Ansiklopedisi"nde bir anahtar kelimeden söz eder: "the frontier". Hembus, "sınır bölgesi, boş bölge, yerleşilmemiş bölge" anlamına gelen "frontier"i bu ansiklopedide "Amerika'nın kendini tekrar tekrar yarattığı sınırlı alan" olarak tanımlar.

D.W Griffith; öncü, görüntü büyücüsü ve kimilerine göre ırkçı.

Western, aslında sadece bir film türü değil. Amerikan pop kültürünün önemli kaynaklarından birine verilen genel bir ad. 18. yüzyılın sonlarına doğru Batı'nın efsanevi kahramanlarının hayat hikayelerini, serüvenlerini anlatan tiyatro oyunlarına, operalara, romanlara ve cep kitaplarına genel olarak "western" denirdi. Türün sinemaya girmesi ise 1909 yılında, sessiz sinema döneminde Edwin S. Porter'ın yönettiği 9 dakikalık "Great Train Robbery" (Büyük Tren Soygunu) filmiyle gerçekleşti. Porter, daha sonra çevireceği "Küçük Tren Soygunu" ve "Büyük Posta Arabası Soygunu" filmleriyle ilk filmindeki başarısını yakalayamadı. Ama o bir öncüydü ve "Büyük Tren Soygunu"nun gerek görsel gerekse dramatik yapısıyla western'in kaşifi sayılabilir.

Western türünün en önemli "baba"larından biri de, adı western ile pek anılmasa da David Wark Griffith'dir. "The Birth of a Nation" (Bir Milletin Doğuşu - 1915) ve "Intolerance" (Hoşgörüsüzlük) gibi başyapıtların yönetmeni sinema tarihinin unutulmayanları arasına girmeyi başarmıştır.

Western sinemasının ortaya çıkışını bu kadar anlamlı kılan unsurlardan bir tanesi de, olayların gerçekleştiği zaman ile filmlerin çekildiği dönemin birbiriyle yakınlığı. Filmlerin anlattığı bazı tarihsel dönemler geçmiş zaman sayılamayacak kadar yakındı. Sözgelimi 1903'de Butch Cassidy ve Sundance Kid'in daha altı yıllık ömrü vardı. Calamity Jane daha yeni ölmüştü ve Wyatt Earp de onlarca yıl daha sağlıklı bir hayat sürecekti.

20'LER

Kovboyların arenası

20'li yıllar "yalnız kovboy" imgesinin ilk ortaya çıktığı yıllardır. Melankolik ve ciddi kovboy William S. Hart'dan sonra 20'li yılların asıl western kahramanı Tommiks, yani şu bizim bildiğimiz Tommiks'di. Çocuklar onu çok seviyordu. Sigara ve içki kullanmıyor, kadınlara takılmıyor, küfür etmiyor ve silahı en son çare olarak düşünüp yumruklarını kullanıyordu. Tommiks cinsellik konusunda da ergenliğe henüz girmiş utangaç bir delikanlı gibi davranırdı. Tıpkı onu izleyen diğer kovboylar gibi...

Bu kovboyların aseksüel hayatları daha sonra dillere pelesenk bile olacaktı. John Wayne'in acemi ve kaba öpüşleri bir yana, Life dergisinde, şarkı söyleyen kovboy Roy Rogers'ın, "filmdeki kadın rol arkadaşını öpemezken atını öpmeyi gayet iyi becerdiğine" dair bir yazı bile çıkmıştı.

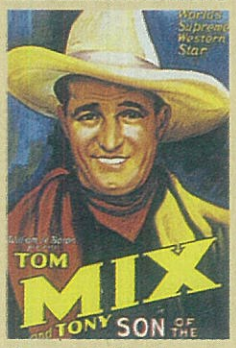

Gece ve gündüz, Mix ve Hart.

Bu arada, 20'li yıllarda tam bir western enflasyonu yaşanıyordu. Şimdinin televizyon dizilerini hatırlatan "seriyal" filmlerdi bunlar. Her hafta bir bölümü çekilen bu filmler anında seyredilip tüketiliyordu. Tommiks'in yanısıra Buck Jones, Tim McCoy ve Hoot Gibson gibi başka western

İlk Aksiyon Kahramanı

"Broncho Billy" Anderson (1881-1971)'ı takdir etmeden geçemeyiz. O olmasaydı ne John Wayne, ne de diğerleri olurdu. Broncho western'in ilk çizgisi oturmuş karakteriydi. Kanunlardan yana olan mert bir adam. Ondaki tek eksiklik cazibeydi. Ama cazibesiz de olsa 400 filmde rol almayı başardı.

Griffith, sinemanın büyükbabası

Sinema eleştirmenleri Roloff ve Seesslen, D.W. Griffith'in filmlerini (üstte "The Massacre", 1992) şöyle tanımlıyorlardı; "İleride insanlar bilecekler ki bir western'de önemli olan, kahramanın topluluk için başarılı olması. Griffith için önemli olan kimin, nasıl başarılı olduğu."

Göç başlayınca...

İlk western filmleri pek "Kurtlarla Dans"a ya da "Wyatt Earp"e benzemiyordu. Her şeye küçükten başlandı. James Cruze'un "Konvoy"u 1923'de çevrilmişti ve Batı'nın tarihini epik bir dille anlatmayı hedefliyordu.

İyi, kötü adam
William S. Hart, açık havada yapılan çekimler sırasında görülüyor. Yarattığı kafası karışık karakterlerle "iyi kötü adam kavramını" ortaya atan Hart'ın Western tarihine katkısı tartışılmaz.

EFSANELER

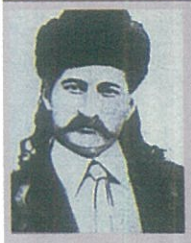

Wild Bill Hickock (1837-1876)
James Butler Hickock'ı, Gary Cooper'ın ("The Plainsman", 1937) ve Jeff Corey'in ("Little Big Man/Küçük Dev Adam", 1970) yorumlarıyla tanıdık. Wild Bill, William S. Hart, Forrest Tucker ve Adrian Hoven gibi yönetmenlerin filmlerinde canlandırıldı. Bütün bu yönetmenler Hickock'un usta bir silahşör olduğu konusunda hemfikirdi ve hikayelerinde onu Buffalo Bill'le beraber kullanıyorlardı. Wild Bill Hickock gerçekten de en az sinemada olduğu kadar hareketli bir hayatı olan ender western kahramanlarındandı. Bufalo avcısı, iz sürücüsü ve şerif olan Hickock, 2.8.1876'da poker oynarken Jack McCall tarafından sırtından vuruldu. Tek amacı iyi bir silahşörü yenebileceğini kanıtlamak olan McCall'ın sonu darağacı oldu.

"Benim ismim John Ford. Western yaparım."
John Ford

Toz yutanlar
Yakima Cannut, Western'lerin vazgeçilmez dublörüydü. Canutt'un "Posta Arabası"filmindeki (1939) inanılmaz akrobatik hareketleri aradan on üç sene geçtikten sonra bile başka filmlerde kullanılıyordu.

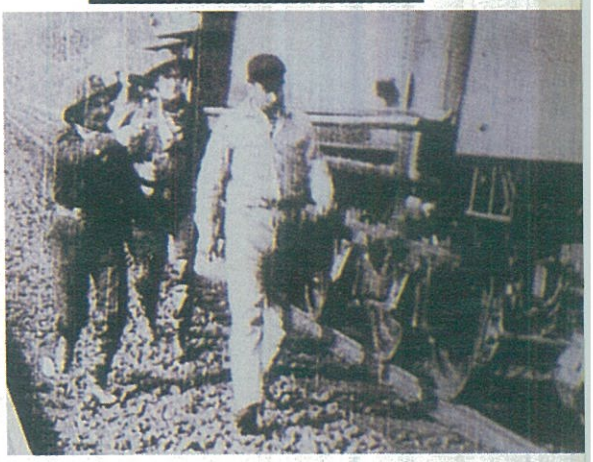

Western'in anası
Edwin S. Porter, film çeken ilk yönetmen değildi ama kurgulu dramatik devamlılığını uygulayan ilk yönetmendi. 1903'de çevirdiği "The Big Train Robbery/Büyük Tren Soygunu", bir western'de olması gereken bütün özelliklere sahipti. Patlayan silahlar, gerilim, atlar ve trenler. Sadece diyaloglar tam olarak yerine oturmamıştı

kahramanları da vardı.

Bu dönemde çevrilen filmlerin çoğunun kaynağı ise bugün bile hâlâ en çok okunulan yazarlar arasında yer alan ve yaklaşık yüz hikayeyi kaleme alan Zane Grey'di.

Ama "anında tüket ve sindir" mantığıyla çekilen bu filmlere bir tepki de vardı. James Cruze, bu tepkiden yararlanarak 1923'de epik bir western olan "Konvoy" ile büyük yankı uyandırdı. Film o zamanlar için, yaklaşık 2 bin kişinin çalıştığı tam bir süper prodüksiyondu.

Çok değil bir sene sonra Jack Ford isminde biri (daha sonra ön adını John diye değiştirecekti) Amerika kıtasını bir baştan bir başa bağlayan demir yolunun yapımını anlatan "Demir At"ı gerçekleştirdi. Bu, onun 40. westerniydi ama hem kendi için hem de western tarihi için bir dönüm noktası niteliğini taşıyordu. Ford, hikayenin içine Amerikan tarihiyle ilgili ahlaki ve toplumsal mesajlar döşemişti, bu da western için küçük bir devrimdi. Tarihin acımasızlığı karşısında kendilerini kadere bırakmaktan başka bir çare bulamayan Ford kahramanları için yapılacak tek şey onurlarını korumaktı.

Hoot Gibson, hep pejmürde.

20'li yılların sonlarına doğru bir başka western klasiği sayılan "Man of the West" (Batı'dan Gelen Adam) geldi. "Heaven's Gate/Cennetin Kapısı" filminin yapımcısı Steven Bach, bu filmin "Gary Cooper'ı, yani western yıldızlarının en büyüğünü yarattığını" söylüyordu.

Yönetmen 10 yıl sonra sinema tarihinin en çok seyredilen filmi "Rüzgar Gibi Geçti"yi çekecek olan Victor Fleming'di. "Batı'dan gelen Adam"da, Gary Cooper gibi gerçek bir western yıldızının haricinde, bir western'de olması gereken bütün özellikler vardı: Dramatik bir aşk hikayesi, ölümüne rekabet ve gün batımında bir düello.

Fleming'in Owen Wisters'ın romanından yola çıkarak gerçekleştirdiği film, özellikle de hiçbir heyecan belirtisi taşımayan, "cool" diyaloglarıyla da adını duyurdu. Sözgelimi Gary Cooper'ın ölümcül bir aşağılamaya verdiği yanıt şöyleydi; "Madem bana böyle hitap etmek istiyorsun, o zaman gülümse."

30'LAR

Ölüm geçidinden

"Benim kahramanım iyi bir binicidir." Raoul Walsh hatıralarını yazdığı kitabı "Each Man in His Time"da böyle diyordu. Kastettiği kişi ise Marion Michael Morrison isimli genç bir figürandı. Bu genç adam, General Anthony Wayne'in anısına isimini John Wayne olarak değiştirmişti.

John Wayne'e inanmıştı: Raoul Walsh.

John Wayne'in başrol oyuncusu olarak ortaya çıktığı dönem 30'lu yılların başlangıcını, yani western'de sesli filmin ilk dönemine rastlar.

Walsh'ın çekimler boyunca tüketilen viski yüzünden ismini "The Big Drink" olarak değiştirdiği "The Big Trail" John Wayne'in birçok açıdan kendini kanıtlamasını sağladı.

İlk defa ona önemli bir rol veriliyordu. Hem de öyle küçük bir filmcikte değil, iki buçuk saat süren dev bir prodüksiyonda. "The Big Trail" eleştirmenlerce çok beğenildi, sinema gişelerinde ise durum bir felaketti. Ama "The Big Trail"in başarısızlığı western türünün gelişmesine engel olmadı.

O zamanlar bu ticari başarısızlığın sebebi olarak sinema işletmecilerinin sistemlerini 65 mm'liğe dönüştürmek istememeleri gösterildi.

Film tarihçisi Steven Zmijevski bu konuda şunları söylüyor; "Bu başarısızlıktan sonra Fox, film tarihinin en önemli iki unsurunun, genişperdenin ve John Wayne'in, western'de geleceği olmadığına inandılar."

30'lu yılların bitmesine kısa bir süre kala, gerek teknik gerekse konu olarak her biri western türünün gelişmesine katkıda bulunacak yedi parlak film yapıldı.

30'lu yıllarda çevrilen "Oklahoma Kid" iki "şehir adamı" kılıklı oyuncuyu, Humphrey Bogart'a ve James Cagney'e kovboy şapkası giydirdi. John Ford 18. yüzyılın cesur öncüleri anısına başrollerinde Henry Fonda ve Claudette Colbert'in oynadığı "Drums Along The Mo-

Ucuz Roman

Yüzyılın başında satılan cep kitaplarında Hopalong Cassidy, ayağı aksayan, alkolik bir anti kahramandı. Cassidy'yi 1935'ten itibaren on beş sene beyazperdede canlandıran William Boyd, "Hopy"yi "Çöl Süvarisi" haline getirdi. Bugün hatırlanmasının tek sebebi ise o zamanlar henüz adı duyulmamış olan Robert Mitchum'la beraber oynamış olması.

"Filmdeki adamla büyükbabam arasındaki tek benzerlik ikisinin de iyi ata binmesi."

Jo Frances James, Jesse James'in torunu

John Ford'un ünlü filmlerinden biri; "Posta Arabası" (1939).

EFSANELER

Calamity Jane (1852-1903)

Martha Jane Canary beyazperdede hep "erkek Fatma" olarak canlandırıldı. Oysa tarihçilerin onun gerçek kimliğiyle ilgili iddiaları gerçekten çok ilginç. Çünkü bu iddialara göre ünlü Calamity Jane aslında bir fahişeydi. Jean Arthur ("The Plainsman", 1937) ve Yvonne De Carlo ("Step Asileri") onu nefes kesen güzellikte bir maceraperest, Jane Russel ("The Outlaw", 1943) ajan, Doris Day de ("Tatlı Bela") erkek Fatma olarak canlandırmışlardır. Her ne olursa olsun cesareti tartışılmaz bir özelliğiydi. Söylenenlere göre her türlü maceraya katılırdı. Ayrıca Wild Bill Hickock'la yaşadığı aşk da dillere destandır. Hickock daha sonra başka bir kadınla evlenmiş olsa bile...

Parlak çocuk

Şarkı söyleyen kovboylar tam anlamıyla birer baş belasıydı. En ünlüleri Gene Autry ve Roy Rogers olan bu kovboyların o zamanlar bu kadar çok sevilmesinin tek sebebi Birleşik Devletler'in içinde bulunduğu depresyon yıllarının insanların kalplerini ve zihinlerini tarih kitaplarının bize aktardığından çok daha fazla etkilemiş olması olabilir.

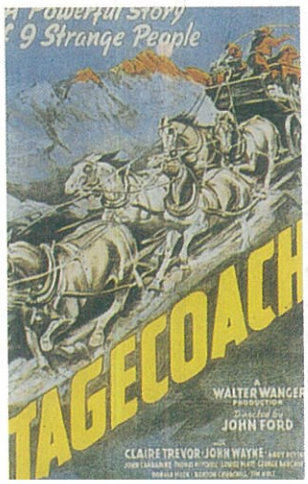

Western'in babası

"Yurttaş Kane" filminin kendini beğenmiş yönetmeni bile hayranlıkla şunları söylemişti; "Ford iyi olduğu zaman filmin kendine ait bir dünyada nefes aldığını, kendine ait bir dünyada yaşadığını hissedersin. Ford bir şair. Bir komedyen. John Ford dünyanın mayasının ne olduğunu biliyor." "Posta Arabası"nın başarısından sonra bütün filmciler artık bir Western'de bulunması gereken özelliklerin neler olduğunu anlamıştı.

Oscar amcanın muhalefeti

İstatistiklere bakacak olursak, siyahlar ve western'ler aynı aralıklarla Oscar kazanıyorlar. Yani 22 senede bir. Ancak gerçek hayata baktığımızda "Cimmaron"dan (1930) sonra bir western'in Oscar kazanabilmesi ancak altmış sene sonra mümkün oldu. Kevin Costner'ın hem yönetmenliğini yapıp hem de başrolünde oynadığı "Kurtlarla Dans" Yılın En İyi Filmi seçildi. İki sene sonra Costner'ı, "Affedilmeyenler" filmiyle Clint Eastwood izledi. Bu türe verilen en büyük ödüllerden bir tanesi Gary Cooper'ın "Kahraman Şerif"deki rolü için aldığı En İyi Oyuncu ödülü ve William Goldman'ın "Sonsuz Ölüm"ün senaryosu için aldığı Oscar'dı. Şurası bir gerçek ki Akademi eğlenceli filmlerden ve eski konuların yeni yorumundan çok mesajlarla ilgileniyordu. Bu yüzdendir ki birer yıldız geçidi olan "Alamo" ve "Vahşi Batı", "Çöl Aslanı" ve "El Dorado" gibi filmlere tercih edilmiştir.

"Cimmaron"

"Kahraman Şerif"

"Sonsuz Ölüm"

"Kurtlarla Dans"

hawk"ı çevirdi. Henry King'in filmi "Jesse James"de James kardeşleri Tyrone Power ve Henry Fonda canlandırdı. "Town tamer stories" denen, yani adalet ve düzen sağlayan korkusuz adam hikayelerine o dönemde çok rastlanıyordu. Sözgelimi Michael Curtiz'in "Dodge City" ve George Marshall'ın "Destry Rides Again" filmleri... İki film de aşık birer çiftle tanıştırdılar seyirciyi. Curtiz, Olivia de Havilland ile Erol Flynn'i biraraya getiriken Marshall da ilk sesli western komedisinde Marlene Dietrich ile James Stewart'ı birbirine aşık etmişti.

Sinema tarihinin en müsrif yönetmenlerinden Cecil B. De Mille'in hikaye olarak John Ford'un "Demir At" filminden esinlenerek çektiği "Union Pacific", vatanseverlikle süslenmiş pahalı bir komediydi. Daha sonra "Ringo" ismiyle anılacak olan John Ford'un "Stagecoach"u (Posta Arabası) ise yalnız o yılların değil bütün zamanların en önemli western'i haline geldi. "Posta Arabası", John Wayne'i de gerçek bir star konumuna getirmişti. Western'in altın çağı artık hiç de uzak değildi.

40'LAR

Uçsuz bucaksız çöller

Bundan sonraki otuz yıl içinde en büyük western yönetmenleri ve en iyi oyuncular ortaya çıktı. Bu kadarla da kalmadı. Western derinlik kazanmıştı artık. Psikolojik, ahlaki, mitolojik ve erotik öğeler giderek daha baskın hale geliyordu. Hatta en güzel aşk filmleri bile bu türün içinden çıkmaya başlamıştı. İnsanlar gittikçe daha fazla özgürlüklerine, şehirlerine, ülkelerine ve hayat tarzlarına düşkün olmaya başlamışlardı. Birleşik Devletler'in giderek daha çok sarıldığı bu değerlerin en iyi yansıtılabileceği yer de bir zamanların Eski Batı'sıydı... Üstelik eğlenceyi, gerilimi ve serüveni barındıran bir türdü bu. "Filmin sonunda kim dikey durumda sahneden çıkacak?" Filmleri böylesine popüler yapan da bu heyecanlı gerilimdi. Ancak yaratıcıları için western çekmek hiç de sanıldığı kadar kolay değildi.

Marlene Dietrich. Herşey kontrol altında.

En güzel aşk hikayelerinin ölümle sonuçlandığı Shakespeare'den beri bilinen bir gerçektir. Sözgelimi deli fişek Jennifer Jones ve kanı kaynayan genç kovboy Gregory Peck, "Duel In The Sun"da birbirlerini vururlar. Gary Cooper arkadaşı Walter Brennan'a, onu "tuzağa düşürdüğü" için "The Westerner"de kanlı bir biçimde veda eder. Henry Fonda'nın canyoldaşı Victor Mature ise "My Darling Clementine/Kanun Harici" filminde hayatından olur. Ancak filmin yönetmeni John Ford bu sonu tarihten esinlenerek hazırlamış ve kuşaklar önce sinemaseverlerin kalbini kırmıştı.

Wyatt Earp ile Doc Holliday'in gerçek hikayesi, yani kanun adamının ölümcül hastalığı olan kanun kaçağına aşık olması bu türün en ünlü aşk hikayelerinden biridir. Nitekim John Ford'un filminde ilk defa Holliday'le (Victor Mature) karşılaşan Earp'ün (Henry Ford) ilk sözleri şunlar olur; "Bu adam hoşuma gidebilir." Burt Lancaster ve Kirk Douglas'ın aynı rollerde oynadığı film için ise 1957 senesinde New York Times gazetesinde, Lancaster'ın filmin sonunda "Rhonda Fleming sülük gibi boynuna yapışmışken arkadaşı Kirk'ün San Fransisco'ya gidişini hüzünle seyrettiğine" ilişkin bir yazı çıkar.

Gregory Peck ve Jennifer Jones "Duel In The Sun".

Lancaster ve Kirk'le "Gunfight at the OK Corral/Korkunç Mücadele" filmini çeviren John Sturges de tıpkı Ford gibi zamanla kanundan yana yer alan Wyatt Earp'ü, kendini yok eden ama aynı zamanda güçlü biri olan Holiday'e gıpta etmekten kendini alamayan bir savaşçı olarak yansıtır. "Kanun Harici", düşmeyen temposu, karakterlerin oyunu, duygusal derinlik ve heyecanlı karşılaşma sahnele-

"Bir adamın neye ihtiyacı vardır ki? Sadece bir sigaraya ve bir bardak kahveye."

Sterling Hayden

"Johnny Guitar" filminde

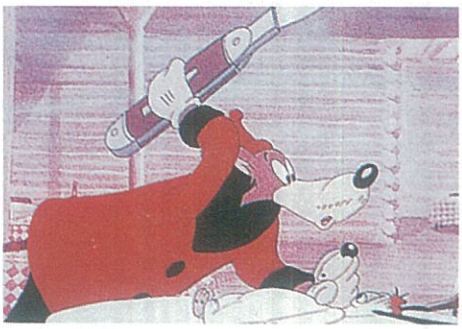

Avery Texas

Tex Avery'nin 1945 senesindeki western çizgi filmi "The Shooting of Dan McGoo" unutuldu bile. Filmin ansiklopedilerde bile yeri yok. Sadece western'lerin en büyük savunucuları sayılan Fransız eleştirmenler onu yeri göğe sığdıramadılar.

Korkunç komik

Başrollerinde Marlene Dietrich ve James Stewart'ın oynadığı "Destry Rides Again", sesli filmin ilk western komedisi olarak kabul edilir. Bunu başkalarının izlemesi bekleniyordu çünkü her türde olduğu gibi western'de de sürekli tekrarlanan şifreler ve mekanizmalar bulunuyordu ve taklitçiler bu öğeleri kullanmadan edemiyorlardı. Ortaya çıkan filmler ise çoğu zaman korkunç oluyordu. Belki türün kendisinde zaten espri vazgeçilmez bir unsur olduğu için, fazla abartıldığı zaman aptalca oluyordu. Sözgelimi gayet ciddi bir film olan "El Dorado"daki bazı diyaloglar parodileri aratmayacak nitelikte;

- "Onu vurdun mu?"
- "Eh, kısmen."
- "O da ne demek?"
- "Tabelayı vurdum. Tabela da onu."
- "Harika!"
- "Ama kaçarken topallıyordu."
- "Kaçmadan önce de topallıyordu."

Son kumarbaz; Mel Gibson ("Maverick").

EFSANELER

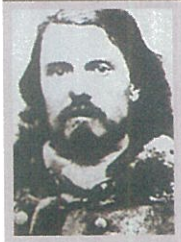

Buffalo Bill (1846-1917)

William Frederick Codys'in kişiliği Western tarihinde çeşitli biçimlerde yorumlandı. Yüzyılın başında bir kere kameraların karşısına kendi bile geçen Bill, 1944'de "Buffalo Bill ve Kızılderililer"de Joel McCrea tarafından yağız delikanlı, Robert Altman'ın filmi ""Buffalo Bill ve Kızılderililer"de Paul Newman tarafından da kendini beğenmiş çenesi düşük bir adam olarak canlandırıldı. Bill de bu portrelere katkıda bulunarak asker ve bufalo avcısıyken Vahşi Batı Şovu'nun öncüsü oldu. Bill yaşlı ve ünlü bir adam olarak öldü.

Kadın severse

Namuslu öğretmen, zararsız çiftçi karısı, altın kalpli fahişe... Bütün bunlar artık çekilmez klişeler. Ama bu türün klasiklerini böylesine değerli kılan öğelerden biri de güçlü ve çok yönlü kadın figürleri. "Destry Rides Again"de Marlene Dietrich ile başlayan, "Forty Guns"da Barbara Stanwyck ile ve "The Unforgiven"de Audrey Hepburn ile devam ederek "Son Mohikan"da Madeleine Stowe ile günümüze kadar gelen bir çizgi. 40'larda bazı kadınlar hikayelerin odak noktasını oluşturuyordu. Jennifer Jones "Duel In The Sun"da, Linda Darnell (ortadaki resim) ve Joanne Dru "She Wore A Yellow Ribbon" (alttaki resim) ile "Kanlı Nehir"de (büyük resim) filmi götüren karakterlerdi. Hatta Dru filmin sonunda John Wayne ile Montgomery Clift arasındaki dövüşü, tabancasıyla durduracak kadar ileri bile gidiyordu. (Bu arada John Wayne'in Clift'e tepkisi de western tarihinin unutulmayanları arasına girmiştir; "Neden bu kızla evlenmiyorsun?")

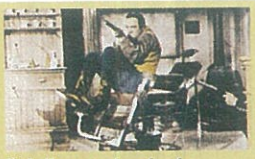

Bob Hope, solgunbeniz

James Garner, rahat

Bud Spencer, temiz

Cleavon Little, batmış

Stewart bu sefer sert adam

40'ların sonunda bugün saygıyla anılan Anthony Mann, James Stewart'ın başrollerinde oynadığı ve karakterlerin alışılmışın dışında acımasız ve yalnız olduğu beş film yapmıştı. 1950'de çevirdiği "Winchester 73" bunlardan en ünlüsüdür.

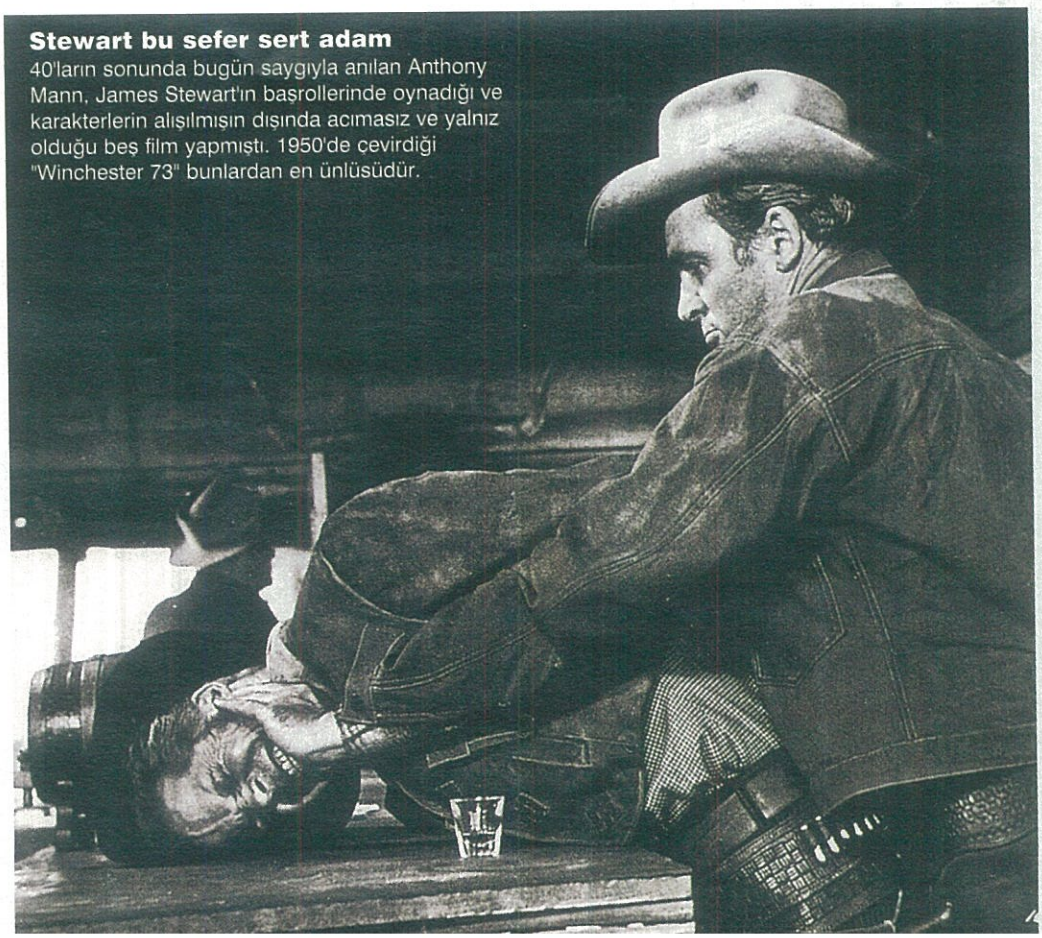

riyle, "Searchers"a rağmen John Ford'un bu yıllarda çevirdiği en iyi film olarak kabul edilir. Ancak ölümüne kadar altmışın üzerinde western'e imza atan ünlü yönetmen, yirmi sene boyunca sadece beş western yapmış olan en büyük ve eleştirmenler tarafından en çok sevilen rakibiyle karşılaşır. 1948'de "Red River/Kanlı Nehir" ile ortaya çıkan Howard Hawks, yüzlerce hayvandan oluşan bir sürüyle film çevirmenin zorluğunun yanısıra western geleneğine ters düşen bir şey yapar ve iki rakibi, yumuşakbaşlı Montgomery Clift ile ürkütücü John Wayne'i filmin sonunda barıştırır. Düşünülenin aksine, olumsuz da olsa çarpıcı bir sonun olmaması gerilim ve heyecanın azalmasına yol açmamıştı. Hikayedeki hareketlilik karakterlerin içindeki kargaşaya dikkat çekiyordu. Kısacası Hawks, Western'e bir ruh kazandırmıştı.

50'LER

Fırtınalı Texas

Başka yönetmenler aynı şekilde, hatta daha fazla sevilse de western'in kralları gene de Howard Hawks ve John Ford. Ford daha sonraki eserleri "Searchers/Çöl Aslanı" ve "Kahramanın Sonu" ile, Hawks da ikilemesi "Rio Bravo" ve "El Dorado" (dördünde de John Wayne başrolde) ile western'i ne Fred Zinnemann'ın ne de bir başkasının getirebileceği noktaya getirmiştir. İkisi de insanın seyrederek büyüyebileceği ve ihtiyarlayabileceği filmler çevirerek sinema tarihine damgalarını vurmuştur.

Ford enginliğin efendisidir. Kimse steplerin üzerindeki gökyüzünün sonsuzluğunu onun kadar güzel yakalayamamış, zaman ve mekanı unutturacak çerçeveler yaratmamıştır. Hawks ise kahramanları arasındaki dostluğu, yakınlığı ve sadece mimiklerle belli edilen sıcaklığı konu olarak seçmiştir. Ford'un bir kızılderili saldırısını nasıl sezdirdiğini seyrettikten sonra ona hayran olmamamak mümkün değildir. Yönetmen kısa ama insanın beynine işleyen sahnelerle o anı yaşatıyor. Çocukların savunmasızlığı, anne babaların korkuları, dehşet (bunu açık olarak göstermez) ve o sahipsiz topraklarda hayatta kalmak için savaşmanın zorunluluğu...

Hawks ise ilk bölüm "Rio Bravo"dan çoğu zaman daha acımasız ama aynı zamanda daha komik "El Dorado" filminde, daha sonraki "buddy movie"lerin (iki kafadar filmleri) bazı öğelerini, yani dikkatleri bir tek noktada toplayan derin duygusallığı ve alaycı komikliği içerir. Şerifin ofisine giren herkesin zaten banyo küvetinde yıkanan Robert Mitchum'a sabunu uzatmasına benzeyen sahneler olmasaydı western'ler daha kuru olurdu.

İkinci Dünya Savaşı sonrasında çevrilen kovboy filmleri bu yüzden yeni buluşlarla, zevkle, hevesle ve güzelliklerle doludur. Bu yıllarda çevrilen filmler ticari açıdan olduğu kadar içeriğin zenginliği açısından da doruk noktasına ulaşmıştır. Yapımcılar keselerin ağzını açmış, kusursuz yapıtlar ortaya çıkarmak için birbirleriyle yarışmaya başlamıştır. Artık her konuya uygun bir yönetmen ve bir oyuncu bulunmaktadır. Bu dönemde Delmer Daves ilk defa James Stewart'ın oynadığı "The Broken Arrow/Kırık Ok"da kızılderililere olumlu yaklaşır. Henry James, Gregory Peck'i "Gunfighter/Silahşör"de Jimmy Ringo olarak oynatıp, öldürmenin anlamsızlığını işler. Anthony Mann gene James Stewart'ın başrollerinde oynadığı ve içlerinde "Bend of the River/Fedailer Kervanı"nın özellikle seyretmeye değer olduğu beş film çeker ve hepsinde de batılının yalnızlığından söz eder. Aynı sene içerisinde Fred Zinnemann ve George Stevens, Gary Cooper ve Alan Ladd'ın oyunculuklarıyla yalnızlığın keşfedilmesiyle ilgili birer melodram yaparlar. "High Noon/Kahraman Şerif" ve "Shane/Vadiler Aslanı" büyük başarı kazanır. Bu arada Kirk Douglas ve Burt Lancaster da John Sturges ve Robert Aldrich ile çalıştıktan sonra Sturges'in filmi "Korkunç Mücadele"de biraraya gelirler. Bir başka yönetmen, Otto Preminger de Marilyn Monroe

1: Kirk Douglas "Gunfight at the OK Corral/Korkunç Mücadele" filminden bir sahnede.

Bir efsane adam

Bazıları onu ihtirasla severken bazıları da hararetle ondan nefret ediyordu. John Wayne bugün hâlâ western'de önemli olan herşeyin temsilcisi olarak anılıyor. Öte yandan meslektaşlarına ettiği tutucu laflar yüzünden de eleştiriliyor. Wayne, Kirk Douglas'a "zayıf bir adam" olan Van Gogh'u canlandırdığı için sayıp söverken, daha sonraları da Vietnam Savaşı lehine konuşmalar yapıyordu. Filmlerinde ise insanı şaşırtacak sıklıkta kırılgan tarafını ve çaresizliğini gösteriyordu. Söz gelimi "Kahramanın Sonu" filminde sırılsıklam aşık olduğu kadına, kızdığı zaman çok güzel olduğunu söyleyerek maçoluğunun geçmişe ait bir özellik olduğunu gösteriyordu. John Wayne'in dünyası tarih oldu. Ama o olmasaydı bir şey hep eksik kalacaktı.

"- Önce benimki düştü." - Evet, ama benimki daha büyük.

Kirk Douglas ve John Wayne "In Harm's Way"de, 1965.

Hüzünlü güzel (1954)

Otto Preminger gün gelmiş kendini tutamamıştı; "Marilyn'e rol yaptırmak Lassie'yle çalışmak gibi. Doğru yerde havlaması için her sahneyi 14 kez baştan alıyoruz."

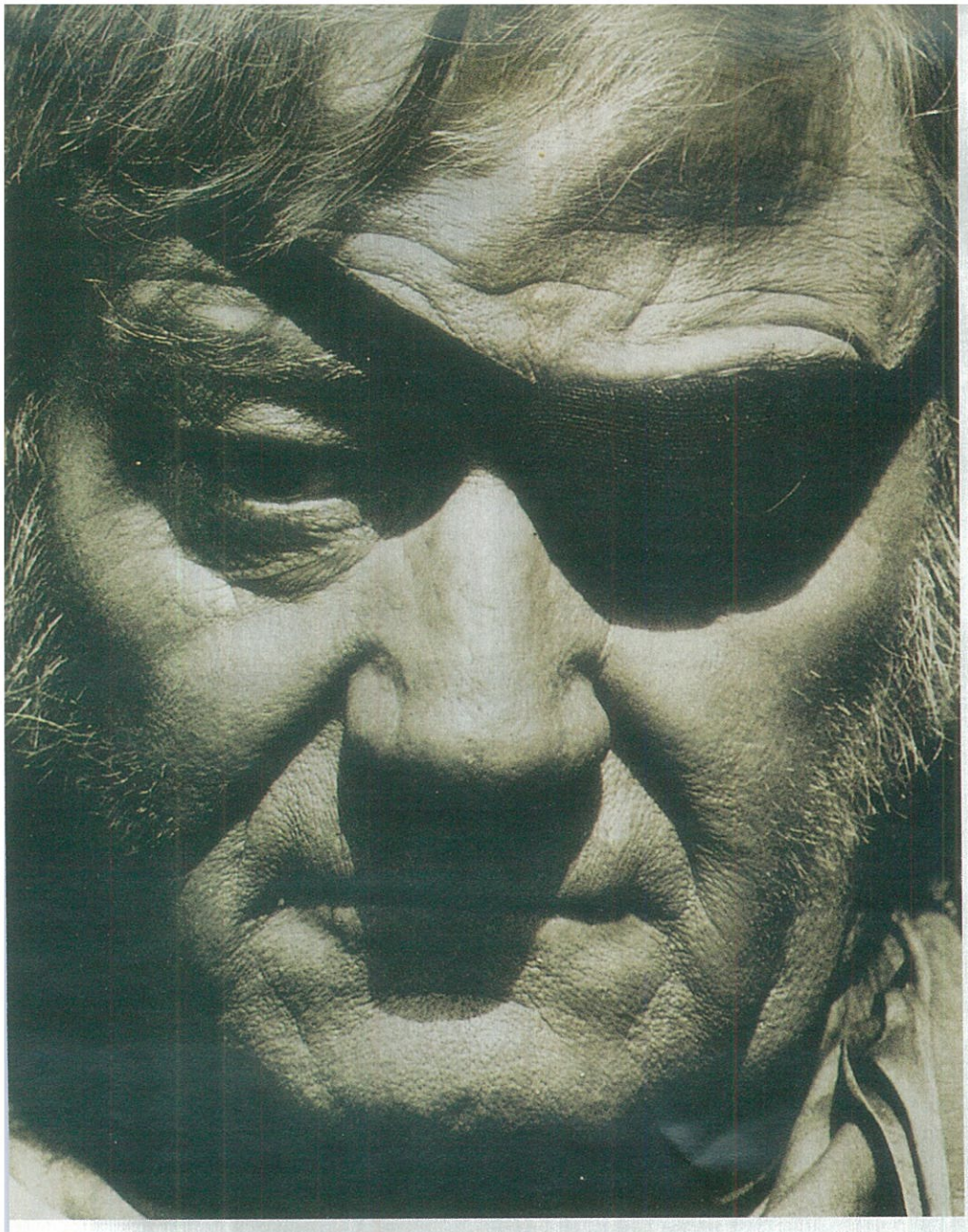

EFSANELER

Billy The Kid (1859-1881)

Henry McCarthy, nam-ı diğer Henry Antrim, nam-ı diğer William H. Bonney, herhalde western tarihinin en büyük kanun kaçağıdır. Onun hakkında anlatılanlar günümüzde hâlâ devam ediyor. Billy ve çetesi ülkenin her yerinde aranan kanun kaçaklarıdır ve şerif Pat Garrett tarafından acımasızca takip edilir. Bonny'nin gerçekten bir asi mi yoksa sadece dik kafalı bir çocuk mu olduğu tam olarak bilinmese de filmciler onu kanun kaçağı olarak yansıtmayı yeğlemişlerdir. Billy the Kid'i canlandıranlar Jack Buetel ("Aşağılanmış", 1940), Paul Newman, Michael J. Pollard, Kris Kristofferson ("Pat Garret ve Billy the Kid", 1973 ve Emilio Estevez'dir. Billy the Kid, 14.7.1881'de, henüz 22 yaşındayken, uzun süre izini süren Pat Garrett tarafından öldürülmüştür. Söylenenlere göre Bonny, Marx okumuştur.

Hep eski hikaye

Yeni versiyonlar hayalgücü olmayan 90'lı yazarların bir keşfi degil. Vereceğimiz beş örnek şunu gösteriyor ki taklitler bazen orijinallerden daha iyi olabilir.

Bir yıl arayla kanunları kişisel anlaşmazlıkları için kullanan ikişer adamın dramı çekildi. Delmer Daves 1957'de başrollerini Glenn Ford ile Van Heflin'in canlandırdığı "3:10 to Yuma"yı çevirdikten bir sene sonra John Sturges, Kirk Douglas'lı "The Last Train From Gun Hill"i yaptı.

Alan Ladd'in "Shane"i yorumlayışı her zaman bir klasik olarak kalacak. Ancak Clint Eastwood da konuyu gittikçe daha vahşi ve mistik bir boyuta taşımaktan yılmadı. 1972'de "Joe Kid" ve 1985'de "Pale

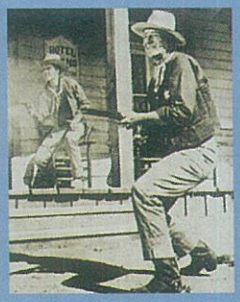

"Gördüğüm en Amerikan olmayan şey." John Wayne "High Noon/Kahraman Şerif" için böyle diyordu. Bu sosyolojik Western Howard Hawks'ın da hiç hoşuna gitmemişti. "Film Gary Cooper'ın boş yere insanlardan yardım istemesiyle başlıyor. Bu çok saçma. Çünkü filmin sonunda gördüğümüz gibi işlerini biraz şans ve karısının yardımıyla kendi başına da halledebiliyor." Bu filme Hawks'ın cevabı "Rio

"Yedi Silahşörler"in sonunda Yul Brynner, Akira Kurosawa'nın filmi "Yedi Samuray"daki öncüsünün söylediği sözün aynısını söyler; "Hep kaybediyoruz." Bu cümle western tarihindeki en önemlilerden biridir. Bir Japon atasözü olsa bile...

Kurosawa'nın "Yojimbo"sundan sadece üç sene sonra Sergio Leone "Bir Avuç Dolar İçin" filmini çevirir. Time dergisinin yorumu; "Like the villains, the picture was

ve Robert Mitchum'u "River of no Return/Dönüşü Olmayan Nehir"de biraraya getirerek sinemaseverlere 90 dakikalık bir keyif yaşatır. Budd Boetticher ve Randolph Scott tüm zamanların en orijinal hızlı çekimini gerçekleştirir. Sam Fuller "Forty Guns" filminde Barbara Stanwyck'i oynatır ve ortaya başdöndürücü bir western çıkar. Son olarak ise Marlon Brando bütün zamanların en iyi filmlerinden olan "One-Eyed Jacks"de yerini alır.

60'LAR

Çıplak şiddet

Tarihte yaşanmış bütün savaşları tekrar canlandırmışlardı. Kızılderili savaşları, arazi, kadın, altın, hak ve düzen için yapılan savaşlar... Özellikle de kahramanlarının, katillerinin, korkaklarının ve acemilerinin intikam almalarını sağlamışlardı. Birçok insan intikam hikayelerini hâlâ en önemli western öğelerinden biri olarak kabul eder.

Sam Peckinpah Senta Berger ile.

Ancak kahramanlar artık yorgun düşmüştü ve bu yılların yönetmenleri de artık kovboyların yabancılaşmalarını ve hayal kırıklıklarını konu edinmişlerdi. (David Miller ayakta kalan son kovboy olan Kirk Douglas'ı "Lonely Are the Brave/Yalnız ve Cesur" filminde 20. yüzyılın icadı olan ulaşım araçlarından biriyle, arabayla gezdirecek kadar ileri gitmişti). O güne kadar western'ler, kumarbaz, kanun adamı, salon kraliçesi ve eline erkek eli değmemiş öğretmen tiplemelerinin yanısıra, her macerada düellodan başka işi olmayan ama gene de en sempatik ve şerefli karakterleri olan silahşörlerle kaynıyordu. İşte bu tür karakterleri yeni ve daha acı şartlara ayak uydurtan ve onları paralı askerler haline getiren yönetmen, o güne kadar değeri anlaşılmamış olan John Sturges'ti. Sturges 50'li yıllarda "Last Train From Gun Hill/Kan Davasının Sonu" ve "Bad Day at Black Rock/Kasabanın Sırrı" gibi filmler yapmıştı. Ancak "The Magnificient Seven/Yedi Silahşörler"de bir kusur vardı. Sturges fikir olarak çok daha önemli bir başyapıttan, Akira Kurosawa'nın "Yedi Samuray"ından esinlenmişti. Fikir dışında hiçbir konuda benzerlik göstermemesine rağmen eleştirmenler böylesine saf ve yoğun bir western'in orijinal Amerikan yapımı olmamasını hiçbir zaman hazmedememişlerdir. Buna rağmen "Yedi Silahşörler" tüm Western tarihinin en önemli ve Amerikan televizyon kanallarında en sık oynatılan filmlerinden biridir.

Bütün yenilikçi özelliğine ve yeni bir alt türün temsilcisi olmasına rağmen Sturges hâlâ eskilerin ruhunu yansıtıyor. 1960 yapımı "Yedi Silahşörler" konu olarak Richard Brooks'un "The Professionals/Profesyoneller" (1966) ve Sam Peckinpah'ın "The Wild Bunch/Vahşi Belde" (1969) filmleriyle yakın benzerlikler gösterse de, Sturges'in kahramanları sadece macera olsun diye olaylara karışır ve bazılarının içindeki insani duygular film ilerledikçe ortaya çıkar. Oysa Brooks'un kahramanları soğukkanlılıkla cinayet işlemekten geri kalmaz ve ancak filmin sonunda çoktan unutmuş olmayı istedikleri eski değerleri tekrar hatırlar. Peckinpah'ın vahşi karakterleri ise gerçekten de hakettikleri gibi haydut olarak gösterilmekte ve onları beklemekte olan kaçınılmaz sona göz göre göre boyun eğmektedir.

1968'e geldiğimizde ise Western'in artık parlak dönemini geride bıraktığını görüyoruz. George Roy Hill'in "Butch Cassidy and the Sundance Kid/Sonsuz Ölüm"ü sadece bir Western değil aynı zamanda bir traji-komediydi.

İki "haydut yanki" 1909'da, 200 Bolivyalı asker tarafından öldürülmüştü. "Sonsuz Ölüm", western tamamiyle önemini kaybetmeden önceki en başarılı filmdi. Sam Peckinpah'ın "Vahşi Belde"si ise Avrupa'da Sergio Leone'nin temsilcisi olduğu akımın doruk noktasındaki filmdi. Peckinpah filmlerini şöyle özetliyordu; "John Ford karakterlerinden biri camdan

Spagetti adam Sergio Leone ve Claudia Cardinale

"Kahramanların"ın sınırötesinde yayılım ateşine tutularak öldürülmelerinin dışında George Roy Hill'in "Sonsuz Ölüm"ü (Butch Cassidy and the Sundance Kid) ile Sam Peckinpah'ın "Vahşi Belde"sinin (The Wild Bunch) hiçbir ortak özelliği yok. Ulrich von Berg "A Outlaw in Hollywood" isimli kitabında; "Peckinpah'ın en tanınmış, en kötü şöhretli, hakkında en çok tartışılan filmi 'Vahşi Belde'yle 1969'da seyirciye ve eleştirmene bir meydan okumaydı" derken, Joe Hembus da "Western Lexicon"unda şunları söylüyordu; "'Sonsuz Ölüm' yan gelip yatıp, uykusunda gelen milyonları sayabileceği güzel ve tembel bir film."

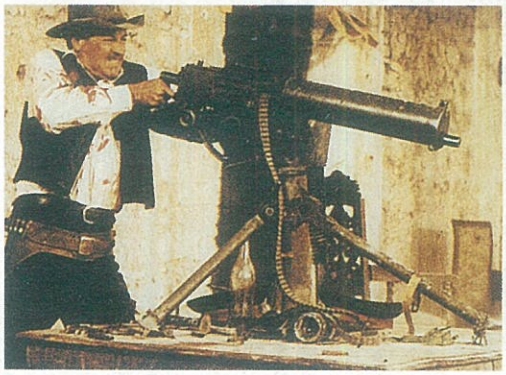

William Holden, "Vahşi Belde"nin lideri.

Vahşi Belde"nin sonu... Akbabalar.

EFSANELER

Butch Cassidy (1867-1909)

George Leroy Parker, diğer ünlülerle kıyaslanacak olursa yapımcıların dikkatini en geç çeken haydutlardan biridir. Gerçi arasıra herhangi bir kötü adam olarak görünürdü ama esas şöhretini 100 kişiden oluşan "Hole-in-the-Wall-Gang"-"Duvarda-delik-var-çetesi"nin (ilk trensoyguncusu çetesi) lideri olarak kazanmıştır. William Goldman'ın "Sonsuz Ölümü"nün senaryosu gerçeklere dayanır ve Goldman kendine gelene kadar hiç bir yapımcının Cassidy ile ilgilenmemesinin sebebini onun Bolivya'ya kaçmış olmasına bağlar. Bu bir western kahramanı için pek uygun bir davranış değildir. Zaten Cassidy de cesaretinden çok cazibesiyle ün kazanmıştır. William

İki haydut; Robert Redford ve Paul Newman.

Paul Newman ve Robert Redford "Sonsuz Ölüm"de.

Goldman'ın senaryosunda şerifin Butch'u affetmesi için sadece bir daha kanunlara karşı gelmeyeceğine dair söz vermesi yeterlidir. Ama Butch bu sözü vermez. Onun yerine Wyoming'de bir daha suç işlemeyeceğine söz verir ve serbest bırakılır.

Paul Newman'dan sonra Tom Berenger, Cassidy'nin gençliğini canlandırır ama bu film ilki kadar başarılı olmaz. Tarih bilgilerine göre Butch Cassidy ölümünden kısa bir süre öncesine kadar hiç insan öldürmemiştir. Öldürdüğünde de bunu kendini korumak için yapmıştır. Bolivya ordusu 1909'da Butch'u ve arkadaşı Sundance Kid'i öldürür. Bazı kaynaklara göre de Butch 1937'de

Western Olmayan Western'ler

Luke Skywalker "Yıldız Savaşları"nda Darth Vader ile düello yaptığında, western ruhunun uzak gelecekte geçen filmlerde de yaşatılabileceğini görüyoruz.

Yönetmen Frank Beyer, Manfred Krug ve altı arkadaşını "Taşların İzi"nde böyle bir sahnede oynatırken aklına hiç mi "Yedi Silahşörler" gelmemişti?

Western mi Rock'n Roll mu? Walter Hill gençliğinin sinemasına adadığı "Streets on Fire" ile.

Bir avuç dolusu dışlanan insan, polis revirinde biraraya gelerek hakimiyet sürenlere karşı gelir. John Carpenter'ın "Rio Bravo"sundan daha esintili bir film.

Carl Franklin'in "underground" hit'i "One False Move" Fred Zinnemann'ın "Kahraman Şerif" filminin bir varyasyonuydu. Bill Paxton kahraman olmak için can atıyordu.

Richard Brooks'un "The Professionals/Profesyoneller" filminin bu sahnesinin benzeri Dominik Graf'ın "Treffer"inde de var. Ama bu profesyonellerin zamanı dolmak üzere.

Western'le macera filmi arasındaki sınır erimeye başladı. Howard Hawks'ın hayvan avcılarıyla ilgili filmi "Hatari!" John Ford'un "Sarı Kurdelalı Kız"ı akraba bile

dışarı baktığında parlak bir gelecek görür.

Benimkilerden biri camı açtığında ise şöyle der; 'Şimdi biri öldürülecek.' " Sergio Leone, özellikle "Once Upon a Time in the West/Bir Zamanlar Batı'da" ile spagetti western'lerin öncüsüdür. Ancak sinema tarihi açısından bakacak olursak 60'lı yıllar Claudia Cardinale'i; "Biri hep bekler" diyerek terkeden Charles Bronson'la değil, bütün kahramanları "Vahşi Belde"de infaz eden Sam Peckinpah'la hatırlanır ve sona erer.

70'LER

Ölüm melodisi

Varyasyonların, parodilerin ve son debelenmelerin zamanı... Birkaç sinema bağımlısından başka kim 70'leri hatırlar ki? "Her film türü belli aralıklarla bir güneş tutulması yaşar. Altı yıldır yeteneklerini fazla abartan yönetmenlerin kazaya kurban giden kendini beğenmiş gerçekçi deneylerinin dışında, kayda değer hiçbir western yapılmadı." İşte Variety dergisi 1975'de bu üzücü ifadeyi kullanıyordu. Herhalde bu yıllarda herkese hitap edebilecek eğlendirici bir tek western bile yoktu. Hepsi gerek politik, gerek psikolojik, gerekse felsefi açıdan fazla abartılmış filmlerdi. Buna rağmen Arthur Penn'in "Little Big Man/Küçük Dev Adam" filmi Richard Brooks'un "Batıya 700 Mil"i ve Robert Benton'ın "Bad Company"si bu dönemin parlak filmlerindendir.

Robert Redford "Jeremiah Johnson"da

Herşeye rağmen geçmişi yakalamak artık mümkün değildi. Sergio Leone'nin yönetmenliğe de el atmış olan muhteşem çocuğu Clint Eastwood ve Sydney Pollack ("Jeremiah Johnson") eski ustalarının şan ve şöhretini sürdürmek için ellerinden geleni yaparken, Sam Peckinpah da "Pat Garret ve Billy the Kid" filmiyle western'e veda ediyordu.

70'li yılların sonunda ünlü Alman Western otoritesi Joe Hembus şöyle diyordu; "Western'in tekrar western olabilmesi için yeni bir görüşe, yeni bir mitolojiye, yeni bir rüyaya, yani yeni bir gerçeğe ihtiyacı var. Amerika büyük gerçeği tarihte değil, Amerikan rüyasında buldu." Bu rüyayı görmek de Kevin Costner'a nasip oldu.

Michael Cimino'nun "Heaven's Gate/Cennetin Kapısı" filminden bir sahne.

80'LER

Cesurlar hep yalnızdır

1980'de Walter Hill ve Michael Cimino gibi yönetmenler Western'i yenilemek için işe koyuldular. Ancak sanatsal açıdan oldukça iyi olan filmleri gişede aynı başarıyı gösteremedi. Ne Hill'in David Carradine'ı ne de Cimino'nun Kris Kristofferson'ı, Harrison Ford gibi batılıyı batıdan uzakta da olsa temsil eden oyuncuların karşısında direnemedi.

Bu arada türler öylesine değişmiş ve sömürülmüştü ki klasiklere pek meydan kalmamıştı. Michael Cimino'nun çok pahalıya malolan ama tam bir başarısızlıkla sonuçlanan "Heaven's Gate/Cennetin Kapısı" filmi ise sadece bir film stüdyosunun değil western'lerin de sonunu hazırlamıştı.

Bundan beş sene sonra Clint Eastwood ve Lawrence Kasdan tekrar işe girişti. Ancak ikisi de western'i farklı işledikleri için birbirlerini engellemediler. Eastwood kuru ve tekdüze filmi "Pale Rider" ile Kasdan'ın "Silverado"sundan çok daha büyük bir gişe hasılatı yaptı.

Buna rağmen herkes daha o zamandan Lawrence Kasdan'ın çok güçlü içgüdüleri olan bir profesyonel olduğunu ve gelecekte iyi işler başaracağını anlamıştı.

Vahşi Batı'ya yakışan sert hikayeler için yaratılmış on sert adam.

Wes Studi-savaşçı

Walter Brennan-ihtiyar kovboy

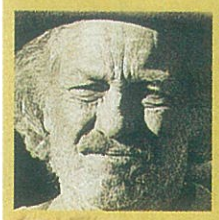

Strother Martin-parazit

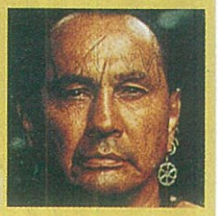

Russel Means-eylemci

Graham Greene-hakim

Jack Elam-bağışlanan

Ward Bond-güvenilir

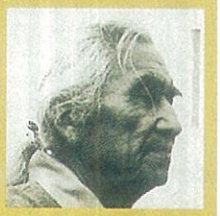

Chief Dan George-bilge

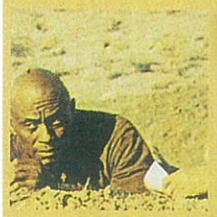

Woody Strode-düşünüp taşınan

Warren Oates-yerinde duramayan

"Bir adamın önünde diz çöküyorsam, bu dua etmek için değildir."

Faye Dunaway Doc" filminde.

EFSANELER

George Armstrong Custer (1839-1876)

Yönetmenlerin George Armstrong'a bakış açısı zaman içinde düşmanlarına, yani kızılderililere bakış açısına paralel olarak değişmiştir. Errol Flynn 1941'de onu bir kahraman olarak yüceltirken ("They Died With Their Boots On"), Richard Mulligan'a "Küçük Dev Adam'da (1970) psikopat gözüyle bakılmıştır. Custer'ı canlandıranlar arasında Ronald Reagan da vardır ("Santa Fe Trail", 1940). Ancak Reagan'ın Custer'ın politik görüşüyle hem fikir olup olmadığı hâlâ merak konusudur.

25 Haziran 1876'da 16.40-17.35 arası bir saatte Little Big Horn'da ölen Custer her zaman söylendiği gibi bir general değildi ve öldüğü sırada da "geçici" kumandanlık rütbesi taşıyordu.

Kıymalı, salçalı western

Amerikan Western'inin aksine İtalyan Western'i gerçekten öldü. Ancak bir zamanlar vazgeçilmez olduğu da yadsınamaz.

Sergio Leone; "Ben bir karamsarım. Amerikan western'lerinde kahramanlar çirkin bir biçimde arka fonda ölürler. Benim filmlerimde önde ölürler. Hem de en güzel biçimde." Bu cümlesi Sergio Leone'nin 1964 ile 1971 arasında çevirdiği western'leri özetliyor. Spagetti western onunla birlikte öldü.

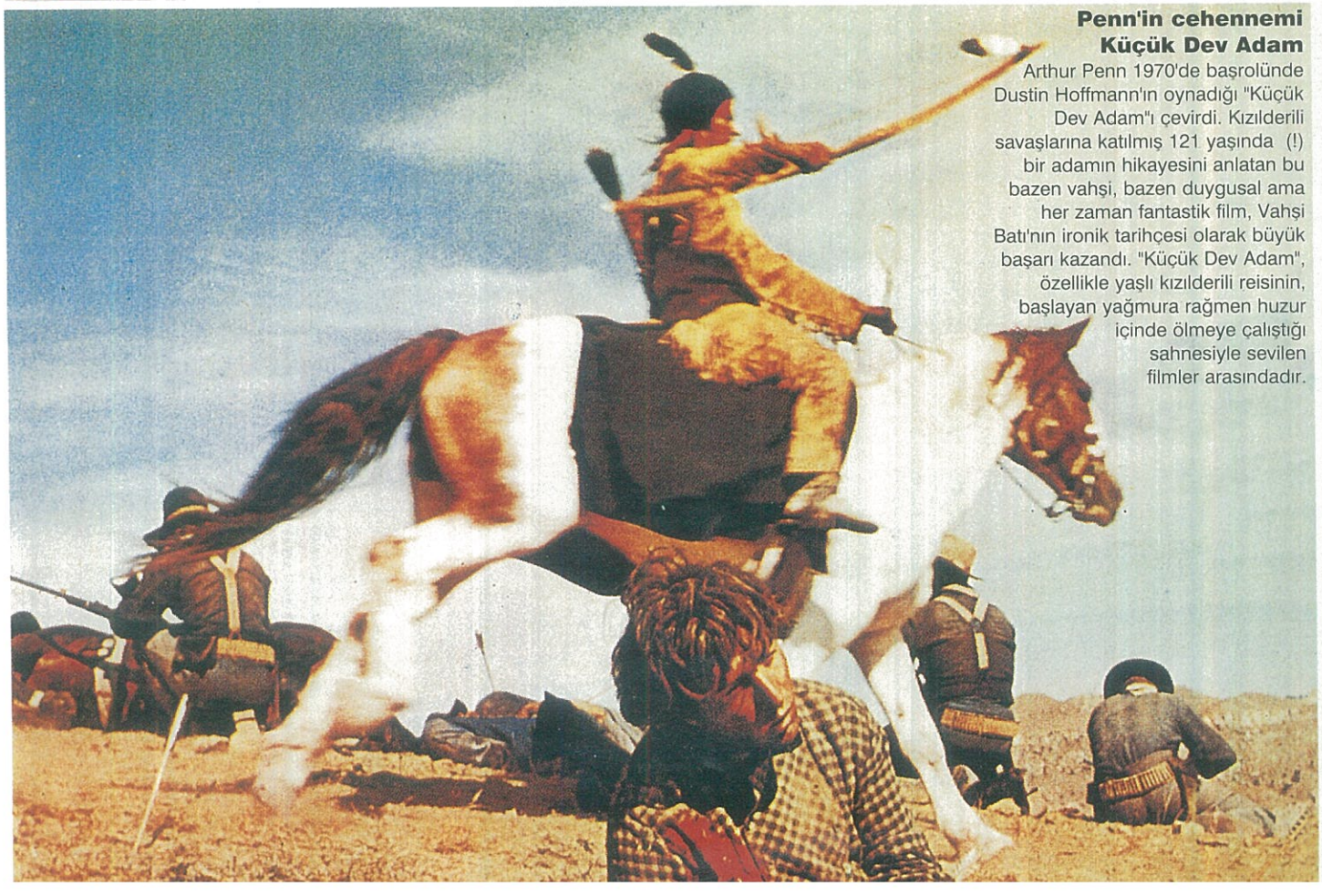

Penn'in cehennemi Küçük Dev Adam

Arthur Penn 1970'de başrolünde Dustin Hoffmann'ın oynadığı "Küçük Dev Adam"ı çevirdi. Kızılderili savaşlarına katılmış 121 yaşında (!) bir adamın hikayesini anlatan bu bazen vahşi, bazen duygusal ama her zaman fantastik film, Vahşi Batı'nın ironik tarihçesi olarak büyük başarı kazandı. "Küçük Dev Adam", özellikle yaşlı kızılderili reisinin, başlayan yağmura rağmen huzur içinde ölmeye çalıştığı sahnesiyle sevilen filmler arasındadır.

Şimdiki Zaman

Sonunda hep hesaplaşılır

"Kurtlarla Dans"ın başarısı neredeyse tarih kitaplarına geçecek. Aynı şey Clint Eastwood'un filmi "Affedilmeyenler" için de geçerli. Ancak "Tombstone", "Bad Girls" ve "Posse" gibi filmler sinemaseverlerin gözünü açtı. Batılılar yuppieler ya da rap'çiler gibi giyinip hareket etmeye başladıklarında, tarzın yerini sahte tavırlar aldığında ve hiç sebep yokken filmde gereksiz bir hareket varsa o zaman western gerçekten kaybetti demektir. Hem de içinde bulunduğumuz devrin ruhuna karşı.

Artık bu türde tuhaf şeyler oluyor. Alman film eleştirmeni Rainer Knepperges'in de dediği gibi; "Western sadece at eyerlemekten, kalan mermileri saymaktan ve bardan bir şişe içki alıp masaya getirmekten ibaret değil."

Bu yüzden bu dönemde yapılan western'lerin en güzel tarafı, Kevin Costner, Michael Mann ve eski dost Walter Hill gibi yönetmenlerin Amerikalıların atalarını ele alan filmler yapmaları. İnsancıl bir parabol olan "Kurtlarla Dans", gerçeklerden yola çıkılarak hazırlanan romantik masal "Son Mohikan", sakin ve duru bir anlatımı olan ama üvey evlat muamelesi gören "Geronimo"... Gerçekten de iyi üç film.

Özellikle "Geronimo", Hollywood'un kızılderililere çoktandır borçlu olduğu film olarak kabul ediliyor. Nihayet artık kızılderili oyuncular da hakettikleri saygıyı görüyor. Eğer günümüzde hâlâ western'lerin bir geleceği olduğunu söyleyebiliyorsak bunu Wes Studi'ye ve Graham Greene'e borçluyuz. Yani bir zamanlar ezilenler artık geleceğin umutları.

Western geri döndü. Hatta para kazandırmaya bile başladı. Belki asla eskisi gibi olmayacak. John Ford "Vahşi Belde" çevrilmeden yedi sene önce western'e, hoşçakal, dediğinde bunu önceden sezmiş olmalıydı. Sessiz sonsözü "Kahramanın Sonu"unda John Wayne'e baktığınızda, hüzünle gördüğünüz şey kapı aralığından görülen boş ve serin bir odada duran sade bir tahta tabut. John Ford bu filmle Wayne'in canlandırdığı Tom Doniphon'un neden hayatta kalamadığını ve kendi sonunu nasıl hazırladığını anlatır. Ayrıca Kevin Costner'ın "Haberci"sini de unutmamak gerekiyor. Sonuç olarak o da bir western, Mart sayımızda söylediğimiz gibi bir kıyamet western'i. Kısaca western kolay kolay ölmez. "Feo, fuerte y formal/Çirkindi, güçlüydü ve şerefliydi"... Bunlar John Wayne'in mezar taşında yazılı olanlar. Ancak Hollywood'daki sorumlular "Kahramanın Sonu" gibi başyapıtların değerini bildiklerinde tekrar iyi western'ler çekilebilir. Ayrıca Walter Hill, Carl Franklin, Lawrence Kasdan, Madeleine Stowe, Nick Nolte, Wes Studi, Kevin Costner, Danny Glover ve Clint Eastwood gibi sanatçılar Hollywood'da çalıştığı için de, ancak orada iyi western'ler yapılabilir.

Son fazla uzak degil. "Liberty Valance"

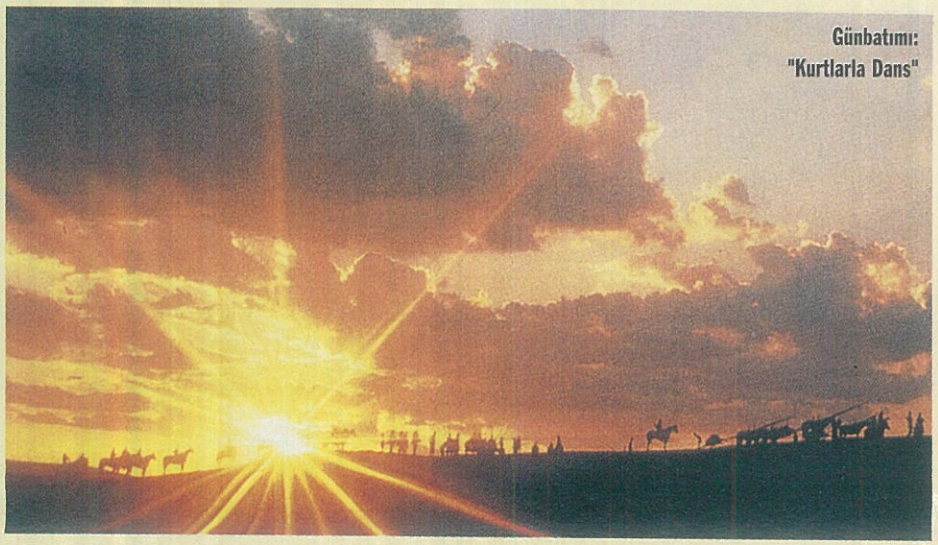

Günbatımı: "Kurtlarla Dans"

Biri başarmıştı

Kevin Costner'ın insani duygular uyandıran filmi "Kurtlarla Dans" klasikler arasına girdi bile. Bu kızılderili destanı 80'li yıllarda susuzluk dönemini yaşayan western'in tekrar canlanmasının ilk örneği oldu.

> **"Biliyor musun, şöyle kötü kokan güzel bir salon dünyadaki en güzel yerdir."**

Kevin Kline "Silverado"da.

EFSANELER

Geronimo (1829-1909)

Geronimo, Chiricahua-Apachi kızılderililerin reisi ilk olarak 1939 senesinde "Geronimo" filminde canlandırıldı. Bu film Joe Hembus tarafından "çöplük" olarak nitelendirildi. Beyazlar onu canlandırmaya bayılıyordu. 1961 senesinde Chuck Connors örneğinde olduğu gibi... Ancak 1993 senesinde Walter Hill'in "Geronimo"su bu boyun eğmeyen adamı hakettiği yere koydu. Kızılderililer için ayrılmış arazi parçasından iki kere kaçan ve otuz adamıyla yıllar boyunca bir tek fire bile vermeden süvarileri parmağında oynatan Geronimo, 1909'da öldü. Kızılderililer için ayrılmış arazide.

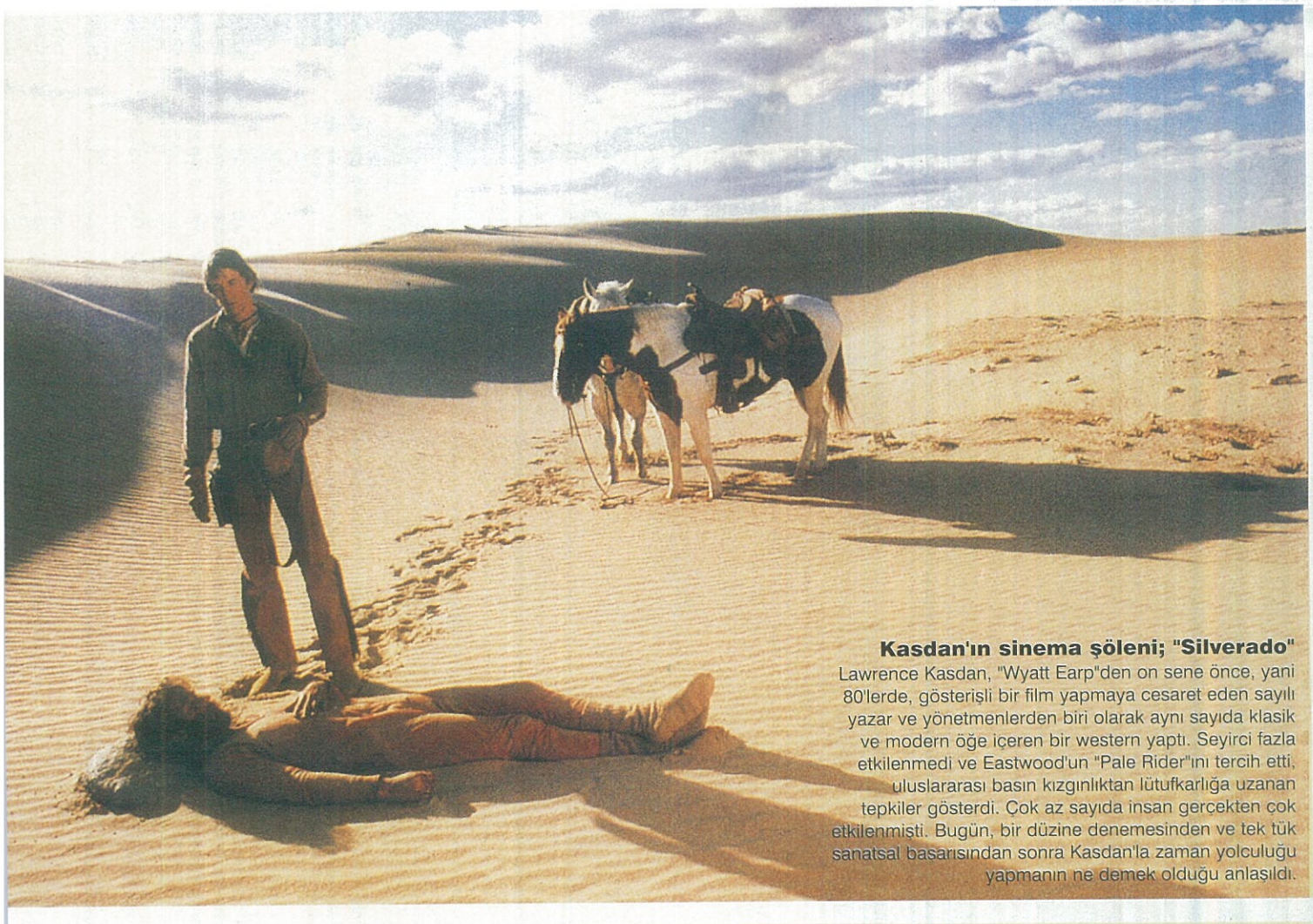

Kasdan'ın sinema şöleni; "Silverado"
Lawrence Kasdan, "Wyatt Earp"den on sene önce, yani 80'lerde, gösterişli bir film yapmaya cesaret eden sayılı yazar ve yönetmenlerden biri olarak aynı sayıda klasik ve modern öğe içeren bir western yaptı. Seyirci fazla etkilenmedi ve Eastwood'un "Pale Rider"ını tercih etti, uluslararası basın kızgınlıktan lütufkarlığa uzanan tepkiler gösterdi. Çok az sayıda insan gercekten çok etkilenmişti. Bugün, bir düzine denemesinden ve tek tük sanatsal basarısından sonra Kasdan'la zaman yolculuğu yapmanın ne demek olduğu anlaşıldı.

EN ÇOK SEVİLENLER

John Ford'un başarılı olması kimseyi şaşırtmamıştı. Avrupalı bir eleştirmen; "Bu film benim olsaydı söyleyecek başka sözüm olmazdı." demişti.

1. Çöl Aslanı, 1956

2. Rio Bravo, 1958

3. Kanlı Nehir, 1948

4. Kanun Harici, 1946

5. Forty Guns, 1957

6. Affedilmeyenler, 1992

7. Johnny Guitar, 1953

8. Sarı Kurdelalı Kız, 1949

9. Fedailer Kervanı, 1952

10. Pat Garret ve Billy the Kid, 1973

11. Tek Başına, 1959

12. Vahşi Belde, 1969

"EN ÇOK"LAR...

1994'te western filmlerinin 94. doğumgünü nedeniyle sinema dergisi Steadycam 50 Alman sinema eleştirmenine en sevdiği 13 western'i sormuş ve sonuçlarla türün ticari açıdan en başarılı temsilcilerini karşılaştırmıştı. Verilen rakamlar dolar bazında tahmini net geliri yansıtıyor (Kaynak: Variety). Öte yanda savaş ve enflasyon gibi etkenler yüzünden rakamların yüzde yüz güvenilir olamayacağı da göz önünde bulundurulmalı.

Sadece Clint Eastwood'un yönetip oynadığı "Affedilmeyenler" iki listede de yer alıyor

EN ÇOK PARA GETİRENLER

En çok kazandıran (ve tabii kazanan) oyuncular Paul Newman, Robert Redford, Kevin Costner... ve Gene Wilder. Peki ya Billy Jack kim?!

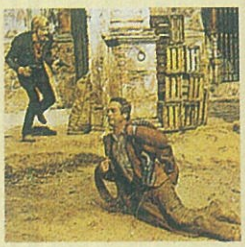

1. Sonsuz Ölüm, 1969 (84 milyon dolar)

2. Kurtlarla Dans, 1990 (82 milyon dolar)

3. Vahşi Batı, 1974 (69 milyon dolar)

4. Billy Jack, 1971 (47 milyon dolar)

5. Duel In The Sun, 1946 (46 milyon dolar)

6. Konvoy, 1923 (45 milyon dolar)

7. Affedilmeyenler, 1992 (44 milyon dolar)

8. The Trial of Billy Jack, 1974 (43 milyon dolar)

9. Vahşi Batı, 1962 (36 milyon dolar)

10. Son Mohikan, 1992 (35 milyon dolar)

11. Jeremiah Johnson, 1973 (31 milyon dolar)

12. Küçük Dev Adam, 1970 (27 milyon dolar)

13. Rüzgar Batı İstikametinde, 1969 (26 milyon dolar)

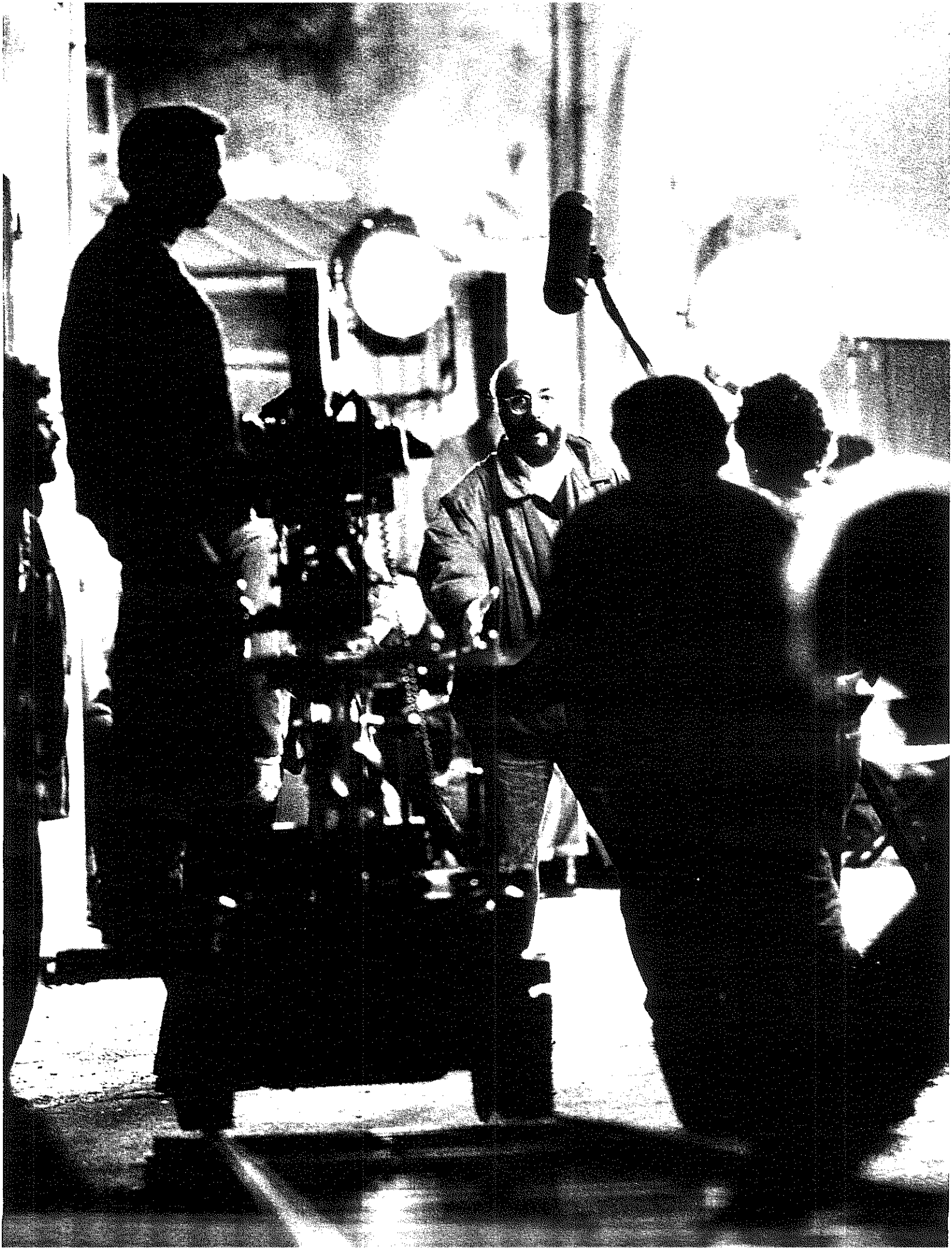

SİNEMA DERSLERİ

BERTRAND BLIER'DEN...

17. İstanbul Film Festivali'nde adına küçük bir toplu gösteri düzenlenen Fransız yönetmen Bertrand Blier geniş kitleler için pek de tanıdık bir isim değil. Avrupa dışında pek bilindiği de söylenemez. Ama meraklıları onu İstanbul Film Festivali'nde gösterilen "Trop Belle Pour Toi" (Senin İçin Fazla Güzel) ve geçtiğimiz yıllarda kısa süre vizyonda kalan deneysel denebilecek filmi "Merci La Vie" (Teşekkürler Hayat) filmlerinden hemen tanıyacaklardır. İşte 70'li yıllardan beri Fransa'nın en nevi şahsına münhasır yönetmenlerinden biri sayılan Blier'nin sinema yapmak isteyenlere verdiği tavsiyeler...

« Daha önce hiç kimse benden sinema dersi vermemi istemedi. Senaryo Yazma dersi vermem bile istenmedi. Çok yazık çünkü Fransa'da benim gibi kariyerini keşfetme deneyimi üzerine kurmuş pek kimse yok. Halbuki bu, en önemli şey: senaryo yazmak bir şey demek değildir. Önemli olan tek şey keşfetmektir. Bu da benim başkalarıyla paylaşmak isteyeceğim bir deneyim. Scorsese, New York'ta bir üniversitede sinema dersleri veriyormuş. Düşünebiliyor musunuz? Sinema yapmak isteyen birisi için Scorsese ile bir 15 gün geçirmek bile hayatında tek bir plan dahi çekmemiş biriyle 1 yıl geçirmekten çok daha iyidir! Sinema her şeyden önce bir uygulamalı alan işidir ve teorilerin pratik yanında pek değeri yoktur. Film çekmiş olanlar teorilerle uyum sağlayan çok nadir şeyler bilirler. Pek de eğlenceli biri olarak bilinmeyen Bergman'ı ele alalım: Bergman biyografisinde çok ciddi bir şekilde bir yönetmenin düşünmesi gereken ilk şeyin tuvaletlerden hiçbir zaman uzaklaşmamak olduğunu anlatıyor! Çünkü sette stres o kadar yoğundur ki, tuvaletler hayati bir unsur haline gelir.
İşte. Bunu bir sinema dersinde öğrenemezsiniz!

Benim için, yönetmenlik açısından örnek alınacak iki film Orson Welles'in "Touch of Evil" ve Ingmar Bergman'ın "Güz Sonatı" adlı filmleridir. Birbiriyle bu kadar çelişkili iki film daha bulmak zordur. "Touch of Evil"da hoşuma giden şey ham haldeki yönetmenlik yeteneği. Hikayenin hiçbir önemi yok, herhangi bir şekilde ele alınmış. Fakat birinin bu hikayeyi çekmek için inanılmaz bir yetenekle işe giriştiğini hissediyorsunuz. Welles tıpkı bir tuali boyayan Picasso gibi. Eline bir kamera alıyor ve ne yaparsa yapsın, sırf eğlenmek için bile yapsa, ortaya dahiyane şeyler çıkartıyor. "Touch of Evil" şüphesiz Welles'in bütün filmleri arasında en az ihtiraslı olanı, ama aynı zamanda en çok heyecan vereni. Benim için "Touch of Evil" yönetmenin bir yüzme yarışında boğulurken kendini kurtarıp, birinci gelebilmesi gibi bir şey...

"Güz Sonatı" da aynı şekilde gerçek bir başyapıtı temsil ediyor. Fakat tümüyle zıt nedenlerden ötürü. Bu film özellikle duygular seviyesinde mutlak bir mükemmelliği yansıtıyor. Ayrıca yönetmenlik de göz kamaştırıcı: Hem sade hem de hiçbir zaman görkeme kaçmamasına rağmen olabildiğince gözüpek... Mesela açılış sahnesinde, karısı görüntünün arka planındayken koca birinci planda yüzü kameraya dönük olarak konuşuyor ve şuna benzer birşeyler söylüyor: "Bazen karımı gizlice izlerken bana biraz kederli görünüyor"... Ve işte yönetmen on saniye içinde sizi hiç tanımadığınız insanların hayatına soktu. Olağanüstü bir şey. Bu filmle sinema önemli bir sanat haline geliyor: Filmde her şey birbiriyle uyumlu, estetik açıdan muhteşem, Sven Nykvist'in ışığı büyüleyici, oyuncular olağanüstü... Filmin uzunluğu bile önceden saniyesine kadar hesaplanmış gibi. Her şey gerçekten mükemmel. "Güz Sonatı" ile "Touch of Evil" arasındaki fark şu: ilkinde stil tümüyle duyguların hizmetindeyken, ikincisinde stil sırf zevk için uygulanmış. Bir yanda İskandinav üstat, diğer yanda ise Hollywood'un lanetlenmiş ip cambazı var.

Bununla beraber, klasiklerin birçoğu zaman aşımına uğruyor. Gençliğimde çok sevdiğim bazı filmleri tekrar seyrediyorum ve hayalkırıklığı yaşıyorum. Bu Hitchcock için bile geçerli: "Vertigo"nun kurgusunun tekrar yapılması gerekir. Bugün kimse artık bu filmi görmek için para

"'Güz Sonatı' özellikle duygular seviyesinde mutlak bir mükemmelliği yansıtıyor. Ayrıca yönetmenlik de gözkamaştırıcı."

"Aslında çoğu zaman ancak aktörlerle sahneyi prova ettikten sonra nasıl çekeceğinizi tam olarak bilebilirsiniz."

vermez. Buna karşılık "Touch of Evil" ve "Güz Sonatı" hâlâ dimdik ayakta duruyorlar. Çekimler sırasında bir tıkanıklık yaşarsam bu iki filmden birini tekrar seyrediyorum. Kıçıma iyi bir tekme yemiş etkisi yaratıyorlar bende.

TEMEL KURAL

Geleceğin yönetmenlerine ilk öğreteceğim şey sette her zaman her şeyi biliyormuş gibi davranmaları ya da başkalarında bu hissi yaratmaları gerektiğidir. Sete geldiğinizde bir planı nasıl çekeceğinizi bilmeyebilirsiniz, fakat bunu kesinlikle belli etmezsiniz. Teknisyenlere bakıp otoriter bir şekilde: "Kamerayı buraya yerleştireceğiz" dersiniz. Ve bu arada, onlar kamerayı yerleştirirlerken -ki bu aşağı yukarı on dakika alır- düşünmeye devam edersiniz. Bitirdiklerinde hâlâ bir şey bulamadıysanız teknisyenlere travelling için rayları yerleştirmelerini ya da buna benzer birşeyler söylersiniz ve zaman kazanmaya devam edersiniz. Aslında çoğu zaman ancak aktörlerle sahneyi prova ettikten sonra nasıl çekeceğinizi tam olarak bilirsiniz. Fakat bu ana gelene kadar her şeye hakim olduğunuz izlenimini vermeniz gerekir. Yoksa etraf kaptanı sarhoş bir yolcu gemisine döner: tayfalar endişelenir...

Bir yönetmenin sahip olması gereken diğer bir nitelik ise her şeye karşı sabırlı olmak ve sakin kalabilmektir. Eğer yapımcı gelir ve "Bu çok pahalıya malolacak" derse, "Evet haklısın. Neyi atabileceğime bir bakarım" cevabını verirsiniz. Orduda olduğu gibi hep aynı fikirde olmak gerekir. Sonra akıntıya karşı yüzersiniz. Yapımcıyı birkaç gün sonra arayıp, "Biliyor musun, kesmeye çalıştım fakat yapamadım, çok karmaşık" dersiniz. Sonra da film bitip iş işten geçene kadar bu şekilde devam edersiniz! Bugün benim artık neredeyse hiç bu gibi yöntemlere ihtiyacım olmuyor. Beraber çalıştığım yapımcılar benden bütün ümidi kestiler ve artık beni rahat bırakıyorlar.

BİR SİNEMA GRAMERİ

Ben gerçekten bir sinema gramerinin varlığına inanmıyorum. Bir sahneyi iki yönetmen hiçbir zaman aynı şekilde çekmez. Bir tanesi yakın plan, diğeriyse genel plan kullanacaktır ve ikisi de kendine göre haklıdır. Tek büyük kural tekrardan kaçınmaktır. Yani başka bir şekilde söylemiş olduğunuz bir şeyi görüntülerle süslemek. Mesela surata atılan bir yumruğu ele alalım: Öncelikle bunu yakından, açı

"'Güz Sonatı' ile 'Touch Of Evil' arasındaki fark: ilkinde stil duyguların hizmetindeyken, ikincisinde sırf zevk için uygulanmış."

"Komedilerde temel kurala göre hareket edenler oyuncularıdır, kamera değil. Kamera ne kadar az hareket ederse film o kadar komik olur."

/ karşı-açı olarak, keskin bir şekilde çekme eğilimi olacaktır. Halbuki bence bu genel planda çekilirse çok daha ilginç, hatta daha etkili olur. Gerçek şiddet uzaktan daha etkileyicidir: Sokakta gördüğünüz bir kavga Amerikan sinemasında görülen her şeyden çok daha şiddetlidir. Aklıma gelen en iyi örnek Godard'ın "Les Septs Peches Capitaux" adlı filmde Jacques Charrier ile gerçekleştirdiği bir skeç. Bir havaalanında uzaktan çekilmiş çok etkileyici şiddet sahneleri içeriyor. Fakat unutmamak gerekir ki Godard eşi olmayan bir üslupçu. Her şeyi kavramış bir üstat. Sonuçta ilk kural tekrardan kaçınmaktır: Şiddet içeren bir sahne çekiyorsunuz diye mizansenin de şiddetli olması gerekmez. Bir aşk sahnesi çekiyorsunuz diye kamerayı döndürmeye başlamak ve kemanları ortaya çıkartmak da gerekmez. Göstermek, bir etki yaratmak için her zaman çok etkili bir yöntem değildir. Kamerayı aktörün beş santim yakınına yerleştirmek bir duyguyu iletmek için en iyi yol değildir. Bazen gizlemek, seyircinin tahminine bırakmak çok daha etkili olur. Ben bu yüzden birçok filmimi sinemaskop çektim. Bu, çercevenin içine başka çerçeveler de sığdırmayı ve görüntünün bir kısmını saklamayı mümkün kılan bir boyut.

Aklıma bir başka örnek daha geliyor: komedi. Komedilerde temel kurala göre hareket edenler oyuncularıdır, kamera değil. Kamera ne kadar az hareket ederse film o kadar komik olur. Planlar ne kadar uzun olursa bu filmi o kadar komik kılar. "Tenue de Soiree"de yeralan ve her şeyiyle tipik bir komedi sahnesi olan bar sahnesini ele alalım: Tiyatrodaki gibi çekilmiştir. Sahne, kesmeden çekerek nereye kadar gidilebileceğini görmek için defalarca tekrarlanmış ve o zamanlar yapıldığı gibi aktörler hep karşıdan çekilmiştir. Chaplin'in filmlerinde hemen hemen hiç açı / karşı-açı yoktur ve her şey karşıdan, genel plandan çekilir. Bugün bunu yapmaya kimse cesaret edemiyor çünkü bunun "gerçek" etkisi yaratmadığından korkuyorlar. Ben bunun bir hata olduğunu düşünüyorum. Aynı "hareketli" bir film yapmak için çok plan yapmanın şüphesiz bir hata olduğu gibi. Bu sıralarda Fransız sinemasında bir moda var: Filmlerdeki plan sayısı gittikçe artıyor. Bunun nerden geldiğini hiç anlamıyorum. Bu filmleri yapanlar herhalde

"Godard eşi olmayan bir üslupçu. Her şeyi kavramış bir üstat. " (Godard'ın bir filmde havaalanında geçen bir şiddet sahnesini uzaktan çekmesi üzerine...)

"Ben önümdeki herhangi bir planı sadece bir tek şekilde çekerim ve beceremezsem de ne yapalım, şüphesiz montajcımdan bir küfür işitirim."

biraz sinirli tipler, beslenme tarzlarını biraz takip etmek lazım. İyi bir kaz kavurması belki onları biraz sakinleştirir.

ÖNEMLİ OLAN BAKIŞTIR

Hiç yapmadığım çünkü tahammül edemediğim bir şey var ki o da kendimi korumak. Yani bir sahneyi her açıdan değişik şekillerde çekmek. Bunu yapan yönetmenler var. Sonra iyi bir montajcı bulup ona: "Al, bana bununla iyi bir şey yap" diyorlar ve iç huzuruyla Courchevel'e kayak yapmaya gidiyorlar. Tabii ki bunu yapmak kolay. Fakat sinemada önemli olan bakıştır ve bu bakışın riskini göze almaktır. Ben önümdeki herhangi bir planı sadece bir tek şekilde çekerim ve eğer beceremezsem de ne yapalım, şüphesiz montajcımdan bir küfür işitirim. Bu da zaten sık sık başıma gelen bir şey. Ama en azından bir bakış açısına sahip olma riskini göze almışımdır.

Tipik bir örnek olarak iki aktörlü bir sahneyi ele alalım. Mesela Depardieu ve Serrault bir masada oturuyorlar. Eh, bu tarz bir sahneyi çekmenin bin şekli yoktur: Bu mecburen bir açı karşı-açıdır çünkü bu boyutta iki aktörle çalışma şansına sahipseniz bunu doğru dürüst yapmanız gerekir, genel plan yapacak değilsiniz. Bazı yönetmenler aktörleri profilden almak için ikili bir plan yapacaklardır. Sonra Depardieu'den ve Serrault'dan dörder tane değişik büyüklükte planlar çekeceklerdir. Ama bunu yaparsanız sonu gelmez. Bu sırada teknisyenler sıkılacaklardır. Aktörlere gelince, aynı sahneyi arka arkaya 18 defa oynamaktan nefret edeceklerdir. Ben Depardieu ve Serrault ile birer plan, sonra da belki ikisini birbirine bağlamak için bir başka plan çekerdim. Eğer iyi olmazsa da sonuçlarına katlanırdım. En azından ortaya yaratıcı bir şey koymuş olurdum. Öbür türlü bu sadece bir röportaj çekimi gibi olurdu.

Nefret ettiğim ve filmlerde giderek daha sık rastladığım, reklamlardan gelen bir teknik daha var: Uzaktan çekilmiş genel bir planı ve bir yakın planı birbiri ardına eklemek. Bu tabii ki her seferinde işe yarar. Harrison Ford'un bir tarlada yürüdüğü genel bir plan düşünün. Sonra bunun hemen

"Merci la Vie"nin çekimlerinde Blier'nin sete döşettiği raylardan bir görüntü. Blier'ye göre "İyi yapılmış bir travelling çok güzeldir."

gözünüzün önüne getirin. Bunun işe yarayan eğlendirici bir teknik olduğu doğru. Bu, çok eski bir çizgi film tekniğidir, ama bunu sistematik olarak kullanmaya başlarsanız aptalca bir sinema yapmış olursunuz. Bence iki genel planı birbirine eklemeyi başarmaktan daha güzel bir şey olamaz. Bunu yapmak gerçekten güç, ama yine de mümkündür.

TRAVELLING GÜZELDİR

Sinema her şeyden önce müziktir. Ve açıklanamaz bir sebepten dolayı müzikle hareket birarada iyi gider. Hiç farkettiniz mi? Müziği arabada, manzaranın yanınızdan akışını seyrederek dinlediğiniz zaman evde dinlediğinizden çok daha fazla tadına varırsınız. Kameranın, özellikle de travelling'in (kameranın raylar üzerinde hareket etmesi) hareketini güçlü kılan da hiç şüphesiz müziğin ve hareketin ortaklığıdır. Ama tabii ki bunu da ne yaptığını çok iyi bilerek ve mümkünse belirgin olmayan bir şekilde uygulamak gerekir. Benim için sinema tarihinin en güzel travelling'i kesinlikle Yeni Dalga döneminde Godard'ın Schoenberg'in bir müziğini kullanarak yaptığı travelling'dir. Neden mi? Çünkü sadece ve sadece bir travelling'in hikayesini anlatıyordur. Bir de Resnais'nin travelling'leri var, özellikle "Hiroshima mon Amour"dakiler. O dönemde Resnais, travelling'in imparatoruydu. İyi yapılmış bir travelling çok güzeldir. Benim treni bu kadar sevmemin sebebi de şüphesiz budur: Çünkü bu en mükemmel ve en ucuz travelling'dir.

YÖNETMENLİK HİKAYENİN EMRİNDE...

Ben gittikçe daha çok uzun odaklı objektif kullanıyorum (teleobjektifler ya da genel adlarıyla "zoom"lar). Uzun odaklı objektiflerle özellikle stüdyoda çekim yapmaya bayılıyorum. O anda sinema eşsiz hale geliyor. Çünkü stüdyonun riski tabii ki bir sahtelik hissi yaratmasıdır. Eğer normal ışıkla ve sağlayan standart objektif), "yere yatay" çekim yaparsanız en iyi dekoratör bile sahtelik hissini yokedemeyebilir. Halbuki uzun odaklı objektifi aktöre doğrulttuğunuzda diğer her şey bulanık kalır. Etraftaki dekoru sadece hissedersiniz ve üstelik aktörle bir yakınlık hissi doğar -ki bu olağanüstü bir şeydir... Tabii ki bu çeşit seçimleri filmin tarzına göre yaparsınız. Mesela "Soğuk Büfet"de (Buffet Froid) bunun tersi oldu: Baştan sona geniş açıyla, 22 mm. ile çekim yaptım çünkü soğuk ve sevimsiz olsun istiyordum. Filmdeki odalar fazla büyük ve fazla derin görünsün istiyordum. Yani yönetmenlik her zaman hikayenin hizmetindedir. "Soğuk Büfe"yi tele objektiflerle çekmek çok gülünç olurdu. Film yumuşak olurdu, halbuki ben bıçak sırtına benzesin istiyordum.

AUTEUR/YÖNETMEN SENDROMU

Çekeceğiniz filmi yazmanın iki avantajı vardır. Birincisi yazarken görüntülerle düşünürsünüz. Hayali bir görüntü, soyut bir vizyon oluşur ve siz sonra bunu sette somutlaştırmaya çalışırsınız. Bunu başarmak her zaman kolay olmaz ama en azından ne istediğinizi biliyorsunuzdur. Sonra genelde aktörlerinizi daha iyi seçebilirsiniz ve onları yönetmeniz daha kolay olur. Çünkü yazar önceden bütün rolleri kendisi tek başına, ofisinde oynamıştır. Filmi elli defa görmüştür. Bunlardan sonra sadece filmi kafasındaki modele uydurmak kalır.
Tabii bu ikili çalışma bir çeşit şizofreniye sebep olabilir. Benim durumumda yönetmen senaryo yazarını hep boğmak ister çünkü yazı çok diktatörce, çok buyurgandır. Mesela "Tenue de Soiree"de diyaloglar bir TGV treni kadar hızlıdır

"Yazar önceden bütün rolleri tek başına, ofisinde oynamıştır. Filmi elli defa görmüştür. Bunlardan sonra sadece filmi kafasındaki modele uydurmak kalır."

"Mesela 'Soğuk Büfe'de bunun tersi oldu. Baştan sona geniş açıyla, 22 mm. ile çekim yaptım çünkü soğuk ve sevimsiz olsun istiyordum."

"Bu iktidar hissi birçok yönetmeni sarhoş etti ve bu da çok tehlikeli olabilir. Zafer, para ve kızlar da yanlış motivasyonlardır."

ve tren hareket halindeyken inmek imkansızdır. Ben işte bu film sayesinde Hitchcock'un "Film iyi hazırlanmışsa yönetmenin çekimlerde bulunmasına nerdeyse hiç ihtiyaç olmaz" sözüyle ne demek istediğini anladım. Bu doğru: Böyle bir metin ve Depardieu, Blanc ve Miou-Miou gibi oyuncularla yönetmenin çekimlerde yapacağı bir şey kalmıyor. Fakat sözkonusu şizofrenlik bu filmden sonra, "ikinci dönemim" adını verdiğim ve gerçekten sinema yapmayı istediğim dönemin gelişiyle beraber ortadan kalktı. O andan itibaren yönetmen yazara: "Bizi sıkıyorsun, şimdi her şeyi başka bir şekilde anlatacağız" demeye başladı. Bunun üstüne yazar yönetmen için bir film yazmaya koyuldu ve ortaya "Trop Belle Pour Toi" çıktı. Bundan sonra tekrar evrim geçirdim. Mesela "Merci la Vie" gibi bir filmde senaryoyu yönetmenin yazdığı çok belirgin! Bu ayrıca mizansen açısından en çok gurur duyduğum filmlerden biri.

"İnanın, Marcello gibi bir aktöre senaryonuzu okurken korkmamak gerekir! Korkunç bir sahne korkusuna kapılmış olmama rağmen."

AKTÖRLERİN YÖNETİMİ FİLMDEN ÖNCE YAPILIR

Aktörlerin yönlendirilmesi konusunda çok büyük teorilerim yoktur. Temel kural sevimli olup aktörlere iyi davranmaktır çünkü onlar işin özüdür. Bir aktörün oğlu olduğum için büyük bir avantaja sahip olduğumu söyleyebilirim. Bu, hem bu mesleğe büyük bir sevgi duymamı hem de bazı yönetmenlerin aksine aktörlerden korkmamamı sağladı. Yarın Brando ile çekim yapacak olabilirim ve tabii ki bu bende bir huzursuzluk yaratır, ama beni korkutmaz... Marcello Mastroianni'nin evime geldiği ve ona "1,2,3, Soleil"in senaryosunu ilk defa yüksek sesle okuduğum günü hatırlıyorum. İnanın, Marcello gibi bir aktöre senaryonuzu okurken korkmamak gerekir! Korkunç bir sahne korkusuna kapılmış olmama rağmen...

Bunun dışında, aktörleri gerçekten yönetmek filmden önce, okuma ve casting sırasında yapılır bence. Eğer elinizde iyi yazılmış bir sahne ve iyi bir aktör varsa, yönetmenin işi daha çok homeopatik (tedavi edilmesi istenen hastalığa benzeyen başka bir hastalığın sebeplerini araç kullanarak tedavi usulü) bir hale geliyor. Tabii ideal olan belirli bir oyuncu için yazmak ve çekimleri onunla yapabilmektir. O zaman bütün yapılması gerekenler "Biraz daha güçlü, daha yavaş" demek olur. Eğer oyuncuyu sonra seçer ve yanıldığınızı farkederseniz, eh... o zaman da yapacak pek bir şey olmaz! Nüktesiz birine hiçbir yönetmen nükte veremez. Ne kadar iyi bir oyuncu olursa olsun bir kız seksi değilse eğer ve senaryo onun seksi olmasını gerektiriyorsa, elden bir şey gelmez. Yapacak hiçbir şey yoktur. Sevmediğiniz bir aktörle film çekmek zorunda kalmak korkunçtur. Özellikle Fransa'da. Sistem onu kovmayı imkansız kılıyor! Elinizde kötü bir aktör varsa onu sonuna kadar tutmanız gerekir. Sonra da eleştirmenler tepenize çöker... Benim sık sık risk aldığım oldu. Ve hata yaptığım! Fakat bazen de işler yolunda gitti. Mesela aldığım en büyük risk Depardieu'yü "Les Valseuses" için seçmek oldu. Yapımcı: "Bunu yapmayı düşünüyor olamazsınız. Böyle bir tiple kadınlar salonu terkedeceklerdir!" demişti.

YAPILMAMASI GEREKENLER

Bir yönetmenin kaçınması gereken başlıca hata şüphesiz neyin seyircinin hoşuna gideceğini tahmin etmeye çalışmak ve ne olursa olsun seyirciyi tatmin etmek istemektir. Seyirci şaşırtıcıdır ve tabii ki en çok seyirciden korkulur çünkü biz bir döneme çakılıp kalmışken o sürekli değişiyordur. Mesela ben 70'li yılların adamıyım. Beyaz saçlarıma rağmen ben her zaman "Les Valseuses"ü yapan kişiyim. Ama seyirci değişti. Ve eğer "Les Valseuses"ü bugün yapmaya kalksaydım başarılı olacağına dair hiçbir garantim olmazdı. Bir yönetmen için dönemiyle aynı safhada kalmak çok zordur. Zor ve korkutucudur. Ama her şeye rağmen ben film yaparken seyirciyi hiçbir zaman düşünmem. Sadece yapmam gereken bazı filmler olduğunu düşünürüm. Tabii intihara götüren şeyler yapmaktan kaçınırım: Hiçbir zaman kendi kendime: "Filmi sadece iki kişi bile beğense kutlayacağız." demem. Hiçbir zaman... Başarısızlık çok acı verir. Ama hiçbir şey beni riske atılmaktan alıkoyamaz- yoksa çok sıkılırım. Zaten bizim sorgulamalarımız ve tahminlerimiz seyircinin hiç umurunda değildir. Mesela plan sayısının seyircinin tepkisini etkileyeceğini düşünmek çok yanlıştır. Kimse "Nelly ve Monsieur Arnaud"dan çıkarken: "Daha fazla plan çekseydi daha iyi olurdu" demiyor.

Yapılmaması gereken daha birçok hata var. Ve sinema yapmak için kaçınılması gereken motivasyonlar da var. İktidar isteği örneğin. Elbette yönetmenin kendini tanrı sanma eğiliminin olduğu bir an gelir: yönetmen karakterlerinin doğumuna ve ölümüne karar veriyor, istediğini yaratıyor ya da yıkıyordur. Burada dikkatli olmak gerekir. Bu iktidar hissi birçok yönetmeni sarhoş etti ve bu da çok tehlikeli olabilir. Ayrıca başka yanlış motivasyonlar daha var: Zafer, kolay kazanılan para, kızlar... Birinin başlıca amacı kızları tavlamaksa, üstelik yeteneği varsa ve bu da ekrana yansıyorsa, sonuç mükemmel olabilir. Sonuçta film çekmek çok erotik bir faaliyettir, çünkü her şeyden önce arzu öğesi etrafında dönüyordur. Ayrıca elinize bir güç verilmiştir ve güç, bütün sanatsal ve politik güçler gibi erotiktir. Tabii bu sinemada politikaya nazaran daha oyunsu birşeydir. Sinemada kadın oyuncudan daha açık iç çamaşırı giymesini talep edebilirsiniz, ama bu bakanlar kurulu toplantısında pek iyi karşılanmaz tabii.

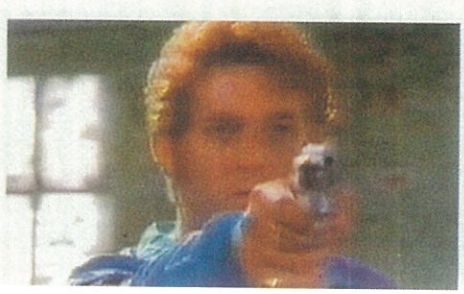

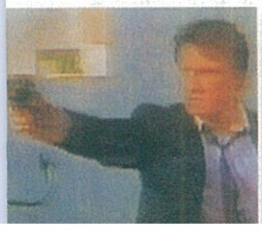

REZERVUAR KÖPEKLERİ 1992

"ÇEK O SİLAHI BABAMIN ÜZERİNDEN!"

Plan pek yolunda gitmemiştir. Joe Cabot (Lawrence Tierney) ile tükürük saçan açık renk takım elbiseli adamı İyi Çocuk Eddie (Chris Penn), her birinin kod ismi değişik bir renk olan "profesyonellerden" oluşan bir ekip toplamışlar ve bir elmas soygununa girişmişlerdir. Ama polisler pusuda beklemektedirler ve ekipten sağ kalanlar buluşma yeri olan hangara birer ikişer düşmeye başlarlar.

Tim Roth'un oynadığı Bay Turuncu ekibe sızmayı başarmış bir sivil polistir. Fakat korkunç bir talihsizlik sonucu karnında açılan berbat bir yarayla yerde kıvranarak içeri girer. Yanında ona doktor bulacağına dair söz veren ama elinden hiçbir şey gelmeyen, güvenilir, karizmatik, sağlam adam Bay Beyaz (Harvey Keitel) vardır. Sonra ekibin içeriden yeni çıkmış üyesi ruh hastası, sadist Bay Sarı (Michael Madsen) gelir. Arabanın bagajında genç bir polis memuru da getirmiştir. Sürekli profesyonellikten sözeden Bay Pembe (Steve Buscemi) herkesi soğukkanlı olmaya davet etmektedir. İyi Çocuk Eddie hangara geldiğinde Bay Sarı'nın tarafını tutar. Sonra büyük patron Joe'nun gelişiyle gerilim had safhaya çıkar. Kim ihanet etmiştir, kim kimin yanındadır ve kim ölecektir? Profesyonel Bay Pembe hemen bir yere sıvışır. Joe silahını yerde kıvranan Bay Turuncu'ya çevirir, Bay Beyaz "Korkunç bir hata yapıyorsun, buna izin veremem" diyerek silahını Eddie'ye doğrultur. Eddie'nin silahı da Beyaz'ın üstündedir. Üç kişi korkunç bir üçgende kilitlenmiştir. Sadakat, ihanet, Madonna şarkıları, bahşiş ve eski TV şovları üzerine yapılan onca geyik muhabbeti yerini bu ateş üçgeninde sessizliğe bırakır. Sonra parmaklar tetiğe kayar ve....

kamerayı nasıl kullanacağınızı ya da bir sahneyi seyirciye nasıl sunacağınızı bilmiyorsunuz. Bu haftaki dersimizin konusu kamera.

HARİKA İCAT KAMERA

En sevdiğiniz filmin sahnelerini hatırlamaya çalıştığınızda gözünüzün önüne ne gelir? Oyuncuların yüzü mü? Diyaloglar mı? Müzik mi? Belki... Ama önce görüntü gelir akla. "Bir Zamanlar Amerika"da Robert De Niro'nun afyon tekkesindeki gülüşü, "Çingeneler Zamanı"nda suyun üzerinde ateşlerle gezen kayıklar ya da "Kıyamet"te (Apocalypse Now) Robert Duvall'ın napalmın kokusunu aldığı sahne... Hangi sahne olursa olsun, aslında sizi etkileyen şey temelde görüntüdür. Ve görüntü kamerayla elde edilir. Kısaca, bir açısı vardır; kameranın üstünde bir objektif vardır ve kamera ya hareketlidir ya da sabit... Sizi etkileyen bu üç öğenin bileşimidir.

Bütün filmler aslında belirli bir düzen içinde kurgulanmış bir dizi çekimden oluşur. Yönetmen, bu çekimleri hikayeyi resimlemekte başarıyla kullanırsa ve o filme ait bir görsel dünya kurabilirse o filmi beğenirsiniz.

Çekim yapmak, diğer bir deyişle kamerayı yönetmek, yönetmenin en temel işlerinden biridir. Bir romandaki sözcükler gibi filmdeki çekimlerin de kendine özgü grameri vardır. Sözgelimi uzaktan yapılan bir çekimin seyirci üzerinde yakın plandan ve ana çekim (master shot) denen ve mizanseni genel plandan veren çekimlere göre çok farklı bir etkisi olur.

YAKIN ÇEKİM

Yakın planda yönetmen seyircinin dikkatini o sahnede anlatmak istediği şeye çeker. Yoğun duygular yaşayan birinin yüzünün çok yakınına girmek ve seyirciyi o karakterle özdeşleşmeye zorlamak için kullanılır. Ayrıca seyircinin dikkatini anlatılan hikaye için önemli bir noktaya çekmek için de kullanılır. (E.T'nin Eliot'ın yüzünün önündeki parmağı gibi).

Günümüz sinemasında, televizyon dizilerinde, reklam ve videokliplerde fazlasıyla kullanılan bir çekimdir.

ANA ÇEKİM (MASTER SHOT)

Sinemada hikayeyi görüntülemeye yönelik ilk girişimler tiyatroyu andırıyordu. Sahnenin gösterilmesi ve aksiyonun kaydedilmesi, ana çekim diye bildiğimiz sabit çekimle yapılıyordu. Yani kamera mizansene belirli bir uzaklıkta sabitleniyor ve sahne bitene kadar çekim yapılıyordu. Bugün sinemada bu çekim hâlâ kullanılıyor ama sahnenin hemen girişinde ya da

ÇEKİMLERİN SIRRI 1

"Üçüncü Türle Yakın İlişkiler"

Sinema dilinin ustalarından Spielberg, iyi seçilmiş basit çekimlerle filmini zenginleştirmeyi başarıyor. Örneğin "Üçüncü Türle Yakın İlişkiler"de, Ana Gemi gelene kadar Şeytan Kulesi'nin tamamını gösteren geniş açılı bir çekime rastlanmaz. Böylece sonuç çok etkileyici olur. Geminin azameti yanında kule, kulenin yanında da üs ve içindeki insanlar minicik görünür. Spielberg, basit bir tarama çekimiyle Ana Gemi'nin inişini izleyen bir teknisyenin yakın plan çekimine geçer. Bu çekim seyircinin hissettiği gerilimi artırır. Sonunda, barış için geldiklerini anladığımızda ve Richard Dreyfuss gemiye bindiğinde Spielberg, aynı adamın yakın planından uzaklaşan tarama çekimiyle önceden yarattığı etkiyi tersine çevirir. Giderek uzaklaşan çekim rahatlama duygusu uyandırır. Yatıştırıcı ve güven verici bir etkisi vardır.

ÇEKİMLERİN SIRRI 2

"Heat"

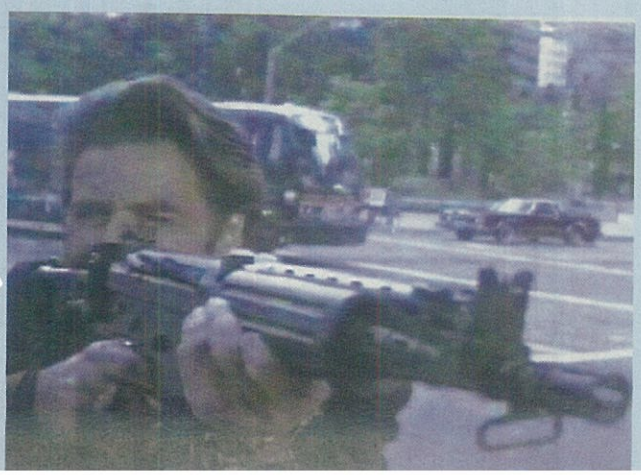

"Heat"teki merkez bankası soygunu sahnesinde güçlü bir etki yaratmak için özel çekimler kullanılır. Val Kilmer'ın ateş açtığı andan itibaren Michael Mann kamerasını ekibe ve polislere çok yakın tutar. Ayrıca burada caddenin bütününü gösteren geniç açılı çekim kullanmaması önemlidir. Bu çekim, seyirciyi ateşin ortasında tutarak çok klostorofobik bir duygu yaratır çünkü aksiyondan uzaklaşmanızı sağlayacak bir geniş açılı çekim yoktur ve titreyen bir omuz kamerası kullanıldığından olay yerinden geçen masum Los Angeleslı vatandaşlardan biri gibi hissetmeniz sağlanır.

yönetmenin özel olarak seçtiği bazı özel anlarda... Şimdilerde oyunculara yakın plandan girmeden önce seyircinin kafasında kısaca sahneyi kurmak için kullanılıyor. Sözgelimi bir western filmini düşünün. O malum Vahşi Batı barlarından birine giren bir yabancı genellikle önce uzaktan bir genel planla gösterilir. Bu sahnede barı, piyanoyu, bütün masaları ve içeri giren yabancıyı görürüz, işte buna ana çekim, genel plan denir. Şüphesiz yeni alışkanlıkları reddederek bütün sahnelerde genel plan kullanan yönetmenler de var. Mike Leigh'in "Sırlar ve Yalanlar" filminden örnekleyelim. Leigh burada iki önemli sahneyi (anneyle kızın cafede buluştukları ve ailece barbekü yapmak için biraraya geldikleri sahneler) hiç kesme yapmadan sadece genel planda tek bir ana çekimle gösterir. Bu çekim aşağı yukarı gerçek bakışımızı yansıttığından (kamera açıları ve hızlı kurgu yoktur) sahnenin gerçekçiliğine büyük katkısı vardır. Tabii kendine özgü sorunlar da yaratabilir. Sahne durağan ve tutuk görünebilir. Mainstream filmlerin çoğunda bir sahne birçok açıdan çekilir. Yani önce bir ana çekim yapılır, ardından kamera yakın planlara geçer ve bütün sahne o planlardan bir daha çekilir. Böylece yönetmenin elinde aynı sahnenin aynı uzunlukta iki ya da üç, hatta duruma göre dört tane çekimi vardır. Tıpkı naklen verilen bir futbol maçında yönetmenin kameralardan gelen görüntüleri kurgulaması gibi gibi yönetmen de kurgu masasında aynı sahnenin bu değişik çekimlerini parçalayarak bir bütün elde eder. Pahalı bir yöntemdir çünkü çok film ve vakit harcamanız gerekir. Bu nedenle örneğin Türk sinemasında sıkça kullanılmaz. Ama videoyla çekim yapan televizyon dizilerinde kullanılır. Çünkü bu tarz çalışmanın pratik bir yararı vardır. Amaç ortaya çıkacak herhangi bir hatanın montaj odasında telafisini mümkün kılmaktır. Ayrıca böylece yönetmenin oyuncusunun hızını ayarlayabilme şansı olur. Yönetmen, replikler arasındaki boşlukları keserek bir performansı montaj aşamasında değiştirebilir. Fiziksel aksiyonun az olduğu ya da hiç olmadığı sahneleri çekmenin en etkin yolunun bu olduğu söylenebilir."Heat"te De Niro ile Pacino'nun cafede buluştukları sahne aynen böyle çekilmiştir. Başlangıç olarak ana çekim kullanılmaz. Ardarda altı yakın omuz üstü çekimi kullanılır. Gerekirse gözlerini kırpmadan birbirlerini öldüreceklerini açıkladıkları anda Michael Mann iki adamın itiraflarının etkisini artırmak için yakın çekime geçer. Bu çekimler seyircinin dikkatini bu unutulmaz ve artık klasikleşmiş sahnenin vurgulamak istediği sözlere çeker.

KAMERA OMUZDA

Huzursuzluk ve kargaşa duygusu yaratır. Genellikle nesnelerin hızlı hareket ettiği ve kontrolden çıktığı izlenimini uyandırır. Stanley Kubrick'in "Full Metal Jacket" filminde, Hue'nün şehre girişini hatırlayın. Fransız Yeni Dalga'sında da sıkça kullanılırdı. Kameranın sallanması duygusu seyirciyi rahatsız ettiği için ve kameranın varlığını açık ettiği için son yıllarda mainstream filmlerde bazı istisnalar hariç pek kullanılmıyor.

STEADICAM ÇEKİMİ

Steadicam çekiminde uzman kameraman steadicam aletini yüklenir ve kamera da bu alete monte edilir. Kameraman nereye giderse gitsin, koşsun, dönsün Steadicam'in içindeki özel bir teknik sayesinde kamera kesinlikle sallanmaz, dengesini kaybetmez. Steadicam'i en çok sevenler 80'lerin korku filmi yönetmenleriydi. Onlara göre Steadicam çekimleriyle katilin bakış açısını vermek çok iyi bir fikirdi. Ama sonra usta yönetmenler sayesinde Steadicam başka amaçlar için de çok yerinde bir biçimde kullanılmaya başlandı. Örneğin Martin Scorsese, "Kızgın Boğa"da (Raging Bull) Jake'in (Robert De Niro) soyunma odasından ringe yürüdüğü sahneyi tek bir Steadicam çekimiyle vermeyi tercih etmiştir ve bu sahnede seyirci Jake ile özdeşleşmemiş ama onun yaşadığı duyguyu çok iyi kavramıştır. Steadicam'i daha sonra sıkça kullanan hatta neredeyse bütün filmini bu aletle çekmekten hoşlanan yönetmenler de türedi, Oliver Stone gibi ■

ODAK NOKTALARI

Farklı objektif kullanımı nesnelere bakışımızı nasıl değiştirir?

Bir fotoğrafçı için geniş açılı objektif çerçevenin içine daha çok unsur koymayı sağlar, tele objektif ise çok uzaktaki bir şeyi yakında göstermeye yarar. Sinemada bu biraz farklıdır. Standart bir objektifin (35 mm'lik film için 50 mm) görüş alanı hemen hemen insan gözününkiyle aynıdır. Geniş objektifler (50mm'nin altında) görüş alanını genişletir ama aynı zamanda odak alanını derinleştirir. Tele objektif ise (50 mm'nin üzerinde) tersini yapar ve odak alanını daraltır. Bu çok kabaca bir açıklamadır ama aşağıdaki örnekler için yararlıdır.

Buğulu Yakın Plan

"Deliverence"ta Jon Voight'ın geyik avına çıktığı sahneye bakın. Yakın planların ve geniş açılı çekimlerin hepsi, buğulu yakın plan sağlayan tele objektifle yapılmıştır. Voight, bulanık ve buğulu bir yeşillik ve çalılık görüntüsüyle çevrelenir ve böylece yaratılan bir karmaşa ve tuzağa düşmüşlük duygusu, şehir çocuğu Voight'un ormandan korktuğuna ilişkin düşüncenizi güçlendirir.

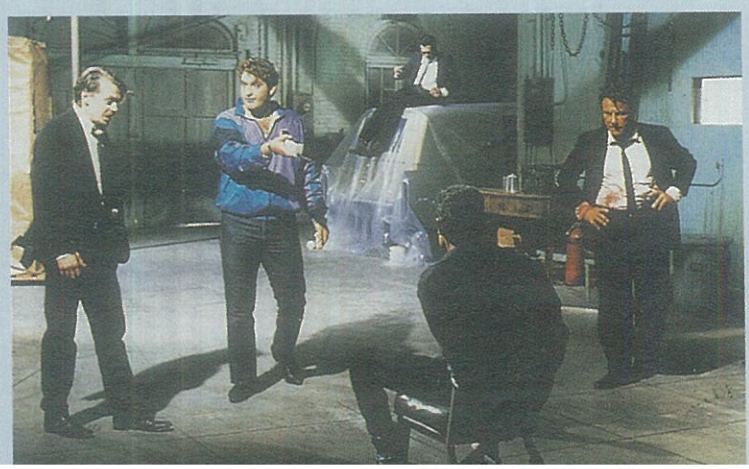

Alan Derinliği

"Rezervuar Köpekleri"nin büyük bölümü, geniş açılı objektiflerle, derin odaklı çekilmiştir. Pembe ve Mavi'nin yürüyüp konuştukları bütün uzun ve sabit çekimler arka plandaki aynalar ve lavabolar ile önplandaki duvarlar ve sandalyelerle doludur. Böylece aktörler, sahneyi işaretlere takılmak zorunda kalmadan, birlikte oynama özgürlüğüne kavuşur. Montajın yarattığı büyülü etki olmayınca da seyirci yoğunlaşmaya zorlanır ve teoride sahneye daha fazla katılır.

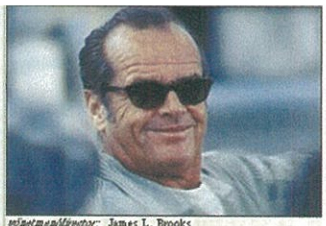

yönetmen/director: James L. Brooks
oyuncular/cast: Jack Nicholson, Helen Hunt, Greg Kinnear, Cuba Gooding, Jr. Skeet Ulrich, Shirley Knight, Hans Zimmer

DALGIN PROFESÖR (FLUBBER)

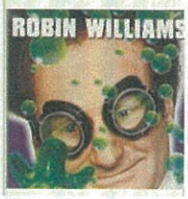

İSTANBUL'DAKİ FİLMLER

İstanbul nüfusu hızla artan bir metropol. Sinema sayısı batı metropollerinden az da olsa, son yıllarda çok sayıda yeni sinema salonu açıldı. Çoğu zaman nerede, hangi filmin oynadığını takip etmek güç. Sinemaya gitmek istediğinizde, İstanbul'daki filmler için artık İnternet'iniz size en büyük yardımcı olacak. İstanbul'da faaliyet gösteren tüm sinemaların telefon numaraları ve gösterimdeki filmleri bilgisayarınızdan takip edebilirsiniz. Şimdilik İnternet aracılığıyla bilet satan sinema yok ama, herhalde yakında bu hizmet de sunulur. İstanbul sinemalarındaki tüm filmler ve sinemaların telefon numaraları bu sitede...

www.istanbul.com.tr/sinema.htm

BEST OF SANDRA

Moore... İnternet kullanıcıları Hollywood güzelleri arasında en çok Sandra Bullock'u seviyorlar. Sandra'nın İnternet'teki sayfaları son yıllarda hep en çok ziyaret edilen adreslerden. Bunda kuşkusuz Sandra'nın 1995'teki "The Net" filminin etkisi büyük.

Filmde sıradan bir genç kızı oynayan Sandra İnternet'te "chat" yaparken, bir adamla tanışıyor ve inanılmaz bir macereya atılıyordu. Tüm dünyada bu filmi izleyen, net'çiler ister istemez Sandra'ya sempati duymaya başladılar. Tabii İnternet'teki bu büyük ilgi sonrası çok sayıda Sandra adresi türemiş durumda. Hatta kimi adreslerde Sandra'nın çıplak pozları olduğu söylentileri çıkarılarak para kazanmak istendi ama, bunların çoğunun montaj olduğu biliniyor. Sandra Bullock sitelerinin hepsini birden gezmek pek mümkün değil. Biz sizler için en kapsamlı Sandra adreslerini araştırdık ve en iyi birkaç tanesinin adresini bulduk.

En İyi Sandra Siteleri

www.sandra.org
www.worldnet.net/sthousand
www.geocities.com/hollywood/hills/3190
www.geocities.com/hollywood/8589
www.ime.net/akira/sbullock.htm
web-star.com/sandraring/home.html

AFİŞ KOLEKSİYONU

Sinema filmlerinin afişleri her sinemaseverin ilgisini çeker. Mutlaka sizi derinden etkileyen eski ya da yeni bir film vardır. Hayatınızın filminin afişine kavuşmak İnternet'te çok kolay. Eğer siparişinizin postada kaybolmasından kuşkulu değilseniz, dilediğiniz filmin orijinal afişini İngiltere'den isteyebilirsiniz. Filmin sadece orijinal afişi değil, filmden önemli bir kare veya sevdiğiniz oyuncuların 70x100 cm'ye varan boyuttaki posterleri İngiliz Pushposters firmasında satılıyor. Koleksiyon sadece sinemayla sınırlı değil ünlü müzik grupları, sporcular ve top modellerin posterlerini de istemek mümkün. Fiyatlar poster başı 5-7 pound arasında, ama tabii tek bir tane istediğiniz zaman poster parasından fazla posta gideri ödemek zorunda kalabilirsiniz. Yurtdışında geçerli her türlü kredi kartı kabul ediliyor. Almak şart değil sadece gezmek isterseniz Pushposters'in adresi:

www.pushposters.demon.co.uk

LEVENT ERTEM

Our range of film posters includes...

Batman & Robin
Film
98x68cm £6.49

Pulp Fiction
The Big Man's Wife
86x62cm £4.99

Terminator
Film
98x68cm £6.49

Tarantino Hayranlarına...

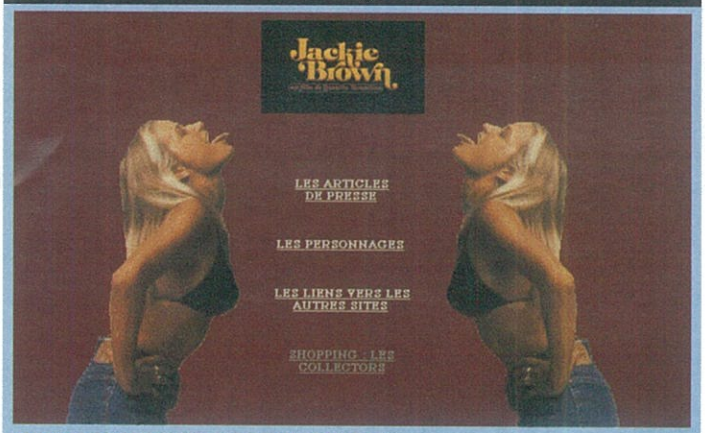

FRANSIZCA "JACKIE BROWN" SAYFASI

Quentin Tarantino'nun yeni filmi "Jackie Brown" 22 Mayıs'ta gösterime giriyor. Tarantino yine, "Rezervuar Köpekleri" ve "Ucuz Roman" gibi bir alt-kültür filmiyle karşımızda. Filmin, "Bacfilm" sitesindeki İnternet sayfası, Fransızca bilenler için hayli doyurucu bilgiler içeriyor. Filmin oyuncuları Robert De Niro, Samuel L. Jackson, Michael Keaton, Bridget Fonda ve tabii Jackie Brown rolündeki çikolata renkli Pam Grier hakkında önemli bilgiler var. Ayrıca film hakkında şimdiye dek çıkan olumlu ve olumsuz tüm eleştirileri, Fransızca olarak bu sitede okuyabilirsiniz.

"Jackie Brown", film olarak farklı bir yaşam tarzını sembolize ettiğinden filmle ilgili geniş bir koleksiyon, meraklıları için satışa sunulmuş durumda. Mesela filmin orijinal Zippo çakmağı en çok ilgi gören parça. Filmin orijinal afişi, masaüstü oyuncu bibloları, Jackie Brown amblemli tişört ve kepler satışta. Fiyatlar Fransız frangı üzerinden ve posta giderleri hariç. Almak istediğiniz ürünün kaç tane üretildiği ve halihazırda kaç tane kaldığı da ayrıca belirtiliyor. Orijinal Jackie Brown kabartmalı Zippo'dan sadece 2000 tane kaldığını belirtelim. Kimbilir belki ileride Jackie Brown filminin bu ürünleri açık arttırmalarda büyük ilgi görecek.

www.bacfilms.com/jackiebrown

YENİ KASET & CD

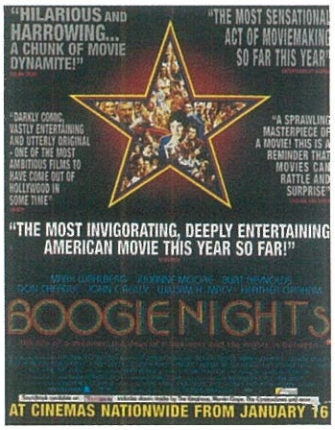

70'LERE NUR YAĞIYOR

Dar tişörtler, geniş yakalı gömlekler ve bol paçalı pantolonlar...
70'lerin porno film endüstrisini ironik bir dille anlatan keyifle izlenebilecek bir film "Ateşli Geceler/Boogie Nights". Başrollerinde Mark Wahlberg, Burt Reynolds ve Julianne Moore'un yeraldığı filmin, dinleyenleri oturdukları yerden kaldıracak bir de soundtrack albümü var. 70'lerden 80'lerin ilk yıllarına yani disco'nun en revaçta olduğu yıllara imzasını atan gruplar yeralmış albümde. "The Commodores", "Elo", "The Beach Boys", "Chakachas" ve "The Emotions" gibi isimlerin yer aldığı albüm, hem yeni arşivcilerin hem de pas tutmuş vücutlarını harekete geçirmek için fırsat arayan ihtiyar delikanlıların kaçırmaması gereken bir albüm.

"Boogie Nights/Music From The Original Motion Picture"
EMI/Kent

WESTERN SWING, COUNTRY VE ENNİO MORRİCONE

Başrollerinde Sean Penn, Jennifer Lopez ve Nick Nolte'un yer aldığı traji-komik bir kara film. Günümüz sinemasının ünlü yönetmeni Oliver Stone'un son filmi "Kaybedenler" (U-Turn), filmin geçtiği bölgeye ve filmin havasına uygun müziklere bölümü, 1950'lerden bu yana en sevilen Western Swing parçaları ve country klasiklerinden oluşuyor. Bunun yanısıra filmin orjinal müzikleri, film müzikleri olayının tartışmasız en baba ismi Ennio Moricone tarafından hazırlanmış. Altmışların westernleri için yaptığı müziklerle ünlenen ve dünyanın en iyi bestecileri arasında gösterilen Morricone, uzun yıllar sonra kendi alanına geri dönüşünü kendine özgü tarzıyla kutluyor. Bu albüm kaçmaz.

"U-Turn/Music From The Orginal Soundtrack"
Sony Music

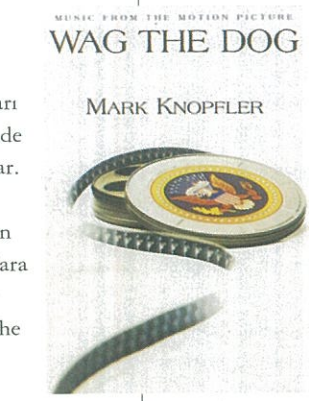

MARK KNOPFLER'IN RİTMLERİ

80'li yılların öncü rock gruplarından Dire Straits'in vazgeçilmez elemanı Mark Knopfler, film müzikleri üretmekteki başarısını 15 senedir sürdürüyor. ABD'başkanı Clinton'ın skandallarının tartışıldığı sakat bir dönemde gösterime giren ve ABD başkanının gönül maceralarını örtbas etmek için yaratılmış uluslararası sahte bir krizi konu alan, ilginç konusunun yanısıra Dustin Hoffman ve Robert De Niro gibi iki "baba" oyuncusuyla da dikkat çeken film "aktüel" konusuyla sinemalarda ilgiyle izlendi. Kendine özgü gitar tekniğiyle, musalla taşındaki ölüyü bile harekete geçirecek ritmlerin yaratıcısı Mark Knopfler, iyi bir albüm yapmış, kaçmaz. **"Long Live Rock'n Roll".**

"Wag The Dog/Music From The Original Soundtrack"
PolyGram/Raks

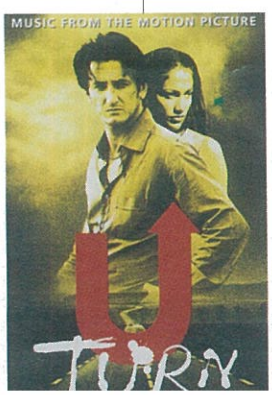

"YAĞMURCU"NUN NAĞMELERİ

"Baba" filmlerinin unutulmaz yönetmeni Francis Ford Cappola'nın yönettiği, başrollerini Matt Damon, sevimli şişko

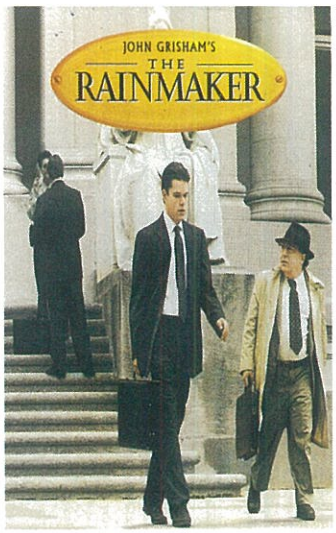

kadınların gözbebeği Mickey Rourke'un paylaştığı filmin müziklerini, 40'tan fazla Hollywood filmi için müzik bestelemiş efsanevi yetenek Elmer Bernstein yapmış. Filmin müzikleri de film kadar merak uyandırıcı.

"The Rainmaker/Soundtrack"
PolyGram/Raks

PUNK ROCK MÜPTELALARI İÇİN...

Sinemalarda Mayıs ayında gösterilecek "G.I. Jane"in soundtrack'i filmden daha önce piyasada... Demi Moore'un Amerikan ordusunda bir asker olarak karşımıza çıktığı filmin yönetmeni, "Yaratık" ve "Blade Runner" filmleri ile büyük takdir kazanan Ridley Scott. Müzikleri de kendisi kadar ilginç olan "G.I.Jane"in soundtrack albümünün ilk yüzünde John Lee Hooker, The Pretenders ve Bad Company gibi isimler var. Albümün ikinci yüzü ise punk-rock'tan hoşlananlar için ilaç gibi. B yüzünün tamamı Antique-Christ şarkılarıyla dolu. Ölene kadar "isyan" diyenlerin muhakkak dinlemesi gereken bir albüm. Ben dinliyorum.

"G.I.Jane/ Music From The Original Soundtrack"
PolyGram/Raks

TAYLAN ÖZGÜR İNCEDAL

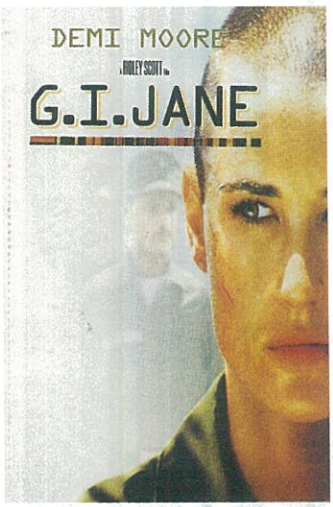

NEFİS BİR ÇORBA

Başrollerinde Gwyneth Paltrow, Ethan Hawke, Anne Bancroft ve Robert DeNiro'nun yer aldığı "Great Expectations", soundtrack albümüyle kendinden uzunca bir süre bahsettirecek bir film. Albümde birbirinden farklı isimler ardı ardına sıralanmış. Kendine özgü sesiyle Tori Amos, Pulp'ın yaramaz vokalisti Jarvis Cocker (Michael Jackson konserinde sahneye çıkıp Maykıl'a poposunu göstermişti), Mono, Seattle'ın unutulmaz grubu Soundgarden'ın depresif çığırtkanı Chris Cornell, Duncan Sheik, Iggy Pop ve rock müziğin dev ismi Grateful Dead. Daha fazla isme gerek kaldığını sanmıyorum. Albümden çıkacak olan ilk single ise Duncan Sheik'ın yorumladığı "Wishful albümdeki favorim A yüzünün üçüncü şarkısı "Life In Mono". Albümdeki şarkıların sözlerini albüm kapağında bulabileceğiniz bu albümü sakın ola kaçırmayın. (Sinema dergisinin editörü Mehmet Açar da geçen ay hep bu albümü dinlemiş)

"Great Expectations/The Album"
Balet Plak

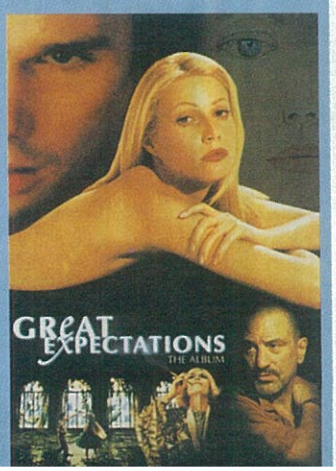

Batman Daima

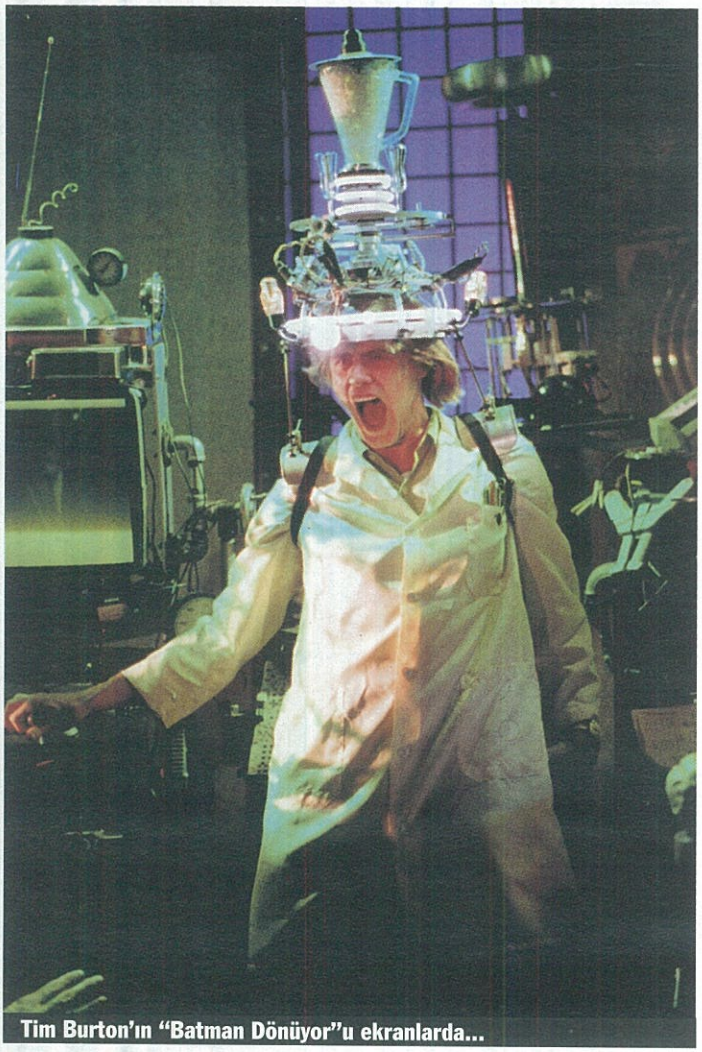

Tim Burton'ın "Batman Dönüyor"u ekranlarda...

(BATMAN FOREVER)

Tim Burton'ın 1989'da çektiği "Batman" filmi seyirciden büyük ilgi görmüş, o filmde çizgi roman kahramanı Yarasa Adam'ı Michael Keaton, Joker'i Jack Nicholson canlandırmıştı. 1992'de yine Tim Burton, Michael Keaton'a başrol vererek "Batman Dönüyor"u çekti. Michelle Pfeiffer ve Danny DeVito, yan karakterler olarak karşımıza çıktılar. 1995'te ise seriye Joel Schumacher el attı ve Batman'liği Val Kilmer'a vererek çok daha eğlenceli bir film ortaya çıkardı. Batman takipçileri, 1997'de yine Joel Schumacher'in çektiği, Yarasa Adam'ı George Clooney'in oynadığı, ayrıca Uma Thurman, Alicia Silverstone ve Arnold Schwarzenegger'in rol aldıkları, serinin 4. filmi "Batman ve Robin"i de hatırlayacaklar... CINE5 bu ay, serinin 3. filmini ekrana getiriyor. Bu bölümde başrolleri Val Kilmer, Jim Carrey, Tommy Lee Jones, Chris O'Donnell ve Nicole Kidman paylaşıyorlar. Bölge savcısıyken baktığı bir dava sırasında yüzünün yarısını mahveden asitli bir saldırıya maruz kalan Harvey Dent'in, bu olaydan sonra yüzü gibi karakteri de ikiye bölünür. Ruhsal dengesini ve karar verme mekanizmasını yitiren Dent, her şeye uğurlu parasıyla yazı-tura atarak karar veren, cani İki Surat'a dönüşür. Ve Batman'le ölümcül bir savaşa girişir. Öte yandan gönderdiği dalgalarla insanların zihinlerini karıştıran ve sanal görüntüler yaratarak reel dünyayla bağları kopartan bir cihaz icat eden Edward Nygma, çalışmalarını Bruce Wayne adına sürdüren bir bilim adamıdır. Wayne'in ziyareti esnasında gururla sunduğu icadına olumlu tepkiler alamayınca sinirlenen Nygma, yalnız üzerinde kullanınca akıl sağlığından olur ve Bilmececi adlı yeni bir kimliğe bürünür. Yarasa Adam, iki düşmanla baş etmek zorundadır... "Batman Daima" (1995), aksiyonu ve eğlenceli sahneleriyle meraklılarını tatmin edecek. **17 Pazar CINE5**

ROSEANNA (ROSEANNA'S GRAVE)

Ödüllü İngiliz yönetmen Paul Weiland'dan aşk, sevgi ve fedakârlık üzerine alışılmadık bir film... Trivento adlı küçük bir İtalyan köyünde restoran işleten Marcello, hayatının en kötü dönemini yaşamaktadır. Her şeyden çok sevdiği karısı Roseanna, ölüm döşeğindedir ve son arzusu kızlarının da yatmakta olduğu köy mezarlığına gömülmektir. Ancak bir sorun vardır. Mezarlıkta sadece üç kişilik yer kalmıştır ve önceden rezervasyon yapmak gibi bir şansları yoktur. Marcello önce mezarlığın büyütülmesi için bitişikteki arazinin sahibi olan Capestro ile anlaşmaya çalışır ama zamanında Roseanna'yı elinden kaptığı için ondan nefret eden Capestro toprağını satmaya yanaşmaz. Artık Marcello için tek bir çıkar yol kalmıştır. Köydeki insanların ölmelerini engellemek. Böylece azimli adam hastaları ziyaret ederek, kan bağışlayarak, hatta trafiği düzenleyerek Azrail'in köye girişine engel olmaya çalışır. Jean Réno, Mercedes Ruehl ve Polly Walker'ın rol aldıkları "Roseanna" (1997), Ocak '98'de sinemalarımızda gösterilmişti. **20 Çarşamba CINE5**

TATLI ZEHİR (PRETTY POISON)

Anthony Perkins ile Tuesday Weld'in rol aldığı 1968 yapımı aynı adlı filmin yeniden çevrimi olan "Pretty Place" ile tanınan Grant Show ve Wendy Benson rol alıyor. Dennis Pitt, çıkardığı yangınla ölüme sebebiyet vermekten dolayı kapatıldığı hapishaneden şartlı tahliyeyle serbest bırakılır. Yaptığı her hareketi görevli memur Jane Azenauer'a bildirmek zorunda olmasına rağmen, gizlice bir kimya fabrikasında çalışmaya başlar. Kendi yarattığı fantezi dünyasında yaşayan Dennis, bir futbol takımının ponpon kızı olan Sue-Anne ile tanışır ve onu da kendi dünyasına çeker. Sue-Anne'in en büyük derdi genç erkeklere aşırı ilgi gösteren annesidir. Birbirlerine karşı duydukları ilgiye rağmen yalan söylemekten de çekinmeyen çiftten Sue-Anne'in, Dennis'ten çok daha şeytanî bir ruha sahip olduğu zamanla anlaşılır... **28 Perşembe CINE5**

BÜYÜK BEYAZ HÜSRAN (THE GREAT WHITE HYPE)

Boksun kral adayları arasında en güçlü konumda olan Muhterem Fred Sultan, zenginliği, gücü ve bir prensi andıran kıyafetleriyle Amerikan rüyasının canlı bir kanıtıdır. Yönetim kurulu odasında bile, soyunma odasında olduğu kadar rahat tavırlar sergileyen dostumuz iflah olmaz bir kapitalisttir. Fakat tüm iş bitiriciliğine ve finansal sihirbazlığına rağmen, boksa duyulan ilginin gittikçe azalmasına engel olamaz. Yine de Sultan, bu ilgisizliğin nedenini tahmin etmektedir. İnsanlar zenci bir "kardeşin" diğer bir zenci "kardeşi" dövmesini izlemekten sıkılmışlardır. Yenilmez zenci şampiyon James "Gaddar Biçer Döver" Roper'ın karşısına çıkarılacak beyaz bir boksör tüm problemlerin çözümü olacaktır. Ve Sultan aradığı "büyük

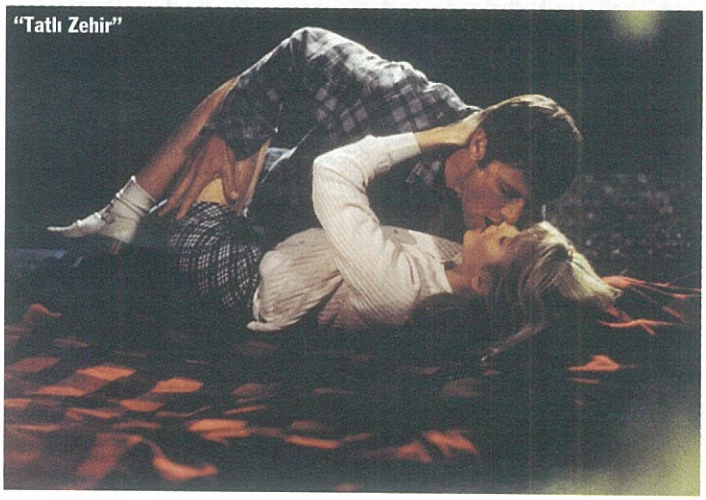

"Tatlı Zehir"

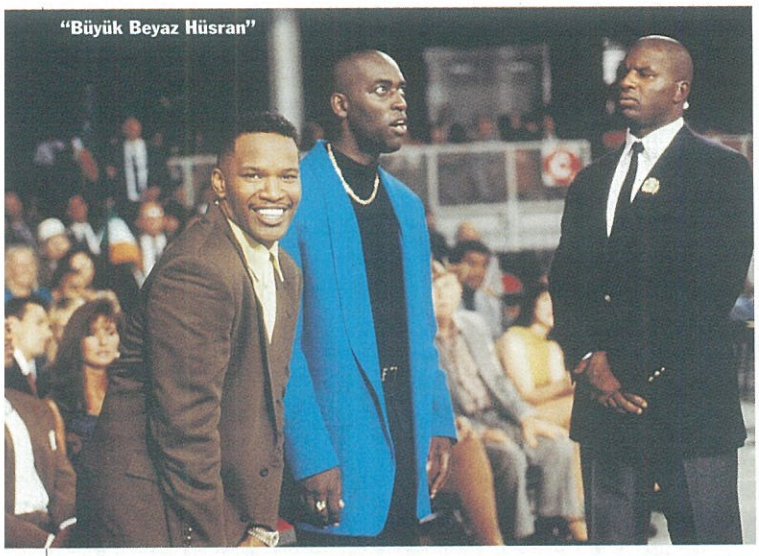
"Büyük Beyaz Hüsran"

beyaz umut"u Ohio Cleveland'da bakımsız bir barda bulur. Reginald Hudlin'in yönettiği "Büyük Beyaz Hüsran"da (1996) Samuel L. Jackson ile Jeff Goldblum oynuyor.
Film Türkiye'de ilk kez seyirci önüne çıkıyor.
2 Cumartesi CINE5

MASALLAR PRENSİ (THE PAGEMASTER)

"Evde Tek Başına" serisi ile küçük yaşta şöhrete kavuşan Macaulay Culkin, "Masallar Prensi" ile bizleri büyülü bir dünyada keyifli bir yolculuğa çıkarıyor.
Culkin'in canlandırdığı Richard,

"Masallar Prensi"

ailesi ve çevresi tarafından sürekli korunan, kendine güveni gelişmemiş bir çocuktur. Bu yüzden nükleer savaştan, depremden, kısacası yaşamdan korkarak büyüyen Richard, bir gün ufak bir iş için babası tarafından dışarı yollandığında acayip bir fırtınaya yakalanır. Ona kocaman ve korkunç gelen dünyanın ortasında tek başına kalan çocuk, halk kütüphanesine sığınır. Kitaplar arasında dolaşırken, edebiyat klasiklerindeki karakterleri uçarlarken görür, derken duvardaki boyalar akmaya başlar. Bütün bunlar daha sonra olacakların yanında çok önemsizdir. Çünkü kitapların giysisiyle Richard'ı beklemektedir ve onu düşlerinde bile göremeyeceği maceralar diyarına götürmeye hazırdır. Maurice Hunt ile Joe Johnston'ın birlikte yönettikleri "Masallar Prensi"nde (1995) ayrıca Christopher Lloyd da rol alıyor. Animasyonla gerçek sahnelerin içiçe geçtiği film, her yaştan(!) çocuklar için... **30 Cumartesi CINE5**

TEHDİT (OUTBREAK)

"Ateş Hattında", "Hava Kuvvetleri-Bir" filmlerinin yönetmeni Wolfgang Petersen'den ilgiye değer bir gerilim... Olaylar, açılışta yok edilmesine tanık olduğumuz köyü kırıp geçiren virüsü taşıyan bir maymunun ABD'ye dehşet saçması etrafında gelişiyor. Dokunmayla dahi bulaşabilen ve kurbanını 24 saat içinde öldüren virüs, bir yandan da evrim geçirmeye devam eder. Şehir dışındaki bir kasabanın virüse yenik düşmesiyle ve hasta sayısındaki müthiş artışla birlikte yetkililer olayın farkına varıp tüm kasabayı karantina altına alırlar. Kasabaya giriş çıkışlar ordunun denetimindedir artık... Serbest kaldığı takdirde 48 saatte tüm Amerika'yı yok edeceği tespit edilen virüsün yayılma tehlikesine karşı alınacak iki önlem vardır. Ya, kasaba toptan imha edilecek, ya da Sam Daniels ve Roberta Keough liderliğindeki sağlık ekibi tarafından, virüsü taşıyan kayıp maymun bulunarak, hastalığı tedavi edecek ilaç geliştirilecektir. Dustin Hoffman, Rene Russo, Donald Sutherland ve Morgan Freeman'ın başrolleri paylaştıkları "Tehdit" (1995), sinemalarda da ilgi görmüştü.

Festivalden İki Film...

KUŞ SOKAĞI'NDAKİ ADA (THE ISLAND ON BIRD STREET - ØEN I FUGLEGADEN)

Geçen ay İstanbul Film Festivali'nde gösterilen film, sıcağı sıcağına ekranda... Danimarka Sineması'nda gelen bu sıradışı film, savaşa bir çocuğun gözünden bakıyor... 2. Dünya Savaşı'nın olanca hızıyla sürdüğü 1942 yılında, Varşova'da yaşayan 11 yaşındaki Alex'le tanışırız. Her gün yüzlerce insanın zorla çalışma kamplarına gönderildiği bir gettoda oturan Alex için hayat hiç de kolay değildir. Annesini kaybetmiş olan çocuğun tek dayanağı, babası Stefan ile küçük faresi Snow'dur. Naziler'in sık sık ziyaret ettikleri gettoda nerelere saklanabileceklerini gayet iyi bildiklerinden, evlerinden ayrılmamayı başarmışlardır. Fakat günün birinde getto boşaltılır ve Alex ile babası yakalanır. Bu sırada babası ve arkadaşları, Alex'in kaçabilmesi için bir kargaşa yaratırlar ve böylelikle çocuk, Goehler komutasındaki Naziler'in elinden kurtulur. Babasının bir gün çıkıp geleceğini düşünen Alex'in zor günleri başlamıştır. Yiyecek yok denecek kadar azdır. Çocuk, faresiyle birlikte hayatta kalabilmek uğruna akıl almaz bir mücadeleye girişir. Goehler'in askerlerinden kaçarken, Kuş Sokağı'nda bombalanmış bir apartmanın çatı katına sığınan Alex, boşaltılmış evlerden bulduğu kırık dökük eşyalarla kendine bir oda yaratır. "Emma'nın Gölgesi" (Skyggen af Emma, 1988) ile Cannes'da ödül kazanan Danimarkalı yönetmen Søren Kragh-Jacobsen'in imzasını taşıyan filmde Patrick Bergin ile Jordan Kiziuk başrolde... Uri Orlev adlı yazarın anılarına dayanarak kaleme aldığı ödüllü romandan uyarlanan "Kuş Sokağı'ndaki Ada" (1997), Berlin Film Festivali'nde Özel Ödül kazanmıştı. **6 Çarşamba CINE5**

GİZLİ AJAN (THE SECRET AGENT)

Joseph Conrad'ın 1907'de yayınlanan romanından sinemalaştırılan ve yine geçen ay İstanbul Film Festivali'nde seyirci önüne çıkan "Gizli Ajan" (1996), 1894 yılında Londra'da geçiyor. Anlatılansa, hem polis hem de yabancı güçler için çalışan bir gizli ajanın, Greenwich Gözlemevi'ni havaya uçurma çabaları... Yıllar önce okuduğu kitaba hayran kalan Bob Hoskins'in hayata geçirdiği projede, daha önce "Tehlikeli İlişkiler" ve "Mary Reilly"de birlikte çalışan prodüktör Norma Heyman ile yazar-yönetmen Christopher Hampton yeniden biraraya geliyor. Victoria dönemi sonlarında yaşayan bir grup yeraltı karakterinin etrafında gelişen öykünün baş kahramanı ise Verloc... Tam bir ajan provokatör olan Verloc, ikili oynamakta, hem polis için hem de bir "yabancı güç" adına çalışmaktadır. Bu "yabancı güce" karşı olan ama kamu huzurunu bozmadıkları için İngiltere tarafından sınır dışı edilmeyen anarşist bir grubun güvenini kazanıp, aralarına katılmayı da ihmal etmez. Verloc, Soho'da bulunan, açık saçık dergi ve fotoğraflar sattığı dükkânında topladığı anarşist dostlarına çok geçmeden ihanet eder. Emrinde çalıştığı "yabancı gücün" talimatlarına uyarak, Greenwich Gözlemevi'ni bombalamak ve suçu anarşist gruba atmak için plânlar kurar. Ne var ki işler beklendiği gibi sonuçlanmayacaktır... Bob Hoskins, Patricia Arquette, Gérard Depardieu ve Christian Bale, filmin ağır topları... **13 Çarşamba CINE5**

"Tehdit"

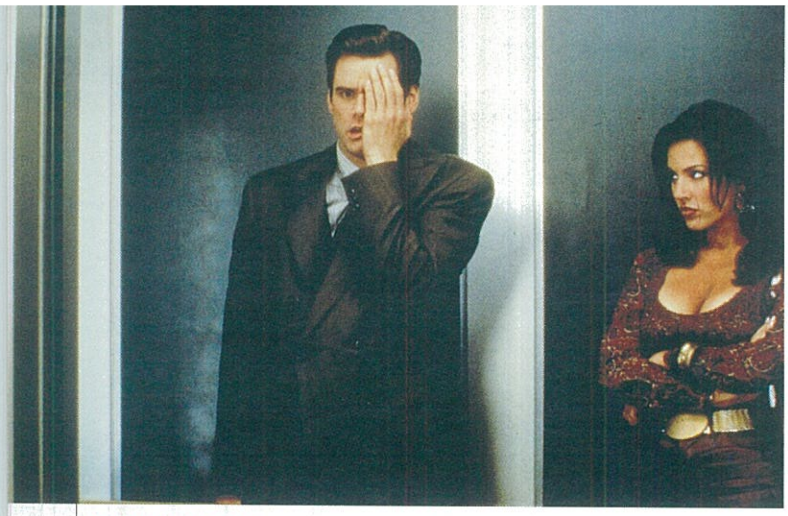

YALANCI YALANCI (LIAR LIAR)

Jim Carrey'i "Budala Detektif" filmiyle keşfeden ve daha sonra "Çatlak Profesör", "Budala Detektif Afrika'da"yı çeken yönetmen Tom Shadyac, bir kez daha Carrey'i kullanarak keyifli bir komediye imza atıyor. Yalan söylemeden bir tek dakikasını bile geçiremeyen, üçkâğıtçı, çıkarcı ve işkolik avukat Fletcher'ın öyküsünü anlatıyor film. Söz verdiği halde işinden ötürü oğlu Max'in doğum günü partisine katılamayan Fletcher, eski karısı Audrey'i arayarak geç saatlere kadar çalışacağını bildirir ve özür diler. Küçük Max'e de babasının olmadığı misafir dolu bir odada, üzerinde beş adet mum bulunan pastayı kederli bir şekilde üflemek kalır. Doğum günü pastasının üzerindeki mumlara dalgın bir şekilde bakan Max, kendi kendine şöyle mırıldanır: "Babamın bir defalığına bile olsa yalan söylemeyeceği bir gün dilerim." Ve mucize gerçekleşir. Sabah gözünü açtığı saatten itibaren tek bir yalan söyleyemez hale gelen Fletcher hayatının karabasanını yaşar. Yan rollerde Maura Tierney ve Justin Cooper'ı izleyeceğimiz film, 1997'nin en iyi iş yapan komedilerinden olmuştu. Jim Carrey hayranlarına... **24 Pazar CINE5**

BULUTLARIN ÖTESİ (A WALK IN THE CLOUDS)

İtalyan yönetmen Allesandro Blasetti'nin en önemli filmlerinden 1946 yapımı "Bulutlara Dört Adım"ın yeniden çevrimi olan "Bulutların Ötesi", Meksika kökenli yönetmen Alfonso Arau imzalı bir duygusal komedi... Yapımcılığını ZAZ grubunun üstlendiği, "Küçük Buddha" ve "Hız Tuzağı" filmleriyle yıldızı iyice parlayan Keanu Reeves gibi yeni ve Anthony Quinn gibi eski Hollywood starlarının boy gösterdiği film, yönetmenin çok iyi tanıdığı Meksika'nın tüm folklorik özelliklerini yansıtıyor. 2. Dünya Savaşı sona ermiştir. Evine dönmekte olan genç asker Paul Sutton, trende güzel bir Meksikalı kız olan Victoria Aragon ile tanışır. Tutucu ailesinin tavrına, özellikle de otoriter babasının tüm karşı çıkmalarına karşın şehirde tek başına yaşamakta olan genç kız hamiledir, üstelik çocuğun babası da onu terk etmiştir.

"Bulutların Ötesi"

tepkilerini önlemek amacıyla Paul'den kocası rolü yapmasını ister. "Acı Çikolata" filmiyle ülkemizde tanınan yönetmen Arau, "Bulutların Ötesi"nde de (1995) seyircisine benzer tatlar vaadediyor. **31 Pazar CINE5**

SON DANS (LAST DANCE)

"Bayan Daisy ve Şoförü", "Bay Johnson", "Sevgi Zengini" filmlerinin nitelikli yönetmeni Bruce Beresford, Sharon Stone, Rob Morrow, Randy Quaid gibi iyi oyuncuları bir araya getirerek, ticari açıdan da başarı sağlayacak bir film koyuyor ortaya. Tabii kaliteden taviz vermeksizin... Romantik-drama türündeki "Son Dans" (1996), cinayetle suçlanan Cindy adlı genç bir kadının savunmasını üstlenen ama bir süre sonra onunla büyük bir aşk yaşayan avukat Rick'in öyküsünü anlatıyor. **atv**

Cadfael III: St. Gils'in Cüzzamlısı

ASRIN SUÇU (CRIME OF THE CENTURY)

"Ağlatan Oyun", "Vampirle Görüşme" filmlerinden tanıdığımız Stephen Rea, trajik bir gerçek yaşam öyküsüyle karşımızda... Aktöre Isabella Rossellini ile J.T. Walsh eşlik ediyor. Rea, "Asrın Suçu"nda havacılığın ünlü öncülerinden Charles Lindbergh'in küçük oğlunu kaçırıp öldürmekle suçlanan ve idama mahkûm edilen Bruno Richard Hauptmann'ı canlandırıyor. 3 Nisan 1936 tarihinde Hauptmann, kendisine inanmayan insanlarla dolu dünyaya ısrarla masum olduğunu haykırarak, elektrikli sandalyede can verir. Gerçekten de fidye parasının bir kısmı hariç, bu yasa dışı Alman bulunamaz. Dikkatsizce yürütülen soruşturmalar, şahitlerin baskı sonucu değişen ifadeleri, Alman karşıtı düşünceler ve süregelen medya taşkınlığı belki de masum olan bir insanın infazını çabuklaştırmış ve onun şerefiyle birlikte hayatını da elinden almıştır. Mark Rydell'ın yönettiği "Asrın Suçu" (1996), tarih boyunca yapılan en trajik adli hatalardan birini gözler önüne seriyor. **7 Perşembe CINE5**

CADFAEL III: ST. GILS'İN CÜZZAMLISI

Başrolünü İngiliz Tiyatrosu'nun usta aktörü Derek Jakobi'nin üstlendiği "Cadfael" adlı seri filmin üçüncü bölümü ekranda. Iveta de Massard, soylu ve zengin bir ailenin son üyesi ve yüklü bir mirasın sahibi olarak akrabaları tarafından vesayet altına alınmıştır. Baron de Domville ile evlenmek için Shrewsbury Kilisesi'ne gelen genç Iveta, aslında baronun hizmetkârlarından Jocelyn'e âşıktır... **13 Çarşamba KANAL 7**

TUZAK (BREAKDOWN)

Biraz Steven Spielberg'in "Belâ"sını (Duel), biraz da Oliver Stone'un "Kaybedenler"ini (U-Turn) anımsatan, soluk soluğa izlenen, gerilimli bir yol filmi çeşitlemesi... Lüks arabalarıyla yolculuğa çıkan karı-koca, Amerika'nın dağlardan, çöllerden ve göz alabildiğine uzanan açık arazilerden geçen otoyollarında ilerlemektedir. Derken arabaları bozulur. İki-üç saatte ancak bir taşıtın geçtiği ıssız otoyolun ortasında çaresiz kalan çift, arızayı gidermeye çalışır. Derken bir tır çıkagelir ve onları en yakın istasyona kadar

"Tuzak"

götürmeyi teklif eder. Jeff, arabasını bu dağ başında bırakmak istemeyince, karısının tek başına tıra binmesine razı olur. Karısı da istasyona ulaşınca bir çekici yollayacaktır. Eşini, tanımadığı ama iyi niyetine inandığı tır şoförüne emanet eden Jeff, beklemeye koyulur. Saatler geçtiği halde gelen giden olmayınca da, arabasına bir kez daha göz atmaya karar verir ve arızanın küçük bir aksaklıktan kaynaklandığını fark eder. Sorunu giderdikten sonra hevesle direksiyon başına geçen dostumuz, soluğu istasyonda alır. Yönetmenliğini Jonathan Mostow'un üstlendiği, Kurt Russell, geçtiğimiz aylarda yitirdiğimiz J. T. Walsh ve Kathleen Quinlan'ın rol aldıkları "Tuzak"ın (1997), mayıs başında İngiltere'de daha yeni vizyona girdiğini de belirtelim... **10 Pazar CINE5**

SUÇLU KİM? (RICOCHET)

Sıradan bir polis memuru ile, rastlantıyla yakalanmasını sağladığı suçlu arasındaki tuhaf intikam mücadelesi... Medya üzerine eleştiriler taşıyan, şiddet kullanmak yerine yaratmak istediği gerilimi senaryosuyla ortaya koyan "Suçlu Kim?"i (1992) Russell Mulcahy yönetmiş. Oyuncularsa Denzel Washington, John Lithgow, Ice T ve Kevin Pollak... **KANAL D**

TEK GÖZLÜ JACK (ONE EYED JACK)

1880'lerin Meksikası'nda geçen bir dizi soygun olayını anlatan film, farklı bir western. Dan ve Rio, bir banka soyarlar. Dan, at satın almak için Rio'yu çölde bırakır ve geri dönmez. Rio da şerif ve adamların tarafından yakalanıp hapse atılır. Beş yıl sonra Dan'in peşine düşen Rio, onu banka soygunu yapmayı planladığı kasabanın şerifi olarak bulur. Hem yönetmenliğini hem de başrolünü Marlon Brando'nun Pina Pellicer oynuyor.
5 Salı KANAL 7

YÜREĞİMİN SESİ (GRACE OF MY HEART)

1958 yılında Philadelphia'dayız. Bir 10 yıllık süreç daha sona ermektedir. Yeni başlangıçlar yapmanın zamanıdır ve Edna Buxton şarkıcı olmanın hayallerini kurar. Konuşmanın ucuz, verilen sözlerin daha da ucuz olduğu bu endüstride Edna, onurlu, sadık ve vizyon sahibi bir adamla tanışır. Joel Millner adlı bu adam Edna'ya Denise Waverly adını takar. Denise Waverly'yi fırtına gibi bir 10 yıl beklemektedir. Anne, eş, eski eş, arkadaş, sevgili olacak ve dul kalacaktır. Illeana Douglas, Matt Dillon, Eric Stoltz, John Turturro gibi başarılı oyuncuların rol aldıkları filmin kadın yönetmeni Allison Anders'ı ise "Gas Food Lodging", "Mi Vida Loca"dan hatırlayacaksınız. "Yüreğimin Sesi" (1996) Türkiye'de ilk kez gösterime çıkıyor.
21 Perşembe CINE5

KOMEDYEN (FUNNY BONES)

Tommy Fawkes'in öyküsü, "insan ya doğuştan komiktir ya da komik olmaya çalışır" düşüncesini perdeye taşıyor. Ünlü ve çok sevilen bir komedyenin oğlu Tommy, babasının izinden gidip şov dünyasına atılmış, fakat onun gibi doğuştan yetenekli olmadığı için hep gölgede kalmıştır. Tommy, doğduğu ve altı yaşına kadar yaşadığı yer olan İngiltere'ye, vodvil dünyasının beşiği sayılan Blackpool'a gider. Amacı hem çocukluğunun en mutlu yıllarını geçirdiği o altı yılı yeniden bulmak, hem de bu mutluluğunu sona erdiren olayı açığa çıkarmaktır. Bir anlamda

köklerine yaptığı Blackpool yolculuğunu, mesleğini geliştirmek için fırsat olarak gören Tommy, burada bir rol kapabilmek için âdeta çırpınır. Peter Chelsom'un yönettiği "Komedyen"de (1995) Oliver Platt, Lee Evans, Richard Griffiths, Oliver Reed, Ian McNeice, Jerry Lewis ve Leslie Caron rol alıyorlar... **Prima**

ŞAŞKIN DENİZCİ (CABIN BOY)

Nathanial Mayweather şanslı doğmuş, hayatı boyunca elini sıcak sudan soğuk suya sokmamış, zengin ve şımarık bir delikanlıdır. Yanlışlıkla bindiği "Küfürbaz Fahişe" adlı balıkçı teknesinde onu hayatın acımasızlığı beklemektedir... Leş gibi teknenin eski kurt denizcileri, âdeta üzerine çullanırlar. Güverteyi "yalatacak" kadar da canını

Klasikler

MACBETH

Orson Welles'in yaptığı ünlü Shakespeare uyarlaması ekranda... Güç ve iktidar peşinde koşan insan ruhunun yaşadığı fırtınalar, sürüklendiği uçurumlar, bütün çağları ve kültürleri aşan bir yetkinlikle gözler önüne seriliyor filmde... Bu filmi tamamladıktan sonra Welles, 10 yıl kadar Hollywood'dan uzaklaştırılmıştı... 1948 yapımı filmde Welles'e Jeanette Nolan ve Dan O'Herlihy eşlik ediyor. **10 Pazar KANAL 7**

KRALIN BÜTÜN ADAMLARI (ALL THE KING'S MEN)

Sinemalarımızda "Saltanat Hırsı" adıyla vizyona girmiş 3 Oscar'lı klasik yapıt, "Kralın Bütün Adamları" (1949) adıyla ekrana geliyor. En İyi Film, Oyuncu ve Yardımcı Oyuncu Oscar'larını alan yapıt, politik sinemanın çarpıcı örneklerinden... Kanoma City'de valilik seçimlerine aday olan Willie Stark, yaptığı parlak konuşmalarla insanları etkilemekte ve bazı gazetelerin ilgisini çekmektedir. Gazeteci Jack de yıldızı yeni parlayan bu politikacıyla görüşür. Stark ilk seçimleri kaybeder ancak dört yıl sonra tekrar aday gösterilir. Seçim kampanyası bütün hızıyla devam ederken Stark, gazeteci Burden'a kendisiyle çalışmasını teklif eder...
22 Cuma KANAL 7

Okyanusu'nun Cehennem Kovası olarak bilinen bölgesinde seyreden gemi ve yolcuları, birbirinden garip, efsanevi deniz yaratıklarıyla karşılaşırlar. Tim Burton'ın yapımcılığını, Adam Rasnick'in yönetmenliğini üstlendiği "Şaşkın Denizci"de (1993), Chris Elliott ve Ritch Brinkley rol almış... **Prima**

SON YOLCULUK (THE LAST VOYAGE)

Felâket filmlerinin başarılı öncülerinden olan "Son Yolculuk" (1960), lüks bir geminin hüsranla sonuçlanan son seferini perdeye getiriyor. Gerçek bir geminin batırıldığı film, kuşkusuz "Titanic"i çağrıştıran ilginç konusuyla görülmeyi hak ediyor. Andrew L. Stone'un yönettiği filmde Robert Stack ile Dorothy Malone oynuyor.

"Canlı ve yeni kesilmiş bir sinir çok daha duyarlıdır..."

SZELL: *(Szell, Babe'in önündeki masanın üzerine bir çanta koyup açarak hazırlıklarına başlar.)* Elmasların değerini biliyor musun?

BABE: Hayır.

SZELL: Ben de öyle. *(Elindeki elektrikli aletle odanın içinde yürüyerek)* Bugünkü değerini bilmiyorum. Yarın bankaya gitmeden önce öğrenmeliyim. *(Elindeki aleti Babe'in solunda kalan duvardaki bir deliğe sokar)* Görüyorsun... *(Tekrar çantaya doğru gelir)* Kardeşin inanılmaz güçlüydü. Güç çoğunlukla kalıtımsaldır. Kollarında öldü. Bunun için uzun ve çok acılı bir yolculuk geçirmişti. *(Szell, açık çantanın kapağının arkasında, aletin matkaba benzeyen ucunu çıkarır)* Bir sebebi olmalı.

BABE: *(Nefesi kesilerek)* Hiçbir fikrim yok.

SZELL: *(Kapıya doğru bağırır)* Karl!

(Janeaway'in adamlarından biri içeri girer. Babe, panik içinde kafasını dizlerinin arasına sokar. Adam, Babe'in kafasını geriye çeker ve ağzını açar. Szell dişleri aralık tutmak için bir tıpa yerleştirir.)

SZELL: *(Gülümseyerek)* Aa, lütfen endişelenme. O oyuğa girmeyeceğim. O sinir zaten ölmek üzere. Canlı, yeni kesilmiş bir sinir çok daha duyarlıdır. *(Aleti çalışır duruma getirir)* O yüzden sağlıklı bir dişi delerek özüne ulaşacağım. Tabii, bana güvende olduklarını söyleyemezsen...

(Kamera delici alete yaklaşır, ses yükselir, görüntü bulanıklaşır ve Babe'in çığlığı duyulur)

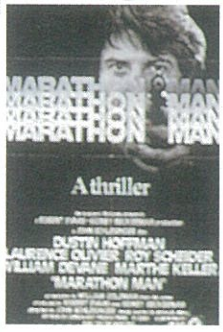

FİLM
Marathon Man (1976)

YÖNETMEN
John Schlesinger

OYUNCULAR
Dustin Hoffman, Laurence Olivier, Roy Scheider, William Devane, Marthe Keller

SENARYO
William Goldman

OSCAR ADAYLIKLARI
En İyi Yardımcı Erkek Oyuncu (Laurence Olivier)

KLASİK SAHNE
Yaşlı Nazi Szell (Olivier), II. Dünya Savaşı sırasında hapishanelerdeki Yahudilerden çalınan elmaslardan oluşan bir servete konmak ister. Onu Güney Amerika'da saklandığı yerden New York'a kaçırması için gizli ajan Doc Levy'yi (Scheider) kiralar. New York'ta istihbarat şefi Janeaway'le (Devane) birlikte çalışan Szell, elmasları çalmayı planladığına inandığı Doc'ı öldürür. Sonra Janeaway'le birlikte, elmasların yürütüldüğünden haberi olduğunu düşündükleri kardeşi Babe'i (Hoffman) kaçırırlar. Szell penceresiz bir odada Babe'i bir sandalyeye bağlayıp dişçi aletleriyle işkence yapar. Bir süre sonra ikinci bir seans için geri döndüğünde elinde elektrikle çalışan bir alet vardır.

VAHŞİ KOŞU (1976)

HER AY KOLEKSİYONCULAR İÇİN HEDİYE BİR FOTOĞRAF

SİNEMA TARİHİNDEN sinema KOLEKSİYON

sinema KOLEKSİYON

SİNEMA TARİHİNDEN No: 3

"EASY RIDER"

Yönetmen: Dennis Hopper. **Oyuncular:** Peter Fonda, Dennis Hopper, Jack Nicholson, Karen Black, Luke Askew, Luana Anders, Robert Walker. 1969, ABD yapımı. 94 dakika.

Motosikletleriyle "Gerçek Amerika'nın" peşine düşmüş iki gencin yolculuğu... Bu düşük bütçeli film sinemalarda gösterildiğinde büyük ilgi çekmiş, daha sonra birçok takliti çekilmişti. 68 kuşağının favori filmlerinden biri olan "Easy Rider", Jack Nicholson'ı da yıldızlık mertebesine ulaştırmıştı. Laszlo Kovacs'ın görüntüleri ve harika rock soundtrack'iyle hem kültleşmiş hem de klasikleşmiş bir başyapıt.

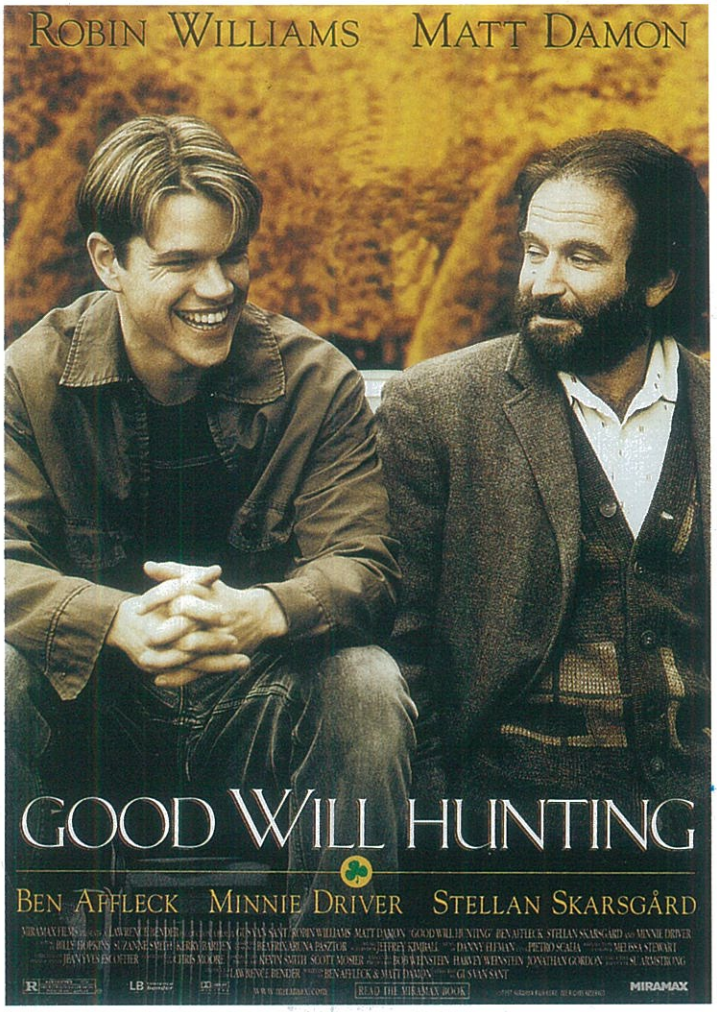
ROBIN WILLIAMS
MATT DAMON
GOOD WILL HUNTING
BEN AFFLECK
MINNIE DRIVER
STELLAN SKARSGÅRD
MIRAMAX

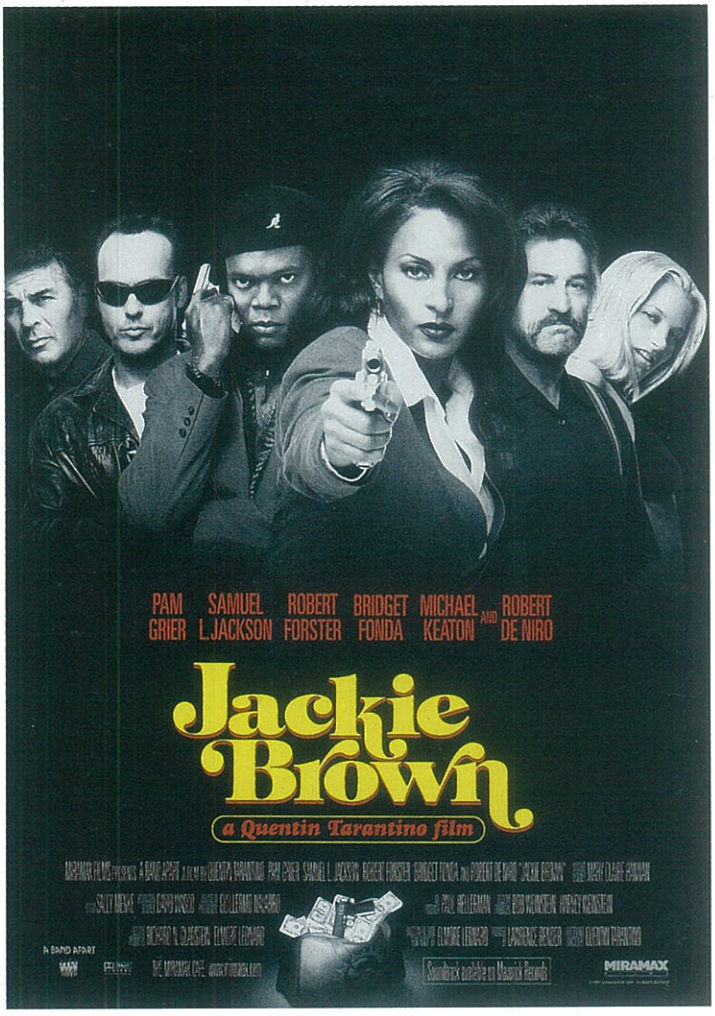
PAM GRIER
SAMUEL L.JACKSON
ROBERT FORSTER
BRIDGET FONDA
MICHAEL KEATON
AND ROBERT DE NIRO
Jackie Brown
a Quentin Tarantino film
MIRAMAX

DEMI MOORE
BAŞARISIZLIK
BİR
SEÇENEK
DEĞİLDİR.
BİR RIDLEY SCOTT FİLMİ
JANE'in ZAFERİ
G.I. JANE

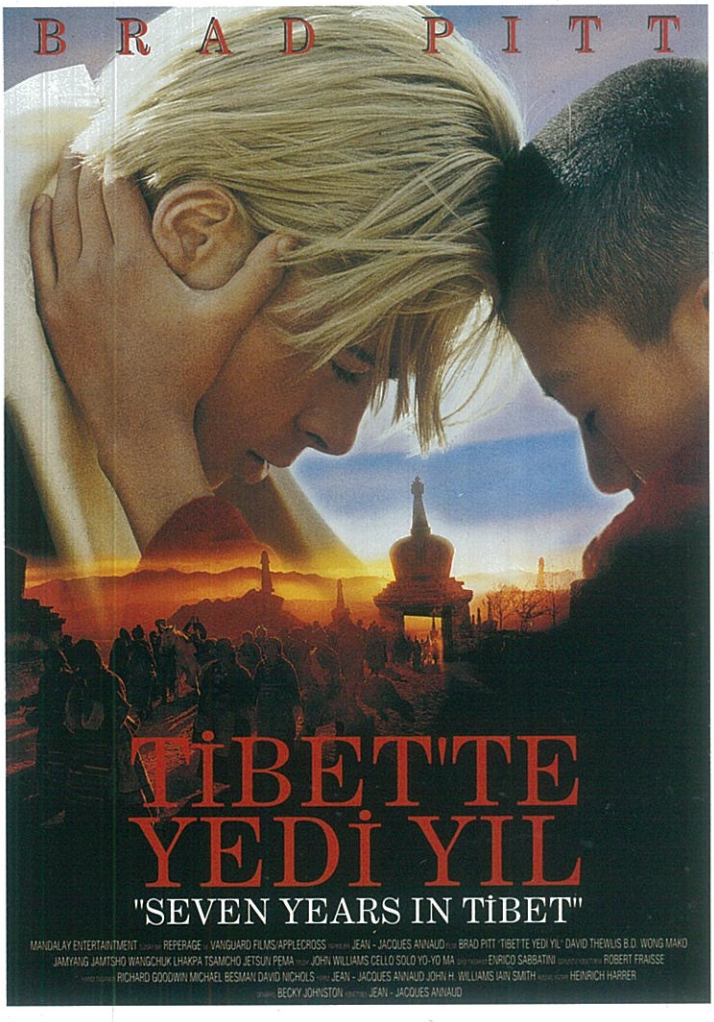
BRAD PITT
TİBET'TE YEDİ YIL
"SEVEN YEARS IN TİBET"

JACKIE BROWN

Jackie Brown. Yönetmen: Quentin Tarantino. Oyuncular: Pam Grier, Samuel L.Jackson, Robert Forster, Bridget Fonda, Michael Keaton, Robert De Niro. Senaryo: Quentin Tarantino. Dağıtım: Warner Bros.

Gösterim Tarihi: 22 Mayıs

Konu: Jackie Brown, Meksika'nın ucuz havayollarından birinde hostestir. Silah tüccarı Ordell Robbie (Jackson) için sınırdan kirli para geçirmek suçuyla FBI ajanı Ray Nicolette (Keaton) tarafından tutuklanır. Nicolette Jackie'yi konuşturmaya çalışır. Bu arada Robbie de onu ele vermesini önlemek için Jackie'yi öldürmek için başarısız bir teşebbüste bulunur. Jackie'nin durumu umutsuz görünmektedir fakat serbest bırakılmış köle Max Cherry'nin yardımıyla zekasını, kadınca güçlerini ve Nicolette ve Robbie ile ilişkisinde değişen dengeleri kullanarak kendisini sömürmek, baskı altında tutmak ya da öldürmek isteyenleri altetmeye karar verir.

Yönetmen: 26 Mart 1963 Tennessee doğumlu Quentin Tarantino ilk çıkışını 1991 yılında "Rezervuar Köpekleri" filmiyle yaptı. Bu filmin senaryo yazarı yönetmeni ve oyuncularından biriydi. Daha sonra kendi yazdığı senaryoları çekerek sinemaya devam etti. "Killing Zoe" (1994) filminin yapımcılığını yaptı. "True Romance", "Katil Doğanlar" ve "Crimson Tide"ın senaryolarını yazdı. "Sleep With Me", "Destiny Turns On The Radio", "Desperado"nun yanısıra "Rezervuar Köpekleri" ve "Ucuz Roman" (1994) gibi kendi yazıp yönettiği filmlerde de rol aldı. Dört ayrı yönetmenin dört ayrı hikayesinden oluşan "Dört Oda"nın (1995) yazar ve yönetmenlerinden biriydi.

Oyuncular: Samuel Leroy Jackson, 1990'de Spike Lee'nin filmi "Jungle Fever"la tanındıktan sonra "Jurassic Park", "The Long Kiss Goodnight", "187", "A Time To Kill", "Hard Eight", "Die Hard With A Vengeance" ve bir başka Quentin Tarantino filmi "Ucuz Roman"da rol aldı.

70'lerin blaxploitation filmlerinin yıldızlarından Pam Grier "Foxy Brown" ve "Coffy" gibi canlandırdığı rollerin isimlerini taşıyan filmlerde rol almıştı. Uzun bir aradan sonra "Jackie Brown" ile yeniden sinemaya döndü.

Kendi döneminin en iyi oyuncularından bir kabul edilen 1943 doğumlu Robert De Niro'nun rol aldığı önemli filmlerden bazıları, "Baba II" (1974), "Taxi Driver" (1976), "Raging Bull" (1980), "Bir Zamanlar Amerika" (1983), "Angel Heart" (1987) ve "Goodfellas"tır (1990). 1992'de rol aldığı "A Bronx Tale" filmini yönetti.

sinema

CAN DOSTUM

Good Will Hunting. Yönetmen: Gus Van Sant. Oyuncular: Robin Willams, Matt Damon, Ben Afflec, Minnie Driver, Stellan Skarsgard. Yapımcı: Lawrence Bender. Senaryo: Ben Affleck, Matt Damon. Dağıtımcı: Warner Bros.

Gösterim Tarihi: 1 Mayıs.

Konu: İşçi sınıfının yaşadığı Güney Boston yöresindeki diğer arkadaşları ve en iyi arkadaşı Chuckie (Ben Affleck) gibi Will Hunting de (Matt Damon) adi işlerde çalışır. Sık sık barlarda kavgalara karışır ve kanunlarla başı sürekli derde girer. Temizlik görevlisi olarak gittiği MIT dışında üniversiteye adımını atmamıştır. Oysa fotoğrafik bir zekaya sahip olan bu gencin beyni bir kütüphane gibidir ve Nobel ödüllü profesörlerin bile zorlanacağı matematik problemlerini kolayca çözer. Bu olağanüstü zeki genç adamın başaramayacağı tek şey son bar kavgasından sonra onu bekleyen hapis cezasından kendini kurtarmaktır. Tek umudu üniversitede profesör/terapist olarak çalışan ve Will'deki üstünlüğü keşfeden Sean McGuire'dir (Robin Williams). Senaryonun oluşum öyküsü de başlı başına bir film gibi: iki çocukluk arkadaşı biraraya gelirler ve kendi filmlerini yazmaya koyulurlar. Yıllar süren keyifli bir mücadele sonucu piyasanın en ünlü isimleriyle projeyi çekerler, başrollerini de kendileri alarak.

Yönetmen: Gus Van Sant, 1987'de en iyi bağımsız/deneysel film dalında Los Angeles Film Eleştirmenleri Ödülü'nü kazandığı "Mala Noche"den beri beğenilen bir yönetmen. Son olarak çektiği "To Die For" adlı film, Altın Küre ödülü kazandı ve 1995 Cannes ve Toronto Film Festivallerinde gösterildi.

Oyuncular: İlk kez "Good Morning Vietnam-Günaydın Vietnam" filmiyle Oscar kazanan Robin Williams, "Can Dostum"la bu yıl da en iyi yardımcı erkek oyuncu Oscar'ını aldı. "Mrs. Doubtfire" filmiyle Altın Küre kazanan aktör, "Dead Poet's Society-Ölü Ozanlar Derneği"yle de ikinci kez Oscar adayı olmuştu. Son olarak "Rainmaker-Yağmurcu"da izlediğimiz Matt Damon, yakınlarda Spielberg'in yöneteceği, 2.Dünya Savaşı'nı konu alan "Saving Private Ryan" adlı filmde oynayacak. Kevin Smith'in komedi filmi "Chasing Army"de de rol alan Ben Affleck'in ileriye dönük projeleri arasında "Dogma", romantik komedi "Forces Of Nature" ve senaryosunu yazacağı komedi filmi "Balling The Jack" var.

sinema

TİBET'TE YEDİ YIL

Seven Years In Tibet. Yönetmen: Jean-Jacques Annaud. Oyuncular: Brad Pitt, David Thewlis, B.D.Wong, Mako, Danny Denzongpa. Yapımcılar: John H.Williams, Jean-Jacques Annaud, Iain Smith. Senaryo: Becky Johnston. Dağıtımcı: Özen Film.

Gösterim Tarihi: 1 Mayıs.

Konu: 1939 sonbaharında Avusturyalı ünlü dağcı Heinrich Harrer (Brad Pitt) ve Peter Aufschnaiter (David Thewlis), Himalayalar'ın en yüksek tepelerinden biri olan Nanga Parpat'a tırmanmak için yola çıkarlar. Kendinden başka hiçbir şeyi umursamayan Harrer, Himalayalar'ın zirvesinden, İngiliz esir kampının derinliklerine, bir kaçış ve iki yıl süren zorlu Himalaya yolculuğunun ardından, Tibet'in gizemli kenti Lhasa'ya sürüklenir. Harrer, küçük Dalai Lama tarafından dostlukla karşılanır ve bu dini lidere İngilizce, coğrafya ve Batı dünyası konusunda ders vermesi istenir. Bu yedi yıl Harrer ve Tibet için köklü değişimlerin yaşandığı bir dönem olur. Harrer ve Lama arasında derin bağ oluştukça, egoist Harrer hayatında ilk kez kendini düşünmemeyi öğrenir, böylece Lhasa yolculuğunun başından itibaren başlayan değişim süreci tamamlanmış olur. Alman Stern dergisi, filmin çekimlerini tamamladıktan sonra Harrer hakkında filmin yapımcılarının o zamana dek bilmedikleri bir olguyu ortaya çıkardı. Harrer'ın aslında bir nasyonel sosyalist olduğu ve 1933'te SA ve 1938'de SS'e katıldığı ortaya çıkarıldı. Bunun üzerine filmin yapımcıları iki alt ses ekleyerek Harrer'ın Nazi Partisi üyesi olduğunu vurguladılar.

Yönetmen: "Black And White In Color" filmiyle yönetmenliğe başlayan yönetmen Jean-Jacques Annaud, bu filmle 1978'de en iyi yabancı film Oscar'ını kazandı. "Coup de Tete"den sonra çektiği ""Quest For Fire-Ateşe Çağrı", "Gülün Adı" ve "The Bear-Ayı" ile Cesar kazanan Annaud, "Lover-Sevgili" ve "Wings Of Courage" filmlerinin de yönetmenliğini yaptı.

Oyuncular: Altın Küre'ye aday gösterildiği "Legends Of The Fall", "Seven" ve Altın Küre kazandığı "Twelve Monkeys-Oniki Maymun" filmlerindeki performansıyla son yılların gözde oyuncularından Brad Pitt, "A River Runs Through It-Bizi Ayıran Nehir", "Interview With The Vampire-Vampirle Görüşme", "Sleepers" "Devil's Own" gibi filmlerde oynadı.

"Naked" filmiyle Cannes Film Festivali, Ulusal Film Eleştirmenleri Derneği, ve New York Film Eleştirmenleri'nden ödül kazanan David Thewlis, "Life Is Sweet", "Dragonheart", "The Island Of Doctor Moreau" ve "American Perfect" filmlerinde rol aldı.

sinema

JANE'İN ZAFERİ

G.I. JANE Yönetmen: Ridley Scott. Oyuncular: Demi Moore, Viggo Mortensen, Anne Bancroft, Lucinda Jenney, Morris Chestnut. Yapımcılar: Ridley Scott, Roger Birnbaum, Demi Moore, Suzanne Todd. Senaryo: Daniella Alexandra, David Twohy. Dağıtımcı: Özen Film.

Gösterim Tarihi: 29 Mayıs.

Konu: Teğmen Jordan O'Neil (Demi Moore), Amerikan Deniz Kuvvetleri'nin tarihinde bir ilktir. Çok gizli operasyonlarda kullanılan bu ekibe kadın alınması her zaman çok tehlikeli görülmüştür. Böylesine acımasız bir birlikte yetiştirilen askerlerin erkek olanlarının bile yüzde 60'ı başarısızdır. John Urgayle (Viggo Mortensen) yönetimindeki birliğin fiziksel ve psikolojik cehennemi anımsatan haftalarca süren eğitiminin ardından herkes onun başarısız olacağını düşünür. Yüksek rütbeli subaylar ve olayların sonucunu dört gözle bekleyen bürokratlar da bu konuda O'Neil'e şans vermezler. Öyle ki O'Neil'in tek destekçisi olan senatör Lillian DeHeaven (Anne Bancroft), bile onun bir gün pes etmesini bekler. Eğitimin sonlarına yaklaşıldığında Orta Doğu'daki bir göreve atanan birlik O'Neil'in liderlik gücüne ve sağduyusuna mecbur kalır. Kendi hayatını da tehlikeye atarak görevi yerine getirmek ve Urgayle'ın hayatını kurtarmak zorundadır.

Yönetmen: 1978'de "The Duelist" filmiyle film kariyerine başlayan Ridley Scott, Oscar ödüllü "Alien", "Blade Runner", "Black Rain" gibi filmlere de imza attı. Scott ayrıca "Thelma & Louis", "1492: Conquest Of Paradise" ve "The Browning Version" gibi filmlerin de yapımcılığını üstlendi.

Oyuncular: "Ghost" filmiyle Altın Küre'ye aday gösterilen Demi Moore, ayrıca "Striptease", "A Few Good Men", "The Butcher's Wife" gibi filmlerde de rol aldı. "Portrait Of A Lady" ve "Daylight" filmlerinden hatırladığımız Viggo Mortensen, "Crimson Tide", "Carlito's Way" ve "The Indian Runner" gibi filmlerde rol aldı.

sinema

Biz Bausch & Lomb'da uzun süreli ilişkilere pek inanmayız... En azından kullan-at lensler söz konusu olduğunda.

Tabii bu, kendi işimize bağlılık duymadığımız anlamına gelmez. Ne de olsa 25 yılı aşkın bir süredir kontakt lens üretiyoruz.

Düzenli olarak değiştireceğiniz bir çift Bausch & Lomb kontakt lensle, görüşünüzün ne kadar keskinleştiğini hemen farkedeceksiniz. Üstelik kullanımı çok rahat, çok sağlıklı.

Ayrıca onları takmak ve çıkarmak o kadar kolay ki, sürekli lens değiştirmek artık bir problem olmaktan çıkıyor.

Günlük ve aylık kullanım süreli lens seçeneklerimizle, ister her gün ister ayda bir lens yenilemek isteyen herkese uygun bir çift Bausch & Lomb lens var.

Eğer siz de seveceğiniz bir çift lens sahibi olmak istiyorsanız, aradığınızı Bausch & Lomb'da bulacaksınız. Çünkü kullan-at lenslerimizi gözünüze girdikleri kadar kolay gözden çıkarabiliyorsunuz!

Onları önce kullanıyorum, sonra gözden çıkarıyorum

Size en uygun Bausch & Lomb'u bulmak için göz doktorunuzun gözetiminde kontakt lenslerimizi deneyin*.

BAUSCH & LOMB

PLANLI DEĞİŞİM LENSLERİ

Günlük kullanım için

Aylık kullanım için

** Aylık kullanım için

*Muayene ücrete tabi olabilir.

**MEDALİST'in adı SOFLENS 38 olarak değiştirilmiştir

Sakın fazla bağlanmayın

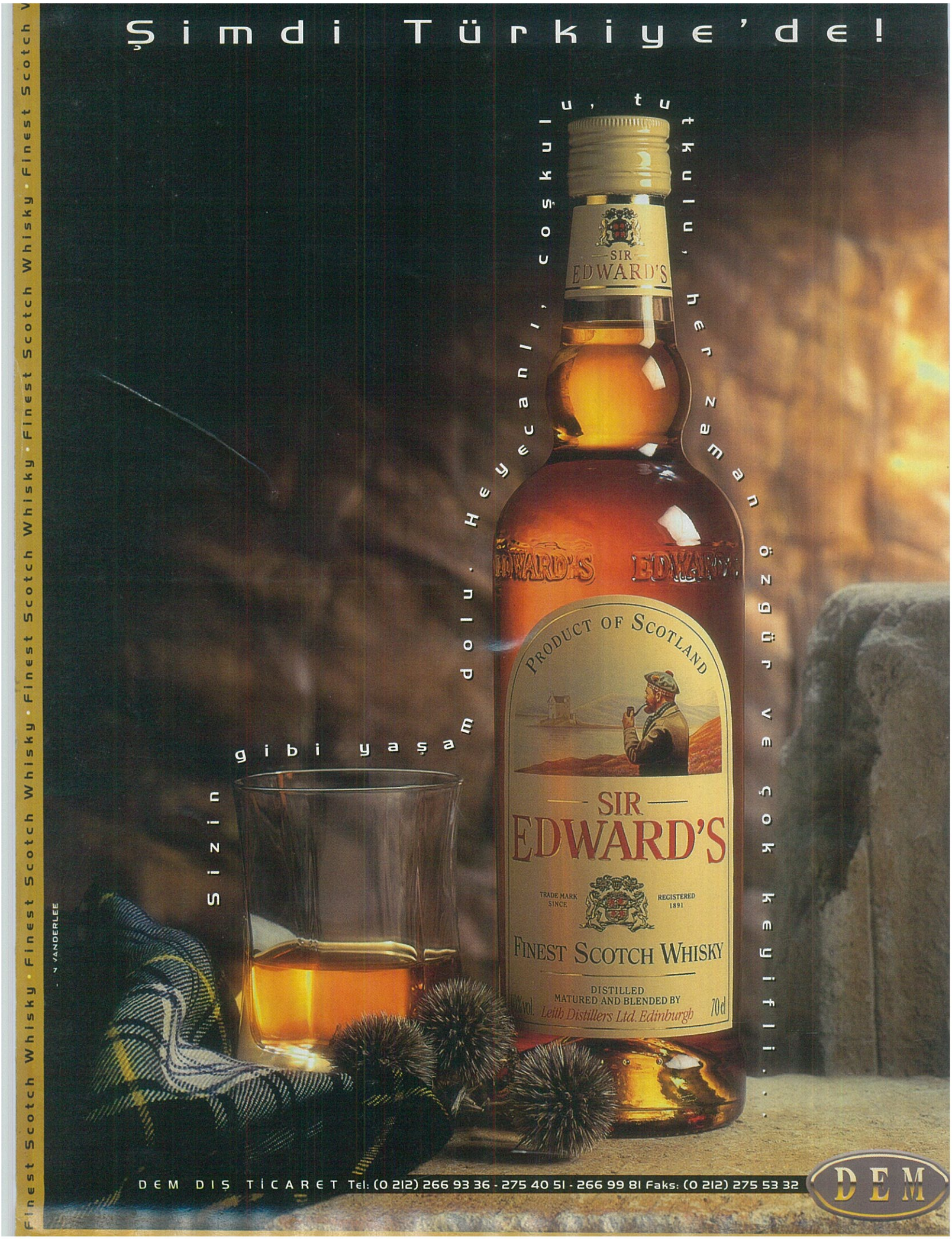
Şimdi Türkiye'de!
Sizin gibi yaşam dolu. Heyecanlı, coşkulu, tutkulu, her zaman özgür ve çok keyifli...

DEM DIŞ TİCARET Tel: (0 212) 266 93 36 - 275 40 51 - 266 99 81 Faks: (0 212) 275 53 32
DEM
Finest Scotch Whisky • Finest Scotch Whisky • Finest Scotch Whisky • Finest Scotch Whisky • Finest Scotch Whisky • Finest Scotch W